

Levenskwaliteit
voor iedereen

Programmabegroting 2026 - Deel I

In Echt-Susteren vieren we het goede leven. We zijn met trots een Cittaslow gemeente.
Meer informatie op www.echt-susteren.nl/cittaslow.

Inhoud

Deel I Beleidsbegroting

1.	Inleiding	3
1.2	Begroting in één oogopslag	10
2.	Programma's	15
2.0	Inleiding programma's en specifieke projecten 2026	17
2.1	Bevolking en bestuur	22
2.2	Openbare orde en veiligheid	29
2.3	Beheer openbare ruimte	35
2.4	Onderwijs	50
2.5	Cultuur en sport	57
2.6	Sociaal domein	69
2.7	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	84
2.8	Omgevingsrecht	92
2.9	Economische zaken en grondexploitaties	97
2.10	Algemene dekkingsmiddelen	108
2.11	Overhead	115
3.	Paragrafen	117
3.0	Inleiding paragrafen	119
3.1	Lokale heffingen	121
3.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	131
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	149
3.4	Financiering	154
3.5	Bedrijfsvoering	162
3.6	Verbonden partijen	171
3.7	Grondbeleid	221
3.8	Openbaarheidsparagraaf	232
3.9	Rechtmatigheidsparagraaf	233

1. Inleiding

Beleidsbegroting 2026

1. Inleiding

In de vergadering van 5 juli 2025 heeft de raad de Kadernota 2026 vastgesteld. Deze bevat de kaders voor de programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029.

Aanbieding begroting

Het college van burgemeester en wethouders biedt deze programmabegroting 2026 ter vaststelling aan, aan de gemeenteraad. Daarnaast wordt een raadseigen voorstel aangeboden om de deelbegroting 2026 van de raad vast te stellen.

Financiële situatie

Voor de begroting 2026 - 2029 kunnen onderstaande saldi worden gepresenteerd:

	2026	2027	2028	2029
Bestemming overschot saldi (zie pagina 11 1 ^e bestuursrapportage 2025)	600.000	620.542	999.003	1.056.448
Voorlopig overschot begroting	-549.110	-176.770	-629	259.504
Nadat de 1e bestuursrapportage 2025 en de kadernota 2026 verwerkt zijn in de begroting worden de kapitaallasten en overheadkosten opnieuw doorberekend. Door latentie in de uitvoering ontstaan verschillen in de ramingen ten opzichte van de vorige begroting. Daarnaast is een dubbele boeking gecorrigeerd.	122.916	287.319	420.853	412.395
Totaal bijgesteld beschikbaar saldo	-426.194			
Totaal bijgesteld tekort-saldo		110.549	420.224	152.891

Toezicht provincie Limburg

Op 2 juli 2024 heeft Gedeputeerde staten van Limburg besloten om de financiële verdiepingsonderzoeken, zoals deze jaarlijks per regio werden uitgevoerd, niet langer in deze vorm tot uitvoering te brengen. De provincie gaat starten met het uitvoeren van themaonderzoeken, waarin specifieke onderwerpen worden uitgediept voor alle gemeenten in Limburg.

Bij brief d.d. 10 december heeft de provincie laten weten dat voor het begrotingsjaar 2025 het repressief toezicht voor de gemeente Echt-Susteren van toepassing is, omdat voldaan wordt aan de wettelijke bepalingen.

Uitgangspunten programmabegroting

1. Begroting is in evenwicht. Volgens artikel 189 van de Gemeentewet stelt de raad een sluitende begroting vast. Wanneer de begroting niet sluitend is, moet de meerjarenraming aannemelijk maken dat de begroting op korte termijn sluitend wordt. In ons financieel beleid is dit uitgangspunt ook opgenomen: structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
2. De raming van baten en lasten is reëel.
3. De meerjarenraming is gebaseerd op een gelijkblijvend aantal inwoners van 32.300.
4. De vrijval van kapitaallasten wordt ingezet voor het investeringsplan (zie hoofdstuk 4.1 van de financiële begroting).
5. De omvang van reserves en voorzieningen wordt tweejaarlijks getoetst bij het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen. De nota reserves en voorzieningen 2025 wordt tegelijk met deze begroting 2026 op 13 november 2025 aan de raad voorgelegd.
6. De uitgangspunten bij het vaststellen van de meerjarige opbrengsten voor leges en heffingen zijn toegelicht in de paragraaf lokale heffingen 3.1.

De uitkomsten van de meicirculaire 2025 en eventuele andere onderwerpen die naar voren zijn gekomen na het opstellen en vaststellen van de kadernota 2026 worden verwerkt in de 1^e begrotingswijziging 2026. Deze wordt tegelijk met de begroting 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Structureel en reëel evenwicht

Zoals gebruikelijk wordt in de 1^e begrotingswijziging de verwerking van de meicirculaire opgenomen. Uw raad is over de meicirculaire 2025 geïnformeerd middels de raadsinformatiebrief van 24 juni 2025.

De meicirculaire 2025 geeft samengevat de volgende saldi:

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Stand Algemene uitkering decembercirculaire 2024	67.876	67.736	67.449	67.449
Meicirculaire 2025	75.291	74.151	71.389	71.408
Beschikbaar	-7.415	-6.415	-3.940	-3.959

De voorgestelde bestemming van de saldi meicirculaire 2025 is als volgt:

	Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
	<i>Bestemmingen:</i>				
1	Loon- en prijsontwikkeling	317	243	156	156
2	Wmo	449			
3	Hervormingsagenda Jeugd	2.300	2.000	-200	-100
4	Integratie-uitkeringen	64	60	60	60

5	Participatie	194	184	162	140
6	Reserve wegen	1.000	800	400	0
	Totaal bestemmingen	4.324	3.287	578	256
	Nog beschikbaar saldo meicirculaire 2025	-562	-18	-77	-397

Decembercirculaire 2024

De decembercirculaire 2024 is op 12 december 2024 verschenen. De raad is over de mutaties uit de decembercirculaire 2024 geïnformeerd door middel van een raadsinformatiebrief d.d. 11 februari 2025 (kenmerk Z24/176467 / D-245877). De mutaties zijn niet meegenomen in de 1e bestuursrapportage 2025 in afwachting van de meicirculaire 2025.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Eindstand septembercirculaire 2024	67.752	67.590	67.288	67.288
Decembercirculaire 2024	67.876	67.736	67.449	67.449
Beschikbaar	-124	-147	-161	-161

Aan het begin van deze inleiding zijn de saldi vermeld van vaststelling van de 1^e bestuursrapportage 2025 en kadernota 2026. De doorverdeling van de kapitaallasten en overheadkosten leidt tot een bijstelling van deze saldi. Vervolgens is de meicirculaire 2025 vertaald en worden voorstellen gedaan over de bestemming van de saldi. Ná verwerking van bovenstaande ontstaat het volgende beeld:

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Saldo decembercirculaire 2024	-124	-147	-161	-161
Totaal bijgesteld saldo	-427	111	420	153
Saldo meicirculaire 2025	-562	-18	-77	-397
Voorlopig rekeningsaldo Beschikbaar 2026-2029	-1.113	-54		-405
Voorlopig rekeningsaldo tekort 2026-2029			182	

In het raadsvoorstel bij de begroting 2026 zijn een aantal voorstellen opgenomen om te verwerken via de 1e begrotingswijziging 2026. Dekking van de voorstellen wordt gevonden door te beschikken over voornoemde voorlopige rekeningsaldi.

Het negatief saldo van het jaar 2028 wordt gecorrigeerd door het eerdere voorstel om € 400.000 te storten in de reserve wegen te wijzigen in een storting van € 200.000.

Stelposten

Naast de voorlopige rekeningsaldi voor de jaren 2026 tot en met 2029 zijn in de begroting ook nog een aantal stelposten opgenomen.

	2026	2027	2028	2029
Onvoorziene lasten	103.500	103.500	103.500	103.500
Stelpost toekomstige verplichtingen algemene uitkering	15.600	0	0	0
Stelpost toekomstige verplichtingen CAO uitgaven	667.383	1.062.342	1.057.849	1.152.849
Stelpost verrekening alg uitkering	402.991	334.767	285.786	266.029
Stelpost bouwleges	600.000	600.000	600.000	600.000
Totaal stelposten	1.789.474	1.993.965	1.903.135	1.958.378

Inzicht in de structurele begrotingspositie

Sinds 1 juli 2013 legt de Gemeentewet de raad op om een begroting vast te stellen die een structureel en reëel evenwicht heeft. De raad kan daarvan afwijken als het aannemelijk is dat dit evenwicht in de periode van de meerjarenraming zal worden bereikt.

Het inzicht in de structurele begrotingspositie van onze gemeente blijft een belangrijk aandachtspunt met name omdat via de eerste begrotingswijziging de meicirculaire wordt verwerkt. Het vaststellen van de begroting waarbij de baten en lasten met elkaar in evenwicht zijn, betekent niet dat voldaan wordt aan de Gemeentewet. De begroting moet worden vastgesteld die ook structureel in evenwicht is. Dit betekent evenwicht waarbij incidentele effecten niet mee worden gerekend. In onderstaand overzicht is het structureel begrotingsevenwicht gepresenteerd:

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Lasten exclusief reservemutaties	117.030	112.272	109.400	109.034
Baten exclusief reservemutaties	117.491	111.614	108.683	108.719
Saldo baten en lasten	461	-659	-717	-315
Toevoeging aan reserves (last)	2.883	1.473	845	530
Onttrekking aan reserves (baat)	2.890	2.009	1.409	1.079
Saldo mutaties reserves	7	536	564	549
Geraamd resultaat	468	-123	-153	234
Incidentele lasten inclusief reservemutaties +	10.061	4.400	3.679	3.488

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Incidentele baten inclusief reservemutaties -/-	9.883	4.996	4.016	3.190
Saldo incidentele baten en lasten	178	-596	-338	298
Structureel resultaat 1e begrotingswijziging	646	-718	-491	532

Deelbegroting raad

Het presidium heeft in zijn vergadering van 21 oktober 2025 de deelbegroting raad geaccordeerd.

Leeswijzer

De programmabegroting bestaat, naast de inleiding op de programma's en het overzicht van de specifieke projecten, uit 10 programma's. Er is een extra onderdeel toegevoegd waarin de overhead is opgenomen.

In de programmabegroting is aangegeven wat de gemeente wil bereiken (de maatschappelijke effecten), wat ervoor gedaan gaat worden (de prestaties) en vervolgens wat deze prestaties de gemeente gaan kosten. Ook zijn de door het BBV verplichte indicatoren opgenomen.

In het algemeen deel van de programma's zijn volgens het BBV vermeld welke paragrafen, welke verbonden partijen en welke reserves en voorzieningen daar betrekking op hebben.

In het hoofdstuk paragrafen wordt ingegaan op de verplichte paragrafen volgens het BBV en de toegevoegde paragraaf rechtmatigheid en de openbaarheidsparagraaf.

Deel II De financiële begroting

In deel II 'de financiële begroting' wordt een recapitulatie van de begroting weergegeven. De informatie over investeringen, reserves en voorzieningen en langlopende geldleningen is hierin opgenomen.

1.2 Begroting in één oogopslag

De inkomsten van in 2026 zijn € 115,1 miljoen. Veruit het grootste deel ontvangen we van het Rijk. Hieronder staan de belangrijkste inkomsten vermeld. De post overige inkomsten bevat onder anderen de onttrekking vanuit de reserves, huren en pachten.

Inkomsten (x € 1 miljoen)	Begroting 2026
<u>Inkomsten vanuit het Rijk</u>	
Algemene uitkering (incl. deelfondsen)	€ 74,7
Bijstandsuitkeringen	€ 7,3
<u>Lokale heffingen</u>	
Onroerende zaakbelastingen	€ 9,0
Afvalstoffenheffing	€ 4,0
Rioolrechten	€ 4,9
Leges	€ 3,1
Overige heffingen	€ 0,9
<u>Overige inkomsten</u>	
Dividend/rente	€ 0,2
Economische zaken en grondexploitaties	€ 6,6
Overige inkomsten (incl. reserves)	€ 4,4
Totaal	€ 115,1

De uitgaven per programma zien er als volgt uit. Hierbij is ook inzichtelijk gemaakt hoeveel we als gemeente per inwoner per programma uitgeven.

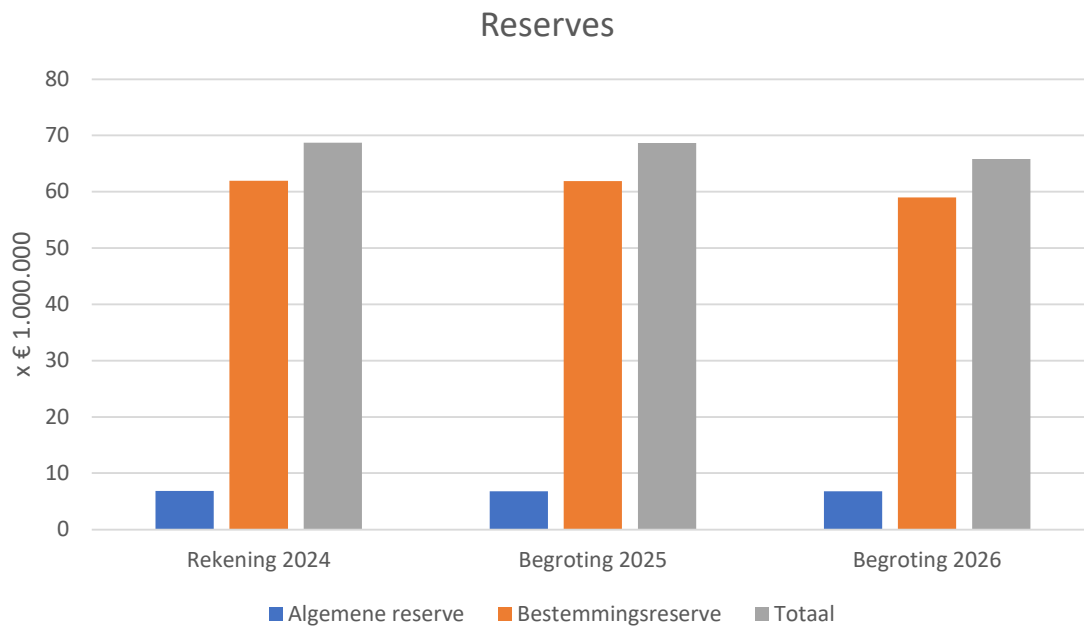
Uitgaven (x € 1 miljoen)	Begroting 2026	Per inwoner
Bevolking en Bestuur	€ 9,1	€ 281
Openbare orde en veiligheid	€ 3,4	€ 105
Beheer openbare ruimte	€ 18,2	€ 563
Onderwijs	€ 2,2	€ 69
Cultuur & Sport	€ 5,4	€ 167
Sociaal Domein	€ 49,9	€ 1.546
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 1,4	€ 44

Uitgaven (x € 1 miljoen)	Begroting 2026	Per inwoner
Omgevingsrecht	€ 4,5	€ 140
Economische Zaken en grondexploitaties	€ 8,7	€ 271
Algemene dekkingsmiddelen	€ 3,0	€ 94
Overhead	€ 8,8	€ 273
Totaal	€ 114,7	

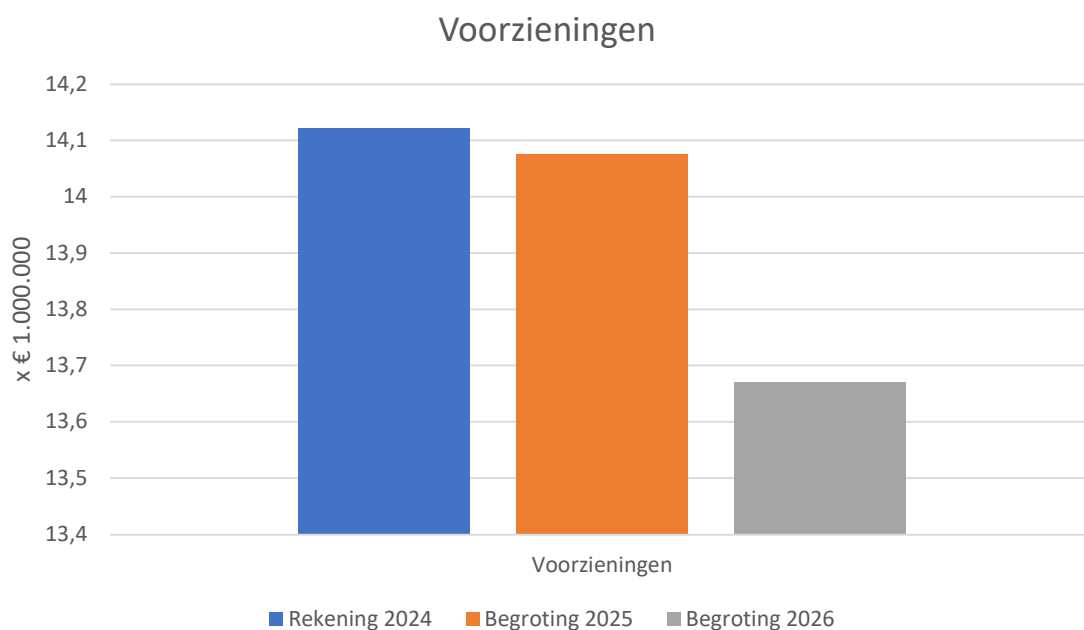
Het totaaloverzicht van baten en lasten van alle programma's staat in onderstaande tabel. Dit is een samenvatting van de begroting 2026. Het geraamde saldo van de begroting 2026 is € 426.194 is positief. In het raadsvoorstel behorende bij deze begroting geeft de raad een bestemming aan dit saldo.

Totaal	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	116.419.061	139.365.058	113.335.750	109.605.462	109.061.600	108.767.916
Baten	117.506.591	130.887.653	112.604.697	108.308.598	108.023.604	108.054.111
Geraamde totale saldo van baten en lasten	1.087.530	-8.477.405	-731.053	-1.296.864	-1.037.996	-713.805
Storting reserves	13.674.502	8.558.437	1.383.072	672.960	645.388	530.233
Onttrekking reserves	15.959.993	17.361.979	2.540.319	1.859.275	1.259.160	1.078.987
Mutatie van de reserves	2.285.491	8.803.542	1.157.247	1.186.315	613.772	548.754
Geraamde resultaat	3.373.021	326.137	426.194	-110.549	-424.224	-165.051

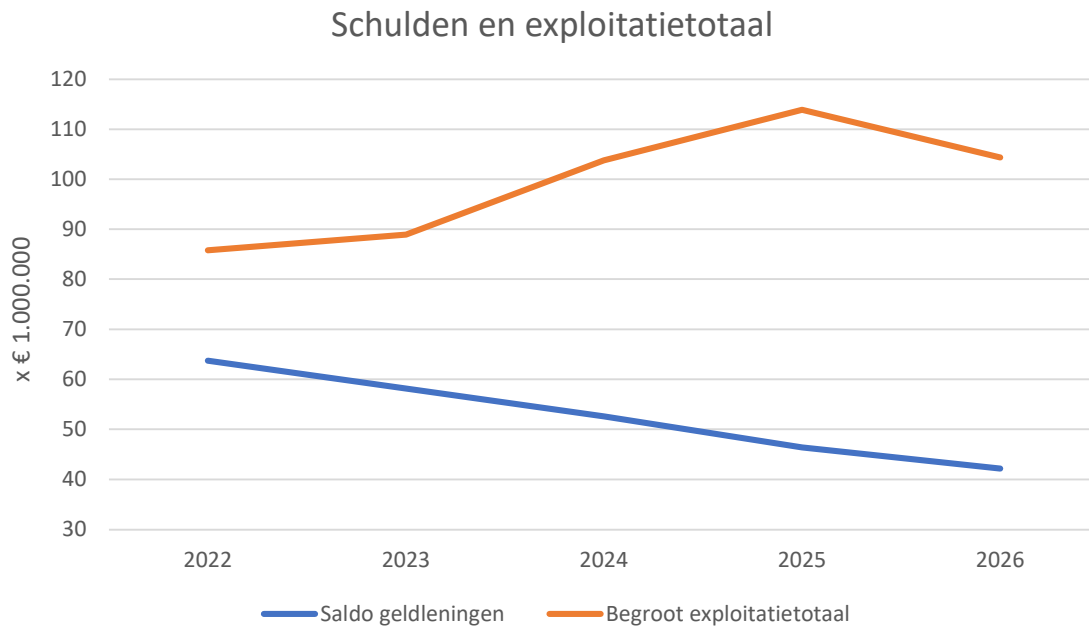
Hieronder een overzicht van de reserves.

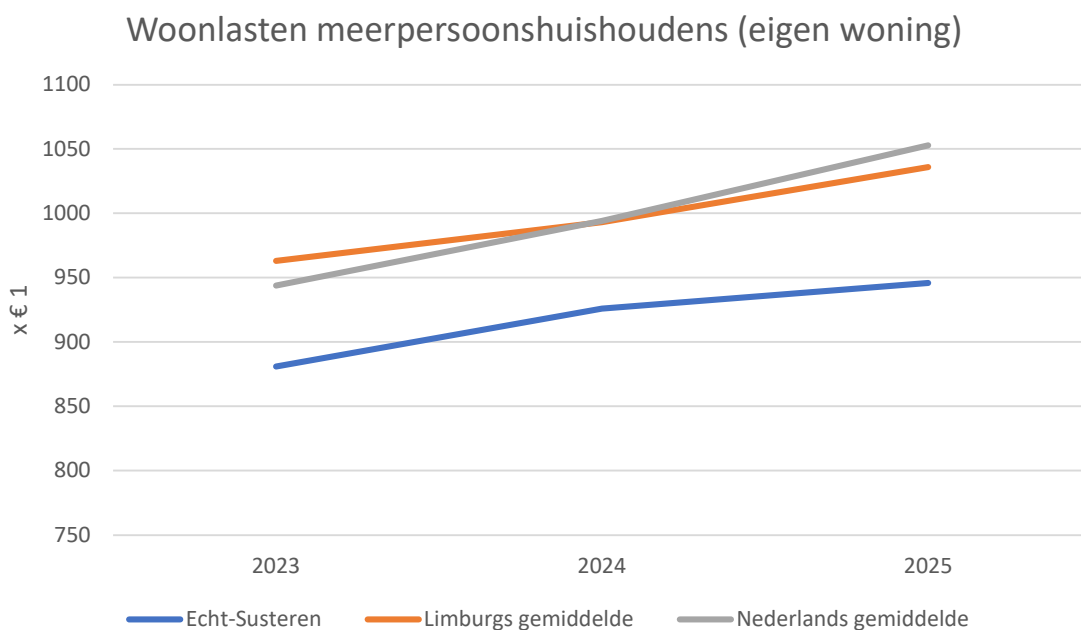
In het volgende overzicht staat het verloop van de voorzieningen. Er zijn in de gemeente voorzieningen opgenomen voor onder andere afvalverwijdering en -verwerking, riolering en diverse soorten onderhoud.

Ondanks dat het begroot exploitatietotaal jaarlijks stijgt, daalt het saldo van de geldleningen.

Hoe doen we het dan als gemeente ten opzichte van andere gemeenten? Onderstaande grafiek geeft aan wat de woonlasten zijn van de gemeente ten opzichte het Limburgse en Nederlandse gemiddelde. Het gaat om de cijfers van een meerpersoonshuishouden met eigen woning (bron: Coelo Atlas). Hieruit blijkt dat de gemeente onder het Limburgse gemiddelde zit met de lokale lastendruk.

Voor de begroting 2026 is uitgegaan van 32.300 inwoners. De verdeling per kern is als volgt:

Kern	Aantal inwoners
Susteren	7.100
Dieteren	800
Roosteren	1.500
Echt	7.900
Maria Hoop	1.300
Peij	7.200
Nieuwstadt	3.400
Sint Joost	1.400
Koningsbosch	1.700
	32.300

2. Programma's

Beleidsbegroting 2026

2.0 Inleiding programma's en specifieke projecten en activiteiten 2026

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor, dat de begroting in programma's ingedeeld wordt. Een programma is een samenhangend geheel van activiteiten. De raad is helemaal vrij in de indeling van de programma's. Volgens de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet, artikel 2, stelt de raad de programma-indeling vast.

Indeling per programma

De huidige indeling van de programmabegroting kent 10 programma's. Voor ieder programma geldt de volgende indeling:

- Doelstelling
- Reikwijdte
- Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders
- Paragrafen
- Verbonden partijen
- Reserves en voorzieningen

Op deze manier worden de verbanden tussen het programma en de betreffende onderdelen inzichtelijk gemaakt.

Daarnaast zijn de specifieke projecten 2026 per programma op het beginblad van het programma weergegeven. Deze specifieke projecten komen in totaliteit terug in de hiernavolgende bladzijden van dit hoofdstuk.

Na het beginblad(en) van het programma volgen de producten die deel uitmaken van de programma's.

De W-vragen

Daarna volgen de 'W-vragen'. Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? en Wat mag het kosten? Deze drie vragen zijn voorgeschreven in het BBV.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt zo SMART ¹⁾ mogelijk beantwoord. Een concrete doelstelling, maakt het gemakkelijk om achteraf vast te stellen of deze gerealiseerd is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het is de bedoeling dat concrete activiteiten gekoppeld zijn aan de doelstellingen, die bereikt moeten worden. Bij deze vraag is ook plaats voor structurele, veelal wettelijke taken.

Wat mag het kosten?

Hier wordt opgenomen welk budget voor het uitvoeren van het betreffende programma beschikbaar is. De begroting wordt meerjarig weergegeven. Ook zijn de vergelijkende cijfers opgenomen met de lopende begroting 2025 en de jaarrekening 2024.

Wanneer is realisatie gepland?

Hoewel dit niet is voorgeschreven, heeft de gemeente ervoor gekozen om de vraag 'Wanneer?' toe te voegen. Door deze vraag te beantwoorden is de concreetheid aanzienlijk toegenomen.

VITA

In 2024 is een begin gemaakt met de herziening van de overkoepelende strategische kaders van de gemeente Echt-Susteren, uiteraard passend binnen de filosofie van Cittaslow. Uit dit traject vloeien, naast een missie en een visie, een viertal kernwaarden voort die integratie met de totale organisatie verlangen.

Krachtig geformuleerde strategische kaders, aangevuld met passende kernwaarden, brengen focus en geven richting, waardoor de gemeente zich efficiënt en effectief kan (blijven) ontwikkelen. Nu en in de

¹⁾ SMART = Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

toekomst. Op deze manier kan de gemeente enerzijds blijven doen wat ze moet doen en anderzijds de gemeentelijke ambities blijven realiseren. Een toekomstbestendige strategie met duidelijke kaders in de vorm van een missie, visie en kernwaarden maakt onze gemeente professioneler én succesvoller.

De vier kernwaarden zijn:

- Verbinding
- Identiteit
- Toekomstbestendigheid
- Ambitie

Samen vormen de eerste letters het Italiaanse woord *vita*: leven. In Echt-Susteren zorgen we voor een kwalitatief goed leven, voor iedereen in onze gemeenschap en dat doen we samen, binnen de kaders van Cittaslow. Dat legt een fundament over wie we zijn. Al ons handelen en onze besluiten worden getoetst aan deze kernwaarden. Het is een maatstaf voor de hele organisatie. Deze kernwaarden zijn dan ook slechts het startpunt.

Ieder programma wordt beoordeeld op de mate waarin het bijdraagt aan onze vier kernwaarden. De bijdrage wordt gewaardeerd op een schaal van 0 tot 5 en vervolgens samen weergegeven in één spinnenwebdiagram. Een score van 0 betekent niet dat het programma minder waardevol is, maar dat er geen directe bijdrage wordt geleverd aan de betreffende kernwaarde. Een score van 5 geeft aan dat het programma deze kernwaarde volledig omarmt en er in alle opzichten maximaal aan bijdraagt. Al bij een score van 1 is er sprake van positieve meerwaarde: het programma levert dan aantoonbaar een bijdrage, ook al is deze beperkt. Er is hierbij geen sprake van goed of fout; de scores maken enkel inzichtelijk hoe onze programma's zich verhouden tot de kernwaarden en hoe zij gezamenlijk richting geven aan de koers van de gemeente.

Specifieke projecten en activiteiten 2026

Onderstaand wordt op overzichtelijke wijze aangegeven wat de specifieke projecten en activiteiten voor het jaar 2026 zijn. Op deze manier heeft de raad een extra instrument in handen aan de hand waarvan ze haar kaderstellende en controlerende taak nog beter kan uitvoeren.

De aangestipte onderwerpen worden verder uitgewerkt in de producten van de 10 programma's van deze programmabegroting.

Specifiek voor 2026
Bevolking en bestuur
• Het lean maken en toepassen van procesoptimalisatie van de processen binnen team KCC. • Het vastleggen van processen in de Engage applicatie. • Investeren in opleiding voor diverse functieprofielen om de deskundigheid en uitvoeringskwaliteit beter structureel te versterken en borgen. • Het verbeteren van de teamcohesie. • Het team facilitairen in opleidingen om de procesoptimalisatie te kunnen uitvoeren. • Kwaliteits- en kennisverbetering van de dienstverlening • Opvangen paspoortpiek (2024 t/m 2028). • Digitaliseren van aktes en persoonskaarten.
Openbare orde en veiligheid
• Geen specifieke projecten

Specifiek voor 2026
Beheer openbare ruimte
- De boomstructuur aan de Zuiderpoort, Peijerstraat en Bosstraat in Echt wordt vernieuwd vanwege de gestaagde ontwikkeling van de huidige bomen en hun groeiplaatsen. - De gemeente herzielt en digitaliseert het huidige Handboek Openbare Ruimte (HORES), waarin de inrichtingseisen en richtlijnen voor de openbare ruimte zijn vastgelegd. - Het groenbeheerplan wordt geactualiseerd en ter vaststelling voorgelegd aan het college in 2026. - De gemeente voert het plan van aanpak beheersing Aziatische duizendknopen uit, met specifieke aandacht voor de bestrijding hiervan. - De gemeente actualiseert het GRP als programma, in lijn met de Omgevingswet. Het GRP is niet langer wettelijk verplicht, maar blijft een belangrijk instrument voor het uitvoeren van de gemeentelijke zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater. De inhoud wordt opgenomen in het omgevingsplan en uitgebreid tot een breder waterprogramma. - Er wordt een locatieplan opgesteld voor de plaatsing van ondergrondse containers. - De gemeente gaat duikers en sloten verder uitdiepen voor de verbetering van bergen en vasthouden van water. - De gemeente voert reconstructieve werkzaamheden uit in Pey, Nieuwstadt, Roosteren en Susteren uit.
Onderwijs
Geen specifieke projecten
Cultuur en sport
Geen specifieke projecten
Sociaal domein
- Toetreding tot de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord (MGR) voor de bedrijfsvoeringstaken op het gebied van Wmo en Jeugd. - Gemeenschapshuizen Bij de vaststelling van de Kadernota 2026 is besloten om een nieuwe reserve gemeenschapsvoorzieningen te vormen, van waaruit dekking van de kapitaallasten kan plaatsvinden voor (ver)nieuwbouw van gemeenschapshuizen. De schetsplannen voor het nieuwe MFC Susteren en de vervangende nieuwbouw van Jeugdhuis Pius X zijn gereed en worden de komende maanden uitgewerkt, zodat in de loop van 2026 voor beide projecten de omgevingsvergunning aangevraagd kan worden en de aanbesteding kan plaatsvinden. Voor de (ver)nieuwbouw van het gemeenschapshuis in Nieuwstadt is opdracht gegeven aan een architect om twee scenario's te verkennen: volledige nieuwbouw en de combinatie van nieuwbouw met aanpassingen, beide op de huidige locatie. Besluitvorming over het scenario wordt verwacht in het laatste kwartaal van 2025, zodat in 2026 verder uitwerking plaatsvindt met zo mogelijk de aanbesteding. Voor de gemeenschapshuizen in de andere kernen worden in 2026 voorstellen gedaan om aanvullende financiële middelen te voteren, zodat uitvoering kan worden gegeven aan het realiseren van (ver)nieuwbouw en aanpassingen gemeenschapshuizen.
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
- Programma Centrum Echt - Afronding herinrichting Plats en Kerkplein - Positioneren Echt Centrum als regionaal voorzienend winkelcentrum - Transformatie lege panden Bovenste straat en Gelrestraat

Specifiek voor 2026	
- Project Susteren - Vorbereiding en start realisatie diverse infrastructuurele projecten - Start realisatie Louerveld - Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul - Nieuwbouw gemeenschapshuis	Verkenning opwaardering Julianatunnel
- Project Dieteren - Herinrichting openbaar gebied Corneliushof - Realisatie verbindingsweg Sportpark Suëstra	Nadere verkenning woningbouw
- Project Nieuwstadt - Realisatie (groen)projecten projectenkaart Swentibold - Vorbereiding (ver)nieuwbouw gemeenschapshuis	Diverse infrastructuurele projecten
- Project Peij - Start realisatie grootschalige vernieuwing infrastructuur Peij	Diverse woningbouw
- Project Roosteren - Start realisatie Pater Sangersbrug (opdrachtgever: Vlaamse Waterweg) - Realisatie infrastructuurele projecten Maasheuvel en Markt	Realisatie woningbouw Tramhalte
- Realisatie woningbouw - Bocage Echt - Diverse locaties transformatie detailhandel centrum Echt - Louerveld, Susteren - Heerweg, Schilberg - Chatelainplein, Peij	Holikiday, Susterderweg Nieuwstadt
- Planvorming woningbouw in alle kernen - Populierlaan Echt: voormalig sportveld Connect College - Voormalig gemeentehuis Susteren - Heidestraat Susteren - Voormalig gemeentehuis Nieuwstadt - Kerklocatie Sint Joost - Haverterstraat Koningsbosch	Diverse 'straatje erbij'-locaties
Omgevingsrecht	
- In 2026 wordt gestart met een pilot omgevingsplan - Doorontwikkelen van de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUDLN) van een netwerkorganisatie naar een robuuste Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML).	
Economische zaken	
- Realisatie bedrijventerrein de Berk III en verkoop kavels - De Loop-West: realisatie uitbreiding en aanpassing infrastructuur - Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul - Bedrijventerrein 't Vonderen: planvorming door OML	
Algemene dekkingsmiddelen	
Geen specifieke projecten	

Specifiek voor 2026
Overhead
• Verbouwing gemeentehuis

2.1 Bevolking en bestuur

2.1 Bevolking en bestuur

Doelstelling van dit programma:	
- Een optimale dienstverlening aan de inwoner waarbij uitvoering wordt gegeven aan de wettelijke taken die de gemeente uitvoert; - Het betrekken van de inwoner bij het gemeentelijk beleid en beleidsvoornemens; - Het aanbieden van betrouwbare vraag-, gebieds- en zaakgerichte transparante dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten voor de klant; - Een eigentijdse, open en transparante vorm van besturen om de majeure taken en uitdagingen die in het verschiet liggen, uit te voeren; - Als bestuur een betrouwbare samenwerkingspartner vormen, die afspraken nakomt en helder communiceert, zowel richting inwoners als gemeenteraad; - Hoogste aandacht voor integriteit, zowel in de contacten met inwoners, verenigingen en bedrijven, als richting de eigen organisatie; - Samen met onze maatschappelijke partners werken aan de gemeente die Echt-Susteren wil zijn, namelijk het 'Smalste stukje Nederland', waar het goed wonen, werken en recreëren is.	
Reikwijdte	
Het programma bevolking en bestuur omvat de volgende producten: 1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad) 2. Bestuur (college) 3. Verkiezingen 4. Burgerlijke stand 5. Basisregistratie personen (incl. reisdocumenten niet-ingezetenen) 6. Dienstverlening 7. Positionering gemeente Echt-Susteren via het Smalste Stukje Nederland	
Verbonden partijen	
- Servicecentrum MER - Inkoopcentrum Zuid - Samenwerking Midden-Limburg	
Reserves en voorzieningen	
- Reserve verkiezingen - Voorziening pensioenverplichting bestuurders	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
- Beheerregeling Basisregistratie Personen (BRP) - Beheerregeling waardedocumenten - Informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten - Inspiraakverordening 2004 - Privacyreglement BRP - Privacyreglement curatele administratie - Privacyreglement gezag-administratie - Privacyreglement registratie rijbewijzen - Privacyreglement uitsluiting kiesrecht - Privacyreglement verklaringen over gedrag - Rechtspositieregeling voor babs (Buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand) van de gemeente Echt-Susteren - Verordening raadscommissies Echt-Susteren 2020 - Verordening op de rekenkamercommissie 2015 - Verordening op het onderzoeksrecht van de raad - Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden	- Reglement burgerlijke stand - Reglement van orde raad Echt-Susteren 2020 - Tariefentabel leges 2026 - Uitvoeringshandboek bij het informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten - Verordening accountantscommissie gemeente Echt-Susteren 2014 - Verordening BRP - Verordening commissie bezwaarschriften 2014 - Verordening elektronische kennisgeving - Verordening fractieondersteuning 2013 - Verordening functioneringsgesprekken burgemeester - Verordening tot toekenning gemeentelijke onderscheidingen - Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2023 - Verordening werkgeverscommissie griffie 2013

2.1 Bevolking en bestuur

1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad)

Portefeuillehouder
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

	Realisatie 2024	Begroting 2025	2026	2027	2028	2029
De uitgaven voor het functioneren van de gemeenteraad worden in een afzonderlijke begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.	837.144	805.213	954.213	862.213	828.213	823.213
Totaal	837.144	805.213	954.213	862.213	828.213	823.213

2. Bestuur (college)

Portefeuillehouder
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat willen we bereiken?

- Doel- en resultaatgericht beleid voeren op basis van transparantie en de nieuwe strategische kaders (missie, visie en kernwaarden)
- In- en externe bewustwording van de Cittaslow-filosofie
- Sterke internationale samenwerkingen (met aandacht voor positionering van Nieuwstadt)

Wat gaan we ervoor doen?

Wanneer gerealiseerd?

- Actief informeren van de gemeenteraad via informatiebrieven, conferenties, bijeenkomsten en de beantwoording van schriftelijke vragen (art. 33 Reglement van Orde).
- Toepassen van participatietechnieken bij overheidsprocessen en gemeentelijke besluitvorming.
- Uniforme kaders en beleid afstemmen met alle Cittaslows in Nederland (en trilaterale samenwerking) om krachten te bundelen en het Cittaslow-netwerk te versterken;
- Intern organiseren van projectbezoeken met aandacht voor Cittaslow.
- Intensieve samenwerkingen opzoeken met organisaties die passen binnen de Cittaslow-filosofie;
- Onderhouden stedenband met Neustadt-partners en Neustadt-Treffen 2027 voorbereiden.

2026-2027

3. Dienstverlening

Portefeuillehouder(s)
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendige dienstverlenende organisatie die:

2.1 Bevolking en bestuur

- De klantvraag centraal stelt, haar inwoners kent, weet wat zij willen en waar hun behoeften liggen en hier haar dienstverlening op afstemt.
- Gastvrij is.
- Medewerkers in dienst heeft die dienstverlenings-DNA hebben.
- Kwaliteitsnormen opstelt, periodiek checkt en bijstuurt.
- Klantkanalen doorontwikkelt o.a. via AI.
- Actueel is op het gebied van wet- en regelgeving (waaronder ook toegankelijkheid).
- Haar processen en systemen op orde heeft (op basis van de LEAN-methodiek).
- Zoveel mogelijk inwoners, bedrijven en bezoekers bereikt.
- De (digitale) dienstverlening van alle MER-organisaties optimaliseert.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Vervolgstappen uitzetten om producten en diensten te meten en te verbeteren. • Burgerparticipatie uitbreiden. • Medewerkers faciliteren bij de doorontwikkeling van hun dienstverlenings-DNA. • Interne en externe telefonische dienstverlening doorontwikkelen op basis van onderzoeken uit 2025. • Opleiden en trainen van medewerkers en managers in de LEAN-methodiek en processen in kaart brengen. • De burgerzakenapplicatie (Centric) mogelijk vernieuwen. • Verbeteren van de digitale toegankelijkheid binnen de MER-organisaties t.b.v. dienstverlening. • Fase twee Wet Open overheid (Woo) implementeren. • Het gebruik van alle gemeentelijke kanalen onderzoeken (omnichannel) om een efficiënte en klantgerichte aanpak te realiseren. • In het laatste kwartaal van 2026 verhuizen we tijdelijk naar een andere locatie. We zorgen er natuurlijk voor dat onze dienstverlening gewoon doorgaat.	Continu 2026 Continu Continu Continu Continu 2026 2026 2026

4. Burgerlijke stand

Portefeuillehouder(s)
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat willen we bereiken?

- Een optimale dienstverlening van de burgerlijke stand.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Juist en volledig opmaken van akten van de burgerlijke stand en vastleggen van gebeurtenissen rondom de burgerlijke stand, zoals geboorte, erkenning, naamkeuze, aangifte levenloos geboren kind, overlijden, huwelijk, partnerschap en echtscheiding. • Verder digitaliseren en optimaliseren van de werkprocessen gericht op de landelijke ontwikkelingen en de bijbehorende wetgeving. • Bijhouden ontwikkelingen en regelgeving op het gebied van burgerlijke stand. • Meer gemak, snelheid en kwaliteit in dienstverlening voor burgers en uitvaartondernemers. • Digitaliseren van het archief van de burgerlijke stand.	Continu

5. Basisregistratie personen (inclusief reisdocumenten niet-ingezetenen)

Portefeuillehouder(s)
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat willen we bereiken?

- Optimaal beheer van de gegevens in de BRP (Basisregistratie personen).

2.1 Bevolking en bestuur

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Bijhouden en betrouwbaar houden van de gegevens in de BRP en de kwaliteit van de gegevens verbeteren. - Aanpakken van adresfraude. - Uitvoeren van de verplichte zelfevaluatie volgens de Wet basisregistratie personen (BRP). Het college van B&W is verplicht deze zelfevaluatie door te sturen naar de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG). - Uitvoeren van de verplichte jaarlijkse zelfevaluatie paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten (ingezetenen en niet-ingezetenen). - Zorgen voor een tijdige en juiste registratie van personen. - Het bestrijden van identiteitsfraude. - Uitbreiden van de eDiensten Burgerzaken, zodat inwoners voor meer producten en diensten 24/7 bij ons terecht kunnen.	Continu Continu Vóór 1 januari 2027 Vóór 1 januari 2027 Continu Continu Continu

6. Verkiezingen

Portefeuillehouder(s)
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat willen we bereiken?

- Goed georganiseerde verkiezingen met voldoende bemensing (ambtenaren en burgerleden)
- Politieke participatie van inwoners.
- Minstens één stembureau in elke kern conform de wettelijk gestelde toegankelijkheidseisen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Op 18 maart 2026 worden de gemeenteraadsverkiezingen gehouden. - Aanpak verkiezingen evalueren en verder optimaliseren. - Bij het tellen van de stemmen wordt de VOX-Telmethode toegepast. - Alle stembureauleden opleiden. - Opleiden van projectleiders verkiezingen.	18 maart 2026 19 maart 2026 Continu

7. Gemeentelijke positionering via Het Smalste Stukje Nederland

Portefeuillehouder
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat willen we bereiken?

- Het Smalste Stukje Nederland (HSSNL) verder positioneren als aantrekkelijke uitvalsbasis om te wonen, werken en recreëren in samenhang met de regio Midden-Limburg en de Belgische en Duitse grensstreek.
- Een professionele en consistente uitstraling van het merk HSSNL.
- Innoveren met HSSNL om naamsbekendheid te vergroten, het onderscheidend vermogen te behouden én onze meerwaarde in de regio en over de grens verder zichtbaar te maken.
- De positie van HSSNL als verbindend merk versterken in de regio door de samenwerking op te zoeken met grensoverschrijdende buurgemeenten en partners.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
Investeren in promotie en naamsbekendheid van het merk HSSNL, gekoppeld aan positieve associaties via (social) media, storytelling en (ondersteuning of organisatie van) evenementen.	Continu

2.1 Bevolking en bestuur

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Ontwikkelen van toegankelijke en informatieve platformen die de beleving van HSSNL versterken – zowel digitaal als fysiek met aandacht voor de VITA-kernwaarden uit het Cittaslow-gedachtegoed. • Effectiever en efficiënter gebruikmaken van bestaande marketingtools, met ruimte voor uitbreiding, innovatie en vernieuwing. • HSSNL verder verbreden op basis van 3 pijlers: wonen, werken en recreëren (incl. sport en cultuur) met als doel het aantrekken van drie klantgroepen (bewoners, bedrijven, bezoekers). • Ondernemers actief betrekken bij het merk HSSNL, door hen laagdrempelige toegang te bieden tot de merk-infrastructuur en hen te ondersteunen in het uitdragen van dit merk binnen hun eigen communicatie. • De rol van HSSNL als verbindend merk in de regio verder verstevigen door actief aansluiting te zoeken bij bestaande en nieuwe samenwerkingen binnen regiomarketing in Midden- en Zuid-Limburg. Dit met nadrukkelijke aandacht voor grensoverschrijdende initiatieven en gezamenlijke positionering, zonder het eigen lokale karakter en de herkenbare couleur locale te verliezen.	2026

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Wettelijke indicatoren					
De wettelijke indicatoren behorende bij dit programma staan vermeld in de paragraaf bedrijfsvoering van deze begroting.					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	10.112.239	10.263.753	9.044.743	8.848.743	8.824.743	8.820.743
Baten	997.422	926.500	996.500	1.026.500	946.500	946.500
Saldo van baten en lasten	-9.114.817	-9.337.253	-8.048.243	-7.822.243	-7.878.243	-7.874.243
Storting reserves	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Onttrekking reserves	14.000	14.000	22.000	14.000	14.000	14.000
Mutatie van de reserves	-2.000	-2.000	6.000	-2.000	-2.000	-2.000
Geraamde resultaat	-9.116.817	-9.339.253	-8.042.243	-7.824.243	-7.880.243	-7.876.243

2.1 Bevolking en bestuur

VITA

Verbinding

Binnen het programma Bestuur en Organisatie staat verbinding centraal. Dit uit zich in een hoge mate van dienstverlening en het continu zoeken naar samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Hier wordt sterk ingezet op toegankelijkheid en nabijheid, zichtbaar in alle onderdelen van dit programma.

Identiteit

Bestuur en organisatie zijn dragers van de gemeentelijke identiteit. Onze werkwijze, toon en keuzes weerspiegelen de trots op Echt-Susteren en haar profilering als Het Smalste Stukje Nederland. Dienstbaarheid en betrouwbaarheid vormen de basis van ons bestaansrecht als lokaal bestuur. Alles binnen dit programma ademt de lokale eigenheid en het gedachtegoed van Cittaslow.

Toekomstbestendigheid

Hoewel binnen dit programma stappen worden gezet richting digitalisering en toekomstgerichte dienstverlening, is verdere ontwikkeling nodig. Technologische en maatschappelijke veranderingen vragen om een wendbare organisatie. Veel aandacht gaat nu uit naar de middellange termijn (bestuursperiode), terwijl een bredere blik op de lange termijn gewenst is.

Ambitie

Ambitie is binnen dit programma onmiskenbaar aanwezig en komt tot uiting in het streven naar duurzame verbeteringen en een toekomstgerichte koers. Tegelijkertijd vergt de uitvoering bestuurlijke wendbaarheid, waarbij het noodzakelijk is om voortdurend in te spelen op operationele dynamiek en veranderende prioriteiten.

2.2 Openbare orde en veiligheid

2.2 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling van dit programma:	
Een veilige leefomgeving voor de inwoner.	
Het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 met bijbehorend uitvoeringsplan is vastgesteld. In de periode 2023-2026 wordt uitvoering gegeven aan de going concern taken en de volgende speerpunten: • Casuïstiek Zorg en Veiligheid • Ondernijning • Digitale Veiligheid	
Reikwijdte	
Het programma Openbare orde en veiligheid omvat de volgende producten:	
1. Bijzondere wetten 2. Integraal veiligheidsbeleid 3. Rampenbestrijding	
Verbonden partijen	
• Veiligheidsregio Limburg-Noord • Antidiscriminatievoorziening Limburg	
Reserves en voorzieningen	
Geen	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
• Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) • Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord • Beleidsplan Politie-eenheid Limburg • Beleidsregel aanpak overlast • BIBOB-beleid • Brandbeveiligingsverordening 2012 • Coffeeshopbeleid • Convenant geïntegreerde aanpak georganiseerde misdaad • Damoclesbeleid (bestuurlijke aanpak overtreding Opiumwet) • Rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas • Regionaal Crisisplan	• Dekkingsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord • Evenementenbeleid • Horecaconvenant • Integraal veiligheidsbeleid • Jaarplan Veiligheidshuis • Jaarplan buurtbemiddeling • Opleidings- en oefenactiviteitenplan • Procesbeschrijving Tijdelijk Huisverbod • Prostitutiebeleid • Repressief brandweerorganisatieplan • Uitvoeringsplan Burgernet

1. Bijzondere wetten	Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	
• Een veilige omgeving zonder overlast en gevaar voor de omgeving. Geen illegale praktijken en het beperken van risico's. • Bestuurlijke aanpak van overtredingen van de Opiumwet (naast de strafrechtelijke aanpak).	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
Inzetten van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob). Naar aanleiding van het in 2024 aangescherpte Bibob-beleid worden aanzienlijk meer vergunningaanvragen getoetst op basis van de wet Bibob.	Continu
In 2016 is het Damoclesbeleid Echt-Susteren aangescherpt. Bij overtredingen van de Opiumwet wordt niet meer gewaarschuwd maar wordt bij zowel woningen als lokalen direct gesloten. Deze bestuursrechtelijke maatregelen worden bij alle overtredingen van de Opiumwet uitgevoerd.	Continu

2.2 Openbare orde en veiligheid

2. Integraal veiligheidsbeleid	
Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels	
Wat willen we bereiken?	
• Verbeteren aanpak casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. • Geen ondermijnende en georganiseerde criminaliteit • Vergroten weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie, burgers en bedrijven tegen cybercriminaliteit. • Een veilige omgeving door het verminderen van overlast en tegengaan van criminaliteit. • Betrokkenheid inwoners bij een leefbare en veilige woonomgeving.	
Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Persoonsgerichte aanpak via het Veiligheidshuis en het Vangnetoverleg. • Interventies door de inzet van de Wet verplichte GGZ en de Wet tijdelijk huisverbod. • Consequente afstemming, zowel bestuurlijk als ambtelijk, tussen zorg en veiligheid over beleid en casuïstiek. • Verstevenigen van de aanpak door handhavingsacties door het Flexteam. • Bibob-screening van alle exploitatie-, alcoholwet-, omgevingsvergunningen en vastgoedtransacties op basis van het nieuwe beleid. • Behandelen van casussen in het Lokaal Overleg over de bestuurlijke aanpak ondermijnende en georganiseerde criminaliteit. • Vergroten bewustwording ambtenaren/bestuurders, ondernemers en bewoners over mogelijke bedreigingen of het signaleren van ondermijning. • Thematische aanpak van ondermijning met bijzondere aandacht voor risico's van jonge aanwas. • Weerbaar maken van de gemeentelijke organisatie, inwoners en bedrijven tegen cybercriminaliteit door Intensivering preventievoorlichting, en het vergroten van de meldings- en aangiftebereidheid. • Inzet op risicobewustzijn en 'veilig gedrag' medewerkers door trainingen en bewustzijnstrajecten. • De crisisorganisatie moet ook inzetbaar zijn bij het wegvallen van middelen (stroomuitval/uitval ICT). De crisisorganisatie is daarmee een belangrijk onderdeel van het te ontwikkelen continuïteitsmanagement en integraal continuïteitsplan. • Ontwikkeling preventie- en respons aanpak online aangejaagde ordeverstoring. • Preventieactiviteiten via bewonersavonden om woninginbraken tegen te gaan. • Inzet buurtpreventieteams. • Inzet burgernet. • Verbeteren toezicht openbare ruimte (structurele borging informatie-uitwisseling BOA's en politie). • Inzet flexibel cameratoezicht bij verplaatsende overlast en criminaliteit. • Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. • Buurtbemiddeling. • JOES (Jongerenoverleg Echt-Susteren) door dit zes-wekelijks overleg wordt de aanpak van jongerenoverlast tegengegaan. Hinderlijke-, overlastgevende- en criminele jeugdgroepen worden aangepakt. • Voortzetting van het Keurmerk Veilig Ondernemen De Berk. • Toezicht op naleven van exploitatie-, Drank- en Horeca-, en evenementenvergunningen. • Infrastructuurle verkeersmaatregelen, voorlichting en educatie en handhaving om de verkeersveiligheid te verhogen.	Continu

2.2 Openbare orde en veiligheid

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Aanpak polarisatie en radicalisering door preventie, samenwerking en integrale interventies bij concrete casussen. - Opstellen Integraal Veiligheidsplan 2027-2030 - Ondersteunen, stimuleren en (op maat) faciliteren van 24 bestaande buurtpreventie-teams.	Kwartaal 4

3.Rampenbestrijding	Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	
- Preparatie op crises. - Een volledig opgeleide en beoefende rampbestrijdingsorganisatie.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Naast de blijvende verbetering van de crisisorganisatie specifieke aandacht voor preparatie op langdurige stroomuitval en digitale ontvricting. - Crisislocoburgemeesters/wethouders jaarlijks bijscholen en oefenen om de burgemeester te vervangen bij calamiteiten. - Uitvoeren van het opleiding- en oefenplan. Alle sleutelfiguren binnen de Oranje Kolom nemen jaarlijks deel aan oefeningen en volgen de noodzakelijke opleidingen.	Continu Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Wettelijke indicatoren					
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren van 12-17 jaar	Bureau Halt	11	<7	<7
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,1	<0,5	<0,5
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3	<4	<4
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,9	<2	<2
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3	<4	<4
Eigen indicatoren					
Bibob-toetsen	Percentage naar aanleiding van beleidsuitgangspunte n. O.a. afhankelijk van aangevraagde (risico)vergunningen.	Eigen bron	100% (24 toetsen)	100%	100%
Opiumwet	Percentage bestuursrechtelijke maatregelen uitgevoerd n.a.v. overtredingen O.a. afhankelijk van de	Eigen bron/ politie	100% (27 maatregelen)	100%	100%

2.2 Openbare orde en veiligheid

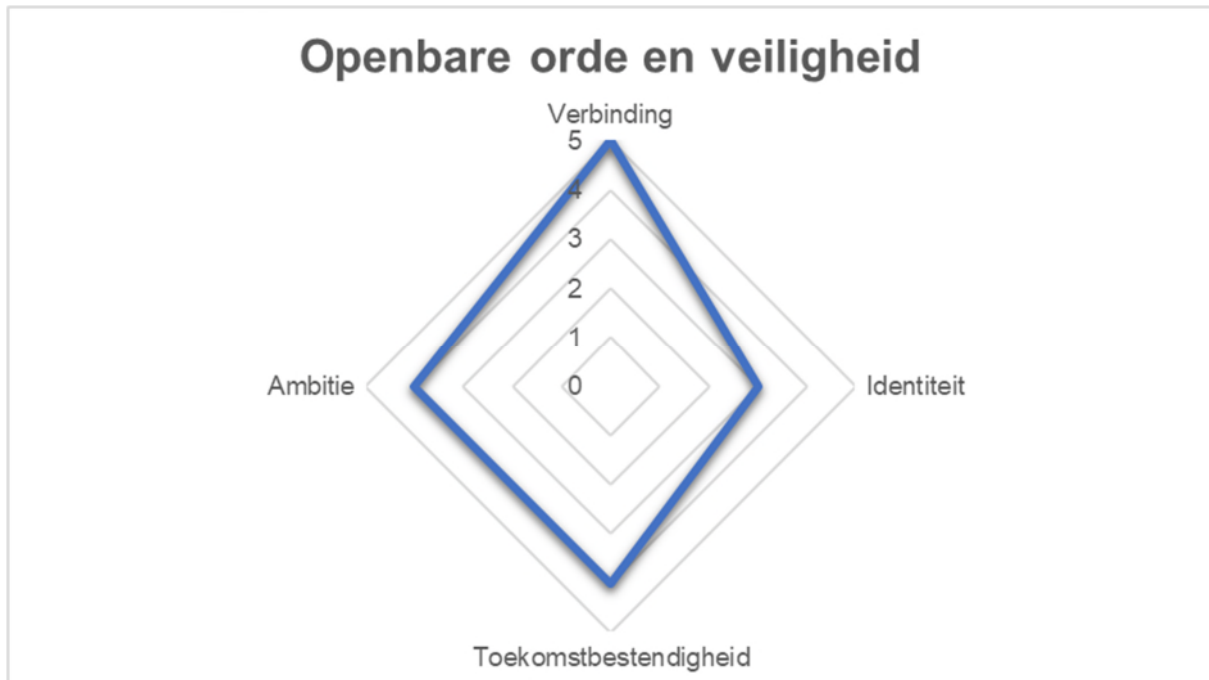
Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	door de politie geconstateerde overtredingen.				
Vermogens-criminaliteit	Aantal veelvoorkomend	Politie	178	200	≤ 150
Sociale overlast	Totaal incidenten	Politie	379	400	≤ 400
Rapportcijfer veiligheid	Veiligheid van de buurt	Veiligheidsmonitor 2021-2022) ¹			≥ 7,5
Crisisbeheersing bevolkingszorg	Aantal oefeningen	Eigen bron	2	1	1
Crisisbeheersing sleutelfiguren	Aantal oefeningen	Eigen bron	15	10	10
Bevolkingszorg	Aantal opleidingen	Eigen bron	15	10	10
¹ Bron Veiligheidsmonitor 2021-2022. Deze monitor wordt één keer in de vier jaar uitgevoerd. Voor de begroting 2026 zijn nieuwe gegevens beschikbaar.					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	3.610.171	3.394.492	3.384.668	3.416.217	3.437.851	3.610.171
Baten	172.435	86.400	86.400	86.400	86.400	172.435
Saldo van baten en lasten	-3.437.736	-3.308.092	-3.298.268	-3.329.817	-3.351.451	-3.437.736
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Mutatie van de reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-3.437.736	-3.308.092	-3.298.268	-3.329.817	-3.351.451	-3.437.736

2.2 Openbare orde en veiligheid

VITA

Verbinding

Om de veiligheid en leefbaarheid binnen de gemeente te blijven verbeteren wordt samengewerkt met inwoners, ondernemers en externe partners. Afhankelijk van het veiligheidsthema wordt ook nauw samengewerkt met onder andere politie, OM, Veiligheidsregio, RIEC en Zorg- en Veiligheidshuis. De gemeente is dé instantie om deze partijen bij elkaar te brengen.

Identiteit

De unieke ligging tussen twee landgrenzen, het logistiek knooppunt, het uitgestrekte buitengebied heeft ook z'n keerzijde. De strategische ligging van de gemeente Echt-Susteren maakt het gebied helaas ook aantrekkelijk voor malafide ondernemers. Hierdoor worden we geconfronteerd met een relatief hoge mate van drugsgerelateerde criminaliteit, waaronder drugsdumpingen in het buitengebied en een aanzienlijk aantal sluitingen van panden vanwege drugsvondsten. Als gemeente zetten wij stevig in op een integraal en preventief veiligheidsbeleid om deze ondermijnende criminaliteit tegen te gaan en de leefbaarheid in onze kernen en het buitengebied te waarborgen.

Toekomstbestendigheid

Binnen dit programma is het noodzakelijk om flexibel te kunnen anticiperen op de actuele en/of dreigende veiligheidssituatie of openbare ordeproblemen. Daarnaast wordt binnen een 4-jaarlijkse cyclus het Integraal Veiligheidsplan opgesteld. In het Integraal Veiligheidsplan wordt beschreven welke acties/projecten binnen een termijn van vier jaar worden uitgevoerd om de veiligheid en leefbaarheid binnen onze gemeente te verbeteren.

Ambitie

De lat ligt hoog. De veiligheidssituatie in Echt-Susteren vraagt om een serieuze aanpak. Op alle thema's binnen het veiligheidsdomein wordt bestuurlijk- en ambtelijk geïnvesteerd. Ook onze partners erkennen de urgentie en volgen de ambitie van de gemeente Echt-Susteren. Wij willen ondernemers, bezoekers en inwoners een veilige woon-, werk- en leefomgeving bieden waar geen ruimte is voor criminaliteit en overlast.

2.3 Beheer openbare ruimte

2.3 Beheer openbare ruimte

Doelstelling van dit programma:	
- Aanleggen, beheren, onderhouden en reinigen van boven- en ondergronds areaal in de openbare ruimte. - Beheer van gemeentelijke accommodaties. - Optimaliseren van de inzameling en verwerking van afval- en grondstoffen. - Verkeersveilige wegen bij gladheid door winterse omstandigheden.	
Reikwijdte	
Het programma beheer openbare ruimte omvat de volgende producten: 1. Wegen (inclusief kabels en leidingen) 2. Riolering en waterhuishouding 3. Verkeer 4. Openbaar groen (inclusief begraafplaatsen) 5. Natuur en landschap 6. Openbare verlichting 7. Civieltechnische kunstwerken 8. Gladheidsbestrijding 9. Rioolheffing 10. Afvalverwijdering en -verwerking 11. Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht 12. Duurzaamheid	
Verbonden partijen	
- Reinigingsdienst (RD) Maasland - Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette - Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) - Waardevol Cultuur Landschap (WCL) - Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek (RWM) - Bodemzorg Limburg - Centrumregeling RES NML	
Reserves en voorzieningen	
- Reserve duurzaamheid - Reserve parkeerplaatsen - Reserve toekomstige ontwikkelingen gemeentewerf - Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen - Voorziening vervangen bruggen Vloedgraaf - Voorziening wegen - Voorziening riolering - Voorziening afvalverwijdering en –verwerking	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
- Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) - Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2014 - Nadere regels begraafplaatsen 2020 - Verordening op de heffing en invordering regelende tarieven wegens dienstverlening aan derden - Nota kostentoerekening 2024 - Openbare verlichting: Beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2027 - Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 - Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen - Handboek Openbare Ruimte (HORES)	<u>Groen:</u> - Bomennota Echt-Susteren 2024-2034 - APV - Nota groenstructuren 2008 - Waardevolle bomenlijst - Nota Regie op Groen 2016 - Groenbeheerplan 2019-2023 (nieuw 2026) - IBOR (integraal beheer openbare ruimte) beleidsnotitie openbare ruimte <u>Riolering en Water:</u> - Waterketenplan 2022-2026; - Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026 - Verordening op de heffing en invordering rioolheffing

2.3 Beheer openbare ruimte

<u>Huishoudelijk afval</u> • Afvalstoffenverordening Echt-Susteren 2019 • Het uitvoeringsbesluit op de afvalstoffenverordening 2025 • Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2024 • Van afval naar grondstof (VANG) • Regionaal Beleidskader 'van afval naar grondstof 2026-2030'. <u>Verkeer:</u> • Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025 (Mobiliteitsplan) • APV <u>Wegen:</u> • Wegbeheerplan 2022-2026; • Meerjarig Investeringsplan 2026-2029 (onderdeel van deze begroting) • Civieltechnische kunstwerken: Plan civieltechnische kunstwerken 2022-2026	• Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater • Verordening aansluitvoorwaarden riolering 2003 <u>Gladheidsbestrijding:</u> • Gladheidsbestrijdingsplan 2025-2029 <u>Gemeentelijke Gebouwen:</u> • Gebouwbeheernota 2024-2032 • Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) 2024-2032 <u>Duurzaamheid:</u> • Energievisie en uitvoeringsprogramma 2022-2026 • Transitievisie Warmte en Uitvoeringsprogramma 2021-2030 • Beleidskader zonneparken en windparks gemeente Echt-Susteren • Beleidskader laadinfrastructuur • Regionale energiestrategie
---	--

1. Wegen

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. K.A.P. Leurs

Wat willen we bereiken?

- Goede kwaliteit van de openbare wegen.
- Maximale oprekking levensduur van verharding tegen minimale kosten.
- Waarborging veilig gebruik van de wegen.

Wat gaan we ervoor doen?

Wanneer gerealiseerd?

- De gemeente voert wegwerkzaamheden uit zoals beschreven in de wegbeheernota 2022-2026.
- De gemeente beheert de openbare ruimte volgens het principe 'schoon, heel en veilig' en hanteert het kwaliteitsniveau 'basis' voor de wegen binnen en buiten de bebouwde kom, zoals in de wegbeheernota 2022-2026 is opgenomen.
- De gemeente stelt een uitvoeringsplan op dat aan de hand van visuele inspecties dat leidend is voor de uitvoerende wegwerkzaamheden in dat jaar.
- De gemeente bekijkt het wegonderhoud op een integrale wijze en zoekt aansluiting bij of nodigt andere beheer disciplines uit om integraal onderhoud af te stemmen en uit te voeren.
- De recreatieve routes die door een knooppuntensysteem zijn ontsloten voor fietsers (inclusief mountainbikeroutes), wandelaars, ruiters en menbers worden door de gemeente een hoog niveau beheerd en onderhouden.
- De gemeente houdt scherp toezicht op de uitvoerende werken van bijvoorbeeld de Nutsbedrijven en blijft sturen op een kwalitatief herstel.

Continu

Kwartaal 1

Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

2. Riolering en waterhuishouding	
Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs Wethouder drs. P.H.J. Pustjens	
Wat willen we bereiken?	
- Waterkwaliteit volgens de wettelijke eisen. - Integrale rioleringszorg en minder overstorten volgens Kader Richtlijn Water (KRW). - Een betere beheersing van afvalwater door scheiding van waterstromen naar schoon en vuil ter voorkoming van vervuiling en verdroging. - Verminderen van wateroverlast en verdroging in de leefomgeving. - Een betere beheersing van afwatering, met name in het buitengebied, ter voorkoming van wateroverlast en/of schade. - Een betere beheersing van hemelwaterstromen (regenwater) in de openbare ruimte.	
Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
De gemeente realiseert de doelstellingen uit het, door de raad vastgesteld, Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2022-2026) zoals: - Afvalwater goed afvoeren binnen de gemeente. Dit is belangrijk voor de gezondheid van de inwoners. - Regenwater opvangen en afvoeren, zodat inwoners zo min mogelijk last hebben van water op straat of in de tuin. - Vervuiling van grondwater en oppervlaktewater (zoals sloten en vijvers) voorkomen. - Het onderhouden van het rioolstelsel. Dit gebeurt op verschillende manieren, zoals: Kolken (putjes in de straat) schoonmaken; - Kapotte aansluitingen op het riool repareren; - Riolen schoonmaken en controleren; - Gras maaien bij regenwaterbuffers; - Rioolgemalen onderhouden; - Grote riolen controleren en repareren; - Boomwortels uit het riool verwijderen. - Daarnaast voert de gemeente de investeringen uit die in het Meerjarig Investeringsplan staan. Dit gaat bijvoorbeeld over het aanleggen van nieuwe regenwatervoorzieningen en het vervangen van oude riolen. - De gemeente gaat het riool van binnenuit vernieuwen (relinen). Met een nieuw contract voor rioolonderhoud gaan we komend jaar 2,5 kilometer rioolwerk aanpakken. - De Maasheuvel in Roosteren wordt opnieuw ingericht. Hier ligt ook een uitdaging vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het riool onder de desbetreffende straat is verouderd. De gemeente gaat hier in een robuust rioolsysteem investeren. - Bij nieuwbouw en de herinrichting van wijken en straten zorgt de gemeente ervoor dat regenwater zoveel mogelijk wordt afgekoppeld van het riool en kan infiltreren. - Als dat ook niet lukt, wordt het regenwater tijdelijk opgeslagen en daarna afgevoerd naar het oppervlaktewater of het riool via een verbeterd systeem. - De gemeente stelt een subsidie beschikbaar voor inwoners en bedrijven die het regenwater van hun eigen terrein willen afkoppelen van het riool. - De gemeente gaat greppels, duikers en sloten schoonmaken om meer water te kunnen opvangen en beter vast te houden. - De gemeente gaat een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en/of een nieuw Rioleringsprogramma opstellen.	Continu Kwartaal 1+3 Continu Kwartaal 2 Kwartaal 2+3 Continu 2026 2026/2027 Continu Continu 2026

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
De gemeente gaat de adviezen vanuit het basisrioleringsplan uitvoeren. Deze is opgesteld door Waterbedrijf Limburg (nu Waterschap Limburg), hierin staan maatregelen om het hydraulisch functioneren van het watersysteem te verbeteren.	Kwartaal 3 2026

3. Verkeer

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. K.A.P. Leurs

Wat willen we bereiken?

- Toename van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer.
- Duidelijke structuur en bijbehorende inrichting van de wegen.
- Verhoging van de leefbaarheid.
- Optimale verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers.
- Optimalisatie in het faciliteren en reguleren van fiets parkeren.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- De gemeente stelt een uitvoeringsprogramma op voortvloeiend uit het mobiliteitsplan. - De gemeente maximaliseert haar inspanningen om 30 km/u-zones te optimaliseren. - De gemeente controleert, saneert en vervangt verkeersborden ter instandhouding van de kwaliteit en veiligheid. - De gemeente maximaliseert de inspanningen ter bevordering van de realisatie van snelheid remmende maatregelen op risicolocaties 60 km/u-wegen - De gemeente onderhoudt en vernieuwt belijningen en markeringen in de kernen. - De gemeente monitort verkeerssituaties en zorgt voor een goede afstemming van geplande afsluitingen en omleidingen - De gemeente werkt samen met (regio)gemeenten, provincie en Rijkswaterstaat om na een calamiteit op de A2/A73 de bereikbaarheid en doorstroming in onze gemeente zo veel mogelijk te waarborgen. - De gemeente heeft aandacht voor de kwaliteit van fietsvoorzieningen. - De gemeente organiseert het verkeersspreekuur om met inwoners, ondernemers en politie invulling te geven aan een verkeersveilige omgeving. - De gemeente werkt samen met het basis- en voortgezet onderwijs en geeft hiermee invulling aan verkeerseducatie ('Verkeersactieve school'). - De gemeente reguleert het fiets parkeren bij NS-station Echt en NS-station Susteren samen met handhaving en verwijdt fietswrakken.	2026 Continu Continu 2 ^e helft 2026 Kwartaal 2+4 Continu Continu Op afroep Continu 1-2x per jaar

4. Openbaar groen

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Beheer en onderhoud van het openbaar groen op een basisniveau.
- Duurzaam en circulair onderhoud van het openbaar groen.
- Data gedreven werken.
- Een aangenaam leefklimaat voor inwoners en bezoekers.
- Beheersen en aanpak overlast door de Aziatische duizendknoop.
- Verbeteren van biodiversiteit.
- Geactualiseerde bomennota met transparant toetsingskader.
- Veilig bomenareaal.

2.3 Beheer openbare ruimte

- Goede en bereikbare voorzieningen in relatie tot het hondenbeleid.
- Bestendig beheer van groenvoorzieningen in relatie tot de Omgevingswet.
- Een groene, openbare ruimte met kwaliteit en functie.
- Een groene en gezonde leefomgeving waarin inwoners, bedrijven en bezoekers zich prettig voelen.
- Minimale overlast eikenprocessierups.
- Rekening houden met een klimaat adaptieve inrichting.
- Verbeteren communicatie onderwerpen groen, natuur en landschap.
- Optimaal beheer gemeentelijke begraafplaatsadministratie.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• De gemeente voert planmatig onderhoud uit aan het openbaar groen. Binnen de bebouwde kom gebeurt dit op basis van kwaliteitsniveau 'basis', en daarbuiten op niveau 'laag'. • In afgebakende gebieden (kantons) wordt het openbaar groen door eigen gebiedsteams van de gemeente integraal onderhouden. • Data gedreven werken wordt de nieuwe norm bij het beheer van het openbaar groen. Dit betekent dat actuele inzichten en prestaties van onze assets (zoals bomen, plantsoenen en verhardingen) systematisch worden gemonitord en gebruikt voor sturing en optimalisatie van het beheer. • Afhankelijk van het type onkruid en de locatie kiest de gemeente voor duurzame bestrijdingstechnieken zoals hete lucht, borstelen en branden. Ook wordt zinloze verharding waar mogelijk voorkomen of verwijderd. • Bij (her)inrichting van plantsoenen en het (bij)planten van bomen wordt gekozen voor soorten die beter bestand zijn tegen veranderende klimatologische omstandigheden. • In 2026 stelt de gemeente een nieuw groenbeheerplan vast, met concrete maatregelen en investeringen. Thema's zoals renovatie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en bomenbeheer maken hier deel van uit. • De gemeente stimuleert een kleine kringloop van vrijkomende materialen, zoals het gebruik van bokashi als bodemverbeteraar, miscanthus tegen onkruid en compostering van groenafval. • Bij de uitvoering van werkzaamheden houdt de gemeenterekening met emissiereductie en energieverbruik, zowel door de eigen dienst als via contractuele eisen aan aannemers. Waar mogelijk wordt emissie loos gewerkt. • Bij inrichting en gebruik van groen wordt rekening gehouden met de functies 'structurerend, maatschappelijk, functioneel en natuurlijk', zoals beschreven in de nota 'Regie op groen 2016'. • In 2026 voert de gemeente het plan van aanpak beheersing Aziatische duizendknopen uit. • De gemeente stimuleert vergroening en biodiversiteit via initiatieven zoals geveltuinen, afspraken met woningcorporaties en vergroening van bedrijventerreinen, zorglocaties en schoolpleinen. Lokale initiatieven worden waar mogelijk ondersteund. • Biodiversiteit in bermen en ruige graslanden wordt door de gemeente bevorderd op basis van een visie op bermbeheer. • Grasvelden worden selectief omgevormd van intensieve gazons naar extensief en gefaseerd beheer. Motto: intensief maaien waar nodig (zoals speelvelden), minder maaien waar het kan. • De gemeente werkt aan een uitvoeringsagenda op basis van de bomennota inclusief beleid en de APV. • Gemeentelijke bomen worden planmatig onderhouden via een nieuw meerjarig onderhoudscontract.	Continu 2026 Continu 2026 Continu 2026 2026 Continu Kwartaal 3

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Via de jaarlijkse boomfeestdag en natuurwerkdagen worden kinderen en volwassenen op educatieve wijze betrokken bij natuur. In 2026 vinden deze plaats op nader te bepalen locaties. • De gemeente accepteert een beperkte mate van overlast door de eikenprocessierups, maar blijft inzetten op effectieve bestrijding en onderzoek naar nieuwe technieken en natuurlijke vijanden. • De gemeente actualiseert het gemeentelijke adoptiebeleid van rotondes en geeft uitvoering aan de inrichting hiervan op locaties Zuiderpoort en Sint Janskamp. • Bij toekomstige renovaties van groeninrichtingen wordt, waar mogelijk, gekozen voor klimaatadaptieve en biodiverse oplossingen, in lijn met de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Echt-Susteren en groenbeheerplan. • De gemeente verbetert de communicatie over groen, natuur en landschap via website, sociale media en het weekblad. • De gemeente houdt gegevens bij over het gebruik van de begraafplaatsen Annahof (Echt) en Elsene (Nieuwstadt) en draagt zorg voor het onderhoud.	Continu 2026 Continu

5. Natuur en landschap

Portefeuillehouder(s)

Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Structuurversterking van het landschap met veel variatie en duidelijk te onderscheiden landschapstypen.
- Rode ontwikkelingen (woningbouw, bedrijfsontwikkelingen, zonneparken) en grijze ontwikkelingen (infrastructurele projecten) die landschappelijk goed zijn afgewogen, zijn ingepast in het landschap of groencompensatie heeft elders plaatsgevonden.
- Soortenbescherming (o.a. dassen, amfibieën en vleermuizen).
- Grensoverschrijdende projecten op het gebied van natuur en landschap en recreatief medegebruik.
- Versterking van biodiversiteit in landelijk en stedelijk gebied.
- Een groene, gezonde woon- en leefomgeving die op een klimaatbestendige en natuurinclusieve wijze is ingericht.

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
In de omgevingsvisie worden 6 landschapstypen onderscheiden. De gemeente voert inrichtings- en beheermaatregelen uit om de specifieke kenmerken van de verschillende landschapstypen te benadrukken. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de consequenties voor landschap en cultuurhistorische waarden. De gemeente stelt in de omgevingsvisie en in het omgevingsplan eisen aan de inpassing en compensatie van rode en grijze ontwikkelingen.	Continu
De natuurcompensatieprojecten rondom VDL Nedcar worden in samenspraak met belanghebbenden verder gerealiseerd. Stichting Groenfonds omgeving VDL-NedCar is hier een belangrijke partij in. Voor de wettelijke natuurcompensatie is de provincie Limburg verantwoordelijk.	2026-2027
De laanstructuren in het buitengebied worden versterkt ten behoeve van vleermuizen en ter versterking van de landschappelijke kwaliteit. Hierbij wordt gekozen voor een divers assortiment aan inlandse bomen om monoculturen te verzwakken en de biodiversiteit te bevorderen. Volgens het beheerplan Natura 2000 voor de instandhouding van de populatie Ingekorven Vleermuizen (Europees beschermde soort) beheert en versterkt de gemeente lijnvormige beplantingen in het buitengebied (straal 8 km rondom Natura 2000 gebied Abdij Lilbosch- voormalige klooster Maria Hoop). Aan de hand van een inventarisatie worden lanen, bomenrijen en landschapselementen in het buitengebied versterkt en gerevitaliseerd.	Continu
Op kritische locaties worden voorzieningen ter bescherming van bedreigde soorten zoals dassen en/of amfibieën gerealiseerd/beheerd. Ook bij nieuwe ontwikkelingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de verbindingen voor flora en fauna.	Continu
De deelname aan de gemeenschappelijke regeling van het Duits-Nederlandse Grenspark Maas-Swalm-Nette voortzetten (grenspark MSN; zie ook paragraaf verbonden partijen). Kansen en mogelijkheden worden gezocht voor concrete projecten/activiteiten op het gebied van natuur, landschap, recreatie en cultuurhistorie.	Continu
Via de grensoverschrijdende samenwerking Rivierenpark Maasvallei wordt invulling gegeven aan kansen die in dit gebied liggen voor de promotie en ontwikkeling van de Grensmaas. De samenwerking richt zich met name op ontwikkeling van (uniforme) recreatieve routestructuren. In de gebiedsvisie Roosteren is de basis gelegd voor grensoverschrijdende projecten en samenwerkingsvormen.	Continu
Voortzetten jarenlange samenwerking met Stichting Ons Waardevol cultuurlandschap (Ons WCL), grenspark Maas Swalm Nette en de samenwerking in Nationaal Park de Meinweg: Samenwerking Limburgse Maasterrassen. Gezien de projecten en ruimtelijke ontwikkelingen die in Echt-Susteren plaatsvinden, wordt nadrukkelijk ingezet op het behalen van concrete resultaten op het gebied van natuur, landschap, recreatie, grensoverschrijdende samenwerking en duurzaamheid.	Continu
In samenwerking met de in 2024 opgerichte Stichting NLES wordt op basis van een jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma gewerkt aan projecten op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie.	Continu
Voor de exploitatie van de gemeentelijke bos- en natuurterreinen vervult de Bosgroep Zuid Nederland in opdracht van de gemeente de rol van beheerder op basis van de beheersvisie bossen, natuurterreinen en landschapselementen. Naast de reguliere beheertaken wordt komende jaren ingezet op actieve bosverjonging. Door als bosverjonging rijkstrooiselsoorten als esdoorn, linde, haagbeuk en ratelpopulier aan te planten, kan bodemverzuring worden tegengegaan.	2026-2031
	2026-2028

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- In de omgevingsvisie is de groen-blauwe ladder benoemd. Die prioritaire natuur- en landschapsstructuur voorziet in de verbindingen tussen de Grensmaas, de steilrand/hoogeterras bij Maria Hoop/Koningsbosch en het Duitse achterland. In het gebied nabij de Pepinusbeek wordt gewerkt aan een versterking van de landschappelijke waarde waarbij de focus bovendien ligt op het versterken van klimaatadaptatie en biodiversiteit. - Daar waar mogelijk worden kansen benut om nieuwe landschapselementen aan te leggen om de groenblauwe dooradering van het landelijk gebied te versterken. Hierbij kan worden gedacht aan populierenbosjes, bomenrijen, houtwallen en hagen. Ook wordt een aanplantregeling opgestart waar inwoners en agrariërs in het buitengebied gebruik van kunnen maken om kleine landschapselementen zoals bomen en hagen te planten op erven. - Met het oog op de bevordering van de biodiversiteit wordt bij renovatie of nieuwe inrichting nadrukkelijk rekening gehouden met het toe te passen beplantingsassortiment, de wijze van inrichten en beheren. - Ter bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruw grasterreinen is een bermbeheerplan in uitvoering gegaan. De aanpassingen in het maaibeheer worden gemonitord en eventueel worden maatregelen bijgesteld. Nieuwe kansen voor het extensiveren van het maaibeheer, ook binnen de kernen, worden onderzocht en proefondervindelijk uitgevoerd. Het motto hierbij is: Intensief maaien waar het moet (speelveldjes) en extensiever maaien waar het kan. Kansrijke gebieden voor het verbeteren van biodiversiteit worden in beeld gebracht door het opstellen van een kanskaart in het samenwerkingsverband Zoem Zone Limburg - Samenwerking onderzoeken met Stichting Steenbreek. Die gemeenten ondersteunt met het houden en uitrollen van vergroeningacties zoals aanleggen van voorbeeldtuinen, bouwen van insectenhôtels, aanleggen van geveltuinten, meer groen rondom bedrijfsterreinen, zorglocaties en schoolpleinen etc. - Het begeleiden en faciliteren van inwonersinitiatieven betreffende de inrichting en exploitatie van buurt- en speelplekken die gericht zijn op het stimuleren van spelen, ontmoeten, bewegen en sporten. - Het opstellen van een programma gericht op het realiseren van een groene, gezonde en biodiverse leefomgeving. Onderdeel hiervan betreft het uitwerken en implementeren van de 3-30-300 regel die is opgenomen als leidend principe in de omgevingsvisie. - Er wordt verder gewerkt aan de realisatie van groene uitloopgebieden rondom Echt om te zorgen voor een groene leefomgeving die uitnodigt tot beweging en een gezonde leefstijl.	Continu Continu Continu 2025/2026 Continu 2026 2026

6. Openbare verlichting

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. K.A.P. Leurs

Wat willen we bereiken?

- Realiseren en in stand houden van een duurzame en betrouwbare openbare verlichting, die bijdraagt aan een veilige leefomgeving.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- De gemeente geeft uitvoering aan de doelstellingen vastgelegd in het beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2027. - De gemeente is terughoudendheid bij het verlichten van wegen in het buitengebied, in het belang van het dierlijke nachtleven. Daar waar vanuit	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
verkeers- en/of sociale veiligheid om signalering gevraagd wordt, gebeurt dit door oriëntatieverlichting. - De gemeente voert onderhoud uit door het verven van de lichtmasten. - De gemeente vervangt lichtmasten die ouder zijn dan 55 jaar. - De gemeente maximaliseert de inspanning om conventionele verlichten te vervangen door ledverlichting.	2026 Continu

7. Civieltechnische kunstwerken	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
<i>Civiele kunstwerken zijn bouwwerken die gemaakt zijn van metselwerk, beton, hout, staal of kunststof. Bijvoorbeeld bruggen.</i>	
Wat willen we bereiken?	
- Optimale levensduur en onderhoudstoestand van civieltechnische kunstwerken tegen zo laag mogelijke kosten. - Wijziging areaal civieltechnische kunstwerken waar nodig (kunstwerken verdwijnen of worden toegevoegd).	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- De gemeente voert onderhoudswerkzaamheden uit aan haar kunstwerken volgens het uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026. - De gemeente stemt haar gepland onderhoud af met de interne als externe partners zoals het waterschap, Rijkswaterstaat en de provincie ter bevordering van integraal beheer. - In het kader van de werkzaamheden omtrent de A2 verbreding kan de gemeente, indien nodig, kunstwerken verwijderen, aanpassen of vernieuwen. - De gemeente werkt in 2026 aan een nieuw uitvoeringsplan 2027-2031 ter continuering van de huidige onderhoudsactiviteiten.	Continu 2026 Kwartaal 4

8. Gladheidsbestrijding	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	
Verkeersveilige wegen onder winterse omstandigheden.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- De gemeente zorgt voor het bestrijden van de gladheid op wegen door de inzet van RWM volgens het gladheidsbestrijdingsplan. - De gemeente stelt jaarlijks het uitvoeringsplan vast en verstrekt relevante informatie aan de inwoners via de gemeentelijke internetpagina, social media en 't Waekblaad. - De gemeente strooit vanuit milieuoogpunt niet méér dan noodzakelijk.	Gedurende gladheidsperiodes Continu

9. Rioolheffing	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	
Volledige dekking van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling, het transport en het verwerken van afval- en hemelwater.	

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen? - De gemeente heft een directe belasting van de eigenaar van het object. - De gemeente zorgt voor het tijdig verzenden van de aanslagen door BsGW. - De gemeente legt het vastrecht op. Het, door de raad vastgesteld, Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2022-2026 is uitgangspunt voor de vaststelling van het tarief van de rioolheffing. Het tarief wordt jaarlijks vastgesteld.	Wanneer gerealiseerd? Februari 2026
---	--

10. Afvalverwijdering en verwerking

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Voldoen aan wettelijke taken en gemeentelijk beleid.
- Een duurzame en moderne afvalinzameling.
- Een duurzaam scheidingsgedrag.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- De gemeente zorgt voor het inzamelen van grondstoffen conform wettelijke verplichting. - De gemeente voert het duurzaam gemeentelijk beleid 'Van Afval Naar Grondstoffen' (VANG) uit. - De gemeente zorgt voor het inzamelen van oud papier en textiel in afstemming met verenigingen. - De gemeente zorgt voor de inzameling van afval door RWM. - De gemeente monitort ingezamelde grondstoffen en restafval t.b.v. sturingsinformatie. - De gemeente monitort en stelt een plan van aanpak op betreffende bijplaatsingen, ontwikkelingen zwerfvuil en dumpingen. - De gemeente stelt een locatieplan op voor ondergrondse containers. - De gemeente onderzoekt de verdeling van en type toekomstbestendige millieuparken. - De gemeente faciliteert educatielessen en maakt daarmee de kinderen bewust van afval scheiden. - De gemeente zet in op grondstofcoaches ter bevordering van het scheidingsgedrag (pilot) - De gemeente participeert samen met burgers bij de projecten zwerfvuilacties, Schone Maas en de winkelcentra in Echt en Susteren. - De gemeente communiceert over het scheiden van afval.	Continu 2026 Kwartaal 1 2026 Continu 2026 Continu

11. Afvalstoffenheffing

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

- Dekking van de kosten verbonden aan het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.

Wat gaan we ervoor doen? De gemeente heft een directe belasting van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van het perceel waarvoor volgens de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval bestaat.	Wanneer gerealiseerd? Februari 2026 Continu
--	---

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- De gemeente berekend de stijgende kosten van afvalverwerking door in het tarief, Hierbij is 100% kostendekkendheid het uitgangspunt. - De gemeente zorgt voor het up-to-date houden van het containerbestand van alle aansluitingen afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten en de daaraan gekoppelde gebruikers en een actuele geredigeerde belastingverordening voeren. - De gemeente houdt vast aan het vanaf 2020 geldend vast en variabel tarief voor een- en meerpersoonshuishoudens. Het variabel tarief geldt alleen voor het aanbieden van restafval. - De gemeente verleent kwijtschelding voor het vaste tarief aan belastingplichtigen met een uiterst laag inkomen en buitengewoon hoge lasten. Automatische kwijtschelding wordt verleend aan belastingplichtigen (met een bijstandsuitkering of AOW-uitkering) die de laatste drie jaar volledige kwijtschelding hebben ontvangen. Ook is een vereenvoudigde aanvraagprocedure voor klanten met een bijstandsuitkering (Participatiewet) die niet in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding voorhanden.	Continu Kwijtschelding wordt verleend in de periode na de aanslagoplegging

12. Duurzaamheid

Portefeuillehouder(s)

Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Echt-Susteren energieneutraal in 2050.
- Samenwerking in de Regionale Energiestrategie (RES) Noord- en Midden-Limburg.
- Opwek duurzame energie.
- Reductie aardgasgebruik in wijken.
- Duurzame woon- en werkomgevingen.
- Duurzaam gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed.
- Grip op de energievoorziening en aanpak netcongestie.
- Circulariteit, van afval naar grondstof.
- Warmtetransitie

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Er wordt gewerkt aan de actualisatie van de Energievisie 2022-2026, waarin de resultaten van de duurzaamheidspeiling worden meegenomen. De ambitie is om in 2040 de plannen gereed te hebben om in 2050 energieneutraal te zijn. Eind 2026 moet de vernieuwde energievisie vorm hebben gekregen. - We nemen deel aan de Regionale Energie Strategie Noord- en Midden-Limburg (RES-NML) om de opgaven voor onze regio in kaart te brengen. Binnen de RES-NML werken we samen aan oplossingen om deze opgaven en ambities te realiseren. - Vanuit de pilot zonneparken zijn drie zonneparken inmiddels in gebruik: Maria Hoop, Groensebos en Berkelaar. Daarnaast staan twee zonneparken gepland voor realisatie in 2026: Dominicusweg en Bosserheide. - In 2026 worden voor de eerste maal bedragen uitgekeerd vanuit de leefbaarheidsfondsen die gevoed worden door een bijdrage van de zonneparken. De gemeenschappen bepalen daarbij waar deze bedragen aan uitgegeven gaan worden. - In 2026 worden tijdens de verbouwing extra zonnepanelen geplaatst op het gemeentehuis. Daarbij wordt rekening gehouden met de verdere elektrificatie van de installaties, zodat het gebouw efficiënter met energie omgaat en bijdraagt aan de ambitie om energieneutraal te zijn.	2026 gereed Continu 2026 Continu 2026-2027 2026-2035

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- De Transitievisie Warmte is in 2022 vastgesteld met als doel om in 2050 geen aardgas meer te gebruiken. In 2026 treedt de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) in werking, waardoor de Transitievisie Warmte wordt herijkt en vervangen door het warmteprogramma. Dit programma wordt uiterlijk eind 2026 vastgesteld en geldt voor de periode tot 31 december 2035. - In 2026 wordt de bestaande ontzorgingsaanpak (Gids Duurzaamheid) verder voortgezet en mogelijkheden tot uitbreiding onderzocht. Het doel blijft om inwoners te ondersteunen bij het toekomstbestendig maken van hun woning, met aandacht voor verduurzaming en levensloopbestendigheid. Specifieke aandacht gaat uit naar de energiearmoede doelgroep. - Om woningisolatie mogelijk te maken, wordt een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige fauna. Op basis hiervan wordt een Soortenmanagementplan (SMP) opgesteld. Eind 2026 wordt het SMP vastgesteld, zodat woningisolatie gerealiseerd kan worden met aandacht voor de bescherming van de aanwezige diersoorten. - Bij verduurzaming van gemeentelijk vastgoed wordt minimaal invulling gegeven aan wettelijke kaders. De intentie is om, waar mogelijk, bij vervangingsonderhoud verduurzaming toe te passen. Om een goed beeld te krijgen van de kansen hiervoor en de bijbehorende kosten wordt in 2026 het onderzoek naar de routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed verder vormgegeven en worden de noodzakelijke financiële middelen verder in beeld gebracht. - Eind 2025 wordt de routekaart verduurzaming onderwijsgebouwen vastgesteld. Samen met de onderhoudsplanning vormt deze routekaart de basis voor een duurzaam integraal huisvestingsplan (IHP) voor de komende jaren. - In 2026 blijft ondersteuning beschikbaar voor verenigingen en stichtingen met een eigen accommodatie. Voor sportclubs die nog behoefte hebben aan hulp, blijft advies mogelijk via de Gids Duurzaamheid, gericht op verduurzaming en toekomstbestendig beheer van hun faciliteiten. - Als gemeente hebben we een controlerende rol richting ondernemers in de verduurzaming van hun gebouwen en bedrijfsprocessen. De Regionale Uitvoeringsdienst voert in opdracht van de gemeente toezicht en handhaving uit bij bedrijven (met een verbruik > 50.000 kWh of > 25.000 m3 gas) op verduurzaming van het energiegebruik. - Naast de controlerende taak willen we ondernemers ook inspireren en motiveren om hun bedrijfsvoering te verduurzamen. Het informatiepunt Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen Limburg (PVB Limburg) blijft ook in 2026 ondernemers ondersteunen bij zowel individuele als collectieve verduurzaming. Daarnaast worden bijeenkomsten georganiseerd - De Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) wordt vervangen door een nieuwe regeling voor de periode 2026-2030. De exacte invulling van deze regeling wordt door het Rijk verder uitgewerkt en wordt eind 2025 verwacht. - Het Nationaal Isolatie Programma (NIP) voorziet in een specifieke uitkering voor het isoleren van woningen in de labelklassen D, E, F en G. In 2025 is in samenwerking met de RES NML gestart met de voorbereiding en in 2026 wordt gestart met de uitvoering van het isolatieproject. - In de ontzorgingsaanpak worden de resterende middelen uit de specifieke uitkering aanpak energiearmoede (beter bekend als pré-NIP) meegenomen en wordt bekeken op welke manier we de doelgroep energiearmoede kunnen bereiken en de beschikbare subsidie middelen op de juiste plek te laten landen. - De elektrificatie van bestaande woningen, bedrijfsgebouwen en bedrijfsprocessen en mobiliteit wordt geremd door een overbelasting van het bestaande elektriciteitsnetwerk. Ook de opwekking van hernieuwbare energie wordt geremd. Samen met Enexis werken we aan een uitbreiding van het	Continu 2025-2026 Continu 2026 ev Continu Continu 2026 2026-2030 2025-2028 Continu Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
elektriciteitsnetwerk. Centraal staat een goede ruimtelijke inpassing van de maatregelen (zoals trafohuisjes en verbreding van de kabel- en leidingenstroken). Om de tijd tot de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk te overbruggen, wordt gekeken naar individuele oplossingen om de piekbelasting van het bestaande netwerk te voorkomen. Dat doen we onder anderen door de haalbaarheid van een energiehuis voor bedrijventerrein Berk III te onderzoeken.	2026

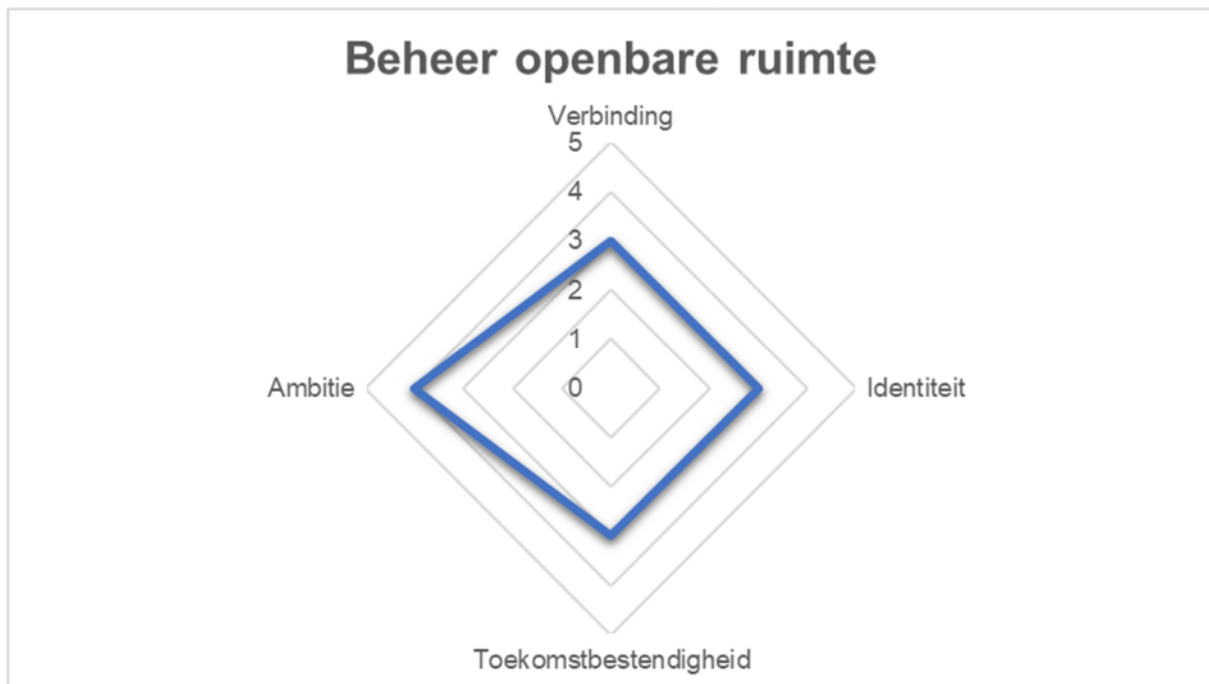
Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Wettelijke indicatoren					
Omvang huishoudelijk restafval	Kilogram per inwoner	CBS	86	92	-
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage elektriciteit die is opgewekt met zon	Klimaatmonitor	*	27	n.n.b.*
<i>*De wettelijke indicator is niet meer actief en gegevens na 2023 worden niet meer aangevuld.</i>					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	17.504.241	22.686.388	18.173.936	16.308.278	16.561.490	17.504.241
Baten	10.553.898	13.268.304	12.125.322	9.783.368	9.788.841	10.553.898
Saldo van baten en lasten	-6.950.343	-9.418.084	-6.048.614	-6.524.910	-6.772.649	-6.950.343
Storting reserves	574.719	0	0	0	0	574.719
Onttrekking reserves	139.165	545.386	0	0	0	139.165
Mutatie van de reserves	-435.554	545.386	0	0	0	-435.554
Geraamde resultaat	-7.385.897	-8.872.698	-6.048.614	-6.524.910	-6.772.649	-7.385.897

2.3 Beheer openbare ruimte

VITA

Verbinding

Het Programma Beheer Openbare Ruimte staat in het teken van verbinding. De dagelijkse contacten met onze inwoners, bedrijven en andere stakeholders over het beheer van onze openbare ruimte leiden naar een versterking van zowel de verbinding alsmede een verbetering van de kwaliteit van onze openbare ruimte. Door de initiatieven te koppelen aan het duurzaamheidsprogramma versterken wij de integrale benadering.

Identiteit

Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met de wensen van en de herkenbaarheid voor alle gebruikers. Hoewel onze aanpak gemiddeld van aard is, wordt het beheer op een professionele, zorgvuldige en duurzame wijze uitgevoerd, zodat de openbare ruimte aansluit bij de behoeften van de gemeenschap.

Toekomstbestendigheid

De inrichting en het beheer van de openbare ruimte bewegen continu mee met de veranderende behoeften van gebruikers en ontwikkelingen in de samenleving. We volgen de dynamiek van de markt en passen ons beheer aan, zodat het robuust en toekomstbestendig blijft. Daarbij houden we rekening met belangrijke thema's zoals duurzaamheid, klimaat, circulariteit en water, zodat de openbare ruimte ook op lange termijn veerkrachtig en robuust blijft.

Ambitie

De ambitie is om onze leefomgeving te kunnen blijven onderhouden met minimaal hetzelfde kwaliteitsniveau rekening houdend met de huidige en toekomstige opgaves en een maximale benutting van de koppelkansen die impact hebben op de inrichting van onze openbare ruimte.

2.4 Onderwijs

2.4 Onderwijs

Doelstelling van dit programma:	
- Gelijke kansen op onderwijs voor jongeren uit de gemeente Echt-Susteren en de regio. - Een breed onderwijsaanbod passend bij de vraag en gehuisvest in bijdetijdse schoolgebouwen. - Een goed leef- en vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven. - Een goede positie op de arbeidsmarkt voor de inwoners van de gemeente.	
Reikwijdte	
Het programma Onderwijs omvat de volgende producten: - Openbaar basisonderwijs - Onderwijshuisvesting - Onderwijszorg - Aanvullend lokaal beleid - Kinderopvang	
Verbonden partijen	
Geen	
Reserves en voorzieningen	
Reserve onderwijsachterstandenbeleid	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
- Subsidieregeling peuterprogramma gemeente Echt-Susteren 2023 - Verordening materiële en financiële gelijkstelling gemeente Echt-Susteren 2012	- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid - Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Echt-Susteren 2015

1. Openbaar basisonderwijs	Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	
Een voldoende aantal scholen voor openbaar basisonderwijs, verspreid over de gemeente, welke kwalitatief voldoet aan de hedendaagse eisen.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
Toezicht houden op het openbaar onderwijs door ten minste 2 keer per jaar te overleggen met de Stichting Kindante over de jaarstukken en de gang van zaken.	Continu

2. Onderwijshuisvesting	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	
Adequate huisvesting voor de in de gemeente gelegen scholen voor primair en voortgezet onderwijs, rekening houdende met onderwijskundige, maatschappelijke, demografische en bouwkundige ontwikkelingen.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- De renovatie en verduurzaming van het gebouw van het Connect College, locatie Populierlaan 1. - Het voorzien in passende huisvesting voor de leerlingen van de Taalschool van basisschool De Driepas, door het realiseren van een planintegratie met het buurthuis St.Joris. De oplevering staat gepland voor 2026. - Actualiseren van en uitvoering geven aan het Integraal Huisvestingsplan (IHP).	2026 2026 2026 Continu

2.4 Onderwijs

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Het beoordelen van eventuele aanvragen voor medegebruik (sociaal-culturele instellingen of verhuur (kinderopvang) van (leegstaande) lokalen. - Het huren van gymnastiekzalen voor de basisscholen voor het uitvoeren van het bewegingsonderwijs.	Continu

3. Onderwijszorg	Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	
<i>Onderwijsachterstanden</i> - Vroegtijdige signalering en bestrijding van onderwijsachterstanden bij leerlingen in het basisonderwijs en bij peuters. <i>Onderwijsbegeleiding basisscholen</i> - Een kwalitatieve verbetering bij scholen op thema's van onderwijs & zorg waar de gemeente een wettelijke zorgplicht, dan wel een gedeelde verantwoordelijkheid heeft. <i>Leerplicht- en kwalificatieplicht/RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).</i> - Alle (leerplichtige) kinderen gaan naar school en verlaten het onderwijs met een startkwalificatie (diploma HAVO, VWO, MBO niveau 2 of hoger). - Er is Passend Onderwijs voor het kind uit Echt-Susteren.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
<i>Onderwijsachterstanden</i> - Het continueren van de inzet van een NT2 Flexteam voor leerlingen met een taalachterstand in basisschool De Driepas, locatie Mispelstraat (betreft ook zij-instromers van andere scholen). - Het blijven aanbieden van voorschoolse educatie in kindercentra (zie verder bij paragraaf 5. Kinderopvang). - Het met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties evalueren en ontwikkelen van de voorzieningen van voor- en voegschoolse educatie (zie verder bij paragraaf 5. Kinderopvang). <i>Onderwijsbegeleiding basisscholen</i> Het door subsidie ondersteunen van activiteiten/projecten over de volgende beleidsthema's: - Het voorkomen van schooluitval. - Het voorkomen en vermindering van taalachterstand. - Taalontwikkeling. - Taalprojecten met een grensoverschrijdend karakter. - Een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar voegschoolse educatie. - Bevorderen van kansengelijkheid. - Passend Onderwijs. - Afstemming onderwijszorg en jeugdzorg in een zo vroeg mogelijk stadium. - Sportstimulering basisonderwijs. - Wetenschap & technologie in de klas. - Gezonde voeding, gezonde leefstijl. - Motorische ontwikkeling - Burgerschap - Muziek, kunst en cultuur <i>Leerplicht- en kwalificatieplicht/RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).</i> - Structureel overleg met Leerplichtambtenaren - Registreren van leerlingengegevens. - Voorlichting geven aan jongeren, ouders en scholen.	Continu Continu Continu

2.4 Onderwijs

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Inzet jongerenwerk in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en het MBO. • Scholen voortdurend op de hoogte houden van voorliggende, tijdige ondersteuningsmogelijkheden. • Toe leiden naar zorg en hulp daar waar nodig. • Handhaven in situaties waar preventieve en curatieve acties niet tot het gewenste resultaat leiden.	

4. Aanvullend lokaal beleid	Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	
• Bevordering of verbetering op aanvullende terreinen van het onderwijs, dan wel het wegnemen van belemmeringen.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• <i>Leerlingenvervoer bewegingsonderwijs basisonderwijs</i> Het organiseren van het vervoer van de leerlingen van de basisscholen Angela, De Violier, De Driepas en De Horst uit Echt, Maria Goretti uit St. Joost, en de Bolleberg uit Maria Hoop naar de diverse sportaccommodaties in onze gemeente. • <i>De Kinderkrant</i> Zie bij bibliotheekwerk • <i>Democracy</i> Het faciliteren van het educatieve programma 'Democracy' via Prodemos, om kinderen van groepen 7 & 8 kennis te laten maken met hoe het gemeentebestuur werkt.	Continu

5. Kinderopvang	Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	
• Goede, veilige en toegankelijke kinderopvang. Dat peuters: • In contact komen met leeftijdsgenoten; • Zich ontwikkelen op met name de taal- en sociale vaardigheden als voorbereiding op het basisonderwijs; • (Dreigende) taal- en ontwikkelingsachterstanden tijdig worden gesignaleerd en doelgericht worden aangepakt.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
• Het bewaken van de kwaliteit van de kinderopvang (kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang). • Het aanbieden van een kwalitatief goed peuterprogramma aan 2 en 3 jarigen, binnen de VVE- locaties van kinderopvang verspreid over de gemeente, uitgevoerd door gekwalificeerd en geschoold personeel met een extra aanbod	Continu

2.4 Onderwijs

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
voor peuters met een geïndiceerde taal- en onderwijsachterstand (doelgroep peuters).	

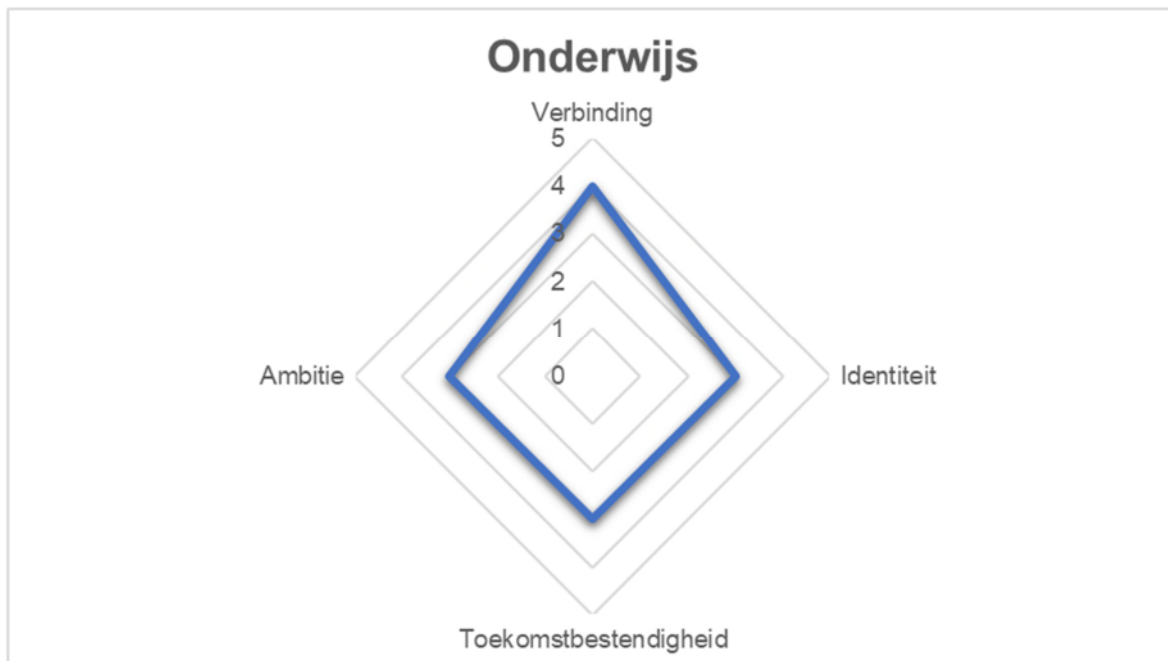
Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Wettelijke indicatoren					
Leerplicht absoluut verzuim ¹	Aantal leerlingen per 1.000 inwoners. Leerlingen 5-18 jaar.	DUO	Nog niet gepubliceerd	4	4
Leerplicht relatief verzuim ²	Aantal leerlingen per 1.000 inwoners. Leerlingen 5-18 jaar.	DUO	Nog niet gepubliceerd	20	20
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	Percentage van deelnemers aan het VO en MBO onderwijs.	Ingrado	1,3%	1,5%	1,3%
¹ hier is sprake van als een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven (al vanaf de eerste dag en ongeacht de duur) ² hier is sprake van als een leer- of kwalificatieplichtige leerling die op een school is ingeschreven meer dan zestien uur in vier weken ongeoorloofd afwezig is (spijbelt)					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	2.052.970	3.591.653	2.213.540	2.213.540	2.265.380	2.314.653
Baten	763.132	1.614.036	644.346	644.346	644.346	644.346
Saldo van baten en lasten	-1.289.838	-1.977.617	-1.569.194	-1.569.194	-1.621.034	-1.670.307
Storting reserves	300.955	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	174.945	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Mutatie van de reserves	-126.010	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Geraamde resultaat	-1.415.848	-1.937.617	-1.529.194	-1.529.194	-1.581.034	-1.630.307

2.4 Onderwijs

VITA

Verbinding

Verbinding is een centraal thema binnen het onderwijs in de gemeente, waarbij de doorgaande leerlijn en verbinden met diverse partners centraal staat. Er wordt ingezet op een soepele overgang van de kinderopvang naar het basisonderwijs, onder andere door het bieden van Voor- en Vroegschoolse Educatie. Daarnaast speelt het jongerenwerk een belangrijke rol in het verbinden van de stap van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs. Het versterken van de samenhang is een onderwerp dat constant onder de aandacht is, waarbij zowel regionaal als lokaal het sterker verbinden van onderwijs met jeugdhulp een uitdaging is die samen met onderwijs en zorgpartners verder vorm gaat krijgen.

Identiteit

Het onderwijsaanbod in Echt-Susteren is ruim: van basisonderwijs tot voortgezet onderwijs. Het wordt verzorgd door scholen die onderdeel zijn van regionale schoolbesturen. Scholen geven binnen hun lokale context een eigen accent aan onderwijs. Juist in een gemeente als Echt-Susteren, met haar vele kleine en karaktervolle kernen, vervullen onze scholen een centrale rol in de gemeenschap en dragen zij bij aan het versterken van de lokale identiteit.

Toekomstbestendigheid

De jeugd heeft de toekomst, en onderwijs speelt daar een belangrijke rol. We zorgen voor toekomstbestending onderwijs met een breed aanbod van 11 basisscholen, een middelbare school met alle leerrichtingen en aanbod met regionale aantrekkingskracht zoals het speciaal basisonderwijs en de taalschool. Speerpunten zijn kwalitatief goed onderwijs, verbinding met maatschappelijke partners en toekomstbestendige schoolgebouwen zodat alle leerlingen gelijke kansen op onderwijs hebben. Net als landelijk ligt er ook in Echt-Susteren een opgave om in de komende jaren de schoolgebouwen aan de maat te brengen en daarmee te voldoen aan voortschrijdende wetgeving op het gebied van duurzaamheid.

Ambitie

Gemeente Echt-Susteren wil alle kinderen en jongeren een doorlopende en kwalitatief sterke onderwijsroute bieden, van kinderopvang tot en met het voortgezet onderwijs. We vervullen onze wettelijke taken, investeren in goede samenwerking én zorgen voor toekomstbestendige en

2.4 Onderwijs

passende onderwijshuisvesting. Binnen het lokale onderwijsbeleid is ruimte voor verdere ontwikkeling, met als doel: gelijke kansen voor ieder kind, in elke kern.

2.5 Cultuur en sport

2.5 Cultuur en sport

Doelstelling van dit programma:	
- Iedereen kan meedoen aan cultuur, sport en bewegen, ook mensen voor wie dit minder vanzelfsprekend is. - Cultuur en sport dragen bij aan gezondheid, welzijn en het voorkomen van eenzaamheid. - Inwoners ontmoeten elkaar, doen mee en ontwikkelen zich via cultuur, sport en bewegen. - De maatschappelijke waarde van cultuur, sport en bewegen wordt benut binnen andere beleidsterreinen. - Het cultuur-, sport- en beweegaanbod sluit beter aan bij wat inwoners nodig hebben, met extra aandacht voor kwetsbare groepen. - De omgeving nodigt uit tot bewegen, ontmoeten en meedoen, ook in de openbare ruimte. - Iedereen heeft toegang tot culturele voorzieningen zoals bibliotheken, musea en erfgoed. - Cultuur-, sport en beweegdeelname worden gestimuleerd, ook voor mensen met minder geld of andere drempels. - Meer inwoners die voldoende en met plezier bewegen om gezond te blijven. - Kinderen komen in aanraking met cultuur, onder andere via cultuureducatie met kwaliteit. - Kinderen groeien op met plezier in sport en ontwikkelen hun motoriek en talent. - Cultuur-, sport- en beweegaanbieders zijn sterk, sociaal veilig en toekomstbestendig. - Verenigingen en andere aanbieders werken samen met onderwijs, zorg en welzijn. - Sportaccommodaties zijn toegankelijk, duurzaam en goed onderhouden. - Doorontwikkeling van Cultuurhuis Edith Stein als plek voor cultuurbeleving en ontmoeting. - Lokale tradities en identiteit blijven behouden en zichtbaar.	
Reikwijdte	
Het programma Cultuur en Sport omvat de volgende producten: 1. Bibliotheek 2. Cultuureducatie 3. Muziekonderwijs 4. Museum 5. Verenigingen en activiteiten 6. Monumentenzorg 7. Kerkgenootschappen 8. Sportstimulering en -ondersteuning 9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties 11. Kermissen en markten	
Verbonden partijen	
Geen	
Reserves en voorzieningen	
- Reserve welzijn en cultuur - Reserve grootschalige evenementen - Reserve investeringssubsidies	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
- Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 - Sport- en beweegbeleid Echt-Susteren 2025-2030 - Sportakkoord Echt-Susteren 2.0 - Plan van aanpak regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2024-2026 - Plan van aanpak Sportparkmanagement In de Bandert - Kaderdocument verenigingsondersteuning Echt-Susteren 2025-2030	- Meerjarenvisie 2025-2028 Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg - Beleidskader 2025-2028 'Cultuur doet' van Fonds voor Cultuurparticipatie - Lokale Kerkenvisie - Algemene subsidieverordening Echt-Susteren - Subsidieregelingen cultuur en sport - Subsidieverordening investeringskosten sociaal-culturele en sportaccommodaties

2.5 Cultuur en sport

1. Bibliotheek		Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?		
Een bibliotheekvoorziening waarbij: • Media kunnen worden ingezien en geleend. • Objectieve en betrouwbare informatie en kennis kan worden verkregen voor baan, beroep, studie, gezondheid, vrijetijdsbesteding, etc. • Inwoners kunnen leren om te gaan met internet & social media (b.v. cursussen Klik & Tik, Digi-sterker). • Inwoners terecht kunnen met vragen over hoe ze de websites van de overheid kunnen gebruiken (IDO). • Nieuwkomers, anderstaligen en laaggeschoolde inwoners worden geholpen bij het leren van de Nederlandse taal en bij het inburgeren (Taalpunt).		
Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer gerealiseerd?
Bibliotheek De Domijnen Het continueren van: • De schoolbibliotheek op de 13 locaties¹ van basisonderwijs in onze gemeente; • Cursussen basiseducatie (Klik & Tik en Digi-sterker). Activiteiten organiseren in de bibliotheek tijdens de landelijke campagnes zoals De nationale voorleesdagen, Boekenweek, Zomerlezen, Kinderboekenweek en Nederland Leest. Terugkomende activiteiten in de bibliotheek zijn verder: • Handwerkcafé; • Leesclub; • Belastingspreekuren (maart en april); • Adventure club - De Domijnenverkenners; • Zomerlezen junior; • Boekenschatkist – voorleeshalfuurtje in het dialect (i.s.m. Veldeke); • Boekstart in de kinderopvang (leesbevordering 0-4-jarigen); • Taalpunt; • Spreekuur Informatie Digitale Overheid (IDO), waarbij inwoners ook hulp kunnen krijgen bij het aanvragen van lokale initiatieven, denk aan de Groene Bonnen actie & de lokale (cadeau)bon. Het oprichten van: • Een nieuwe volwaardige bibliotheekvestiging.		Continu
De Kinderkrant • Het verlenen van een subsidie aan de Stichting Kindermedia Midden-Limburg voor het uitbrengen van een kinderkrant (8x per jaar). Deze kinderkrant wordt via de scholen verspreid en in de klas met de leerlingen besproken.		Continu
¹ Er zijn 12 basisscholen met 13 locaties. Basisschool De Driepas heeft een extra locatie op het terrein van het AZC		

2. Cultuureducatie		Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg en Wethouder P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?		
• Toename van het aantal kinderen dat binnen schooltijd deelneemt aan cultuureducatie-activiteiten en verbetering van de kwaliteit van de activiteiten.		

2.5 Cultuur en sport

- Het behoud van lokale festiviteiten en culturele evenementen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Lokaal invulling geven aan het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit en zorgen voor goede cultuureducatie voor ieder kind. • Samen met muziekverenigingen en Stichting CultuurPerron een nieuwe opzet ontwikkelen voor muziekonderwijs binnen het leerplan en het programma cultuureducatie. • Scholen stimuleren om het landelijke budget voor cultuureducatie optimaal te benutten en aanvullende subsidies werven. • De gemeentelijke bijdrage aan culturele basisvorming koppelen aan de inzet van rijksmiddelen door dit vast te leggen in een subsidieregeling. • Het cultuureducatie-aanbod zichtbaar maken en zorgen voor samenhang. • Het subsidiebeleid voor vrijwilligersorganisaties voortzetten. • Combinatiefunctionarissen inzetten die in de kernen verbinding leggen tussen cultuur, sport, vrije tijd, zorg en gezondheid. • Gemeenschapshuizen en sportaccommodaties faciliteren. • Actieve cultuurparticipatie stimuleren door gebruik te maken van het Cultuurhuis Edith Stein en de aula van het Connect College.	Continu

3. Muziekonderwijs

Portefeuillehouder(s)
Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wethouder P.H.J. Pustjens

Wat willen we bereiken?

- Behoud en mogelijke toename van het aantal cursisten BASE (algemene muzikale vorming) en stabilisering van het aantal deelnemers aan de cursus Instrumentopleidingen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Muziekonderwijs subsidiëren via Stichting CultuurPerron, op basis van regionale afspraken met de regiogemeenten. • Halfjaarlijks overleg voeren met Stichting CultuurPerron en lokale muziekverenigingen over de voortgang, het aanbod en toekomstige ontwikkelingen in de muzieksector. • De integrale kostprijs per cursus beheersbaar houden. • In samenspraak met lokale muziekverenigingen muziekonderwijs verzorgen voor het basisonderwijs. • Muziekonderwijs verankeren in het leerplan van de basisscholen. • Aandacht geven aan muziekonderwijs binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.	Continu

4. Museum

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. P.H.J. Pustjens

Wat willen we bereiken?

- Instandhouding van het Museum.

2.5 Cultuur en sport

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Een bijdrage leveren aan het in stand houden van het museum in het Cultuurhuis Edith Stein, binnen de multifunctionele mogelijkheden van het pand. • Samenwerking bevorderen met de culturele functies die in het pand zijn gehuisvest. • De cultuurhistorische collecties van het museum beheren en digitaliseren. • Halfjaarlijks overleg voeren met het bestuur van het museum over de voortgang van de activiteiten. • Het museum betrekken bij de organisatie van lokale activiteiten rond cultuureducatie.	Continu

5. Verenigingen en activiteiten

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. K.A.P. Leurs

Wat willen we bereiken?

- Een vitaal verenigingsleven en leefbaarheid in de kleine kernen.
- Verenigingen zijn toekomstbestendig en dragen bij aan ontmoeting, ontwikkeling, gezondheid en plezier.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het kaderdocument verenigingsondersteuning Echt-Susteren 2025–2030. • Uitvoering geven aan de Meerjarenvisie 2025-2028 Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg. • Uitvoering geven aan het Beleidskader 2025-2028 'Cultuur doet' van Fonds voor Cultuurparticipatie. • Inzetten van een verenigingsondersteuner. • Inzetten van de Vitale Club Tool voor inzicht en ondersteuning bij toekomstbestendige verenigingen. • Stimuleren van samenwerking tussen verenigingen en maatschappelijke partners. • Ondersteunen bij ledenwerving, vrijwilligersbeleid en strategische keuzes. • Verlenen van subsidies ter ondersteuning van verenigingen en vrijwilligers. • Voeren van een actief en consistent subsidiebeleid. • Bevorderen van een sociaal veilige en gezonde cultuur- en sportomgeving. • Vereenvoudigen van het subsidieproces en verbeteren van de informatievoorziening. • Waar mogelijk en nodig ondersteunen van aansprekende activiteiten en evenementen op het gebied van cultuur en sport. • Bevorderen gebruik van de aula van het Connect College voor grote evenementen op het gebied van cultuur. • Afstemming zoeken met Euregionale partners waar het gaat om uitwisseling van kennis en ervaring over cultuur, sport en bewegen. • Deelnemen aan de Cultuurregio Noord- en Midden-Limburg als actieve partner. • Huldigen van sport-, cultuur- en muziekkampioenen.	Continu November 2026

2.5 Cultuur en sport

6. Monumentenzorg	
Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens	
Wat willen we bereiken?	
• Behoud van historische panden. • Instandhouding van het cultureel erfgoed en versterking van de cultuurhistorische waarden in de omgeving.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Bijzondere aandacht geven aan leegstaande monumentale panden en de mogelijkheden tot renovatie en herbestemming, waarbij de gemeente ontwikkelaars faciliteert en meedenkt over kansen. • Ondersteunen bij het behoud van monumentale kerkgebouwen via subsidies voor restauratie- en onderhoudskosten. • Aandacht besteden aan het monumentale verleden en de archeologische waarden in de bodem. • Het cultuurhistorisch erfgoed een plek geven in de Omgevingsvisie. • Advies en ondersteuning bieden bij restauratie en onderhoud van de 68 Rijksmonumenten in de gemeente. • Zorg en aandacht voor cultureel erfgoed positioneren binnen de gemeentelijke organisatie. • Periodiek overleg voeren met lokale cultuurhistorische organisaties over het erfgoedbeleid van de gemeente. • Jaarlijks een erfgoedweekend organiseren met plaatselijke initiatieven onder coördinatie van de Stichting Kunst- en Cultuurraad Echt-Susteren. • Activiteiten van Stichting Op Vleugels der Vrijheid faciliteren ter behoud van de bunker bij Klooster Lilbosch. • Kunst in de openbare ruimte inventariseren en activiteiten van Stichting Beeldentuin Suëstra ondersteunen. • Kunstwerken in de openbare ruimte onder de aandacht brengen via de website van 'het Smalste stukje van Nederland' en door middel van aanduiding van een selectie. • Blijvende aandacht geven aan het Limburgse dialect, onder andere door ondersteuning van activiteiten van het Hoes veur 't Limburgs.	Continu

7. Kerkgenootschappen	
Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens	
Wat willen we bereiken?	
• De instandhouding van kerkgebouwen en de ondersteuning van geloofsgemeenschappen in de verschillende parochies in de gemeente met betrekking tot hun sociaal maatschappelijke functie.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Sociaal-maatschappelijke activiteiten subsidiëren. • Een vergoeding verstrekken voor het aanlichten van kerken. • Een bijdrage toekennen voor de instandhouding van monumentale en niet-monumentale kerkgebouwen op basis van een gemeentelijke gedragslijn, in aansluiting op besluiten van provincie en Rijk.	Continu

2.5 Cultuur en sport

8. Sportstimulering- en ondersteuning	
Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs	
Wat willen we bereiken?	
• Meer inwoners die sporten of bewegen, ook mensen voor wie dit niet vanzelfsprekend is. • Meer samenhang tussen sport, gezondheid en preventie.	
Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het sport- en beweegbeleid Echt-Susteren 2025-2030. • Uitvoering geven aan het lokale Sportakkoord. • Uitvoering geven aan het Plan van aanpak regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2024-2026 (zie ook programma 6 onderdeel 10). • Realiseren van samenhang tussen sport- en preventiebeleid via het kernteam Sport en Preventie. • Ontwikkelen van stimuleringsactiviteiten voor een gezonde leefstijl. • Organiseren van de jaarlijkse sportmaand. • Organiseren van de jaarlijkse Nationale Sportweek. • Continueren van het schooljudo-project op de basisscholen als goed onderbouwde jeugdinterventie. • Stimuleren van deelname aan sporttoernooien door basisscholen, zoals het KNVB Schoolvoetbaltoernooi. • Gebruikmaken van landelijke budgetten via de Brede SPUK (Sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen). • Periodiek evalueren van het sport- en beweegbeleid via landelijke monitoring van het Sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen. • Inzetten van een coördinator sport en preventie. • Inzetten van een sportparkmanager. • Inzetten van buurtsportcoaches. • Gebruik maken van provinciale en landelijke subsidieregelingen. • Doorontwikkeling van het digitaal sport- en beweegloket. • Stimuleren van sport en bewegen in de openbare ruimte (omgevingsvisie). • Faciliteren van een regionaal platform voor ondernemende sportaanbieders (POS-kantoor). • Doorontwikkelen van het lokaal sportplatform als onderdeel van het kernteam Sport en Preventie. • Continueren van passend aanbod voor mensen met een beperking in samenwerking met iedereen Kan Sporten Midden-Limburg en Bijzonder in Beweging. • Benutten van de waarde van topsport. Ondersteunen van talentvolle sporters en inzetten als rolmodel om anderen te inspireren tot een gezonde leefstijl. • Volgen van ontwikkelingen op landelijk, provinciaal en regionaal vlak. • Benutten van provinciale en landelijke subsidiemogelijkheden voor sport (stimulering). • Deelname aan het regionale sportoverleg Midden-Limburg. • Namens de regio Midden-Limburg als bestuurlijk ambassadeur deelnemen aan overleggen Platform Zuid-Nederland van de Vereniging Sport en Gemeenten.	Continu

2.5 Cultuur en sport

9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
---	--

Wat willen we bereiken?

- Goede en toegankelijke sportvoorzieningen met aandacht voor kwaliteit, duurzaamheid en multifunctioneel gebruik.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het sport- en beweegbeleid Echt-Susteren 2025–2030 en het Lokaal Sportakkoord. • Uitvoering geven aan de met Stichting Menswel gesloten overeenkomst van opdracht (beheer en exploitatie binnensportaccommodaties). • Uitvoering geven aan de onderhoudsplanning en -verplichtingen voor gemeentelijke sportaccommodaties. • Uit oogpunt van duurzaamheid, veiligheid en functionaliteit optimaliseren van sportaccommodaties. • Toepassen van milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen bij onderhoud sportaccommodaties. • Uitvoering geven aan het plan van aanpak sportparkmanagement In de Bandert. • Ondersteunen van verenigingen bij verduurzaming van hun eigen accommodatie. • Ondersteunen van verenigingen bij de landelijke subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA). • Gebruikmaken van de landelijke regeling Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport). • Deelname aan het Kwaliteitszorgsysteem Sportaccommodaties (VSG en NOC*NSF). • Actualiseren van de huurovereenkomsten voor buitensportaccommodaties.	Continu

11. Kermissen en markten	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
---------------------------------	--

Wat willen we bereiken?

- Een kermistraditie in zoveel mogelijk kernen, een hoog amusementsgehalte van de kermissen en faciliteiten voor evenementen.
- Weekmarkten in Echt en Susteren en losse standplaatsen in diverse kernen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan het vastgestelde kermisbeleid in de gemeente Echt-Susteren. • Kermisactiviteiten in zoveel mogelijk kernen financieel en organisatorisch ondersteunen. • Actief standhouders werven, onder andere via advertenties in vakbladen. • Overleg voeren met bestaande standhouders om een gevarieerd marktaanbod en grotere aantrekkingskracht te realiseren. • Geschikte marktplaatsen in stand houden en voorzien van de nodige nutsvoorzieningen.	Continu

2.5 Cultuur en sport

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024*	Begroting 2025	Begroting 2026
Wettelijke indicatoren					
Niet-sporters	Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM.	52,2%	52,2%	52,2%
* De gezondheidsmonitor wordt sinds 2012 elke vier jaar uitgevoerd. In 2022 is er vanwege de coronapandemie een extra gezondheidsmonitor uitgevoerd. Bovenstaande indicatoren komen uit de meest recent gepubliceerde gezondheidsmonitor (2022). De cijfers van de gezondheidsmonitor 2024 komen medio 2025 beschikbaar.					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	5.190.554	6.075.815	5.407.018	5.195.365	5.289.081	5.311.251
Baten	978.292	1.458.811	732.183	513.605	513.605	513.605
Saldo van baten en lasten	-4.212.262	-4.617.004	-4.674.835	-4.681.760	-4.775.476	-4.797.646
Storting reserves	500.000	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	25.000	65.000	40.000	25.000	25.000	25.000
Mutatie van de reserves	-475.000	65.000	40.000	25.000	25.000	25.000
Geraamde resultaat	-4.687.262	-4.552.004	-4.634.835	-4.656.760	-4.750.476	-4.772.646

Professionele instellingen	maximaal subsidie bedrag 2026 in €	Programma
Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg	592.315	6
AMW-ML voor Casemanagement tijdelijk huisverbod	15.000	2
AMW-ML voor Meldpunt Zorgwekkend gedrag	7.792	
Stichting CultuurPerron	165.350	5
De Domijnen	652.000	5
Slachtofferhulp Nederland	12.816	6
Museum van de Vrouw	150.700	5
Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg	2.205.000	6
Burgerkracht Limburg/Buddyzorg	3.406	6
Humanitas	20.000	6
Stichting Vluchtelingenwerk Nederland	22.000	6
Stichting Urgente Noden Midden-Limburg	19.300	6
XLGroup voor inzet jongerenwerk in het Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs en Middelbaar Beroeps onderwijs	57.000	6
PSW Werk voor project FAES	56.000	6
Totaal	3.978.679	

2.5 Cultuur en sport

Overige instellingen	maximaal subsidie bedrag 2026 in €	Programma
Stichting Bijzonder in beweging	1.672	5
Kunstgroep Swentibold Susteren	1.100	5
Stichting 4 mei herdenking	1.100	5
Stichting De Kunstkring Echt	4.730	5
Stichting Op vleugels der vrijheid	1.100	5
Stichting Orgelkring Echt-Susteren	1.650	5
Stichting Sociaal Cultureel Centrum D'n Hook	15.500	5
Stichting Kunst- en Cultuurraad Echt-Susteren	10.995	5
Stichting Culturele Kring Echt	13.200	5
Stichting Kreektiviteiten	9.000	5
Muziekfederatie de Maasgouw	1.813	5
Sportvereniging NOAV Zwemmen	12.524	5
Stichting Kruisen en Kapellen in het land van Echt	3.530	5
Sportclub Susteren	56.367	5
Voetbalvereniging Conventus 03	36.227	5
Voetbalvereniging EVV	43.644	5
Stichting Limburgse Veteranendag	385	5
Kultkefee Echt	2.200	5
Stichting S.O.L.2	29.500	5
Stichting KinderKookSchool Echt-Susteren	27.500	6
Stichting (On) beperkt 4 life	4.235	6
Stichting Hart voor Echt-Susteren	16.500	5
Toon Hermans Huis Sittard	5.500	6
Toon Hermans Huis Roermond	5.500	6
De ver. 'de smalste tuin(en) van Limburg'	5.500	6
De Koepel Seniorenverenigingen	50.000	6
Stichting Leefbaarheid Echt-Susteren/Wensauto	30.800	6
Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en dienstslachtoffers	440	6
Stichting Kindermedia Midden-Limburg	8.250	5
Huis voor de Kunsten Limburg/Hoes veur 't Limburgs	3.850	5
Stichting Voedselbank Midden-Limburg	5.500	6
Stichting Kledingbank Limburg	11.000	6
Stichting Beeldentuin Suëstra	1.650	5
Gebrook aan Taofel	1.500	5
Stichting Koppelpop	2.200	5
Stichting Kaizen Tournament	2.200	5
Wandelsportvereniging Echt (avondvierdaagse)	1.500	5
Rollers Smashing	2.750	5
Tour- en Wielerclub Echt (ATB Toertocht)	500	5
Stichting Horeca Centrum Echt	2.750	5
Stichting Bombarie Basilika	5.000	5
Stichting Echt Feesten (Echt zomerfeesten)	20.000	5
Stichting Echt Feesten (Echter Vastelaoves spektakel)	10.000	5
Totaal	470.862	

2.5 Cultuur en sport

Subsidie plafond separate verordeningen	Bedrag in €
1. Plafond jaarlijkse subsidie georganiseerde buurt- en speelplekken	148.000
2. Plafond éénmalige evenementen en incidentele activiteiten	47.000
Eenmalige evenementen	
Incidentele activiteiten	
3. Plafond versterken sociale basis Echt-Susteren 2025	50.000
4. Plafond onderwijsbegeleiding primair onderwijs	40.000
5. Plafond investeringskosten sociaal- culturele- en sport accommodaties	62.500
Subsidieverordening investeringskosten sociaal- culturele- en sportaccommodaties 2018	

VITA

Verbinding

Wij werken samen met sport- en cultuurverenigingen, scholen en instellingen. Zo zorgen we ervoor dat mensen elkaar ontmoeten en samen dingen doen. Denk aan de inzet van combinatiefunctionarissen, het ondersteunen van evenementen en het verenigingsloket. We helpen verenigingen om hun rol als verbinder in de dorpen goed te kunnen blijven spelen. Dat past bij de gastvrijheid en saamhorigheid die horen bij Cittaslow.

Identiteit

Onze sportclubs en cultuurverenigingen laten zien wie we zijn. Denk aan Limburgse volkscultuur, harmonie en fanfare, toneel en tradities, maar ook aan sportieve prestaties. We ondersteunen dit met geld, advies en goede plekken om te sporten en op te treden. Sport en cultuur maken onze gemeente herkenbaar en levendig. Daarmee blijven we trouw aan ons eigen verhaal.

2.5 Cultuur en sport

Toekomstbestendigheid

We zorgen ervoor dat iedereen kan blijven meedoen, ook in de toekomst. Daarvoor ondersteunen we verenigingen bij het vinden van vrijwilligers en het omgaan met veranderingen. Daarnaast omarmen we nieuwe initiatieven die aansluiten bij de wensen en behoeften van de veranderende maatschappij. We zorgen voor goede gebouwen en zetten in op duurzaamheid. We blijven kijken of onze manier van werken ook in de toekomst genoeg is. Zo blijven sport en cultuur in elke kern bereikbaar.

Ambitie

We willen dat iedereen kan sporten en cultuur kan beleven. Daarom blijven we investeren in nieuwe plannen zoals padelbanen, popcultuur en beweegprogramma's. We zijn snel in het ondersteunen van nieuwe ideeën en evenementen. Ook geven we aandacht aan een veilig sportklimaat en aan het waarderen van kampioenen. Zo maken we samen een bruisende en actieve gemeente.

2.6 Sociaal domein

2.6 Sociaal domein

Doelstelling van dit programma:

'Meedoen', dat is de kortst mogelijke samenvatting van het maatschappelijke doel van dit begrotingsprogramma. Het meedoen geldt voor iedereen, jong en oud, ongeacht zijn maatschappelijke of economische positie, ongeacht of iemand beperkingen ondervindt of niet. De gemeente wil dat mogelijk maken door ruimte te bieden aan het particuliere initiatief om elkaar te ondersteunen. Als mensen en hun omgeving dit niet zelf kunnen, neemt de gemeente de verantwoordelijkheid om deze ondersteuning te organiseren of te faciliteren.

Beleidsontwikkeling en beleidsvoorbereiding voor de onder dit programma behorende producten gebeuren door de gemeentelijke organisatie.

De uitvoering van diverse werkzaamheden is voor een groot deel uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie Servicecentrum MER afdeling Sociaal Domein, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de plaatselijke welzijnsinstelling (Stichting Menswel), het Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg en diverse lokaal en regionaal opererende instellingen. In lokaal en regionaal verband zijn afspraken gemaakt over de instandhouding van maatschappelijke voorzieningen en het versterken van de sociale basis.

Speciale aandacht in het beleid gaat uit naar:

- Jeugd en jongeren (of jeugd tot 27 jaar)
- Senioren
- Inwoners met minimum inkomen
- Inwoners met een kwetsbaarheid en of beperking.

Reikwijdte

Het programma Sociaal domein omvat de volgende producten:

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen
2. Minimabeleid
3. Maatschappelijk werk
4. Opbouwwerk/Samenlevingsopbouw
5. Jeugd
6. Wet maatschappelijke ondersteuning
7. Maatwerkvoorzieningen
8. Inburgeringsbeleid
9. Ouderenbeleid
10. Volksgezondheid
11. Leerlingenvervoer

Verbonden partijen

- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)
- Servicecentrum MER
- Omnibuzz
- Westrom

Reserves en voorzieningen

- Reserve inkomensvoorzieningen, re-integratie en sociale werkvoorziening
- Reserve investeringssubsidies welzijn
- Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Reserve algemeen jeugdbeleid
- Reserve jeugdhulp
- Reserve SC MER sociaal domein
- Reserve integrale aanpak en huisvesting statushouders
- Reserve opvang vluchtelingen
- Reserve beschermd wonen
- Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen
- Reserve gemeenschapshuizen

Gemeentelijke wet- en regelgeving

2.6 Sociaal domein

• Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 • Beleidsplan schuldhelpverlening 2021 - 2025 • Debiteurenprotocol • Armoedebelief gemeente Echt – Susteren 2020-2025 • Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2023 • Nadere regels re-integratie Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2023 • Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik Participatiewet, IOAW en IOAZ-gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening gunning door toekenning uitsluitend recht • Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Echt-Susteren 2019 • Beleidsregel studietoelage gemeente Echt-Susteren 2022 • Verordening tegenprestatie Participatiewet 2015 • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening Wet Kinderopvang gemeente Echt-Susteren 2006 • Uitgangspuntennotitie Arbeidsmarkttoeleiding van de doelgroep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt 2020 en verder	• Convenanten en afspraken met de regiogemeenten over AMW-ML • Gemeentelijke Nota Gezondheidsbeleid • Plan van aanpak GALA/SPUK 2024-2026 • Beleidskader Sociaal Domein Midden-Limburg-Oost 2020-2028 • Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Echt-Susteren 2020 • Nadere regels jeugdhulp Echt-Susteren • Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 • Regiovisie Jeugd en Gezin Midden-Limburg-Oost (MLO), koersdocument 2023- 2028 • Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Echt-Susteren 2020 • Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Echt-Susteren 2020 • Diverse gebiedsvisies • Beleid gemeenschapshuizen • Buurt- en speelplekken van de toekomst 2024-2034 • Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen 2010 • Verordening leerlingenvervoer gemeente Echt-Susteren • Regiovisie Meedoen en Wonen 2022-2026 • Samenwerkingsovereenkomst Woonkans Noord- en Midden-Limburg • Algemene subsidieverordening en bijbehorende subsidieregelingen • Verordening Adviesraad Sociaal Domein gemeente Echt-Susteren 2023
---	---

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen Portefeuillehouder(s)

Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

- Bestaanszekerheid voor alle inwoners. Inwoners met onvoldoende inkomen en vermogen, kunnen een beroep doen op sociale voorzieningen van de gemeente (onder andere vanuit de Participatiewet en bijzondere bijstand).
- Een wendbare en weerbare arbeidsmarkt, waarin werkende, werkzoekende en werkgevers worden ondersteund en gestimuleerd bij het ontwikkelen van talent en het realiseren van een duurzame match op de arbeidsmarkt, in partnerschap met relevante partijen.
- Inwoners kunnen participeren naar vermogen.
- Duurzame arbeidsplaatsen Social Return.

Wat gaan we ervoor doen?

- Uitvoering geven aan de Participatiewet.
- Uitvoering geven aan het wetsvoorstel Participatiewet in Balans.
- Het voorkomen van instroom in zijn algemeenheid.
- Specifieke aandacht voor de doelgroep jongeren in samenwerking met het onderwijs en andere partners waaronder het Doorstroompunt (voormalig Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)) voortijdig schoolverlaten.

Wanneer gerealiseerd?

Continu

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Specifieke aandacht voor de doelgroep statushouders middels uitvoering te geven aan de Wet Inburgering 2021 (zie onderdeel 8 Inburgeringsbeleid). • Bijdragen aan de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. • Werknemers- en werkgeversdienstverlening ontschot en zichtbaar organiseren. • Arbeidsmarktinfrastructuur efficiënt inrichten. • Werknemersdienstverlening gericht op het ontwikkelen en/of toe leiden naar werk van mensen die vallen onder de Participatiewet. • Het ondersteunen van mensen die nu niet in beeld zijn bij uitkeringsinstanties (het onbenut arbeidspotentieel), werkenden met loopbaanontwikkelingsvragen, werk naar werk-trajecten, ondersteuning op het gebied van duurzame inzetbaarheid, werkenden die met werkloosheid bedreigd worden, werkgevers met personeelsvraagstukken en talentontwikkeling. • Binnen het regionaal arbeidsmarktbeleid het Regionaal Werkcentrum (RWC) Midden-Limburg verder positioneren als uitvoeringsorganisatie voor een toekomstgerichte arbeidsmarktinfrastructuur. • Door ontwikkelen van lokale participatie- en re-integratie instrumenten waaronder het MensOntwikkelBedrijf, om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt via een intensieve begeleiding weer te activeren met als doel uiteindelijk (betaald dan wel vrijwilligers-) werk te verrichten. • Door ontwikkelen van lokale dienstverlening om enerzijds de werkzoekende kennis en ervaringen op te laten doen om een arbeidsfitte, flexibele en moderne werknemer te worden en anderzijds inspelen op de vraag van de arbeidsmarkt. Daarnaast doelgroepen helpen om te participeren in de samenleving en aldus een sociaal isolement tegen te gaan. • Het opnemen van Social Return eisen bij het verstrekken van opdrachten boven de € 100.000.	

2. Minimabeleid

Portefeuillehouder(s)
Wethouder I.G.M.H. Minkenberg

Wat willen we bereiken?

- Uitval, eenzaamheid of uitsluiting door de inkomenssituatie voorkomen.
- Bevorderen van sociale participatie.
- Vroegsignalering en preventie van schulden.
- Armoedebestrijding.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Vormen van en uitvoering geven aan een uitvoeringsplan armoedebeleid op basis van het vastgestelde armoedebeleid, hierbij integraal de verbinding zoeken met andere beleidsvelden en samenwerkingspartners; • Vormen van een nieuw beleidsplan schuldhelpverlening; • Vormen van een regionaal beleidsplan lage basisvaardigheden en een lokaal uitvoeringsplan lage basisvaardigheden; • Organiseren van een optimale schuldhelpverlening door voort te bouwen op onder andere de verbinding met het lokale netwerk, in te zetten op vroegsignalering van schulden en blijvend in te zetten op de dienstverlening van de schuldhelpverlening; • Inzetten op het versterken van het netwerk; het maatschappelijk middenveld. Dit onder andere door deelname van de sociaal boekhouder in de nieuwe opzet van het sociaal wijkteam; • Inzet van de sociaal boekhouder door ontwikkelen.	Continu

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Inzetten op duidelijke, laagdrempelige communicatie over lage inkomensregelingen en hiermee mogelijkheden voor minima herhaald onder de aandacht te brengen; • Uitvoering geven aan de VoorzieningenWijzer alsook inzetten op de verbeterde kennis van het netwerk over bestaande regelingen, om zo de mogelijkheden voor minima om gebruik te maken van regelingen zo breed mogelijk kenbaar te maken; • Inzetten van het Kindpakket, inclusief de verjaardagsvouchers; • Deelnemen aan de Benchmark Armoede en Schulden.	

3. Maatschappelijk werk

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

- Een samenleving waar inwoners naar vermogen zo lang mogelijk kunnen meedoen en zelf de regie over hun leven voeren.
- Vermindering discriminatie.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg (AMW-ML) subsidiëren voor de uitvoering van de volgende taken: • Het geven van informatie en advies. • Invullen onderdeel gemeentelijk basisaanbod. • Doorverwijzen naar passende ondersteuning. • Ondersteunen van kwetsbare inwoners bij zelfredzaamheid en participatie. • Hulpverleningstrajecten. • Crisishulpverlening (24/7 bereikbaarheidsdienst voor Midden-Limburg het 'eropafteam'). • Casemanagement Tijdelijk Huisverbod • Hulpverlening vanuit ketenzorg en multidisciplinaire teams (verbonden aan gemeentelijke en regionale ketenpartners). • Meldpunt zorgwekkend gedrag. • Briefadres voor dak- en thuislozen. De dienst- en hulpverlening van het AMW-ML is laagdrempelig en gratis toegankelijk zonder indicatie. • Aangesloten blijven bij het Meldpunt Discriminatie.	Continu

4. Opbouwwerk/samenlevingswerk

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wethouder drs. P.H.J. Pustjens

Wat willen we bereiken?

- Leefbare dorpen
- Centrale ontmoetingsplekken

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Leefbaarheid is een centraal thema in de Omgevingsvisie. • Door ontwikkelen en versterken van de lokale sociale basis en de sociale wijkteams. • Toewerken naar een inclusieagenda. • Het bevorderen van inclusie voor specifieke doelgroepen. • Planmatig onderhoud van gemeenschapshuizen vindt plaats door de gemeente ten laste van de 'Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen'. • De komende jaren worden gemeenschapshuizen, waar nodig functioneel en op het vlak van duurzaamheid, toekomstbestendig gemaakt. De gemeenschapshuizen hebben een spilfunctie voor de kernen voor verenigingsactiviteiten en activiteiten in het kader van participatie, zorg en service. De doelgroep senioren neemt toe en daarmee een verschuiving in de aard van activiteiten in gemeenschapshuizen van recreatie en ontmoeting naar serviceverlening, ondersteuning en zorg. Gebruiksmogelijkheden, toegankelijkheid, verblijfsmogelijkheden blijven permanente aandachtspunten. • In samenwerking met Stichting Menswel wordt in 2026 ingezet op het uitbreiden van de kook- en eet-activiteiten in onze gemeente. Deze 'samen koken/samen eten' activiteiten zijn hoofdzakelijk gericht op (kwetsbare) ouderen. Het gezamenlijk bereiden en/of eten van een lunch of warme maaltijd kan bijdragen aan een goede gezondheid en het tegengaan van eenzaamheid en kan ouderen ondersteunen in het zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. Om deze kook- en eetactiviteiten als laagdrempelige voorzieningen voor (kwetsbare) ouderen toegankelijk te houden is in 2025 de Subsidieregeling versterken sociale basis Echt-Susteren vastgesteld. • Voor alle gemeenschapshuizen geldt dat de gemeente positief staat ten opzichte van financiering van duurzaamheidsinitiatieven. In goed overleg met de verschillende gemeenschapshuizen worden de mogelijkheden onderzocht om te komen tot verdere verduurzaming van de accommodaties. Dit is een continu proces. Indien van toepassing wordt voor te nemen maatregelen een separaat financieringsvoorstel aan de gemeenteraad voorgelegd. • Voor Nieuwstadt wordt een definitief ontwerp gemaakt voor een toekomstbestendig gemeenschapshuis op de huidige locatie door middel van (ver)nieuwbouw. • Voor Susteren is de Stichting MFC Susteren in 2024 gestart met de exploitatie van de Harmoniezaal. In 2026 vindt de aanbesteding plaats voor nieuwbouw van een MFC op de locatie van de Harmoniezaal. • Voor Pius X wordt een definitief ontwerp gemaakt voor een toekomstbestendig gemeenschapshuis op de huidige locatie door middel van nieuwbouw. • Uitwerking en realisatie van een plan voor aanpassing van Oos Heem, zodat Oos Heem beter geschikt is voor multifunctioneel gebruik. • Nadere uitvoering geven aan het project Pey, project Nieuwstadt en het project Roosteren. Ook de vele werkzaamheden in de kern Susteren (woningbouw, infrastructuur, leefbaarheid) worden programmatisch aangepakt.	Continu

5. Jeugd

Portefeuillehouder(s)
Wethouder I.G.M.H. Minkenberg

Wat willen we bereiken?

- Implementatie van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 en de Regiovisie Jeugd en Gezin Midden-Limburg-Oost.
- Een effectief, efficiënt en samenhangend jeugdhulp landschap.
- Een afname van verwijzingen naar specialistische hulp.
- Een sterke (preventieve) sociale basis met oplossingen voor uitdagingen in de nabijheid (leefwereld) van jeugdigen.

2.6 Sociaal domein

- Sterk lokaal team (Centrum voor Jeugd en Gezin) waar de meeste ondersteuningsvragen laagdrempelig beantwoord worden en waar nauw samenwerking plaatsvindt met voorliggende voorzieningen (zoals het jongerenwerk).
- Integrale samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg, waarbij signalen vroegtijdig worden opgepakt.
- Goede kwaliteit en beschikbaarheid van (gespecialiseerde) jeugdhulp, zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig.
- Inzicht in en grip op verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp (ook via huisartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen).
- Hulpverlening die aansluit op de behoeften van de jeugdigen en gezinnen, passend bij de beschikbare financiële middelen.
- Een gezond en veilig leefklimaat voor onze jeugdigen (al vanaf de geboorte).
- Jeugdigen zijn zelfstandige inwoners die meepraten over wat voor hen belangrijk is.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Domein overstijgend samenwerken (jeugd, gezondheid, veiligheid en onderwijs). • Data gericht werken om ook op basis van cijfermatige en financiële ontwikkelingen gesprekken te voeren met verwijzers en zorgaanbieders. • Investeren in het voorliggende veld (o.a. CJG en jongerenwerk) om tijdig, nabij en in de leefwereld laagdrempelige ondersteuning te bieden. • Samenwerkingsafspraken maken met huisartsen en het sterk positioneren van praktijkondersteuners jeugd (POH-J). • Vroegtijdig herkennen van achterstanden in taalontwikkeling binnen het project 'preventie dyslexie'. • Driehoeksoverleg organiseren met het CJG (beleid, uitvoering en bedrijfsvoering) om samen ontwikkelingen te duiden en hierop te acteren. • Versterken van het (brede) takenpakket en beschikbare capaciteit van het CJG o.a. door mogelijk aanvullende expertise beschikbaar te stellen. • Vervolg geven aan de pilot 'sturing op alternatieve route' om meer grip te krijgen op de toegang tot jeugdhulp via huisartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen. • Het voeren van (contract)gesprekken met zorgaanbieders. • Samenwerken met het Regionaal Expertteam bij complexe casuïstiek. • Uitvoering geven aan de nieuwe overeenkomsten voor ambulante jeugdhulp, jeugdhulp in woonvoorzieningen en JeugdzorgPlus, inclusief bijbehorende ontwikkelagenda's en transformatieplannen. • Veiligheid in gezinnen versterken en vroegtijdig acteren op signalen van onveiligheid op basis van acties uit het nader uit te werken regionale programma 'Samen voor Veilig'. • Inrichten van één jeugdzorgregio op het niveau van Midden-Limburg, op basis van de landelijke opdracht. • Verder vormgeven van de samenwerking binnen de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Limburg-Noord. • Preventieve- en bewustwordingsacties faciliteren, gericht op GGZ problematiek en middelen- en alcoholgebruik. • Jongerenwerk stevig positioneren in scholen (primair, voortgezet en beroepsonderwijs). • Samenwerking versterken tussen Algemeen Maatschappelijk Werk, jongerenwerk en het Centrum voor Jeugd en Gezin bij het creëren van een passende overgang van jeugdigen naar volwassenheid (18-/18+). • Stimuleren van de inzet door Steunouders die tijdelijke en vrijwillige ontlasting bieden aan gezinnen.	Continu

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Verstrekken van subsidie aan Humanitas voor het bieden van vrijwillige en laagdrempelige begeleiding bij een omgangsregeling in het kader van echtscheidingen. • Investeren in de ketenaanpak Kansrijke Start, o.a. via CenteringZorg, Voorzorg, Nu Niet Zwanger en het versterken van de lokale coalitie met partners uit het medische en sociale domein. • Uitvoering geven aan het beleidskader sociaal domein en aan een integrale verordening Wmo-Jeugd. • Continueren van de pilot jongerenparticipatie. • Mogelijkheden verkennen om de inzet van informele steunfiguren te stimuleren. • De landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 en Regiovisie Jeugd en Gezin vertalen naar acties voor de regio en gemeente. • Het in stand houden van jongeren- en speelvoorzieningen. • Subsidieren van speeltuinorganisaties voor het ontwikkelen en in stand houden van georganiseerde, openbare speeltuinen. • Faciliteren lesprogramma Gezond leren Koken (KinderKOOKschool).	

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

- Een inclusieve samenleving, iedereen kan meedoen.
- Een sterke lokale sociale basis.
- Toegankelijke voorzieningen.
- Toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg.
- Transformatie binnen het sociaal domein.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
<u>Een inclusieve samenleving, iedereen kan meedoen.</u> • Zorgdragen voor een inclusie-agenda die de deelname aan het maatschappelijke leven van iedere inwoner stimuleert. • Verbetering van de fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte en gemeenschapsvoorzieningen in de kernen. Dit met gebruikmaking van de inventarisaties van knelpunten door de werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein. • Opnemen wonen en zorg als essentiële bouwsteen binnen het op te stellen Volkshuisvestingsprogramma. Hierbij wordt aandacht besteed aan de zorg- en ondersteuningsbehoefte in relatie tot wonen. Dit vormt de basis voor concrete acties om de groeiende groep ouderen, mensen die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang, statushouders, en dak- en thuislozen passend te faciliteren in hun woon- en zorgbehoeften. • Faciliteren van welzijnsorganisatie Menswel om zorg te dragen voor vrij toegankelijke cliëntondersteuning. • Deelnemen aan de flexibele maatschappelijke opvang en bijdragen aan de lokale aanpak om dak- en thuisloosheid te voorkomen. • Het ondersteunen van activiteiten voor de kwetsbare inwoner met (meervoudige) complexe problematiek. • Aandacht voor eenzaamheid en mentale gezondheid. • Het opzoeken van intensieve samenwerking in het sociale domein om zo de onderwerpen Wmo, Jeugd, en Participatie waar mogelijk te combineren en uit deze integratie weer nieuwe mogelijkheden te ontdekken.	Continu

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Het verder, in overleg met de Adviesraad Sociaal Domein en andere vertegenwoordigende bewonersgroepen (bijvoorbeeld kerncontactgroepen) inventariseren en prioriteren van de meest in het oog springende verbeterpunten van maatschappelijke organisaties, inwoners en cliënten van Wmo-voorzieningen. <u>Een sterke lokale sociale basis</u> - Zorg dragen voor een adequaat voorzieningenniveau en doelgericht investeren in het versterken van de sociale basis voor inwoners. - Vormgeven aan de leefbaarheidsprojecten uit de gebiedsvisies. - Impulsen geven aan de leefbaarheid door het verbeteren van de bestaande sociale cohesie (onder andere door een breed en kwalitatief hoogstaand verenigingsleven en toegankelijke gemeenschapsaccommodaties). - Uitvoering geven aan plan van aanpak doorontwikkeling sociaal domein. - Het initiëren en in stand houden van wijksteunpunten, waarbij de behoefte van de betreffende kern leidend is. - Faciliteren van de welzijnsorganisatie bij het verder uitbouwen van de voorziening vrijwilligersvacaturebank. - Faciliteren van de welzijnsorganisatie voor het versterken van mantelzorgondersteuning. (Laten) organiseren van activiteiten om de vrijwilligers en mantelzorgers een steuntje in de rug te geven en de waardering en dankbaarheid van de overheid kenbaar te maken (b.v. mantelzorgwaardering/avond). - Subsidiëren van leefbaarheidsprojecten op basis van de 'Subsidieregeling leefbaarheidsfondsen Echt-Susteren'. <u>Toegankelijke voorzieningen</u> - Zorg dragen voor de inrichting en instandhouding van algemene en/of collectieve voorzieningen. Dit doen we samen met de inwoners, gericht op ondersteuningsvragen, rekening houdende met de eigen kracht van inwoners, de Wmo-taken en dit gebeurt vraag gestuurd in plaats van aanbodgericht. - Informeren van de inwoners via diverse kanalen over de toegang, de ontwikkelingen en het voorzieningenaanbod van het sociale domein. - Creëren van goede voorwaarden voor cliënten beschermd wonen. - Breed aanbod aan woonvoorzieningen, mogelijkheden voor participatie, langdurige zorg en ondersteuning in de thuissituatie organiseren. - Opvang bieden aan dak- en thuislozen in de eigen gemeente. - Het blijven inzetten op de huiskamers, de Huiskamer+ en de Huiskamer Extra - Dagactiviteiten organiseren voor kwetsbaren inwoners (Buurtkamer/open inloop). <u>Toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg.</u> - Het blijven streven naar meer samenwerking met en tussen de eerstelijnsvoorzieningen in de kernen van de gemeente. - Het versterken van de samenwerking tussen het sociaal domein en het medisch domein. <u>Transformatie binnen het sociaal domein.</u> - Het bedenken en realiseren van algemene en/of collectieve voorzieningen. - Het voorkomen van duurdere zorg door het vergroten van de eigen kracht en de samenwerking met inwoners versterken. - Het beschikbaar stellen van laagdrempelige algemene voorzieningen of specifieke maatwerkvoorzieningen. - Versterken lokale aanpak complexe problematiek, in samenwerking met Wmo, bemoeizorg en preventie.	

2.6 Sociaal domein

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Kansrijke burgerinitiatieven ondersteunen. - De subsidieregeling voor innovatieve activiteiten toepassen, ter ondersteuning van vernieuwende ideeën en arrangementen in het sociaal domein. - Het ontwikkelen van de aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein. - Het versterken van de sociale basis in de kernen van de gemeente. - Uitvoering geven aan plan van aanpak doorontwikkeling sociaal domein, de sociale wijkteams zijn hierbij een belangrijk instrument. - Het door ontwikkelen van de sociale wijkteams in de gemeente. - De gemeente ondersteunt de KinderKOOKschool bij het realiseren van kooklessen in brede zin voor basisschoolleerlingen. - Ondersteunen van activiteiten die tot doel hebben bewustwording en toepassen van een gezonde leefstijl voor diverse doelgroepen (budget koken, hygiëne, gezond leren eten, etc.).	

7. Wet maatschappelijke ondersteuning (maatwerkvoorzieningen)

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

- Continu uitvoering taken Wmo.
- Inwoners die meer bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht.
- Integratie van inwoners met een beperking.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Evalueren van processen en eventuele bijstelling van de taken Wmo. - Gezamenlijk op Midden-Limburg-Oost-niveau (beleidsmatig) oppakken van vraagstukken. - Vanuit een integrale benadering Wmo, Jeugd en Participatie beoordelen. - Sturen op de vraag naar maatwerkvoorzieningen, dan wel het zo lang mogelijk uitstellen ervan. - Regionale inkoop samenwerking sociaal domein Midden-Limburg-Oost, Midden-Limburg-West en MGR Sociaal Domein Limburg-Noord. - Stimuleren van inwoners om eerst op eigen kracht of via hun sociale netwerk (buren, familie en kennissen) hun problemen op te lossen. - Ondersteunen van inwoners met een beperking om hen te laten participeren en ervoor zorgen dat de uitgaven binnen het beschikbare budget blijven door inwoners gebruik te laten maken van voorliggende algemene voorzieningen zoals de huiskamerprojecten, de buurtkamer en de vervoersvoorziening door vrijwilligers. - Het verstrekken van maatwerkvoorzieningen (zoals hulpmiddelen, individuele begeleiding of groepsbegeleiding). - Het ondersteunen van initiatieven die gericht zijn op het stimuleren van een reële beeldvorming over mensen met een beperking en/of kwetsbaarheid bij inwoners. - Toegankelijk(er) maken van de openbare ruimte voor mensen met een beperking en/of kwetsbaarheid.	Continu

8. Inburgeringsbeleid

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

2.6 Sociaal domein

- Realisatie van de taakstelling voor het huisvesten van vreemdelingen (statushouders) met een verblijfsvergunning.
- Uitvoering van de nieuwe Inburgeringswet (WI2021).
- Ondersteuning waar noodzakelijk van etnische minderheden bij hun integratieplicht.
- Uitstroom in duurzame maatschappelijke participatie na inburgeringproces (drie jaar).

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan de Wet Inburgering 2021 (WI2021) • Maken van afspraken met woningcorporaties voor het leveren van woningen voor de taakstelling huisvesting statushouders. • Constructieve oplossingen vinden voor de huisvestingsproblemen van 'eenpitters' wachtende op nareizigers. • De maatschappelijke begeleiding van statushouders, waarbij lessen worden getrokken uit de uitvoering van de pilot "Zachte Landing" om de inburgering te versnellen, de participatie te vergroten, problemen tijdig te signaleren en escalaties te voorkomen. • Bieden van juridische begeleiding aan statushouders, middels subsidie aan Vluchtelingenwerk Nederland, als aanvulling op de begeleidingsverplichting vanuit de WI2021. • Doorontwikkelen en uitvoeren van de wettelijke taken, voortvloeiend uit de lerende WI2021. • Monitoren van de uitvoering en de kwaliteit van de uitvoering van de wet, belegd bij de MER-uitvoeringsorganisatie. • Verdere uitrol van de Onderwijsroute in samenwerking met de AMR Midden-Limburg. Nieuwe aanbesteding wordt doorlopen. • Aanbesteding B1- en Z-route in voorbereiding. • Verbetering van lokaal NT2-onderwijs voor statushouders, gezinsmigranten en oudkomers. • Onderzoeken naar mogelijkheden binnen het Mens Ontwikkel Bedrijf (MOB) om een afdeling Inburgering te ontwikkelen ten behoeve van participatie en taal. • Onderzoeken en ontwikkelen van een empowermentprogramma kwetsbare doelgroep (vrouwen met migratieachtergrond). Het uitvoeren van ondersteunende activiteiten via aanbieders waaronder: • Taalmaatjesproject, samenspraak, brede woonbegeleiding statushouders. • Het aanbieden van aanvullende taallessen (voor zowel nieuwe als oude inburgeraars).	Continu

9. Ouderenbeleid

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

- Zelfstandig functionerende senioren in de eigen gemeenschap.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• De gemeente faciliteert organisaties voor ouderenzorg, d.m.v. subsidiëring en andere vormen van ondersteuning. • De gemeente subsidieert onder meer de volgende activiteiten en voorzieningen: • Ketenaanpak valpreventie (zie verder paragraaf 10 Volksgezondheid); • Meer bewegen voor ouderen (MBvO)-activiteiten; • Vitaliteitsbijeenkomsten; • Ouderenadvisering; • Huiskamerprojecten.	Continu

2.6 Sociaal domein

10. Volksgezondheid	
Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg	
Wat willen we bereiken?	
- Gezonde inwoners. - Een bewuste en gezonde levensstijl van de inwoners.	
Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
- In stand houden van een gezondheidsdienst (GGD). - Faciliteren lesprogramma Gezond leren Koken (KinderKOOKschool). - Activiteiten Jeugdgezondheidszorg (zie product Jeugd). - Het inzetten van tijdige, passende en kwalitatief goede hulp aan en ondersteuning van jeugdigen en gezinnen waar nodig. Werkend vanuit integraliteit. - Uitvoering geven aan de doelstellingen van het Plan van aanpak regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2024-2026 (GALA). - Uitvoering geven aan het Lokaal Sportakkoord Echt-Susteren. - Uitvoering geven aan de doelen binnen het Integraal Zorgakkoord (IZA), betreft regionale (Noord- en Midden-Limburg) preventieve samenwerking tussen het sociale en medische domein. - Uitvoering geven aan de coördinatie en organisatie van de in IZA en GALA afgesproken vijf domein overstijgende keteninterventies¹ binnen de door het rijk beschikbaar gestelde middelen. - Inzetten op preventie vanuit verschillende beleidsdisciplines, zoals Wmo en Jeugd, mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning, subsidies en sportbeleid. - Investeren in sportfaciliteiten, sporthallen en het zwembad om het voor inwoners mogelijk te maken dicht bij huis te sporten en recreëren. - Continueren JOGG-aanpak (Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst). - Inzetten op het vormen van een positieve leefomgeving (beschermende factoren en risicofactoren) voor jongeren middels de OKO-aanpak (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving).	Continu
¹ De 5 ketenaanpakken zijn: (1) Kansrijke Start, (2) Valpreventie bij ouderen, (3) aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen, (4) de gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) bij overgewicht van volwassenen, (5) Welzijn op recept	

11. Leerlingenvervoer	
Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg	
Wat willen we bereiken?	
Passend vervoer voor leerlingen.	
Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Uitvoering geven aan het leerlingenvervoer volgens vastgesteld beleid, waarbij zo veel mogelijk de zelfredzaamheid en de eigen mogelijkheden van de leerlingen optimaal worden benut.	Continu

2.6 Sociaal domein

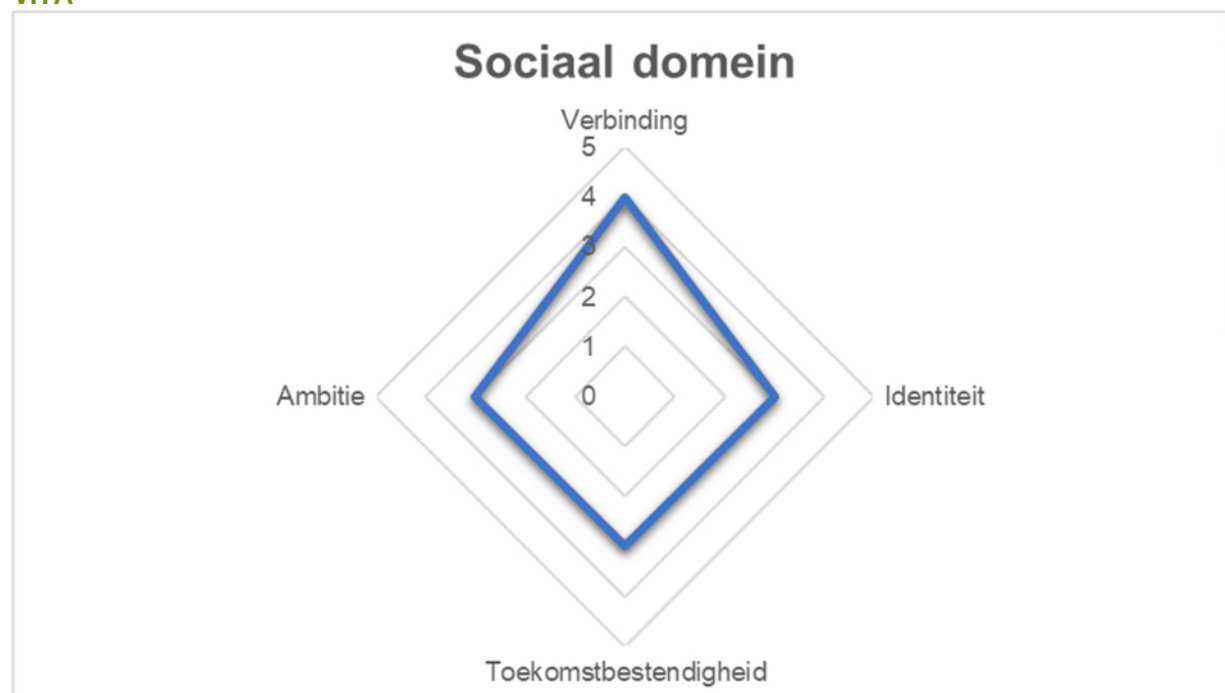
Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Wettelijke indicatoren					
Jongeren met een delict voor de rechter	Percentage 12-t/m 21-jarigen	Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel	1%	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezinnen	Percentage kinderen tot 18 jaar	Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Nog niet gepubliceerd	5%	5%
Netto Arbeidsparticipatie	Percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	67,8% ²	69%	69%
Werkloze jongeren	Percentage 16-t/m 22-jarigen	Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Nog niet gepubliceerd	2%	2%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	198,3	200	200
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	218,6 ²	200	220
Jongeren met jeugdhulp	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	14,7%	13%	13%
Jongeren met jeugdbescherming	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,7%	1,2%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	Percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,3%	0,2%	0,2%
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMDS	900 ¹	920	950
¹ Definitieve cijfers 2024					
² Cijfers nog niet bekend bij jaarrekening 2024. Onlangs gepubliceerd.					

2.6 Sociaal domein

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	53.257.139	56.927.045	49.425.741	49.293.855	49.205.738	49.058.128
Baten	33.949.253	26.575.511	19.918.853	20.707.011	20.814.721	20.768.184
Saldo van baten en lasten	-19.307.886	-30.351.534	-29.506.888	-28.586.844	-28.391.017	-28.289.944
Storting reserves	551.344	2.500.000	500.000	0	0	0
Onttrekking reserves	613.154	972.705	851.532	423.251	174.172	0
Mutatie van de reserves	61.810	-1.527.295	351.532	423.251	174.172	0
Geraamde resultaat	-19.246.076	-31.878.829	-29.155.356	-28.163.593	-28.216.845	-28.289.944

VITA

Verbinding

De uitvoering van het gemeentelijke beleid wordt hoofdzakelijk door onze ketenpartners gedaan. Er is veel verbinding binnen de lokale en regionale samenwerking. Het potentieel kan nog beter worden benut. De huidige initiatieven versterken de banden tussen verschillende partijen. Het bereik binnen de samenleving kan verder worden vergroot, waarbij inclusieve en gerichte inspanningen kunnen leiden tot bredere impact.

Identiteit

Binnen het sociaal domein ligt de focus op een algemene uitvoering van wettelijke taken. Hierbij is er oog voor lokale initiatieven. In de 9 kernen is een gemeenschapshuis het fysieke centrale punt. Er is een breed aanbod aan voorzieningen beschikbaar om de inwoners te ondersteunen en in hun behoeften te voorzien. Deze aanpak stimuleert samenredzaamheid en verstrekt de lokale gemeenschap.

2.6 Sociaal domein

Toekomstbestendigheid

Op de diverse onderdelen binnen het sociaal domein ligt er een stevig fundament voor de toekomst. De ontwikkelingen in de samenleving maken dat er op sommige onderdelen grote uitdagingen spelen richting de toekomst. De oorzaken liggen op het gebied van financiën, wetgeving, personeelstekort, mismatch tussen vraag en aanbod, eigen kracht en zelfredzaamheid van onze inwoners. De complexiteit in de vraagstukken die leven in de samenleving neemt toe.

Ambitie

In het sociaal domein zijn voortdurende ontwikkelingen en grote veranderingen zichtbaar. Hierbij zijn financiële middelen medebepalend voor het ambitieniveau, waardoor de huidige ambitie niet altijd aansluit bij de opgaven. Sommige beleidsterreinen tonen gezonde ambitie terwijl andere versterking behoeven. Niet alles kan tegelijk worden aangepakt waardoor duidelijke prioritering noodzakelijk is. Zo kan gericht worden ingespeeld op urgente vraagstukken.

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Levenskwaliteit
voor iedereen

Programma 7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Doelstelling van dit programma:	
Bevorderen van een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling van het grondgebied van de gemeente Echt-Susteren voor het creëren en stimuleren van een aantrekkelijke landelijke gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het (samen) opstellen van beleid en plannen voor het stimuleren van de leefbaarheid in de diverse kernen, van het behoud en herstel van waarden in het landelijk gebied, van bedrijvigheid en van woningbouw (kwantitatief en kwalitatief).	
Reikwijdte	
Het programma ruimtelijke ordening en volkshuisvesting omvat de volgende producten:	
1. Ruimtelijke plannen 2. Volkshuisvesting	
Verbonden partijen	
Geen	
Reserves en voorzieningen	
• Reserve stedenbouwkundige adviezen • Reserve kwaliteitsfonds • Reserve regionale woonvisie	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
• Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040. • Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 (t/m vaststelling nieuw volkshuisvestingsprogramma in 2026) • Diverse gebiedsvisies • (Tijdelijk) Omgevingsplan van de gemeente Echt-Susteren (bestaande uit de bruidsschat en geldende bestemmingsplannen/Initieel Omgevingsplan) • Beleidsnotities met betrekking tot thema's als inwoning en mantelzorg, aan huis verbonden beroepen en bedrijven, bed&breakfast, Huisvesting 'shortstay'- arbeidsmigranten	• Waterketenplan • Kadernota Regie op Groen • Verordening nadeelcompensatie Echt-Susteren 2023 • Verordening Omgevingscommissie MER 2022 • Welstandsnota Echt-Susteren 2022 • Verordening starterslening gemeente Echt-Susteren 2020 • Lijst verzwaard adviesrecht Echt-Susteren 2022 • Delegatiebesluit omgevingsplan gemeente Echt-Susteren 2024 • Erfgoedverordening gemeente Echt-Susteren 2023

1. Ruimtelijke plannen	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	
• Een fysieke leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is, met ruimte voor initiatief en oog voor ruimtelijke kwaliteit. • Adequate uitvoering van de Omgevingswet. • Een toekomstvisie en ruimtelijke kaders die zijn ontwikkeld in samenspraak met onze inwoners. • Bescherming van het uiterlijk aanzien en verbetering van de kwaliteit van de omgeving. • Leefbare kernen en burgerparticipatie. • Functioneel hergebruik van vrijkomende agrarische percelen/opstallen. • Handhaving van vrijkomende agrarische gronden zoveel mogelijk binnen hun oorspronkelijke bestemming en identiteit van het gebied.	

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
De gemeente draagt er zorg voor dat zij beschikt over actuele, flexibele en waar mogelijk uitnodigende ruimtelijke plannen. Uiterlijk in 2029 moeten gemeenten het tijdelijk Omgevingsplan en andere regels over de fysieke leefomgeving omgezet hebben naar een nieuw Omgevingsplan.	Continu
Voorkomen van het ontstaan van zwakkere wijken, bevorderen van leefbaarheid in met name de kleinere kernen. De leefbaarheid van de kleinere kernen, die verandert door ontgroening en vergrijzing, is een permanent prioritair beleidsonderwerp in het gemeentelijk beleid.	Continu
In kernen waar meerdere (ruimtelijke en maatschappelijke) ontwikkelingen tegelijk lopen wordt gewerkt met een programmatische gebiedsgerichte aanpak. Op deze wijze wordt een integrale aanpak van de leefbaarheid in haar kernen vorm te geven.	Continu
Om de leefbaarheid in kernen op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren worden milieukwaliteiten, zoals schone lucht, meegenomen in ruimtelijke visies en plannen.	Continu
In 2026 wordt een pilot Omgevingsplan uitgevoerd, om een eerste begin te maken voor een omgevingsplan voor de gehele gemeente.	2026-2028
Ruimtelijke initiatieven worden (in beginsel) benaderd vanuit een positieve grondhouding, met oog voor de ruimtelijke kwaliteit. Waar nodig worden ruimtelijke (beleids)kaders bijgesteld, of wordt gebruik gemaakt van afwijkingsbevoegdheden, om gewenste ontwikkelingen te faciliteren en procedures te vereenvoudigen.	Continu
Uitgangspunt blijft dat wij in samenwerking met de Midden-Limburgse gemeenten, provincie en andere partners gestalte geven aan een lokaal en regionaal omgevingsbeleid.	Continu
Bij de totstandkoming en de uitvoering van onze visie en ruimtelijke plannen (omgevingsvisie, omgevingsplannen, projectplannen) worden, conform het door de raad vastgestelde participatiebeleid, inwoners, bedrijfsleven en verenigingen zo optimaal mogelijk betrokken. Dit gebeurt door het organiseren van omgevingsdialoog, onder andere in de vorm van inloop- en inspraakavonden. Een belangrijke functie is weggelegd voor de dorpsraden, ondernemersverenigingen en belangengroeperingen.	Continu
Een speciale rol bij ruimtelijke ontwikkelingen komt toe aan de leden van de gemeenteraad. De raadsleden staan in nauw contact met de inwoners en zijn diepgeworteld in de samenleving. Zij geven bij uitstek inhoud aan hun rol als volksvertegenwoordigers. Op deze wijze wordt optimaal inhoud gegeven aan het opstellen en uitvoeren van beleid voor en door de inwoners van onze gemeente.	Continu
De gemeente geeft bij aangewezen categorieën van ruimtelijke ontwikkelingen toepassing aan de in het programma kostenverhaal vastgelegde voorwaarden (inpassing en/of financiële bijdrage).	Continu
De gemeente geeft toepassing aan de welstandscriteria in de Welstandsnota ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit.	Continu
Overeenkomstig het beleid over het gebruik van voormalige agrarische bedrijven (VAB's) in de Omgevingsvisie wordt in ruimtelijke plannen ruimte geboden voor nevenactiviteiten, functiewijzigingen en hergebruik van VAB's. Zo worden mogelijkheden geboden om bedreigingen om te zetten in kansen door leegstaande bedrijfsgebouwen een nieuwe functie te geven en verpaupering of illegale activiteiten tegen te gaan. Daarbij wordt ingezet op sloop van overtollige bebouwing.	Continu Continu

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting	
Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens	
Wat willen we bereiken?	
• Een evenwichtig woningbouwprogramma waarin vraag en aanbod op elkaar aansluiten. • Het optimaal benutten van de aan de gemeente op basis van de in de structuurvisie Wonen 2022-2025 toegekende bouwvolumes totdat het in 2025/2026 op te stellen Volkshuisvestingsprogramma definitief is vastgesteld. • Het in balans brengen van de planvoorraad met de actuele woonbehoeften. • Een adequaat woningaanbod voor verschillende doelgroepen van de lokale woningbouwmarkt. • Passende (shortstay) woonmogelijkheden voor internationale werknemers. • Het huisvesten van de statushouders, op basis van de taakstelling die het ministerie halfjaarlijks aan de gemeente toewijst. • Passende huisvesting in een passend woonklimaat voor kwetsbare doelgroepen en senioren. • Voldoende geschikte en betaalbare woningen voor mensen met een smalle beurs. • Starters op de lokale woningmarkt de mogelijkheid bieden tot het verwerven van hun eerste woning. • Voldoende standplaatsen en woonwagens voor de doelgroep woonwagenbewoners.	
Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Het hanteren van de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025 voor de onderbouwing van planologische plannen op het gebied van volkshuisvesting.	2026
• Op basis van het woningbehoefteonderzoek, de woonzorganalyse en de in de omgevingsvisie vastgelegde uitgangspunten uitwerken van een volkshuisvestingsprogramma. In dit programma gaat de gemeente in op keuzes op het gebied van wonen die gaan over beschikbaarheid, betaalbaarheid, kwaliteit, beleid voor doelgroepen, duurzaamheid en leefbaarheid. Het op te stellen Volkshuisvestingsprogramma vervangt de Structuurvisie Midden-Limburg 2022-2025.	2026
• Regionale samenwerking en afstemming van de woningmarkt (Samenwerking Midden-Limburg werkveld wonen en ruimte).	Continu
• Stimuleren van woningmarktprojecten in iedere kern voor de doelgroepen ouderen, kleine huishoudens, jongeren en starters.	Continu
• Aan de starters op de woningmarkt de mogelijkheid bieden tot het ontvangen van een aanvullende, door gemeente en provincie gefinancierde, starterslening.	Continu
• Op grond van de Woningwet sluiten van lokale prestatieafspraken met de in de gemeente werkzame woningbouwcorporaties en huurdersorganisaties over o.a. betaalbaarheid, beschikbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid, veiligheid en toewijzing van het bestand sociale woningbouw en bijzondere doelgroepen.	Continu
• Binnen de gemeente Echt-Susteren is met name door de vergrijzing behoefte aan grondgebonden seniorenwoningen en appartementen met lift. Dit zijn levensloopbestendige woningen. Bij het realiseren van nieuwbouwplannen wordt dit aan de ontwikkelende partijen voorgelegd. Ook worden de voorwaarden tot levensloopbestendig bouwen, voor zover mogelijk, opgelegd bij herontwikkeling van "rotte plekken".	Continu
• Om onze kernen nu en in de toekomst leefbaar te houden, zijn voldoende en passende woningen nodig. Hierbij staat niet alleen de reguliere woningbouw centraal, maar ook de transformatie van de bestaande woningen op het gebied van energiezuinigheid, levensloopbestendigheid.	Continu
• Ontwikkelende partijen kaders meegeven om in hun initiatieven binnen onze gemeente voor de landelijke woningbouwopgaves (2/3 betaalbaar en 30% sociale huur) aandacht te hebben.	Continu
• Uit het woningbehoefteonderzoek uit 2024 blijkt dat er in onze gemeente met name behoefte is aan grondgebonden woningen of appartementen met een lift in de koopsector. Vanuit de praktijk blijkt een duidelijke vraag naar huisvesting	Continu

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
voor jongeren en starters op de woningmarkt. De vraag naar deze woningen wordt neergelegd bij alle ontwikkelende partijen.	
Bespreken met marktpartijen van de realisatie van huisvesting van de internationale werknemers, binnen de kaders van het gemeentelijk beleid inzake de huisvesting arbeidsmigranten.	Continu
Met de woningcorporaties Nester en ZOwonen worden prestatieafspraken vastgelegd over de huisvesting van statushouders om de halfjaarlijkse taakstelling van de rijksoverheid te kunnen invullen. Voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders is een goede afstemming tussen de gemeente en Menswel van toepassing.	Continu
Een groeiend deel van de huurders van sociale huurwoningen behoort tot de kwetsbare doelgroepen. Dit zijn mensen die op meerdere vlakken ondersteuning nodig hebben zoals woonbegeleiding, hulpverlening en begeleiding vanuit het sociaal en maatschappelijk domein. Met de afgesloten samenwerkingsovereenkomst 'Woonkans' tussen gemeente, woningcorporaties en hulpverleningsinstanties is voor de toewijzing van woningen de benodigde hulpverlening geregeld.	Continu
Jaarlijks worden met de in de gemeente werkzame woningcorporaties en de huurdersorganisaties prestatieafspraken gemaakt over beheer en exploitatie van het lokale sociale woningbestand. De beleidsterreinen Volkshuisvesting en Maatschappelijk Domein trekken hierin samen op. Belangrijke thema's binnen de prestatieafspraken zijn: betaalbaarheid, beschikbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid, veiligheid en toewijzing van het bestand sociale woningbouw en bijzondere doelgroepen.	Continu
De provincie heeft haar aandeel in de financiering van de startersleningen met ingang van 2026 aangepast: waar t/m 2025 nog 75% van de middelen werd gedekt door de provincie, zal dit percentage vanaf 2026 dalen naar 50%. Dit betekent dat er vanaf 2026 een verdubbeling van de eigen inleg vanuit de gemeente vereist is om de regeling voort te zetten. De verordening startersleningen gemeente Echt-Susteren volgt de provinciale verordening.	Vanaf 2026
Binnen de gemeente Echt-Susteren zijn 45 woonwagenstandplaatsen die in beheer zijn bij de woningcorporaties. Mogelijkheden tot uitbreiding worden onderzocht. Met de eerdergenoemde woningcorporaties wordt regelmatig overleg gevoerd, waarbij ook de woonwagenstandplaatsen worden besproken.	Continu

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Wettelijke indicatoren					
Nieuw gebouwde woningen ¹	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	5	8	8
Demografische druk	Het aantal personen onder de 20 en ouder dan 65 jaar per 100 personen tussen de 20 en 65 jaar.	CBS	80,4%	80%	81%
Eigen indicatoren					
Totaal aantal woningen ²		Waar staat je gemeente?	15.142	15.267	15.392
Totaal aantal huurwoningen ³		Waar staat je gemeente?	4.444	4.490	4.510
Toelichting					
¹ Begroting 2025 bijgesteld, het aantal nieuwgebouwde woningen is volgens de wettelijke berekening gebaseerd op het aantal per 1.000 woningen dit betekent dat er in 2024 feitelijk 76 woningen zijn toegevoegd. Voor 2025 en 2026 worden realisaties van 120 tot 125 woningen per jaar verwacht.					
² Begroting 2025 bijgesteld, bron geeft aantal woningen per jaar weer op basis van de stand per 1 januari van het betreffende jaar. Voor een volledige weergave zijn alle realisaties over het hele jaar meegenomen.					
³ Begroting 2025 bijgesteld, bron geeft aantal huurwoningen per jaar weer op basis van de stand per 1 januari van het betreffende jaar. Voor een volledige weergave zijn alle realisaties over het hele jaar meegenomen.					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	1.525.006	1.944.925	1.405.737	1.402.762	1.399.646	1.396.379
Baten	289.111	108.961	106.123	103.148	100.032	96.765
Saldo van baten en lasten	-1.235.895	-1.835.964	-1.299.614	-1.299.614	-1.299.614	-1.299.614
Storting reserves	15.375	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	19.313	13.725	0	0	0	0
Mutatie van de reserves	3.938	13.725	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-1.231.957	-1.822.239	-1.299.614	-1.299.614	-1.299.614	-1.299.614

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

VITA

Verbinding

Binnen het programma Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting geven we letterlijk vorm aan een grondgebied waarin inwoners, bedrijven en verenigingen zich kunnen vestigen in een bereikbare, gezonde en natuurlijke omgeving. We denken samen met onze stakeholders na over de toekomstige inrichting van onze gemeente, waarbij samenwerking en het verbinden van partijen en belangen centraal staan. Een vroegtijdige omgevingsdialoog zorgt daarbij voor gedragen planvorming. Zo zorgen we ervoor dat ruimtelijke ontwikkelingen aansluiten op de behoeften van onze inwoners. Volkshuisvesting speelt een belangrijke rol bij het creëren van een fijne leefomgeving. Door te bouwen naar behoefte en een goede samenwerking met woningcorporaties en marktpartijen wordt er voortdurend gewerkt aan het verbeteren van de woonkwaliteit.

Identiteit

We koesteren de eigenheid van onze dorpen en kernen. Bij ruimtelijke initiatieven hanteren we een positieve en open benadering: we kijken naar wat wél mogelijk is. Door maatwerk te leveren binnen de gestelde kaders en initiatieven te faciliteren, zorgen we ervoor dat ontwikkelingen bijdragen aan het karakter en de herkenbaarheid van onze gemeenschap. Lokale kwaliteiten en het (historische) landschap zijn van belang bij het inpassen van nieuwe woningen en voorzieningen. We zetten in op kernen die goed verbonden zijn met ons landelijke en natuurrijke buitengebied en die elk hun eigen identiteit en karakteristieke kenmerken behouden.

Toekomstbestendigheid

Wij bouwen aan een gemeente die klaar is voor de toekomst. Door onze inspanningen dragen we bij aan het oplossen van knelpunten van nu, maar houden we ook rekening met toekomstige behoeften, bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw, wonen met zorg, klimaatadaptatie en transitie van landbouw. Door een structureel volkshuisvestingsbeleid (bouwen naar behoefte, bouwen in iedere kern, met transformatie van verouderd vastgoed en in- en uitbreidingslocaties) en te investeren in een veilige en groene openbare ruimte, creëren we leefbare en toekomstgerichte wijken waarin mensen gezond en prettig kunnen wonen, nu en later.

Ambitie

Niet alleen stellen wij visies, plannen en programma's op, maar we sturen waar mogelijk actief op realisaties. We bouwen niet alleen op basis van kwantiteit, maar ook voor kwaliteit: passend bij de identiteit van onze kernen, met oog voor leefbaarheid, duurzaamheid en sociale samenhang. Door

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

samen te werken met regiogemeenten, woningcorporaties en marktpartijen dragen we bij aan het behalen van onze ambities en versterken we onze positie als een vitale regiogemeente, waar het prettig wonen, werken en verblijven is.

2.8 Omgevingsrecht

2.8 Omgevingsrecht

Doelstelling van dit programma:	
Beperking van overlast en het waarborgen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en de veiligheid door:	
• Het verlenen van vergunningen en ontheffing • Het houden van toezicht op naleving van regels • Het afdwingen (waar nodig) van de naleving ervan	
Reikwijdte	
Het programma Omgevingsrecht omvat de volgende producten:	
1. Vergunningverlening 2. Toezicht 3. Handhaving 4. Milieu	
Verbonden partijen	
• Servicecentrum MER • Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD LN)	
Reserves en voorzieningen	
• Reserve SC MER OD	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
• Algemene Plaatselijke Verordening (APV) • Bomennota Echt-Susteren • Bouwverordening Echt-Susteren • Beleidsnotitie Kermisbeleid • (Tijdelijk) Omgevingsplan van de gemeente Echt-Susteren (bestaande uit de bruidsschat en geldende bestemmingsplannen/Initieel Omgevingsplan) • Beleidsplan Omgevingsrecht • Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan Echt-Susteren • Kadernota handhavingsbeleid • Nota bodembeheer • VTH-beleidsplan • Verordening uitvoering en handhaving Echt-Susteren	• Verordening marktgelden • Verordening naamgeving en nummering • Verordening op de heffing en invordering van leges • Verordening Omgevingscommissie MER 2022 • Welstandsnota Echt-Susteren 2022 • Verordening Wet geurhinder en veehouderij (onderdeel van het tijdelijk deel omgevingsplan) • Wegsleeperverordening • Verordening nadeelcompensatie Echt-Susteren 2023 • Erfgoedverordening gemeente Echt-Susteren 2023

1. Vergunningverlening	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	
• Een adequate uitvoering van de wettelijke uitvoeringstaken van ruimtelijke ordening, bouw en milieu en bijzondere wetten.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoeren van de wettelijke taken van vergunningverlening binnen de omgevingsdienst in MER-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke kwaliteitscriteria voor de uitvoering van deze taken. Daarvoor wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd. • Monitoren van de in het uitvoeringsprogramma van de omgevingsdienst beschreven taken en waar nodig tussentijds bijstellen.	Continu

2.8 Omgevingsrecht

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de SC MER omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie. - Doorontwikkeling van de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUDLN) van een netwerkorganisatie naar een robuuste Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML), overeenkomst de geldende wettelijke kaders.	

2. Toezicht

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Adequaat gemeentelijk toezicht met weloverwogen inzet van verdere sanctiemiddelen.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Uitvoeren van de wettelijke toezichttaken binnen de omgevingsdienst in MER-verband waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) - kwaliteitscriteria. Daarvoor wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd. - De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. - Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de MER-omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie. - Versteviging van het gebiedsgericht toezicht. De gemeente Echt-Susteren neemt structureel 3.500 boa uren af bij de omgevingsdienst. Deze boa's zijn inmiddels in dienst van het Servicecentrum MER, hetgeen een flexibelere inzet mogelijk maakt.	Continu Continu Continu Continu

3. Handhaving

Portefeuillehouder(s)
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat willen we bereiken?

- Adequate handhaving van het omgevingsrecht.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Uitvoeren van de wettelijke taken van handhaving binnen de omgevingsdienst in MER-verband en Regionale Uitvoeringsdienst (RUD), waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH-kwaliteitscriteria (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Daarvoor wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd; - De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. - Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de MER Omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie.	Continu Continu Continu

2.8 Omgevingsrecht

4. Milieu	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	
- Een verantwoorde milieuhygiënische omgeving, gebaseerd op landelijk vastgestelde normen en waarden. - Een luchtkwaliteit die minimaal voldoet aan de wettelijke eisen. - Naleving van wettelijke eisen, sanering van verkeerslawaaï en vermindering van geluidsoverlast.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Uitvoeren van de wettelijke taken van milieu binnen de omgevingsdienst in MER-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) -kwaliteitscriteria. - De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. - Volgen van de wettelijke normering en voldoen aan de landelijke normstelling voor luchtkwaliteit. Borging vindt plaats via actieve controle van bedrijven die onder de Wet milieubeheer vallen in het kader van luchtkwaliteit, stank en ammoniak. - Zorgdragen voor naleving van de regelgeving van geluid, onder meer door ruimtelijke plannen/ontwikkelingen te toetsen aan de normstelling uit de Wet geluidhinder. - Uitvoeren van geluidssaneringsprogramma's met gebruikmaking van landelijke subsidies.	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Wettelijke indicatoren					
Geen					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	4.498.512	4.562.505	4.526.091	4.527.091	4.527.091	4.527.091
Baten	1.823.635	2.275.663	2.276.663	2.277.663	2.277.663	2.277.663
Saldo van baten en lasten	-2.674.877	-2.286.842	-2.249.428	-2.249.428	-2.249.428	-2.249.428
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	90.170	138.800	0	0	0	0
Mutatie van de reserves	90.170	138.800	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-2.584.707	-2.148.042	-2.249.428	-2.249.428	-2.249.428	-2.249.428

2.8 Omgevingsrecht

VITA

Verbinding

Binnen het programma Omgevingsrecht wordt samengewerkt met verschillende partners en instanties, zowel intern als extern. Het betrekken van aanvragers, gebruikers en de omgeving bij de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving is daarbij het uitgangspunt. Om gedragen ontwikkelingen te krijgen wordt aan initiatiefnemers een omgevingsdialoog gevraagd. Op deze manieren worden alle belangen betrokken bij de uitvoering van de taken binnen het programma Omgevingsrecht.

Identiteit

Wij zijn een regelarme gemeente maar volgen uiteraard de wettelijke basiseisen. Het Omgevingsrecht (vergunningverlening, toezicht en handhaving) is dan ook vooral een hulpmiddel om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te waarborgen, bijvoorbeeld als het gaat om uiterlijk aanzien, veiligheid en gezondheid.

Toekomstbestendigheid

De taken binnen het programma Omgevingsrecht dienen ter waarborging van een aantrekkelijke, gezonde en veilige fysieke leefomgeving, voor nu en voor de toekomst. Daarbij bewaken we de balans tussen enerzijds het mogelijk maken van ontwikkeling, en anders het beschermen van het algemene belang van een aantrekkelijke leefomgeving en het voorkomen overlast voor onze inwoners.

Ambitie

Wij zijn een gemeente waar regels en procedures leidend zijn. Waar mogelijk wordt ruimte gezocht binnen de kaders van regels en procedures. Op deze manier leggen wij de verantwoordelijkheid (waar dit verantwoord is) zo veel mogelijk bij burgers en bedrijven.

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Doelstelling van dit programma:	
- Het bedrijfsleven op economisch, recreatief en toeristisch gebied te stimuleren en faciliteren om te investeren in werkgelegenheid, met oog voor een goede balans met mens en omgeving. - Het stimuleren van maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen. - Bevorderen van een goed ondernemersklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven. - Bevorderen van een goede economische structuur en werkgelegenheid op het gebied van recreatie en toerisme in de gemeente.	
Reikwijdte	
Het programma Omgevingsrecht omvat de volgende producten: 1. Beheer en exploitatie van eigendommen 2. Plattelandsvernieuwing 3. Recreatie en toerisme 4. Werkgelegenheid en economie 5. Grondexploitaties	
Verbonden partijen	
- Visit Zuid-Limburg - NV Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg - Bocage commanditaire vennootschap - Euregio Rijn-Maas-Noord - Euromosa - Stichting Natuur- en landschapsontwikkeling Echt-Susteren	
Reserves en voorzieningen	
- Algemene Reserve Grondbedrijf - Reserve Regiofonds - Reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid - Reserve deelneming GEM Bocage CV - Reserve deelneming GEM Bocage beheer BV - Reserve kwaliteitsverbeterende projecten buitengebied - Reserve samenwerkingsovereenkomst Industriepark Swentibold - Reserve winst grondexploitaties - Reserve gebiedsvisies - Reserve majeure projecten - Reserve regiodeal - Voorziening verliezen grondexploitaties	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
- Nota grondbeleid gemeente Echt-Susteren - Nota Kostentoerekening 2024 - Structuurvisie gemeente Echt-Susteren 2022-2025 (en actualisatiebesluiten) - Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving. - Telecommunicatieverordening gemeente Echt-Susteren 2010 - Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting Echt-Susteren 2024	- Verordening Regiofonds Midden-Limburg - Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2024 - Winkeltijdenverordening Echt-Susteren 2013 - Erfgoedverordening Echt-Susteren 2018 - Kadernota Regie op Groen 2016 - Meerjarenperspectief grondexploitaties en ontwikkellocaties

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

1. Beheer en exploitatie van eigendommen	
	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	
• Strategische inzet van gemeentelijke eigendommen voor realisatie van ruimtelijke doelen/grondexploitaties. • Verbetering van de landbouwstructuur. • Beheer van restpercelen/overhoeken.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• We zetten onze (pachtvrije) gronden zo nodig in voor het realiseren van projecten. Gezien de verwervingsopgave o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen is de inschatting dat de gemeenteruilgronden moet aanbieden. Het areaal landbouwgrond in eigendom van de gemeente gaat afnemen door de ontwikkeling van locaties (Louersveld en de Berk III), de inzet van ruilgronden en de realisatie van groenontwikkelingen. • De gemeente streeft naar een groter strategische pachtvrije grondvoorraad. • Indien zich mogelijkheden voordoen zullen we overgaan tot strategische grondaankopen ook om ons areaal eigendom landbouwgronden op peil te houden. • De gemeenste bevordert waar mogelijk natuur-inclusieve landbouw. • De gemeente legt alle aangegane overeenkomsten vast in een nieuwe contractadministratie. • We overleggen regelmatig met onze agrariërs over zaken die de landbouw en het buitengebied raken. • Gezien de energieopgave en de hiermee samenhangende ruimtevraag voor trafostations worden in principe geen overhoeken/restgronden meer verkocht tot dat aan deze ruimtevraag is voldaan.	Continu

2. Plattelandsvernieuwing	
	Portefeuillehouder(s) Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	
• Een duurzaam en gevarieerd platteland.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Naast de nieuwe 'Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren' werken we al vele jaren samen met onder andere Stichting Ons WCL (Midden-Limburg), grenspark Maas Swalm Nette (grensoverschrijdend) en rivierpark Maasvallei (grensoverschrijdend) aan de ontwikkelingen op het gebied van onder andere: natuur en landschap, cultuurhistorie, recreatie en toerisme. • Met en door partijen zoals Rijkswaterstaat, provincie en Waterschap Limburg wordt gewerkt aan de realisatie van natuurprojecten. Voorbeelden zijn de (boven)wettelijke natuurcompensatie zoals vastgelegd bij het vaststellen van het Provinciaal inpassingsplan (pip) voor van de ontwikkelingen VDL Nedcar en A2 verbreding. • Ter bevordering van de variatie en soortenrijkdom realiseert en beheert Stichting Haverland Voedselbos Haverland in Susteren-Heide, Stichting Haverland is hiervoor een beheerovereenkomst aangegaan met de gemeente. Het voedselbos wordt geleidelijk gerealiseerd door gedeeltelijke omvorming van het bestaande bosgebied Slekkerhout (totale uiteindelijke omvang circa 6 ha).	Continu 2025-2027 Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
Met de realisatie van deelproject 8 van de projectenkaart Swentibold is Stichting Haverland in 2023 ook in Nieuwstadt met een voedselbosproject gestart. Samen met de basisschool en geïnteresseerde omwonenden krijgt het project komende jaren verder gestalte. - De provincie Limburg faciliteert de inrichting van drie regionale steunpunten landschapsbeheer. De steunpunten ontzorgen vrijwilligers, gemeenten, particuliere eigenaren en landschapsorganisaties. Verder brengen ze partijen en (subsidie)regelingen bij elkaar. Ook kan gebruikt worden gemaakt van een provinciale stimuleringsregeling landschapselementen. - Voor de gemeentelijke landbouwgronden die liberaal worden verpacht, wordt gewerkt aan een duurzaamheidsprotocol. Waardoor kansen worden benut voor vergroening door aanleg van kruidenrijke akkerranden en landschapselementen. Het gebruik van glyfosaat op landbouwgronden van de gemeente wordt aan banden gelegd. Alleen in uitzonderlijke gevallen en in overleg met de gemeente kan hiervan bij uitzondering worden afgeweken. In overleg met de grondgebruikers wordt hiervoor een realistisch plan uitgewerkt. Al naar gelang de kansen en mogelijkheden zal een lagere pachtvergoeding worden geaccepteerd. - Stimuleren en promoten van agrarisch natuurbeheer. Hierbij worden overheidssubsidies ingezet voor soortenbescherming en vergroening van agrarische percelen. Om dergelijke investeringen mogelijk te maken en om aan subsidievoorwaarden te kunnen voldoen zal het verlengen van de liberale pachttermijn overwogen worden.	Continu Continu Continu

3. Recreatie en toerisme

Portefeuillehouder(s)
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat willen we bereiken?

- Een bij de gemeente passend pakket aan toeristisch-recreatieve voorzieningen met name op het gebied van ontspanning, cultureel erfgoed, gastronomie en bezinning.
- Groeiend en gevarieerd productenaanbod van Het Smalste Stukje Nederland (HSSNL) via (thema) wandel- en fietsroutes, voorzieningen, streekproducten, merchandise en digitale ontwikkelingen.
- Goed bereikbare en ontsloten toeristische voorzieningen.
- Samenwerking met lokale en regionale partners die een directe link hebben met het aanbod van HSSNL om dit aanbod te versterken (zoals heemkundeverenigingen, wandel- en fietsverenigingen, (grensoverschrijdende) buurgemeenten, RivierPark Maasvallei, Visit Zuid-Limburg (met deze laatste ook indirect Limburg Marketing (VVV Midden-Limburg)).
- Een uitnodigend toeristisch beleid en kwaliteit betreffende overnachtingsmogelijkheden.
- Bevorderen van het grensoverschrijdend Recreatie & Toerisme.
- Promotie van lokale streekproducten.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Stimuleren van gebruik en ontwikkelen van themaroutes rondom bijzondere kwaliteiten van de gemeente zoals bezinning, erfgoed en verhalen. Dit in samenwerking met (grensoverschrijdende) buurgemeenten, ondernemers en heemkundeverenigingen. - Samen met de regio verder doorontwikkelingen van de mogelijkheden om onze bezinningsplekken beter onder de aandacht te brengen (o.a. beeldmateriaal verzamelen en informatie verspreiden via social media).	Continu 2024-2025 Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- Vernieuwen, actualiseren en upgraden van fysieke en digitale producten zoals wandel- en fietskaarten (waaronder ommetjes en themaroutes) en informatiepanelen in de openbare ruimte. - Bestaande wandel-, fiets- en ruiterspaden goed onderhouden, uitbreiden en verbeteren met aandacht voor ecologische aspecten. - Investeren in digitale informatievoorzieningen op locatie (zoals digitale 360 graden belevingen). - Voortzetten projecten met samenwerkingspartners. - Succesvolle partnerschappen en samenwerkingen met lokale ondernemers, o.a. onze cittaslow supporters. - Positieve attitude tegenover kleinschalige en passende verblijfsaccommodaties. - Lokale ondernemers faciliteren bij de verkoop van streekproducten en deze ook promoten bij evenementen (o.a. Neustadttreffen en Kunigunde-markt).	Continu

4. Werkgelegenheid en economie

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

- Een sterk economisch ondernemersklimaat en behoud en groei van werkgelegenheid.
- Een compact, levendig, aantrekkelijk en goed bereikbaar centrum van Echt en Susteren.
- Een goed vestigingsklimaat voor de (startende) ondernemers.
- Een voldoende, kwalitatief goed, gedifferentieerd en toekomstbestendig bedrijventerreinenaanbod.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
De gemeente investeert actief in haar netwerk voor het versterken van het lokale en regionale bedrijfsleven, investeert proactief in het contact en samenwerking met betrokken partijen waaronder ontwikkelaars, (vastgoed) beheerders, makelaars en andere stakeholders.	Continu
Onze gemeente neemt deel aan en werkt samen met OML (Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg), die onder meer het Businesspark Midden-Limburg exploiteert en bedrijventerrein 't Vonderen in voorbereiding heeft, met als doel de bedrijvigheid te stimuleren en de werkgelegenheid te bevorderen.	Continu
De gemeente continueert haar deelname in het Samenwerkingsverband Midden-Limburg (SML, werkveld economische zaken) met als doel om gezamenlijk te komen tot onderlinge stimulering, afstemming en uitvoering van werklocaties (detailhandel, bedrijventerrein en de kantorenmarkt) in de regio.	Continu
Met het rijk wordt in 2024 een Regio Deal gesloten om de brede welvaart in de regio Midden-Limburg te verbeteren en om de samenwerking tussen de 7 Midden-Limburgse gemeenten en de externe partners te stimuleren. Vanaf 2025 zal er fasegewijs uitvoering worden gegeven aan de inhoud van de Regio Deal.	Vanaf 2024
De gemeente zoekt de samenwerking met OML voor het verduurzamen en het verbeteren van de klimaatadaptatie en ecologie van de bestaande bedrijventerreinen.	Continu
Samen met OML, Enexis en andere stakeholders zoeken we naar oplossingen om de elektrificatie van bedrijfsprocessen maximaal mogelijk te maken binnen de huidige netcongestie problematiek.	Continu
	Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
- De gemeente draagt ook bij aan de versterking van het economisch ondernemersklimaat en de werkgelegenheid door diverse bedrijfsbezoeken, waarbij de mogelijke inzet van uitkeringsgerechtigden ter sprake wordt gebracht. Dit leidt tot concrete invulling van het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid. - In 2025 wordt verder uitvoering gegeven aan de gemeentelijke visies en bestemmingsplannen voor de centra van de kernen Echt en Susteren. De gemeente treedt hierbij in beginsel op als faciliterende partij, maar neemt waar nodig een actieve rol in. De gemeente stuurt bij op ongewenste ontwikkelingen en ondersteunt goede initiatieven. - De gemeente zet in op het intensiveren van de contacten en het voeren van periodieke bestuurlijke overleggen met de ondernemers- en winkeliersverenigingen van het centrum van Echt en Susteren. Ook streven we naar een verbetering van de organisatiegraad van de bedrijventerreinen. - Om de doelstelling van een compact, levendig, aantrekkelijk en goed bereikbaar centrum van Echt te bereiken is een integraal programma opgesteld dat is gebaseerd op onderstaande pijlers. De in het centrum van Echt lopende projecten worden integraal meegenomen in deze programmatische aanpak. De 5 pijlers bestaan uit: - Ruimte voor ontwikkeling: herontwikkeling locatie Rijksmonument De Valk. Met de eigenaar van dit pand is een realiseringsovereenkomst overeengekomen voor de herontwikkeling van deze locatie met als doel een algehele versterking van het huidige centrum en het behoud van het rijksmonument. De realisatie van een foodmarkt met aanvullende horeca en overige complementaire detailhandel is voorzien op deze locatie. Om deze doelstelling te bereiken is ook een goede bereikbaarheid, voldoende parkeren en een verbinding met het centrum via een aantrekkelijk Ursulinenplein noodzakelijk. - Samen sterk: activering en samenwerking stakeholders. De organisatiegraad binnen de winkeliers, horecaexploitanten en vastgoedeigenaren is sterk verbeterd. Vanaf 2023 is een goede ondernemersvereniging actief, die zelfstandig en in samenwerking met de gemeenteactiviteiten organiseert die bijdragen aan het goed functioneren van het winkelcentrum. - Planologie: het bestemmingsplan Centrum Echt is vastgesteld, en vanaf 5 juni 2024 onherroepelijk. Om het centrum daadwerkelijk compacter te maken worden waar nodig nieuwe planologische maatwerkoplossingen voor specifieke locaties uitgewerkt. Hierbij wordt gestuurd op het verminderen van het aantal vierkante meters detailhandel en het mogelijk maken van woningen voor bepaalde doelgroepen zoals ouderen, starters en jongeren. Concreet is in 2024 onder andere gestart met de realisatie van woningbouw op de locatie Apollo/Stoba en een aantal kleinere transformatieprojecten in de Gelrestraat en de Bovenste Straat - Een gezonde mix van functies: horeca en cultuur ontmoeten elkaar in "Cultuurhuis Edith Stein". Dit cultureel en inmiddels multifunctioneel centrum heeft de potentie om uit te groeien tot het kloppend hart van de Plats en het centrum waar meerdere functies elkaar ontmoeten. Naast de huisvesting van bestaande organisaties en activiteiten worden nieuwe activiteiten aangetrokken waardoor het centrum voor een bredere doelgroep aantrekkelijker wordt gemaakt. Daarnaast wordt de betrokkenheid en verbinding naar en met het kernwinkelgebied gestimuleerd door breder gebruik en een verbeterde verbinding.	2025 Continu Continu

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
5. Bereikbaarheid: infrastructuur, parkeren en opwaardering openbare ruimte. De volgende deelprojecten zijn binnen dit programmaonderdeel opgepakt: - Realisatie Groenserkampweg (gereed) - Aanleg rotonde Zuiderpoort en realisatie verbinding Ursulinenplein (gereed); - Herinrichting Aasterbergerweg (gereed); - Herinrichting van het Ursulinenplein (gereed); - Opwaardering van de openbare ruimte van het kernwinkelgebied van Echt, onder andere de Bovenste Straat en de Plats (2025); - Verbetering van de verbinding tussen de A2 en het centrum van Echt, onder meer door realisatie van een turborotonde bij de Sint Janskamp/Zuiderpoort (gereed). • Net buiten het centrum Echt nabij de A2 heeft een projectontwikkelaar het plan om in 2025 te starten met de realisatie van een hotel 'Poort van Echt'. • Het verbeteren en intensiveren van de informatieverstrekking van Rijks- en Provinciale en overige subsidiemogelijkheden aan kleine zelfstandigen en MKB-bedrijven. • Het faciliteren van (startende) ondernemers voor vergunningaanvragen, ontheffingen, het zoeken naar een geschikte locatie, etc. • Het uitvoeren van bedrijfsbezoeken en accountmanagementgesprekken en de ondersteuning van bedrijven bij uiteenlopende procedures. • Bevorderen van tijdelijk alternatief gebruik van leegstaande winkelpanden. • Het stimuleren van samenwerking tussen ondernemers en het wijzen op koppelkansen. • Uitbreiding van het bestaande aanbod door ontwikkeling van de Berk III, de invulling en uitbreiding van De Loop-west en de ontwikkeling van het gebied 't Vonderen. • Herstructurering van bestaande locaties: bedrijventerrein de Wolfskoul wordt aangepakt. Daarnaast wordt bij de realisatie van de uitbreiding van het bedrijventerrein de Loop-west ook de revitalisering van het bestaande bedrijventerrein de Loop west meegenomen. • Samen met ondernemers de kwaliteit en het gebruik van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen bewaken en waar nodig verbeteren en/of bijsturen. • Het actualiseren van het Plan van Aanpak behorende bij de vernieuwde certificering van het "Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijvenpark de Berk", samen met de ondernemersvereniging, politie, brandweer en gemeente. • Het onderzoeken van de mogelijkheden voor 'Keurmerk Veilig Ondernemen' voor bedrijventerrein De Wolfskoul.	2025 Continu Continu Continu Continu Continu t/m 2032 2024 t/m 2026 Continu Jaarlijks 2025

5. Grondexploitaties

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat willen we bereiken?

- Een aanbod van bedrijfs- en woningbouw kavels dat aansluit op de vraag uit de markt.

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan grondexploitatieprojecten zoals omschreven in onderstaande tabel. De projecten worden nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Omdat deze vaak samenhang vertonen met overige ruimtelijke projecten, wordt hieronder de volledige projectenlijst getoond.	Zie onderstaande tabel.

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

De belangrijkste doelstellingen en richtinggevendende principes voor onze gemeente zijn vastgelegd in de gemeentelijke structuurvisie 2012-2025 'Ontwikkelen met kwaliteit'. Door deel C 'Sturing en uitvoering' en bijlage 7 van deze visie wordt voor een deel concreet invulling gegeven aan de toekomstvisie van onze gemeente. Onderstaande projecten zijn volgens de projectenlijst 'Speerpunten stedelijk gebied' zoals opgenomen in (bijlage 7 van) de structuurvisie 2012-2025. Voor wat betreft de bijbehorende overzichtskaart van onderstaande projecten verwijzen wij u naar de projectenkaart van deze structuurvisie. Daarnaast is een aantal projecten in onderstaande tabel opgenomen welke niet als zodanig in de structuurvisie zijn opgenomen ('Overige stedelijke ontwikkelingen').

nr.	Majeure projecten Stedelijk gebied	Projectfase				Kern				
		I	V	U	A					
							2026	2027	2028	2029
	Ontwikkeling diverse bedrijfslocaties									
1	Programma Centrum Echt					Echt				
2	Apollo/Stoba-locatie Bovenste Straat zuid					Echt				
3	Bocage					Echt				
4	Woningbouw Connect College					Echt				
5	Locatie voormalig schoolgebouw Heerweg					Echt				
6	Winkelhart Susteren (o.a. woningbouw)					Susteren				
7	Louerveld					Susteren				
8	Raadhuisplein, voormalig gemeentehuis					Susteren				
9	10 appartementen Swentiboldstraat (vml. apotheek)					Susteren				
10	Heidestraat woningbouw					Susteren				
11	Weijenasweg woningbouw					St Joost				
12	Transformatie kerklocatie					St Joost				
13	Vlaskuileweg-Kerkweg Maria Hoop (café-zaal Wolters)					Maria Hoop				
14	Kloostercomplex Koningsbosch (initiatief derden)					Koningsbosch				
15	Egmondhof woningbouw					Koningsbosch				
16	Project Pey					Pey				
17	herontwikkeling vml. Rabobank Chatelainplein					Pey				
18	Project Roosteren					Roosteren				
19	Tramhalte woningbouw					Roosteren				
20	Oud-Roosteren woningbouw					Roosteren				
21	Project Dieteren					Dieteren				
22	Project Nieuwstadt					Nieuwstadt				
23	woonzorgcomplex Susterderweg 31 Nieuwstadt					Nieuwstadt				
24	Markt, voormalig gemeentehuis					Nieuwstadt				
25	Aan de Losplaats woningbouw					Nieuwstadt				

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

nr.	Majeure projecten Stedelijk gebied	Projectfase				Kern				
	Ontwikkeling diverse bedrijfslocaties									
1	Herstructurering bedrijventerrein De Wolfskoul					Susteren				
2	De Loop West					Echt				
3	Businesspark ML (OML)					Echt				
4	De Berk III					Echt				
5	Vonderen					St. Joost				
	Gemeenschapshuizen									
1	St Joris					Echt				
2	Pius X					Echt				
3	Banderthof					Pey				
4	Oos Heem					Koningsbosch				
5	Harmoniezaal					Susteren				
6	Ut gemeinsjapshoes					Nieuwstadt				
	Diversen									
1	Gemeentehuis					Echt				
2	A2-verbreding					Echt				
3	Hotelontwikkeling Poort van Echt					Echt				
4	Doorontwikkeling de Bandert					Echt				
5	Livar Experience Centre (Zandweg 10 Maria Hoop)					Pey				
6	Spooremlacement Susteren					Susteren				
7	Gebiedsontwikkeling VDL (o.a. groeninpassing)					Nieuwstadt				

Fasering: **I** = initiëren, **V** = voorbereiden, **U** = uitvoeren, **A** = afronden

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Wettelijke indicatoren					
Func tiemenging	De func tiemengings-index (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	LISA	47%	50,5%	50,5%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	ETIL	180	187	200

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	ETIL	719	720	750

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	8.391.540	15.023.554	8.025.001	6.270.003	5.872.510	5.596.812
Baten	4.322.149	13.573.952	6.582.703	4.709.606	4.330.063	3.937.341
Saldo van baten en lasten	-4.069.391	-1.449.602	-1.442.298	-1.560.397	-1.542.447	-1.659.471
Storting reserves	2.171.617	1.707.751	717.408	511.559	483.023	366.869
Onttrekking reserves	1.468.194	1.832.867	150.000	55.000	5.000	5.000
Mutatie van de reserves	-703.423	125.116	-567.408	-456.559	-478.023	-361.869
Geraamde resultaat	-4.772.814	-1.324.486	-2.009.706	-2.016.956	-2.020.470	-2.021.340

VITA

Verbinding

Verbinding is een dragende kracht binnen onze economische opgaven. Wij stimuleren participatie van ondernemers en belanghebbenden bij economische vraagstukken, met een focus op een integrale benadering waarin economie, ruimte en duurzaamheid samenkomen. De gemeente faciliteert ondernemers actief door dienstverlening, vergunningverlening en ruimtelijke mogelijkheden zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Een belangrijk speerpunt is het organiseren van een structurele onderlinge samenwerking van de ondernemers op bedrijventerreinen, waarmee we de uitwisseling, veiligheid en gezamenlijke ontwikkeling

2.9 Economische zaken en grondexploitaties

bevorderen. Deze onderdelen leveren gezamenlijk een stevige bijdrage aan onze economische structuur.

Verbinding is ook letterlijk zichtbaar in de ruimte: via een uitgebreid wandel- en fietsknooppuntennetwerk zijn onze kernen én de omliggende regio duurzaam met elkaar verbonden. Deze infrastructuur is van grote waarde voor zowel recreanten als toeristen, versterkt de aantrekkingskracht van Echt-Susteren als bestemming en draagt bij aan een gezonde, toegankelijke leefomgeving voor iedereen.

Identiteit

De ligging van Echt-Susteren in het 'Smalste stukje Nederland' is meer dan een geografisch feit. Deze unieke positie zetten we stevig in als merk én kans: als verbinding tussen Nederland, België en Duitsland, als logistieke schakel en als toeristische trekker. Binnen de grondexploitaties zetten we in op gebiedsontwikkeling die past bij de lokale cultuur, geschiedenis én het landschap. Dit betekent ook dat we zorgvuldig omgaan met gronden die belangrijk zijn voor een goede landbouwstructuur. Door de investeringen in het landelijk gebied hebben we een landschap waar we trots op mogen zijn. Met al deze elementen blijft onze identiteit herkenbaar, beleefbaar én economisch relevant.

Toekomstbestendigheid

Toekomstbestendigheid binnen het economische domein krijgt steeds meer vorm. We zetten actief in op de verduurzaming van bedrijventerreinen, zowel binnen de wettelijke kaders als via aanvullende maatregelen die bijdragen aan energie-efficiëntie en milieukwaliteit.

In het centrum van Echt versterken we de structuur door gericht winkels en andere functies te concentreren in de hoofdcentra, wat bijdraagt aan levendigheid, overzichtelijkheid en toekomstbestendigheid. Daarbij stimuleren en faciliteren we ondernemers bij het organiseren van evenementen en economische activiteiten, die bijdragen aan de aantrekkelijkheid en het profiel van de gemeente.

Goede bereikbaarheid, voldoende gratis parkeervoorzieningen en een aantrekkelijke openbare ruimte vormen de randvoorwaarden voor een toekomstbestendige centrumontwikkeling. Deze elementen versterken de economische vitaliteit en verhogen de verblijfskwaliteit.

Door landbouwgronden in eigendom te houden en te investeren in het landschap investeren we ook in een landelijk gebied met kenmerkende natuurtypen, waar het goed werken en recreëren is.

Ambitie

We willen méér dan alleen een functionerende economie. We streven naar een vitale, toekomstgerichte en aantrekkelijke vestigingsplek voor ondernemers. We sluiten aan bij regionale opgaven, met oog voor innovatie, waarbij onze ambitie zich vertaalt in concrete projecten en samenwerkingen die de economische veerkracht van Echt-Susteren versterken.

Wij bouwen aan een toekomstbestendig Echt-Susteren, waar economische vitaliteit hand in hand gaat met ruimtelijke kwaliteit en duurzame ontwikkeling. Daarbij maken we werk van een economie die ook op lange termijn veerkrachtig is, met aandacht voor het midden- en kleinbedrijf, vakmanschap, grensoverschrijdende samenwerking en aansluiting op onderwijs en arbeidsmarkt. De gemeente Echt-Susteren zet in op een toekomstbestendige landbouw die in balans is met de natuur en het landschap. Dit betekent ruimte voor innovatieve, duurzame landbouwmethoden en versterking van biodiversiteit.

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Doelstelling van dit programma:	
- Het voeren van een gezond financieel beleid, waarmee financiële risico's gemeden worden en structurele uitgaven gedekt worden met structurele inkomsten. - Een integrale afweging tussen beschikbare middelen en gewenste bestedingen waarbij het belastingniveau op een gemiddeld niveau blijft. - Beheersbaar blijven van financiële ontwikkelingen waarbij de raad in de positie gebracht wordt tijdig een integrale afweging te maken tussen de politieke wensen en de beschikbare middelen. - Begrotings- en budgetdiscipline. - Zorgen voor een solide reservepositie en een structurele buffer voor onvoorziene lasten om het hoofd te kunnen bieden aan onvoorziene situaties. - Verhoging van de algemene lastendruk is aanvaardbaar onder de voorwaarde dat de lastenverhoging voor de inwoners reëel blijft.	
Reikwijdte	
Algemene dekkingsmiddelen omvat de volgende producten: 1. Algemene gemeentelijke belastingen 2. Algemene uitkering gemeentefonds 3. Beleggingen 4. Taxaties wet WOZ (Waardering Onroerende Zaken)	
Verbonden partijen	
- Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) - N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) - Nederlandse Waterschapsbank - Deelneming Enexis Holding N.V. - VEGAL	
Reserves en voorzieningen	
- Algemene reserve - Reserve BTW-compensatiefonds - Reserve personeel & Bestuur - Reserve revolverende investeringen - Reserve vermindering kapitaallasten - Reserve bedrijfsvoering - Reserve restant budgetten - Reserve SC MER bedrijfsvoering - Reserve afschrijvingslasten investeringen - Voorziening overmatig verlofsaldi - Voorziening verlofsparen	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
- Financiële verordening gemeente Echt-Susteren 2023 - Normenkader - Nota afschrijvingsbeleid - Nota reserves en voorzieningen - Nota risicomanagement - Nota weerstandsvermogen - Nota verbonden partijen - Verordening financieringsstatuut 2023 - Verordening op de heffing en invordering hondenbelasting 2025	- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Echt-Susteren - Verordening op de heffing en invordering onroerendezaakbelastingen 2025 - Verordening op de heffing en invordering van forensenbelasting 2025 - Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Echt-Susteren 2025

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

1. Algemene gemeentelijke belastingen en financiële positie		Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?		
- Aanvaardbare financiële lastendruk voor huishoudens die op of rond het provinciale gemiddelde ligt. - Een gezonde financiële positie.		
Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer gerealiseerd?
- De jaarlijkse stijging van de OZB bedraagt in de periode van het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 vanaf 2023 maximaal het inflatiepercentage. Hierbij is het streven om op of onder het Limburgse gemiddelde te blijven. - Op basis van de Gemeentewet is geen grondslag voor de invoering van een leegstandsbelastingen voor niet-woningen. - Meer gedetailleerde informatie over rechten, heffingen en belastingen is te vinden in de paragraaf lokale heffingen van deze programmabegroting. - Presenteren van een sluitende begroting en meerjarenraming. - Bestaande uitgaven zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor nieuw beleid moet eveneens incidentele of structurele dekking gevonden worden in een sluitende meerjarenbegroting. - Het voeren van een strak begrotingsbeleid. Overschrijdingen van budgetten worden niet toegestaan, eventuele onvoorziene tegenvallers moeten binnen de bestaande begroting opgevangen worden. Dit betekent dat in deze gevallen keuzes gemaakt moeten worden. - Beheersen van risico's. Omdat in de gemeente een aantal omvangrijke bedrijventerreinen en grondexploitaties in (toekomstige) ontwikkeling zijn, moet hier goed de vinger aan de pols gehouden worden. Het actualiseren van deze exploitaties heeft een hoge prioriteit. Eén keer per raadsperiode worden de nota's risicomangement en weerstandsvermogen geactualiseerd en vastgesteld door de raad. - Ramen van een post in de begroting voor onvoorziene uitgaven.		Verordeningen worden vastgesteld in de vergadering van 11 december 2024. 7 november 2024 Continu
2. Algemene uitkering gemeentefonds		Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?		
Een juiste weergave van de ontwikkeling van de algemene uitkering voor het begrotingsjaar en de daaropvolgende jaren. <i>(Opm. De gemeente heeft zelf geen invloed op de hoogte van de algemene uitkering. Deze wordt op rijksniveau bepaald)</i>		

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?																								
Tijdig bijstellen van de gemeentelijke begroting op basis van de circulaire van het rijk. De meicirculaire 2025 is 28 mei 2025 uitgebracht. Op 13 juni 2025 is een aangepaste versie gepubliceerd. De belangrijkste ontwikkelingen zijn: <i>Algemeen</i> Het accres – de jaarlijkse groei van het gemeentefonds – is sinds 2024 niet meer gekoppeld aan de ontwikkeling van de Rijksuitgaven, maar aan de ontwikkeling van de economie (het bruto binnenlands product; BBP). Dit zou voor een stabielere groei moeten zorgen dan de oude systematiek. De normering wordt gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. Het volumedeel is gebaseerd op een achtjaars historisch gemiddelde van het BBP. Het prijsdeel is gebaseerd op de prijsontwikkeling (inflatie) van het BBP van het lopende jaar. Het volumedeel in de meicirculaire voor de jaren 2026 en 2027 komt overeen met deze bijstelling. <i>Verdringingsrisico</i> Grofweg kan gesteld worden dat gemeenten het volumedeel kunnen gebruiken om de hogere kosten op te vangen die samenhangen met de groei van de bevolking, met kwaliteitsverbeteringen en beleidsintensiveringen. Het prijsdeel kan worden aangewend om de kosten van loon- en prijsstijgingen op te vangen. Nu doet zich de situatie voor dat de prijsontwikkeling van het BBP achterloopt bij de gemiddelde inflatie waarmee gemeenten worden geconfronteerd. In dat geval moeten gemeenten het volumedeel aanwenden om de inflatie te bekostigen of ze moeten aanvullend bezuinigen. <i>Op de langere termijn: zwaartepunt bij de Jeugdzorg</i> De maatregelen in de meicirculaire 2025 kunnen niet verhullen dat er vanaf 2028 een stevige opgave ligt voor de Jeugdzorg. De maatregelen van de Hervormingsagenda Jeugd zijn dan niet alleen onverkort van kracht, ze worden ook nog eens opgehoogd. Gemeenten moeten blijven zoeken naar werkbare, duurzame oplossingen en slimme verbindingen tussen beleid en uitvoering, om zo te komen tot een kostenbeheersing bij de Jeugdzorg. Gemeenten hebben twee jaar extra gekregen om hier invulling aan te geven. <i>Samenvatting in cijfers</i> <table><tr><th>Bedragen x € 1.000</th><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>2028</th><th>2029</th></tr><tr><td>Stand Algemene uitkering begroting t/m december-circulaire 2024</td><td>72.522</td><td>67.876</td><td>67.736</td><td>67.449</td><td>-</td></tr><tr><td>Mutaties meicirculaire 2025</td><td>2.169</td><td>7.415</td><td>6.415</td><td>3.940</td><td>-</td></tr><tr><td>Saldo t/m/ meicirculaire 2025</td><td>74.691</td><td>75.291</td><td>74.151</td><td>71.389</td><td>71.408</td></tr></table>	Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	Stand Algemene uitkering begroting t/m december-circulaire 2024	72.522	67.876	67.736	67.449	-	Mutaties meicirculaire 2025	2.169	7.415	6.415	3.940	-	Saldo t/m/ meicirculaire 2025	74.691	75.291	74.151	71.389	71.408	N.v.t.
Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029																				
Stand Algemene uitkering begroting t/m december-circulaire 2024	72.522	67.876	67.736	67.449	-																				
Mutaties meicirculaire 2025	2.169	7.415	6.415	3.940	-																				
Saldo t/m/ meicirculaire 2025	74.691	75.291	74.151	71.389	71.408																				

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

3. Beleggingen	
	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	
• Rendement op het aandelenbezit van Enexis en de BNG. • Een veilig, betaalbaar en betrouwbaar energienetwerk.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Aandelen Enexis. Na de verkoop en splitsing van Essent waren voor de aandeelhouders de dividenden van Enexis, Attero en EPZ van belang. In 2014 zijn de aandelen van Attero verkocht. Voor de overige twee bedrijven zijn de volgende ramingen opgenomen: in 2025 en volgende jaren € 0,25 per aandeel. • Aandelen BNG. In de begroting 2025 en volgende jaren is uitgegaan van een dividenduitkering van 50% van de nettowinst. Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2024 die in 2025 wordt uitgekeerd. • Het verstrekken van een converteerbare hybride geldlening aan Enexis. De aandeelhouders geven Enexis het recht om de lening om te zetten naar aandelen als dat nodig is voor de financiële stabiliteit van Enexis. De gemeente Echt-Susteren bezit 556.200 aandelen in Enexis Holding N.V. Dit is 0,3716% van het totale aandelen van Enexis. De totale lening door Enexis bedraagt € 500 miljoen. Het aandeel van de gemeente Echt-Susteren hierin is € 1.857.936. Er wordt uitgegaan van een rendement tussen 1,5 en 2,0%. Afhankelijk van de renteontwikkeling kan dit ook hoger worden. In euro's betekent dit dan een rendement voor onze gemeente van ongeveer € 40.000.	mei/juni 2024 Jaarlijks

4. Taxaties wet WOZ (Waardering onroerende zaken)	
	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	
Een marktconforme waarde van de woningen en niet-woningen.	

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Jaarlijkse taxatie van de WOZ-objecten. In de eerste acht weken van ieder jaar stelt BsGW namens de gemeente bij WOZ-beschikking de waarde vast van alle onroerende zaken in de gemeente. BsGW maakt de opgestelde taxatie officieel bekend aan inwoners en bedrijven via het aanslagbiljet gemeentelijke belastingen. Daarop kunnen inwoners en bedrijven eventueel bezwaar maken. De WOZ-waarde is bepalend voor de belastingen die gemeenten, maar ook de Rijksoverheid en waterschappen heffen. • De peildatum voor de taxaties 2025 bedraagt 1 januari 2024. • Bijhouden van een volledige WOZ-administratie door BsGW, waardoor alle veranderingen van woningen, niet-woningen en ongebouwde objecten binnen de gemeente zo accuraat mogelijk worden meegenomen in de WOZ-taxaties. • Uitvoeren van marktanalyse door BsGW via bureau- en veldanalyse. De permanente marktanalyse van woningen en niet-woningen is een belangrijk deelproces binnen de uitvoering van de Wet WOZ. Het is van belang dat de gemeente (BsGW) de kooprijzen van woningen en niet-woningen en de huurprijzen van niet-woningen goed vastlegt in het waarderingssysteem en de vraagprijzen gebruikt om te controleren of de modelwaarden aansluiten op de markt. • Gebruik maken van een modelmatige waarderingsapplicatie voor het taxeren van woningen, niet-woningen en agrarische objecten.	Continu

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer gerealiseerd?
• Hanteren van taxatiewijzers voor diverse typen objecten, zoals scholen, ziekenhuizen, etc. Deze taxatiewijzers geven op basis van uitgevoerde marktanalyses kengetallen en rekenmethoden voor het bepalen van de WOZ-waarde. De taxatiewijzers dragen bij aan de uniforme en kwalitatief goede waardering van deze objecten. • Afhandelen van bezwaren en beroepen binnen de wettelijk gestelde termijnen. • Informatie leveren aan het waterschap, de belastingdienst en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). • Vanaf 1 januari 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op gebruiksoppervlakte.	

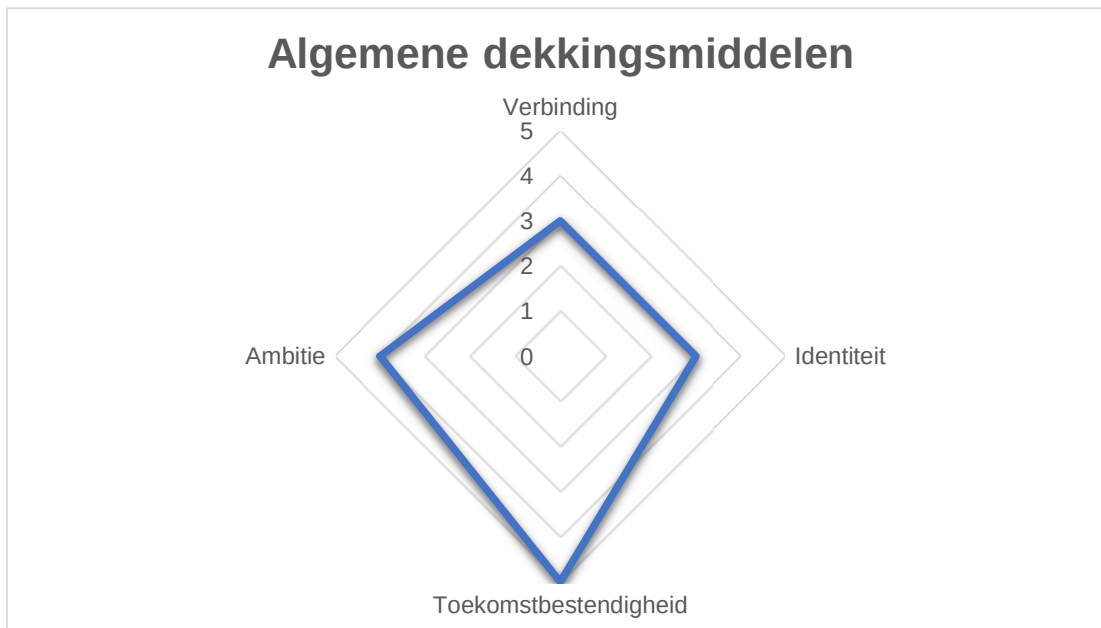
Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2024	Begroting 2024	Begroting 2025
Wettelijke indicatoren					
Gemiddelde WOZ-waarde	In euro's	CBS	€ 303.000	€ 303.000*	n.n.b.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	In euro's	Coelo	€ 788	€ 824	n.n.b.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	Coelo	€ 881	€ 926	n.n.b.
*CBS heeft het cijfer van 2024 aangepast.					

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Lasten	1.426.848	2.753.965	2.898.626	3.182.202	3.093.248	3.131.357
Baten	63.412.704	70.691.795	68.827.884	68.149.231	68.213.713	68.686.746
Saldo van baten en lasten	61.985.856	67.937.830	65.929.258	64.967.029	65.120.465	65.555.389
Storting reserves	9.044.492	4.334.686	149.664	145.401	146.365	147.364
Onttrekking reserves	13.416.052	13.739.496	1.436.787	1.302.024	1.000.988	994.987
Mutatie van de reserves	4.371.560	9.404.810	1.287.123	1.156.623	854.623	847.623
Geraamde resultaat	66.357.416	77.342.640	67.216.381	66.123.652	65.975.088	66.403.012

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

VITA

Verbinding

Binnen programma algemene dekkingsmiddelen wordt samengewerkt met Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). Door nauwe samenwerking wordt getracht om tijdig en juist de belastingaanslagen op te leggen. Voor de algemene uitkering wordt verbinding gezocht met de andere MER-gemeenten. Door samen de uitkomsten van de algemene uitkering te analyseren, wordt geprobeerd te voorkomen dat er afwijkingen in de berekening ontstaan.

Identiteit

De gemeente Echt-Susteren is een gemeente waar de belastingen op of onder het Limburgs gemiddelde blijven.

Toekomstbestendigheid

Door een solide financieel beleid waarbij voorzichtig geraamd wordt, wordt getracht een goede financiële basis te vormen voor de toekomst. Door het opnemen van stelposten worden tegenvallers van de algemene uitkering opgevangen.

Ambitie

De ambitie is om de huidige visie te handhaven waarbij de belastingen op een acceptabel niveau blijven en er binnen de gemeente wel voldoende voorzieningen zijn voor de inwoners. Daarnaast is de ambitie om ervoor te zorgen dat de dienstverlening richting de inwoners en bedrijven met betrekking tot de afhandelingen van bezwaren tegen de belastingaanslagen zo optimaal verloopt.

2.11 Overhead

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2017 wordt de overhead apart in de begroting zichtbaar gemaakt.

Overhead	Begroting 2025			Begroting 2026		
	uitgaven	inkomsten	saldo	uitgaven	inkomsten	saldo
Personeel	6.101.372	91.125	6.010.247	5.907.930	291.120	5.616.810
Huisvesting	1.906.390	9.600	1.896.790	1.743.203	9.600	1.733.603
Bestuur & Organisatie	510.879	7.000	503.879	550.779	7.000	543.779
Bestuursondersteuning	15.342	0	15.342	15.342	0	15.342
Beheer buiten	611.056	0	611.056	613.395	0	613.395
Totaal	9.145.039	107.725	9.037.314	8.830.649	307.720	8.522.929

Definitie overhead

De definitie van overhead luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Onder overhead zijn in deze begroting gerekend:

- Personeel: leidinggevende primair proces, medewerkers communicatie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, facilitaire zaken en managementondersteuning.
- Huisvesting: de kosten van het gemeentehuis Nieuwe Markt 55 en de gemeentewerf Edisonweg 35.
- Bestuur & Organisatie: onderzoeks- en advieskosten, fiscaliteiten, financiën en informatiebeveiliging, kosten van facilitaire zaken en ICT die niet in het Servicecentrum MER zijn ondergebracht.
- Bestuursondersteuning: advertentiekosten en kosten voorlichting en communicatie, representatie.
- Beheer buiten: kosten vervoermiddelen, garage en magazijn en dienstkleding.

3. Paragrafen

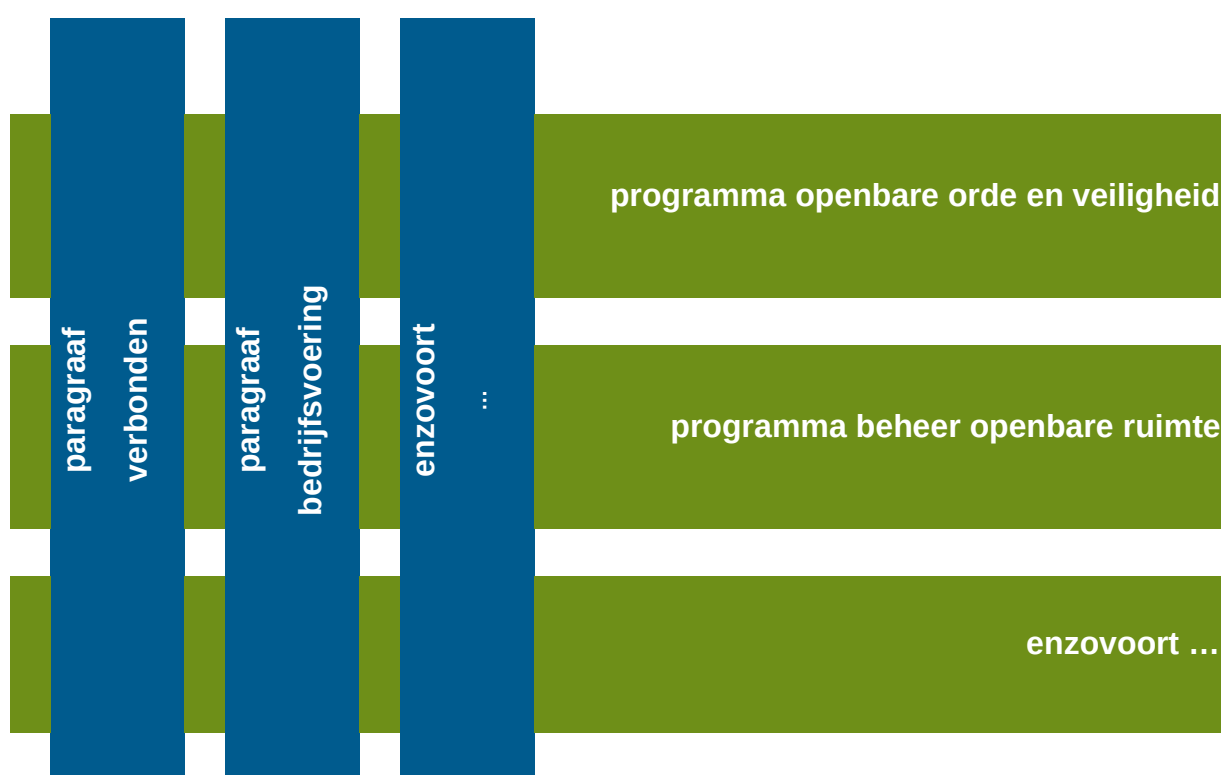
Beleidsbegroting 2026

3.0 Inleiding paragrafen

De paragrafen bij de begroting en de jaarstukken geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting en de jaarstukken gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Die kunnen grote financiële impact hebben. Mogelijk is hun politieke betekenis groot of zijn ze van belang voor de realisatie van de programma's. Over de onderwerpen van de paragrafen is veelal in de begroting, jaarstukken en andere documenten informatie te vinden, maar deze informatie is versnipperd. Vanwege het belang van de betrokken onderwerpen en het feit dat de raad in een duaal stelsel kaders stelt en controleert, is het belangrijk dat de raad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en daarvoor een instrument heeft om de kader stellende en controlerende taak uit te voeren. Daarvoor zijn de paragrafen.

De paragrafen en de programma's

Er is een relatie tussen de programma's en de paragrafen. Een vereiste is dat de paragrafen zelfstandig leesbaar zijn. Deze relatie is in het onderstaande schema weergegeven:

Er zijn volgens het Besluit Begroting en Verantwoorden provincies en gemeenten (BBV) 7 paragrafen verplicht:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verboden partijen
- Grondbeleid

In de jaarrekening en begroting van Echt-Susteren zijn nog 2 paragrafen toegevoegd:

- Openbaarheidsparagraaf, deze paragraaf wordt een verplichte paragraaf bij de volgende wijziging van het BBV. Hierop vooruitlopend is deze paragraaf al toegevoegd.

- Rechtmatigheid. Rapportering over de rechtmatigheid mag deel uitmaken van de paragraaf bedrijfsvoering. De raad heeft met het vaststellen van de financiële verordening 212 in 2023 ervoor gekozen om hiervan een aparte paragraaf te maken.

3.1 Paragraaf lokale heffingen

Deze paragraaf bevat verder informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijscheldingsbeleid van de gemeente.

Soorten belastingen

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. Echt-Susteren kent de volgende heffingen, op basis van door de raad vastgestelde verordeningen:

Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is:

OZB (onroerendzaakbelasting)

De onroerendzaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen waarvan de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht kan worden besteed. De hoogte van de aanslagen is zowel afhankelijk van de waarde van een object, zoals die elk jaar wordt bepaald op basis van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ), als van de door de raad vastgestelde tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen tarieven voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen.

Vanaf 1 oktober 2016 zijn WOZ-waarden van woningen verplicht openbaar. Door de gerealiseerde aansluiting van Echt-Susteren medio oktober 2017 op de landelijke voorziening (LV-WOZ) voldoet de gemeente aan deze wettelijke plicht.

Beleid:

- In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is aangegeven dat de onroerendzaakbelasting in de periode 2023-2026 met maximaal het inflatiepercentage te laten stijgen en indien mogelijk daar onder te blijven. Uitgangspunt hierbij is om op of onder het provinciaal gemiddelde te blijven.
- Bij het vaststellen van de begroting 2024 is bepaald, gelet op het hoge inflatiecijfer in 2022 en 2023, de OZB voor woningen voor de jaren vanaf 2024 met 3,25% te verhogen en voor niet-woningen met 4,00%.
- De grondslag voor de aanslagen OZB 2026 is de, naar prijspeil 1 januari 2025, vastgestelde waarden van het onroerend goed.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting en daarmee een algemeen dekkingsmiddel.

De belasting is gebaseerd op de gedachte dat door personen die binnen de gemeentegrenzen verblijven en niet zijn ingeschreven in het BRP, maar wel gebruik maken van de (algemene) gemeentelijke voorzieningen, een bijdrage leveren aan deze algemene voorzieningen. De belasting moet dan ook worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de gemeente voor de instandhouding van die voorzieningen. De belasting wordt verschuldigd voor het houden van verblijf met overnachting tegen vergoeding en wordt geheven van degene die verblijf biedt. Deze is dan op grond van regelgeving bevoegd de belasting te verhalen op de persoon of personen die verblijf houden.

Beleid:

- Om bij de toeristenbelasting onderscheid te maken in het tarief tussen het kort verblijf van arbeidsmigranten in verblijven met een niet-recreatieve bestemming (bijvoorbeeld huisvesting volgens de beleidsnotitie 'huisvesting shortstay-arbeidsmigranten gemeente Echt-Susteren') enerzijds en elke andere vorm van kort verblijf anderzijds, is vanaf 2018 de lijst van definities uitgebreid en is onderscheid gemaakt in het van toepassing zijnde tarief per persoon per nacht. Het onderscheid is gebaseerd op de aard van het verblijf dat voor overnachting ter beschikking wordt gesteld. Een en ander houdt in dat verblijf door bijvoorbeeld arbeidsmigranten in verblijven met een recreatieve bestemming (of verblijven die bepaalde perioden van het jaar als zodanig worden gebruikt), belast wordt tegen het reguliere (hogere) tarief.
- Het tarief voor de toeristenbelasting bedraagt vanaf 2025 € 2,00 per persoon per overnachting.

- Het tarief voor kort verblijf arbeidsmigranten in verblijven met een niet-recreatieve bestemming is € 1,00 per persoon per overnachting.

Forensenbelasting

Met ingang van 2022 is een forensenbelasting ingevoerd om zodoende de niet-ingezetene die in de gemeente een tweede woning hebben, bij te laten dragen in de algemene voorzieningen die de gemeente biedt. De eigenaar betaalt weliswaar onroerendezaakbelasting over zijn bezit, net als de ingezetene met een eigen huis in de gemeente, maar voor de niet-ingezetene wordt geen vergoeding via de algemene uitkering ontvangen. De forensenbelasting wordt direct geheven bij de niet-ingezetene die de beschikking heeft over een woonruimte. Voorwaarde voor het heffen van een forensenbelasting is dat de eigenaar geen ingezetene is, meer dan 90 dagen beschikt over de tweede woning en dat de woning gemeubileerd is. De niet-ingezetene betaalt een vast bedrag per jaar.

Beleid:

De tarieven voor de forensenbelasting worden jaarlijks aangepast met het stijgingspercentage van de onroerendezaakbelasting, voor 2026 is dit 3,25%.

Hondenbelasting

De hondenbelasting is volgens de Gemeentewet een algemene belasting. De gemeente kan kiezen voor welk beleidsdoel ze de opbrengst van deze belasting aanwendt. De gemeente heft hondenbelasting voor het houden van een hond. Het bedrag van de aanslag is afhankelijk van het aantal honden.

Beleid:

Het tarief voor de hondenbelasting wordt met ingang van 2023 aangepast met het stijgingspercentage van de onroerendezaakbelasting, voor 2026 is dit 3,25%.

Precariobelasting

De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Vanaf 2021 geldt een nieuwe verordening precariobelasting. De gemeenteraad heeft ermee ingestemd dat geen precariobelasting meer wordt geheven voor terrassen, omdat de gemeente het belang erkent dat terrassen de leefbaarheid van kernen vergroten en centra aantrekkelijker worden voor winkelend publiek.

Beleid:

De tarieven voor 2026 worden niet verhoogd en blijven gelijk aan de tarieven van 2025.

Belastingen om kosten mee te verhalen: de bestemmingsheffingen en rechten. De opbrengst is niet vrij besteedbaar maar is gerelateerd aan een gemeentelijke zorgplicht of aan specifieke dienstverlening. Hiertoehoren:

Reinigingsheffingen

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsbelasting. De rijksoverheid heeft bepaald dat de gemeente de opbrengst van de afvalstoffenheffing gebruikt voor de dekking van de kosten van het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.

De tarieven van de afvalstoffenheffing:

- Vastrecht per aansluiting voor een éénpersoonshuishouden.
- Vastrecht per aansluiting voor een meerpersoonshuishouden.
- Een variabel deel dat wordt geheven per lediging.

Reinigingsrecht

Naast de verplichte vuilinzameling bij huishoudens zamelt de gemeente ook afval in van bedrijven en instellingen. Voor deze niet-verplichte diensten kan geen afvalstoffenheffing worden geheven. De kosten voor deze dienstverlening kan de gemeente dekken uit de reinigingsrechten. De

reinigingsrechten zijn een retributie. Ook voor deze belasting geldt dat de gemeente de opbrengst van het reinigingsrecht moet gebruiken voor de dekking van de kosten voor de afvalinzameling.

De tarieven van het reinigingsrecht:

- Vastrecht per aansluiting.
- Een variabel deel dat wordt geheven per lediging.

Beleid:

- Het nieuwe systeem voor de inzameling van het huishoudelijk afval is op 1 januari 2020 gestart. De raad heeft in de vergadering van 21 februari 2019 gekozen voor een moderne en duurzame afvalinzameling, volgens de startnotitie Van Afval Naar Grondstoffen. Het scheidingsgedrag van de inwoners wordt maximaal gestimuleerd met een goede service en een financiële prikkel.
- De tarieven zijn 100% kostendekkend en als de inwoners het afval goed scheiden betalen zij een lagere afvalstoffenheffing dan voorheen. Vanaf 2023 draagt RWM zorg voor de afvalinzameling binnen de gemeente.
- Het voorstel voor 2026 is de tarieven niet te verhogen.
- De tarieven voor 2026 worden bepaald in de raadsvergadering van december 2025 bij het vaststellen van de belastingverordeningen.

Rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsbelasting. De rijksoverheid heeft bepaald dat de gemeente de opbrengst van de rioolheffing gebruikt voor de dekking van de kosten van:

- De inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, ook zuivering van huishoudelijk afvalwater;
- De inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te bereiken.

Het tarief van de rioolheffing:

- Tarief wordt geheven van degene die eigenaar is, bezit of beperkt recht heeft van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering.

Beleid:

- De raad heeft op 18 januari 2023 het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2022-2026 vastgesteld. Het vertrekpunt voor het nieuwe GRP was het Waterketenplan 2021-2025. Dit plan beschrijft de gezamenlijk visie vanuit het samenwerkingsverband Waterpanel Noord met betrekking tot de toekomst van de waterketen in onze regio. Het Waterketenplan 2021-2025 geeft de ambities voor een water- en klimaatbestendig Noord- en Midden-Limburg. Het GRP 2022-2026 beschrijft de invulling van die prioriteiten op lokaal niveau voor onze gemeente en bestaat uit een visie, een plan en een programma. Volgens het GRP 2022-2026 worden de tarieven voor de rioolheffing jaarlijks met 3,5% verhoogd.
- Streven is 100% kostendekkende tarieven.

Leges

De gemeente heft leges voor door haar verstrekte diensten, genoemd in de bij de leges-verordening behorende tarieventabel.

De tarieventabel is onderverdeeld in drie titels:

- Hoofdstuk 1 Algemene Dienstverlening. Onder andere: burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, verstrekkingen uit de basisregistratie personen.
- Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet. Onder andere: bouwvergunning, aanlegvergunning en sloopvergunning.
- Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2. Onder andere: horeca en organiseren evenementen.

Beleid:

- De tarieven voor de leges werden voorheen jaarlijks verhoogd met consumentenprijs-indexcijfer (CPI). Door de economische onrust steeg de CPI voor Nederlandse begrippen naar grote hoogte. Daarom heeft de raad bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2023 besloten om af te wijken van deze lijn. Met ingang van 2023 worden de niet wettelijk vastgestelde legestarieven aangepast met het stijgingspercentage van de onroerendezaakbelasting. Voor 2026 is dit 3,25%.
- De Nota kostentoerekening 2024 vermeldt maximale kostendekkendheid als uitgangspunt bij de kostentoerekening. Dit betekent dat de hoogte van de tarieven (en dus de opbrengsten) zo dicht mogelijk bij de begrote kosten liggen, tenzij er aantoonbare redenen of beleidsmatige afwegingen zijn om hiervan af te wijken.
- De hoogte en de kostendekkendheid van de tarieven worden in december door de gemeenteraad vastgesteld.

Kruissubsidiëring:

Binnen hoofdstuk 1 van de tarieventabel is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen hoofdstuk 2 is kruissubsidiëring toegestaan en ook tussen hoofdstuk 1 en 2. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder hoofdstuk 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning uit hoofdstuk 2. Op grond van de Dienstenrichtlijn is binnen hoofdstuk 3 kruissubsidiëring niet toegestaan.

Grafrechten

De gemeente heft lijkbezorgingsrechten voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen Annahof in Echt en Elsene in Nieuwstadt.

Beleid:

Hoewel de grafrechten van openbare begraafplaatsen niet kostendekkend zijn worden deze niet verder verhoogd. Er is duidelijk een maatschappelijke trend zichtbaar dat het aantal crematies toeneemt en het aantal begravingen afneemt. Dit heeft tot gevolg dat de lasten van de begraafplaatsen over minder begravingen moet worden omgeslagen, waardoor de kosten per begraving sterk stijgen. Hierdoor wordt de keuze voor een begraving of crematie om financiële redenen bijna onmogelijk. Dit is een onwenselijke ontwikkeling. Daarom zijn de tarieven van begravingen bevroren op het niveau van het jaar 2015.

Tarieven

Hieronder is een overzicht ingevoegd van de belangrijkste tarieven 2026 en de tariefontwikkeling ten opzichte van 2025. De definitieve tarieven worden ter vaststelling in december 2025 aan de raad aangeboden.

Tarieven	2025	2026
OZB		
Woningen eigenaarsdeel	0,10333%	verhoging 3,25%
Niet-woningen eigenaarsdeel	0,24102%	verhoging 4,00%
Niet-woningen gebruikersdeel	0,19266%	verhoging 4,00%
Niet-woningen gebruikersdeel en eigenaarsdeel	0,43368%	verhoging 4,00%
Hondenbelasting		
1 ^e hond	€ 48,90	€ 50,52
2 ^e en volgende hond	€ 72,65	€ 75,00
Kennel	€ 293,25	€ 302,76
Toeristenbelasting		

Tarieven	2025	2026
Toeristenbelasting	€ 2,00	€ 2,00
Kort verblijf arbeidsmigranten	€ 1,00	€ 1,00
Forensenbelasting		
WOZ-waarde:		
Tot € 75.000	€ 185,00	€ 191,00
Van € 75.000 tot € 100.000	€ 449,00	€ 464,00
Van € 100.000 tot € 150.000	€ 754,00	€ 779,00
Van € 150.000 tot € 200.000	€ 1.046,00	€ 1.080,00
Van € 200.000 of meer	€ 1.354,00	€ 1.398,00
Afvalstoffenheffing		
Vastrecht éénpersoons huishouden	€ 165,00	€ 165,00
Vastrecht meerpersoons huishouden	€ 205,00	€ 205,00
Variabel deel 240 liter restafval container (per lediging)	€ 12,00	€ 12,00
Variabel deel 40 liter restafval container (per lediging)	€ 2,00	€ 2,00
Variabel deel 60 liter inwerptrommel (per aanbidding)	€ 3,00	€ 3,00
Variabel deel 30 liter inwerptrommel (per aanbidding)	€ 1,50	€ 1,50
Variabel deel GFT-afval container (per lediging)	€ 0,00	€ 0,00
Rioolheffing		
Rioolheffing	€ 298,35	€ 308,80
Indirecte lozing (50%)	€ 149,15	€ 154,40
Grafrechten (meest voorkomende tarieven)		
Begraven (personen 12 jaar en ouder)	€ 706,60	€ 706,60
Enkel graf (20 jaar)	€ 1.337,05	€ 1.337,05
Dubbel graf (20 jaar)	€ 1.828,20	€ 1.828,20

Kwijtscheldingsbeleid

Voor inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing (vastrecht). De kwijtscheldingsnorm is in Echt-Susteren 100% van de voor de aanvrager geldende bijstandsnorm/netto-ouderdomspensioen. Op 17 september 2022 is de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden in werking getreden. Deze wet biedt gemeenten de gelegenheid de vermogensnorm op te hogen. De Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Echt-Susteren is hierop aangepast. Jaarlijks wordt de vermogensnorm opgehoogd met de algemene verhoging. Voor 2025 bedroeg deze verhoging € 2.000.

BsGW voert het kwijtscheldingsbeleid uit. Ze maken hierbij gebruik van het Inlichtingenbureau (IB). Het Inlichtingenbureau toetst de gegevens van de aanvrager die nodig zijn voor eventuele kwijtschelding aan de criteria om voor kwijtschelding in aanmerking te komen.

De gemeente Echt-Susteren verleend alleen kwijtschelding voor het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Voor het belastingjaar 2026 is een bedrag van € 60.000 begroot voor kwijtschelding.

Opbrengsten

	Rekening 2024	Begroting 2025	Bijgestelde begroting 2025	Begroting 2026
OZB	€ 7.984.800	€ 8.445.000	€ 8.445.000	€ 8.951.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.540.300	€ 3.845.000	€ 4.012.000	€ 4.012.000
Rioolheffing	€ 4.742.100	€ 4.708.000	€ 4.891.000	€ 4.891.000
Hondenbelasting	€ 174.500	€ 190.000	€ 190.000	€ 190.000
Toeristenbelasting	€ 456.000	€ 513.000	€ 513.000	€ 513.000
Forensenbelasting	€ 168.500	€ 75.000	€ 100.000	€ 100.000
Precariorechten	€ 3.800	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
Leges	€ 2.575.300	€ 3.067.000	€ 3.067.000	€ 3.139.000
Grafrechten	€ 66.600	€ 51.000	€ 51.000	€ 51.000
Totaal	€ 19.711.900	€ 20.898.000	€ 21.273.000	€ 21.851.000

Kostendekkendheid

- Kostendekkendheid: het uitgangspunt is dat de gebruiker betaalt. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van het tarief vast te stellen met een kostenonderbouwing als basis, waarbij het Rijk een aantal grenzen heeft gesteld, waaronder een maximale kostendekkendheid van 100%.
- De hoogte van de tarieven en daarmee de kostendekkendheid van de tarieven worden in de raadsvergadering van december door de raad vastgesteld. In het hoofdstuk "Kostentoerekening" van de "Nota Kostentoerekening 2024" staat de methode beschreven die gehanteerd wordt voor het bepalen van de kosten die inzicht geeft in de totstandkoming van de tarieven doordat beleidskeuzes zichtbaar worden vastgesteld.
- Extracomptabele berekening:
In de tarieven van de heffingen zijn een aantal componenten extracomptabel berekend. Volgens het BBV is dit toegestaan. Het betreft:
 - o een rentepercentage van 3,5% over de boekwaarden van de investeringen;
 - o overhead;
 - o de compensabele btw over de afschrijvingscomponent van de afschrijvingen vanaf 2003 (19% over de periode 2003-2012; 21% over 2013 en volgende jaren);
 - o voor oninbare posten wordt 0,5% van de opbrengsten gerekend.

Afvalstoffenheffing

Kosten taakveld	X € 1.000
Kosten taakveld	
7.3 Directe kosten	€ 3.840
6.3 Kwijtschelding	€ 60
Baten taakveld	
7.3 Afval (excl. Heffingen)	-/- € 393
Netto kosten	€ 3.507
Overig toe te rekenen kosten	

Kapitaallasten	€ 0
Oninbaar	€ 20
Compensabele btw	€ 61
Overhead	€ 273
Bijdrage aan voorziening	-/- € 166
Totale kosten	€ 4.027
Opbrengst heffingen	€ 4.012
Totaal	€ 4.012
Dekkingspercentage	99,62%

Rioolheffing

Kosten taakveld	X € 1.000
Kosten taakveld	
7.2 Directe kosten	€ 1.909
Baten taakveld	
7.2 Inkomsten (excl. Heffingen)	-/- € 32
Netto kosten	€ 1.877
Overig toe te rekenen kosten	
Kapitaallasten	€ 2.296
Oninbaar	€ 25
Compensabele btw	€ 375
Overhead	€ 312
Bijdrage aan voorziening	€ 24
Totale kosten	€ 4.909
Opbrengst heffingen	€ 4.891
Totaal	€ 4.891
Dekkingspercentage	99,63%

Grafrechten

Kosten taakveld	X € 1.000
<i>Kosten taakveld</i>	
7.5 Directe kosten	42
<i>Overig toe te rekenen kosten</i>	
Kapitaallasten	10

Overhead	48
Totale kosten	101
Opbrengst heffingen	51
Totaal	51
Dekkingspercentage	50,54%

Leges

	Begrote opbreng- sten 2026	Toege- rekende kosten 2026	Kosten- dekkend -heid
Hoofdstuk 1 Algemene Dienstverlening			
1.1 Burgerlijke stand	41.500	81.050	51,20%
1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	754.500	762.656	98,93%
1.3 Rijbewijzen	145.000	164.825	87,97%
1.4 Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	2.500	4.127	60,58%
1.7 Overige publiekszaken	10.000	12.044	83,03%
1.9 Bijzondere wetten	6.000	12.604	47,60%
Totaal	959.500	1.037.306	92,50%
Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet			
2.2 Voorfase	325.483	600.129	54,24%
2.3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	1.178.407	988.347	119,23%
2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	12.693	26.675	47,58%
2.5 Milieubelastende activiteiten	157.768	177.553	88,86%
2.6 Lozingsactiviteiten	2.200	2.496	88,15%
2.7 Aanlegactiviteiten	26.570	67.943	39,11%
2.8 Overige activiteiten	8.289	33.364	24,84%
2.9 Maatwerkvoorschriften	22.396	24.934	89,82%
2.10 Gelijkwaardigheid	10.151	11.498	88,28%
2.11 Overige tarieven	157.443	153.904	102,30%
2.12 Modaliteiten	248.944	314.198	79,23%
2.13 Vermindering	0	0	0,00%
2.14 Teruggaaf	-11.344	14.352	-79,04%
Totaal	2.139.000	2.415.392	88,56%
Totaal hoofdstuk 1 en 2	3.098.500	3.452.698	89,74%

Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2			
3.1 Horeca	9.200	16.804	54,75%
3.4 Organiseren evenementen of markten	4.500	16.543	27,20%
3.8 Algemene Plaatselijke verordening Echt-Susteren	1.600	3.540	45,20%
Totaal	15.300	36.887	41,48%
Totaal	3.113.800	3.452.698	

Woonlasten

De gemeentelijke woonlasten worden als volgt gedefinieerd: het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een woning met gemiddelde waarde in een gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

De gemeente staat er door een jarenlange conservatieve begrotingspolitiek financieel goed voor. In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is afgesproken dat dit beleid gecontinueerd wordt waarbij jaarlijks sluitende meerjarenbegrotingen uitgangspunt zijn in combinatie met een aanvaardbare lokale lastendruk voor de huishoudens die onder het provinciaal gemiddelde ligt.

Voor de woonlasten 2026 wordt een gemiddelde WOZ-waarde voor een woning in Echt-Susteren van € 330.000 aangehouden (Bron: CBS - gemiddelde WOZ-waarde woningen op 1 januari). Bij de afvalstoffenheffing is voor het variabel deel uitgegaan van een gemiddeld aantal ledigingen van 6,5 ledigingen.

Het feitelijke beeld van de gemiddelde woonlasten ontwikkeling wordt geschetst in december bij de vaststelling van de tarieven.

Gemiddelde woonlasten eigenaar-bewoner	Eenpersoons-huishouden 2026	Meerpersoons-huishouden 2026
Onroerendezaakbelastingen eigenaar	€ 352	€ 352
Afvalstoffenheffing	€ 204	€ 283
Rioolheffing	€ 309	€ 309
Totaal	€ 865	€ 944
Gemiddelde woonlasten 2025	€ 843	€ 922
Mutatie lokale lastendruk	2,55%	2,33%

Gemiddelde woonlasten huurder	Eenpersoons-huishouden 2026	Meerpersoons-huishouden 2026
Afvalstoffenheffing	€ 204	€ 283
Totaal	€ 204	€ 283
Gemiddelde woonlasten 2025	€ 204	€ 283
Mutatie lokale lastendruk	0,00%	0,00%

Woonlasten volgens COELO Atlas van de lokale heffingen 2025

Voor een beeld van de lokale lastendruk van Echt-Susteren in vergelijking met andere gemeenten worden de cijfers gebruikt die zijn ontleend aan de "Atlas van de lokale lasten 2025".

Deze atlas wordt elk jaar door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo), een onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, gepubliceerd. De Atlas geeft jaarlijks een overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen, waaraan de onderstaande tabellen zijn ontleend.

Eigenaar-bewoner	Eenpersoons-huishouden	Meerpersoons-huishouden	Rangorde
Echt-Susteren	€ 883	€ 958	
Limburg	€ 966	€ 1.036	7
Nederland	€ 964	€ 1.053	83
Huurder	Eenpersoons-huishouden	Meerpersoons-huishouden	Rangorde
Echt-Susteren	€ 201	€ 276	
Limburg	€ 367	€ 436	5
Nederland	€ 376	€ 480	21
<i>Op het moment dat de atlas wordt samengesteld is de gemiddelde waarde van woningen per gemeente in 2025 nog niet bekend. Deze is daarom berekend door de gemiddelde waarde van koop- en huurwoningen binnen een gemeente in 2024 (bron: CBS) te verhogen met de waardeontwikkeling van woningen binnen die gemeente (bron: de Waarderingskamer).</i>			

In de kolom rangorde staat welke plaats Echt-Susteren inneemt ten opzichte van het Limburgs en Nederlands gemiddelde van een meerpersoonshuishouden. Let wel: het gaat hierbij om de cijfers 2025. De cijfers 2026 zijn uiteraard pas in de loop van volgend jaar beschikbaar.

3.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het doel van een gemeente is om maatschappelijke doelstellingen te realiseren voor zijn klanten (inwoners, ondernemingen, maatschappelijke instellingen, andere overheden etc.). Dit geldt ook voor onze gemeente. Bij het realiseren van deze doelstellingen loopt de gemeente risico's. Deze risico's zijn van uiteenlopende aard. Om zicht te krijgen op de aard, inhoud en omvang van de risico's en op de mogelijke beheersmaatregelen, wordt risicomanagement toegepast. Het gemeentelijk risicomanagement is gericht op het opsporen en ondervangen van bedreigingen die aan het realiseren van de gestelde maatschappelijke doelstellingen in de weg kunnen staan. Verder geeft het risicomanagement inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële en niet-financiële gevolgen van risico's op te vangen, (het zogenaamde weerstandsvermogen) en in de financiële buffer die de gemeente daarvoor nodig en beschikbaar heeft (de zogenaamde weerstandscapaciteit).

Beleidskader

Het huidige gemeentelijk beleid over risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd in enerzijds de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 en anderzijds de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, beiden vastgesteld door de raad op 3 november 2022. Beide nota's zijn nauw met elkaar verbonden en moeten in onderlinge samenhang gelezen worden.

Beleid over risicomanagement

In de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 is voor de uitvoering van het risicomanagement gekozen voor het zogenaamde COSO ERM plus-model. Met behulp hiervan worden periodiek op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Dit restrisico is de grondslag voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit respectievelijk het weerstandsvermogen. Hierover wordt in de begroting en jaarrekening aan de raad gerapporteerd. Daarbij wordt ook de noodzakelijk geachte omvang van het weerstandsvermogen voorgelegd.

Het risicomanagement maakt daarmee regulier onderdeel uit van de gemeentelijke planning en control-cyclus en de berekeningen uit het risicomanagement-model geven de juiste omvang van de benodigde weerstandscapaciteit aan. Er wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken en voorkomen. Ook wordt het risicobewustzijn gestimuleerd doordat in ieder op te stellen bestuurlijk behandelvoorstel (B&W-voorstel, raadsvoorstel), iedere projectfile en in iedere projectenrapportage verplicht een risicoparagraaf opgenomen moet worden.

Beleid over weerstandsvermogen

Hierna wordt kort ingegaan op de belangrijkste beleidsmatige keuzes voor het weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit zoals deze voortvloeien uit de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022.

Bepaling weerstandscapaciteit

Bij de weerstandscapaciteit moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- *Beschikbare* weerstandscapaciteit
- *Benodigde* weerstandscapaciteit

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit worden voorzieningen niet meegenomen. Voorzieningen zijn gevormd om onder meer de verrekening van toekomstige verplichtingen, waarvan de omvang en tijdstip redelijkerwijs is in te schatten, te waarborgen. Ze worden verplicht gevormd en hebben een verplichte bestedingsrichting. Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen.

Een voorziening heeft de omvang van de verplichting. Uiteraard moet het financiële effect van het risico vervolgens worden uitgesloten van bepaling van de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit. Het gaat bij de weerstandscapaciteit uiteindelijk om het afdekken van risico's waarvoor *geen* voorziening is getroffen. Een vraag die gesteld kan worden, is wanneer voor een risico een voorziening moet worden gevormd. Een voorziening moet worden getroffen bij een zekere gebeurtenis met een nog onduidelijk gevolg. Bijvoorbeeld: dat groot onderhoud moet worden gepleegd is zeker, alleen wanneer en hoeveel het exact gaat kosten is nog onduidelijk. Bij risico's is de kans dat een gebeurtenis zich voordoet *en* de mate waarin het gevolg zich voordoet onzeker.

De **beschikbare** weerstandscapaciteit wordt bepaald door de optelling van:

- algemene reserves
- onbenutte begrotingsruimte
- onbenutte belastingcapaciteit
- post onvoorzien
- stille reserves in de materiële vaste activa
- stille reserves in de niet uit de balans blijvende bezittingen

Element	Onderdeel	Waarde	
		Incidenteel	Structureel
<i>Algemene reserve</i>	Algemene reserve	€ 6.795.000	
<i>Algemene (exploitatie) reserves</i>	Geen	-	
<i>Bestemmingsreserves</i>	Geen	-	
<i>Onvoorzien structureel</i>	Geen	-	€ 103.000
<i>Onbenutte begrotingsruimte</i>	Geen	-	
<i>Onbenutte investeringscapaciteit</i>	Geen	-	
<i>Onbenutte belastingcapaciteit</i>	Onroerendezaakbelasting		€ 2.234.000
<i>Stille reserves</i>	Nader te bepalen	p.m.	p.m.
	Weerstandscapaciteit	€ 6.795.000	€ 2.337.000
		Totaal	€ 9.132.000

Omdat in de nota reserves en voorzieningen een onder- en bovengrens is gesteld aan de algemene reserve, kan de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit:

- nooit minder bedragen dan de ondergrens van de algemene reserve (zogenaamde minimaal beschikbare weerstandscapaciteit);

- nooit meer bedragen dan de optelsom van de bovengrens van de algemene reserve, de onbenutte ruimte in begroting en belastingcapaciteit en de stille reserves in materiële vaste activa en niet uit de balans blijvende bezittingen (zogenaamde maximaal beschikbare weerstandscapaciteit).

De **benodigde** weerstandscapaciteit is gelijk aan de optelsom van de financiële restrisico's uit het netto-risicoprofiel. Het netto-risicoprofiel is de resultante van het risicomanagementproces zoals beschreven in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022. Ter afdekking van risico's die op dit moment nog niet ingeschat zijn of kunnen worden, wordt dit bedrag vanuit het voorzichtigheidsbeginsel verhoogd met 10%. In formulevorm:

Formule 1

$$\text{Benodigde weerstandscapaciteit} = 1,1 \times (\text{som financiële restrisico's uit netto-risicoprofiel})$$

Bepaling weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- Het *relatieve* weerstandsvermogen
- Het *absolute* weerstandsvermogen

Het **relatieve** weerstandsvermogen is het verhoudingsgetal (ratio) tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit, en wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 2

$$\text{Relatieve weerstandsvermogen} = \frac{(\text{beschikbare weerstandscapaciteit})}{(\text{benodigde weerstandscapaciteit})}$$

Dit verhoudingsgetal is een maatstaf voor de mate waarin financiële restrisico's kunnen worden opgevangen ('robuustheid van de gemeentelijke financiële positie'). Voor de beoordeling van deze ratio wordt uitgegaan van de volgende tabel:

Tabel 1

Ratio	Kwalificatie
> 2	Uitstekend
1,4 < X < 2	Goed
1,0 < X < 1,4	Ruim voldoende
0,8 < X < 1,0	Voldoende
0,6 < X < 0,8	Onvoldoende

Ratio	Kwalificatie
< 0,6	Ruim onvoldoende

Als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste de kwalificatie 'voldoende' moet hebben. Met andere woorden: dat de ratio tenminste 0,8 bedraagt.

Het **absolute** weerstandsvermogen is een door de raad vastgesteld bedrag dat als financiële buffer wordt aangehouden voor het opvangen van financiële restrisico's. Dit bedrag moet beschikbaar zijn als weerstandscapaciteit en is in het theoretisch ideaalmodel tenminste gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. Maar omdat als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste 0,8 moet bedragen, volgt hieruit automatisch dat het absolute weerstandsvermogen tenminste gelijk moet zijn aan 80% van de benodigde weerstandscapaciteit. In formulevorm:

Formule 3

Absolute weerstandsvermogen = 0,8 x benodigde weerstandscapaciteit

Verder wordt vanuit het voorzichtigheidsbeginsel een normatieve ondergrens gesteld voor het absolute weerstandsvermogen. Deze normatieve ondergrens bedraagt 10% van enerzijds de Algemene Uitkering (AU) uit het gemeentefonds en anderzijds de OZB-capaciteit. Het bedrag voor de normatieve ondergrens wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 4

Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen = 0,1 x (AU + OZB-capaciteit)

Als beleidskader is gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag lager is dan de uitkomst van formule 4. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 4 vast als absolute weerstandsvermogen. Met andere woorden: het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet tenminste een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn.

Tenslotte is er ook nog een normatieve bovengrens voor het absolute weerstandsvermogen. Dit hangt samen met het feit dat er een maximum zit aan de beschikbare weerstandscapaciteit, en het absolute weerstandsvermogen nu eenmaal niet meer kan bedragen dan de maximale beschikbare weerstandscapaciteit. Het bedrag voor de normatieve bovengrens wordt berekend op basis van de volgende formule: weerstandscapaciteit

Formule 5

Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen = maximaal beschikbare weerstandscapaciteit

Als beleidskader wordt gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag hoger is dan de uitkomst van formule 5. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 5 vast als absolute weerstandsvermogen.

Berekening ondergrenzen, bovengrens, weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen per 1 januari 2025

Op basis van het gestelde in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022, de Nota Weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, de uitkomsten van het risicomanagementproces en de aan deze begroting ten grondslag liggende gegevens worden de ondergrens, de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen per 1 januari 2026 voor de begroting 2026 als volgt berekend (afgerond op duizendtallen):

Tabel 2

Weerstandscapaciteit			Toelichting
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 9.132.000	Op basis van de begroting 2026; betreft de algemene reserve per 1-1-2026 plus de onbenutte belastingcapaciteit
B	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 1.249.000	Zie formule 1: 1,1 x (som financiële restrisico's uit nettorisicoprofiel per 1 januari 2026)
Weerstandsvermogen			Toelichting
C	Relatieve weerstandsvermogen	7,31	Zie formule 2: A gedeeld door B
D	Absolute weerstandsvermogen	€ 999.000	Zie formule 3: 0,8 x B
Ondergrenzen			Toelichting
E	Normatieve ondergrens relatieve weerstandsvermogen	0,80	Zie toelichting nota's.
F	Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen	€ 8.404.000	Zie formule 4: 0,1 x (AU + OZB-capaciteit), waarbij: • Algemene Uitkering 2025: € 75.093.000 (op basis van de specificatie volgnummer 7) • OZB-capaciteit 2026 € 8.951.000 (op basis van de begroting 2026, paragraaf 3.1)
Bovengrenzen			Toelichting
G	Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen	€ 12.337.000	Zie formule 5: Gelijk aan maximaal beschikbare weerstandscapaciteit, waarbij: • Bovengrens algemene reserve: € 10.000.000 (op basis nota reserves en voorzieningen 2025); • Onbenutte belastingcapaciteit: € 2.234.000

Conclusies:

1. **C** is groter dan **E**, dus **C** voldoet aan het ondergrensvereiste (= ratio moet tenminste 0,8 bedragen);
2. De kwalificatie van **C** luidt: 'uitstekend' (zie tabel 1);
3. **D** is kleiner dan **F**, dus **D** voldoet niet aan het ondergrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet minimaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn). Het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet daarom minimaal bedrag **F** zijn;
4. **F** is kleiner dan **G** en voldoet dus aan het normatieve bovengrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen mag maximaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 5 zijn);
5. Daarom wordt het begrote absolute weerstandsvermogen per 1 januari 2026 voor de begroting 2026 vastgesteld op het bedrag **F**, dus op € 8.404.000.

Opgemerkt wordt dat, op basis van de per 31 augustus 2025 beschikbare informatie, van sommige onderkende risico's niet precies bekend is óf en zo ja in welke mate deze een financieel restrisico kennen. Dergelijke risico's zijn dus wel in beeld en worden als zodanig bewaakt, maar zijn nog niet cijfermatig verdisconteerd in het begrote weerstandsvermogen per 1 januari 2026 voor de begroting 2026.

Risico Top 10

Bij de 'Risico Top 10' wordt voor de rangvolgorde uitgegaan van het **netto** risico, d.w.z. het financieel restrisico dat overblijft nadat rekening is gehouden met de kans van intreden en met de genomen beheersingsmaatregelen.

Per 1 januari 2026 ziet de 'Risico Top 10' er als volgt uit (afgerond op duizendtallen):

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van in-treden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto-risico
1	Onderwijshuis-vesting	1.000.000	90%	Aan het einde van het jaar 2025 staat de start van de werkzaamheden gepland voor de revitalisatie van het Connect College. Dit leidt mogelijk tot extra kosten, bijvoorbeeld voor het creëren van extra tijdelijke onderwijshuisvesting. Medio juli 2025 vinden voorbereidende werkzaamheden plaats. Daarnaast verwachten we indexatie van de bouwkosten.	900.000
2	Vertraging realisatie aanleg stroomnetwerk door Nutsbedrijven kan leiden tot vertragingen van	500.000	50%	Vertraging realisatie aanleg stroomnetwerk door Nutsbedrijven kan leiden tot vertragingen van diverse projecten.	250.000

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto- risico	Kans van in- treden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto- risico
	diverse projecten.				
3	Prijsstijgingen aannemers en leveranciers. Prijsafwijkingen zijn inherent aan de sterk stijgende algemene kosten en tekorten op de , arbeids- en energiekosten van (toe)leveranciers.	500.000	50%	Beperkte invloed op kosten en beschikbaarheid en inzetbaarheid van derden.	250.000
4	Continuïteit zorgaanbieders Jeugd	500.000	50%	Net als gemeenten kampen ook zorgaanbieders met o.a. toenemende zorgkosten, hogere uitvoeringslasten en personeelstekorten. Hoewel het doorgaans lukt om de nodige hulp aan jeugdigen te borgen, zorgen deze ontwikkelingen in sommige gevallen voor druk op financiële resultaten van organisaties en daarmee ook op zorgcontinuïteit. Voor gemeenten staat de continuïteit van zorg aan jeugdigen centraal. Om die reden bestaat het risico dat gemeenten en zorgaanbieders in gesprek moeten treden over noodzakelijke investeringen om deze zorgcontinuïteit te borgen. Het is lastig om vooraf al een concrete inschatting te maken van de financiële impact, aangezien dit per situatie anders is.	250.000

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto- risico	Kans van in- treden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto- risico
5	Milieuschade (Waterschade, stormschade en droogteschade)	300.000	50%	Continu wordt gewerkt aan het optimaliseren van het riool- en watersysteem en het adaptief maken van de omgeving.	150.000
6	Verbouwing gemeentehuis: Exploitatierisico Door vertraging in de voorbereiding en/of uitvoering van de duurzaamheidsm aatregelen. Kan de Dumava subsidie in het gedrang komen zou hierbij kunnen verlopen. De werkzaamheden dienen uiterlijk uitgevoerd te worden op 9 december 2026.	297.000	50%	Beheersingsmaatregel; strakke planning en continue monitoring. Het subsidiebedrag dat bij eventuele vertraging van de werkzaamheden niet wordt uitgekeerd zal gecompenseerd dienen te worden vanuit de post onvoorzien welke opgenomen is in de Bestuursrapportage 2024- 1.	149.000
7	Verwachte aanvragen reisdocumenten niet-ingezetenen niet behalen	164.000	50%	Wordt meegenomen bij het formatie- & capaciteitsonderzoek. Daarnaast proces aan het optimaliseren.	82.000
8	Op basis van het hoofdlijnenakkoord heeft het kabinet besloten om specifieke uitkeringen (SPUK) over te hevelen naar het gemeentefonds en daarop een korting van 10% toe te passen. De overheveling en korting zou	120.000	50%	Om dit risico af te dekken zijn stelposten opgenomen om eventuele tegenvallers op te vangen.	60.000

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto- risico	Kans van in- treden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto- risico
	moeten ingaan per 1-1-2026. Door de voorgenomen overheveling naar het gemeentefonds zou het oormerk van de bijdrage vervallen. Gemeenten zijn vrij in de bestedingen van het gemeentefonds en dus ook vrij in de besteding van de voormalige SPUK-middelen. In 2024 was het bedrag van alle SPUK's ongeveer € 1.200.000.				
9	Verantwoording Subsidies Duurzaamheid en de mogelijkheid dat de subsidieverstrekk er de subsidie lager vaststelling. Dit heeft vooral betrekking op DUMAVA, PES, NIP	4.600.000	10%	Monitoren en goed rapporteren, daarnaast geldt voor een groot deel dat subsidies die niet uitgegeven worden ook niet binnenkomen: het risico zit dan alleen in de voorbereidingskosten.	46.000
10	Bocage: grondexploitatie	400.000	10%	Intensieve projectbewaking	40.000
	Totaal	€ 8.097.000			€ 1.135.000

Uit deze Risico Top 10 per 1 januari 2026 blijkt dat:

- Het totaal netto risico van deze Top 10 (€ 1.135.000) bijna 91% vormt van de totale benodigde weerstandcapaciteit (€ 1.249.000).

- Bij het in kaart brengen van de risico's is ook de financiële onzekerheid van de Algemene Uitkering gesignaleerd. Omdat hier concreet geen bedrag bij genoemd kon worden is deze als een "p.m.-post" opgenomen en hierdoor niet in de risico top-10 vermeld. De Algemene Uitkering kan afwijken van het bedrag dat in de begroting is opgenomen. Deze afwijking kan zowel positief als negatief zijn. Om dit risico af te dekken zijn stelposten opgenomen om eventuele tegenvallers op te vangen.

Omdat het totale gemeentelijke netto risicoprofiel als resultante van het risicomanagement-proces per 1 januari 2026 voor een belangrijk deel voortvloeit uit projecten, wordt van alle projecten, dus ook die uit de Risico Top 10, nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel gevolgd om, als noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. Dit gebeurt zowel voor het reguliere periodieke risicomanagementproces als voor de periodieke projectenrapportage.

In het voorgaande is inzicht gegeven in de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen en is een Risico Top 10 behandeld. Via het risicomanagementproces dat deel uitmaakt van onze reguliere planning- en control cyclus wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken. Voor projecten geldt bovendien dat nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel wordt gevolgd om, wanneer noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. In de praktijk doen lang niet alle risico's zich daadwerkelijk voor. Toch moet de gemeente waakzaam blijven voor de mogelijke gevolgen van al ingezet en nieuw beleid, van ontwikkelingen in de projecten en van gevolgen die voortvloeien uit opgelegd rijksbeleid (zoals bijvoorbeeld de invoering van de nieuwe Omgevingswet) en de wetgeving op het terrein van de vennootschapsbelasting. Naast de risico's genoemd in deze paragraaf zijn er ook nog risico's benoemd in de toelichting op de programma's en in de afzonderlijke paragrafen.

De risico's in het sociaal domein en met name jeugd is een risico wat moeilijk zelf te beheersen is. De gestegen kosten worden doorgerekend in de tarieven die de zorginstellingen bij de gemeente in rekening brengen. Complexe casussen komen ook steeds vaker voor en dit zijn langlopende trajecten waarvan de kosten vooraf moeilijk in te schatten zijn.

Meerjarige verwachting van het weerstandsvermogen

Voor de jaren na 2026 ziet het weerstandsvermogen als volgt uit:

	Begroot weerstandsvermogen	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	9.132.000	9.132.000	9.132.000
B	Benodigde weerstandscapaciteit	1.249.000	1.249.000	1.249.000
	Relatieve weerstandsvermogen (A/B)	7,31	7,31	7,31

De bepaling van de toekomstige risico's is gebaseerd op de huidige risicopositie en het verloop hiervan in de komende jaren. De risico's zoals deze zijn ingeschat per 1 januari 2026 zullen afnemen in de komende jaren. Gezien de ambities uit het hoofdlijnenakkoord met betrekking tot de ontwikkeling van onder andere diversen (woningbouw)projecten zullen er nieuwe risico's voor in de plaats komen. Uitgangspunt voor de inschatting van het netto-risico is om dit gelijk te houden aan deze begroting. Hiermee ligt het netto-risico tevens in de lijn met de risicopositie uit het verleden.

De verwachting van het weerstandsvermogen kwalificeert zich hiermee de komende jaren dan ook als uitstekend.

Financiële kengetallen en de relatie met het BBV

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies, gemeenten en waterschappen (BBV) schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basis-set van vijf financiële

kengetallen moet worden opgenomen die gelden voor de begroting vanaf 2016 en de jaarrekeningstukken vanaf 2015. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, is vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument voor het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd gebruikt bij onder anderen financiële stresstesten. Een gemeente kan bij de vaststelling van de eigen normen gebruik maken van de signaleringswaarden zoals die worden toegepast bij stresstesten.

Zoals vermeld, is de definitieve berekeningswijze vastgelegd in een ministeriële regeling en kunnen zich nog specifieke wijzigingen voor doen in onderstaande tabellen. Voor raadsleden is het van belang dat ze de betekenis van de kengetallen begrijpen en inzicht krijgen in de financiële positie van hun gemeente. Een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie is daarvoor essentieel. Daarbij is het ook relevant om inzicht te hebben in de ontwikkeling van de kengetallen over de jaren heen.

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten voor dat de kengetallen ook voor de drie opvolgende jaren van de begroting gepresenteerd moeten worden. Ook wordt per tabel een korte toelichting gegeven over het resultaat. Met ingang van het begrotingsjaar 2016 worden financiële kengetallen in de begroting opgenomen. De provincie heeft onderstaand overzicht gepresenteerd. Een vergelijking wordt gemaakt met het Nederlands gemiddelde van 2025. Aan de categorieën heeft de provincie geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf moet plaatsvinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal	Nederlands gemiddelde over 2025 ¹	2026	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden	71,6%	46,89%	< 90%	90-130%	> 130%
2. Netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden	66,70%	50,67%	< 90%	90-130%	> 130%
3. Solvabiliteitsratio	32,90%	41,43%	> 50%	20-50%	< 20%
4. Grondexploitatie	4,50%	1,84%	< 20%	20-35%	> 35%
5. Structurele exploitatieruimte	-1,30%	-0,31%	> 0%	= 0	< 0%
6. Belastingcapaciteit	101,60%	89,65%	< 95%	95-105%	> 105%

¹) Bron: www.findo.nl (databank decentrale overheden, gemeentelijke begrotingen 2025, jaarrekening 2023)

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van een gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van een gemeente. De aangetrokken geldleningen van de gemeente zorgen ervoor dat de solvabiliteit niet in categorie A valt. Zoals in de financieringsparagraaf is te lezen is de schuld niet te hoog als deze wordt afgezet tegen het exploitatietotaal en blijft deze ruim onder de 100%. De aangetrokken geldleningen die nog niet zelf nodig zijn worden “geparkeerd” bij het rijk of tijdelijk doorgeleend aan andere gemeenten. Hierdoor scoort de gemeente goed bij het kengetal “netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden” ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. De goede score bij de structurele exploitatieruimte laat zien dat de gemeente structureel voldoende ruimte heeft om structurele lasten op te vangen en dat dit aansluit bij de

conservatieve begrotingspolitiek zoals deze in het Hoofddlijnenakkoord 2022-2026 is opgenomen. De lage belastingcapaciteit sluit ook aan bij de ambitie van het college zoals in het Hoofddlijnenakkoord 2022-2026 is opgenomen. Niet alleen blijven de woonlasten onder het Limburgs gemiddelde maar ook ruim onder het Nederlands gemiddelde.

1A. Netto schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft daarmee een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie leggen en daarmee op de vrije ruimte in de exploitatiebegroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Daarnaast wordt de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, als apart cijfer gepresenteerd. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. In het algemeen geldt dat een lager percentage beter is dan een hoger. Een hoge netto schuldquote hoeft echter op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Bij een negatieve netto schuldquote heeft een gemeente meer vorderingen dan schulden.

Wanneer schulden worden aangaan voor het financieren van duurzame investeringen waarbij de financieringslasten (rente) meerjarig in de begroting gedekt zijn, dan is er sprake van een gezonde financiering. Dit is daarentegen niet het geval wanneer langdurige schulden worden aangegaan voor het financieren van eenmalige consumptieve bestedingen.

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers blijft de netto schuldquote een golfbeweging maakt. De vaste schuld neemt af maar voorzien wordt dat de netto vlottende schuld toeneemt waardoor na een stijging er weer een daling is. Het beoordelen van de netto schuldquote is niet alleen afhankelijk van onderstaande gegevens. Dit moet in een breder perspectief worden gezien (denk aan stille reserves, opbrengsten uit grondexploitaties, beleggingen etc.). De uitgezette gelden worden niet in de begroting opgenomen. Uitgaande van het overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	52.576	46.379	42.179	37.976	33.243	29.786
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	8.997	34.679	23.304	35.154	43.045	41.430
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	14.431	12.000	13.000	13.000	13.000	13.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	10.691	10.542	10.580	10.514	10.446	10.374
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	28.296	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	485	100	500	500	500	500
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	6.740	3.500	4.600	4.600	4.600	4.600

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	117.507	109.353	112.605	108.309	108.028	108.066
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	25,35%	63,02%	46,89%	55,87%	59,01%	54,36%
	<i>Bedragen x € 1.000</i>						

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV).

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers daalt de netto schuldquote eerst om daarna weer te stijgen. De vaste schuld neemt af maar de geraamde baten van uitleningen worden ook lager vandaar dat er weer een stijging wordt voorzien. De uitgezette geldleningen worden niet meegenomen in de begroting. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	52.576	46.379	42.179	37.976	33.243	29.786
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	8.997	34.679	23.304	35.154	43.045	41.430
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	14.431	12.000	13.000	13.000	13.000	13.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	6.322	6.323	6.322	6.322	6.322	6.322
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	28.296	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	485	100	500	500	500	500

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	6.740	3.500	4.600	4.600	4.600	4.600
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	117.507	109.353	112.605	108.309	108.028	108.066
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	29,07%	66,88%	50,67%	59,74%	62,82%	58,11%
	<i>Bedragen x € 1.000</i>						

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Ook hier geldt dat het belangrijk is om het kengetal te duiden in de context. De solvabiliteit van een gemeente ligt per definitie tussen de 0 en 100.

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers daalt de solvabiliteit op basis van de ingeschatte cijfers. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het eigen vermogen iets afneemt door inzet van reserves. De schulden worden elk jaar minder en het balanstotaal neemt af. Een ratio tussen 25 en 40 wordt als solide beoordeeld. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze solvabiliteitsratio in categorie B: Tussen 20 en 50% weinig risicovol. Ondanks de daling van de ratio is de solvabiliteit zeer solide.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	72.103	61.631	65.069	63.346	62.422	62.446
B	Balanstotaal	162.229	168.765	157.055	163.316	165.167	160.066
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	44,45%	36,52%	41,43%	38,79%	37,79%	39,01%
	<i>Bedragen x € 1.000</i>						

3. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Wanneer een gemeente leningen heeft afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject dan heeft zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is

het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Er is een directe relatie met de kengetallen netto schuldquote en solvabiliteit.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt het kengetal grondexploitatie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
A	Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38 lid b BBV)	2.418	1.906	2.073	2.098	589	-647
B	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	117.507	109.353	112.605	108.309	108.028	108.066
	Grondexploitatie A/B x 100%	2,06%	1,74%	1,84%	1,94%	0,55%	-0,60%
	Bedragen x € 1.000						

4. Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten onvoldoende ruimte biedt om de structurele lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de financieringslasten) te dekken. Een cijfer van rond de nul (tussen – 0,4 en 0,4) betekent dat structurele baten en lasten min of meer in evenwicht zijn.

Beoordeling

Uitgaande van het overzicht valt de structurele exploitatieruimte voor het jaar 2026 in categorie C: het meest risicovol. Voor het jaar 2029 valt de structurele exploitatieruimte in categorie A het minst risicovol. Deze cijfers zijn een moment opname op basis van de prognoses van de begroting. Zodra de 1e begrotingswijziging 2026 (inclusief meicirculaire) is verwerkt vallen alle jaren weer in categorie A het minst risicovol.

	Bij begroting	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
A	Totale structurele lasten	113.072	101.374	105.616	105.898	105.828	105.810
B	Totale structurele baten	113.248	100.750	104.321	104.330	104.330	105.015

	Bij begroting	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	68	-	-	-	-	-
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	166	885	941	941	941	941
E	Totale baten	117.507	109.353	112.605	108.309	108.028	108.066
	Structurele exploitatie-ruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	0,23%	0,24%	-0,31%	-0,58%	-0,52%	0,13%
	<i>Bedragen x € 1.000</i>						

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar "t" te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2025 - op basis van de cijfers van het Coelo - bedragen € 1.053. Het gemiddelde voor het jaar 2024 was € 994.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze belastingcapaciteit in categorie B tussen 95% en 105%.

	Bij begroting	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 374	€ 344	€ 352	€ 363	€ 375	€ 387
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 288	€ 298	€ 309	€ 320	€ 331	€ 343
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 195	€ 205	€ 205	€ 214	€ 224	€ 233
	Variabel deel (per lediging € 12) x 6,5 gemiddelde ledigingen vanaf 2025	€ 69	€ 78	€ 78	€ 78	€ 78	€ 78
D	Eventuele heffingskorting	-	-	-	-	-	-

	Bij begroting	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	€ 926	€ 926	€ 944	€ 975	€ 1.008	€ 1.042
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	€ 994	€ 994	€ 1.053	€ 1.080	€ 1.105	€ 1.130
	Woonlasten t.o.v. land. gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	*3,16%	93,16%	89,65%	90,23%	91,22%	92,17%
	Bedragen x € 1.000						

Verloop van de kengetallen

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029
1	Netto schuldquote	25,35%	63,02%	46,89%	55,87%	59,01%	54,36%
1a	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	29,07%	66,88%	50,67%	59,74%	62,82%	58,11%
2	Solvabiliteitsratio	44,45%	36,52%	41,43%	38,79%	37,79%	39,01%
3	Structurele exploitatieruimte	2,06%	0,24%	-0,31%	-0,58%	-0,52%	0,13%
4	Grondexploitatie	0,23%	1,74%	1,84%	1,94%	0,55%	-0,60%
5	Belastingcapaciteit	93,16%	93,16%	89,65%	90,23%	91,22%	92,17%

Bovenstaande kengetallen laten zien dat op basis van de momenteel bekende cijfers de kengetallen er solide uitzien voor de gemeente de komende jaren ondanks een dalende algemene uitkering vanaf 2027. De prognose van het resultaat sluit aan met het beeld van de kengetallen van de structurele exploitatieruimte. Daarom kwalificeren de kengetallen zich in categorie A en B.

Redelijk peil 2026

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
2. Rioolheffingen
3. Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten

Totaal WOZ-waarde woningen 2025	[1]	3.632.400.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2025	[2]	521.850.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2025	[3]	555.100.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2025	[4]	8.951.000
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2026	[5]	15.000
Totaal onderdekking riolering 2026	[6]	18.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2026	[7=4-5-6]	8.918.000
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentage van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2025	[8=(7/(1+2+3)*100]	0,1894%
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2026	[9=8*1,20]	0,2272%

Op basis van bovenstaande formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2026 vastgesteld op 0,1648%. Als de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB-percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is het extra structurele geld dat gegenereerd kan worden door de gemeentelijke belastingen (OZB, hondenbelasting, etc.) en rechten (rioolrechten, afvalstoffenheffing en de leges) te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit kan worden berekend door de tarieven van de gemeente te vergelijken met de maximaal toegestane tarieven (wettelijke beperkingen voor verhogingen). Deze potentiële extra opbrengsten kunnen worden gerekend tot de beschikbare belastingcapaciteit. Voor bepaalde tarieven gelden wettelijke kaders en daarnaast moet worden vastgesteld of het politiek wenselijk is de tarieven te verhogen.

Soort tarief	Percentage 2025	Norm-tarief artikel 12	Verschil	Waarde (in mln.)	Onbenut
Eigenaren woningen	0,10329%	0,1648%	0,06151%	€ 3.632	€ 2.234.000
Eigenaren niet-woningen	0,24080%	0,1648%	-0,07600%	€ 522	€ -
Gebruikers niet-woningen	0,19249%	0,1648%	-0,02769%	€ 555	€ -
					€ 2.234.000

3.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Volgens artikel 212 Gemeentewet doet het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag over de voortgang van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallig onderhoud aan openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair, riolering en gebouwen.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud komen in de gehele begroting voor. Met onderhoud van de kapitaalgoederen gaat een groot deel van de begroting om. Een goed overzicht is daarom van belang voor een duidelijk inzicht in de financiële positie.

De raad heeft met deze paragraaf de mogelijkheid om kaders te stellen in het onderhoud en de onderhoudstoestand van de diverse vakgebieden. Het gewenste niveau van het onderhoud is recht evenredig met de noodzakelijke kosten om dit niveau te bereiken en te handhaven. Het is gewenst om het onderhoudsniveau op alle vakgebieden in evenwicht met elkaar te hebben, zodat een goede keuze gemaakt kan worden tussen wat minimaal vereist is en de kosten die nodig zijn om een hoger onderhoudsniveau te handhaven. Een meetlat is opgesteld om te komen tot een beheervorm, die duurzaam, functioneel en veilig is en waarbij rekening wordt gehouden met de financiële kaders van de gemeentelijke begroting. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vier kwaliteitsniveaus. Een centrumgebied vereist bijvoorbeeld een hoger onderhoudsniveau.

Riolering/waterhuishouding

De gemeentelijke rioleringszorg is vastgelegd in de Wet milieubeheer.

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP 2022-2026) is op 18-3-2023 door de raad vastgesteld. In het GRP 2022-2026 is het gemeentelijke beleid over het onderhoud en de gewenste verbeteringen van het gemeentelijke rioleringsstelsel vastgelegd. Hierbij is ook kritisch gekeken naar de gevolgen van forsere fysieke belastingen op het rioolstelsel door bijvoorbeeld regenbuien.

De voorgenomen verbetermaatregelen uit dit GRP zijn geïntegreerd in het huidige meerjareninvesteringsprogramma (MIP) en worden jaarlijks integraal afgestemd en uitgevoerd. Naast de activiteiten voortvloeiend uit het GRP vindt cyclisch onderhoud plaats aan het rioolstelsel.

Dit onderhoud verloopt volgens plan waardoor achterstallig onderhoud niet aan de orde is.

Openbaar groen

Uitvoering onderhoud openbaar groen

In 2024 is het groenonderhoud opnieuw uitbesteed aan marktpartijen, met een nadrukkelijke 'social return'-component. Hierbij worden medewerkers uit de sociale werkvoorziening (SW) en de Participatiewet-doelgroep (PW) actief ingezet. In 2025 is een deel van het onderhoud aan de groenvoorzieningen, samen met andere uitvoerende taken in de openbare ruimte, weer in eigen beheer uitgevoerd en zal in 2026 verder zijn vervolg hebben. Door de inzet van eigen gebiedsteams op specifieke locaties – ook wel “kantons” genoemd – wordt gestreefd naar een hogere kwaliteit, meer maatwerk en betere sturing op lokale situaties.

Kwaliteitsniveau en beleid

Het onderhoud wordt uitgevoerd volgens het Integraal Beheer Openbare Ruimte-plan (IBOR) en de kwaliteitsniveaus die de raad in 2012 heeft vastgesteld. Binnen de bebouwde kom geldt kwaliteitsniveau B (basis), en buiten de bebouwde kom niveau C (laag), conform de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (CROW). Vanaf 2025 is er meer ruimte voor maatwerk, afhankelijk van locatie en behoefte door de inzet van gebiedsteam in kantons. Het huidige Integraal Beheer Openbare Ruimte-plan is actueel maar zal op termijn vervangen worden.

Landschappelijke beleidsdoelen zijn uitgewerkt in de Omgevingsvisie die in 2025 wordt vastgesteld.

In plaats van een geactualiseerd groenstructuurplan is in 2016 de kadernota Regie op Groen vastgesteld. Deze vormt de basis voor het Groenbeheerplan, waarin beleidsuitgangspunten zijn vertaald naar concrete uitvoering en een meerjarenplanning voor renovatie op wijk- en buurniveau. In 2025 wordt gestart met het opstellen van een meerjarig onderhouds- en vervangingsplan, dat input zal leveren voor een nieuw groenbeheerplan in 2026. Dit vormt tevens een opmaat naar integratie van groenbeheer in toekomstig assetmanagement.

Beheer van bossen en natuurterreinen

Eind 2021 is de Beheervisie 2022–2032 Bossen, natuurterreinen en landschapselementen vastgesteld. Een belangrijk uitgangspunt is actieve bosverjonging, gericht op het ontwikkelen van gevarieerde en toekomstbestendige bossen. Hierbij wordt rekening gehouden met klimaatverandering door het aanplanten van boomsoorten die bodemverzuring tegengaan (rijkstrooiselsoorten). De uitvoering van deze visie gebeurt via jaarlijkse werkplannen in samenwerking met Bosgroepen Zuid-Nederland.

Wegen

Het beheer van wegen is het systematisch plannen, budgetteren, voorbereiden en uitvoeren van activiteiten om de economische levensduur van infrastructurele verhardingen, mobiliteit, veiligheid en kwaliteit te borgen. De wegbeheernota 2022-2026 fungeert hierbij als beleidslijn. De wegbeheernota geeft de kaders aan van het onderhoudsniveau waarbij het vastgelegde niveau “basis” nog steeds behaald wordt en momenteel geen sprake is van achterstand in het onderhoud. In het kader van de toekomstige energietransitie moet er worden geanticipeerd op alle werkzaamheden die de komende jaren in onze openbare ruimte daarvoor uitgevoerd moeten worden. Vanaf 2026 wordt hiervoor ook al rekening gehouden met de inhuur van extra toezicht. Grootchalige reconstructies van wegen worden integraal opgenomen in het meerjarig investeringsplan (MIP) 2026-2029.

Verkeer

Het nieuwe Mobiliteitsplan (voorheen gemeentelijk verkeers- en vervoersplan; GVVP) zorgt voor een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoersbeleid van de gemeente. Het Mobiliteitsplan fungeert enerzijds als een beleidslijn voor toekomstige plannen, anderzijds bevat het een uitvoeringsprogramma (2027-2030) met concrete maatregelen voor de komende jaren. In de uitvoering is geen sprake van achterstallig onderhoud.

In het Meerjarig Investeringsplan (MIP) 2025-2028 zijn vanaf 2027 voorzieningen ‘algemene verkeerstechnische aanpassingen’ opgenomen. Deze investeringen voorzien in concrete maatregelen om de verkeersveiligheid te optimaliseren.

Vanaf 2025 zijn provincie Limburg en de Limburgse gemeenten gaan samenwerken om de verkeersveiligheid in Limburg te verbeteren door stimulatie van verkeersveilig gedrag. De gemeente heeft de samenwerking op het gebied van permanente en structurele verkeerseducatie/-voorlichting, naast de succesvolle gezamenlijke verkeerseducatie voor het basis- en voortgezet onderwijs, verbreed en geïntensiveerd.

Het samenwerkingsverband “Midden-Limburg Bereikbaar”, waarbij vanaf 1 januari 2023 de 7 gemeenten in Midden-Limburg al samenwerken op het gebied van hinderbeperking en gedragsbeïnvloeding, wordt in 2026 voortgezet. Deze samenwerking biedt verdere mogelijkheden voor cofinancieringen vanuit de provincie en het Rijk.

Civieltechnische kunstwerken

Het uitvoeringsplan “Civieltechnische kunstwerken 2022-2026” maakt onderdeel uit van de “wegbeheernota 2022-2026” en voorziet in het doel- en planmatig onderhouden van civieltechnische kunstwerken. Het is de leidraad voor de jaarlijks geplande onderhoudswerkzaamheden.

Alle kunstwerken zijn geïnspecteerd om per civieltechnische kunstwerk te bepalen welke maatregelen nodig zijn. Alle onderhoudsmaatregelen zijn vastgesteld in een meerjarenplan die tevens wordt afgestemd met overige geplande interne onderhoudswerkzaamheden en/of werkzaamheden van de provincie, Rijkswaterstaat en/of het waterschap. Bij de civieltechnische kunstwerken is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Het areaal, dat is opgenomen in het uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026, kan wijzigen door uitbreiding en/of inperking van het kunstwerk.

Openbare verlichting

De kwaliteit van de openbare verlichting is van groot belang voor de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. Daarnaast spelen ook sfeer-, milieu- en energieaspecten een rol. Het beleidsplan openbare verlichting 2024-2027 fungeert als beleidslijn voor de borging van een adequaat verlichtingsniveau in de openbare ruimte. Bij de openbare verlichting is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Het uitgangspunt van het beleidsplan openbare verlichting 2024-2027 is gericht op het verduurzamen van de lichtbronnen. Door het vervangen van armaturen, die zijn voorzien van een conventionele lichtbron, wordt hier invulling aan gegeven. De nieuwe armaturen worden voorzien van een led lichtbron. Hiermee wordt invulling gegeven aan het landelijk energieakkoord.

Gebouwen

In 2024 is een nieuwe Gebouwbeheernota 2024-2033 opgesteld, deze is samen met een het meerjarenonderhoudsplan (MJOP 2024-2033) vastgesteld in juli 2024. Beide documenten vormen de leidraad voor de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden voor de komende 10 jaar.

De focus en accenten richten zich op de verschuiving “van correctief naar preventief onderhoud”.

Digitalisering met specifieke software zal bijdragen aan een verdere professionalisering van werkzaamheden waarbij plannen, registeren en monitoren van onderhoudsactiviteiten geborgd zijn.

Beheerplannen

Plannen	Vastgesteld door de raad	Nieuwe planning in raad/ college	Financiële vertaling begroting/ meer-jarenraming	Achterstallig onderhoud
Mobiliteitsplan	Ja	2026	Ja	Nee
Waterketenplan 2022-2026	Ja	2026	Ja	Nee
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026	Ja	2026	Ja	Nee
Verlichtingsplan 2024-2027	Ja	2027	Ja	Nee
Uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026	Ja	2026	Ja	Nee
MJOP Gebouwen 2024-2033	ja	2033	Ja	Ja
Gebouwenbeheernota 2024-2033	ja	2033	Ja	Ja
Kadernota Regie op Groen 2016	Nee	n.v.t.	Nee	Nee

Plannen	Vastgesteld door de raad	Nieuwe planning in raad/ college	Financiële vertaling begroting/ meer-jarenraming	Achterstallig onderhoud
Aanpak hondenpoepoverlast 2021 - 2025	Nee	n.v.t.	Ja	Nee
Groenbeheerplan 2019-2023	Nee	n.v.t.	Ja	Nee
Wegbeheerplan 2022-2026	Ja	2026	Ja	Nee
Bommenota 2023-2033	Ja	2033	Ja	Nee
Plan van aanpak Aziatische duizendknopen	Nee	n.v.t.	Ja	Nee

Naam	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Openbare verlichting	€ 545.550	€ 545.559	€ 545.559	€ 545.559
Beheer en onderhoud wegen	€ 4.796.616	€ 4.751.151	€ 5.018.897	€ 5.151.850
Openbaar groen	€ 3.818.408	€ 3.581.352	€ 3.588.602	€ 3.560.552
Verkeer	€ 535.207	€ 418.737	€ 416.551	€ 411.921
Beheer/onderhoud riolering en waterhuishouding	€ 2.768.129	€ 2.810.908	€ 3.028.644	€ 3.221.060
Onderhoud gemeentelijke gebouwen (groot en klein onderhoud)	€ 1.024.402	€ 660.798	€ 541.978	€ 1.309.176
Onderhoud gemeenschapshuizen (groot en klein onderhoud)	€ 157.854	€ 490.545	€ 163.023	€ 98.604
<i>Begrotingscijfers zijn volgens het nieuwe BBV. Doorverdeelde salarissen en bijkomende kosten zijn verrekend in bovenvermelde kosten. Overige kosten die voorheen in doorverdelingen werden meegenomen, zoals kosten financiën/automatisering/personeel algemeen etc., zijn nu verantwoord onder overhead.</i>				

Algemeen voorbereidingskrediet

Om de uitvoering van de projecten volgens het meerjareninvesteringsplan (MIP) te kunnen realiseren is het noodzakelijk om de voorbereiding een jaar eerder te starten dan vermeld in het MIP.

Hiervoor is jaarlijks een algemeen voorbereidingskrediet ad € 150.000 nodig voor alle kredieten die in het MIP zijn opgenomen. In het jaar dat een bepaald project in het MIP is opgenomen, worden gemaakte voorbereidingskosten overgeheveld naar het krediet voor dat project. Op dit voorbereidingskrediet wordt niet afgeschreven.

Deze werkwijze is bepaald in de 1e bestuursrapportage 2013.

Naast bovenstaande investeringen van het MIP kunnen ook in de loop van het jaar nieuwe investeringen worden voorbereid. Deze staan dan nog niet op het MIP vermeld. Ook voor deze investeringen geldt dat voorbereidingskosten worden gemaakt voordat een kredietvoting aan de raad wordt voorgelegd.

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad binnen het genoemde voorbereidingskrediet bestedingen te doen voor het maken van voorbereidingskosten voor (nieuwe) investeringen.

Als de raad afwijzend besluit over de kredietvoting, dan moeten de gemaakte voorbereidingskosten ten laste gebracht worden van de reserve vermindering kapitaallasten. Wordt het krediet wel gevoteerd, dan worden de voorbereidingskosten overgebracht naar het gevoteerde krediet.

3.4 Financieringsparagraaf

Financieringsstatuut

De Wet Fido stelt regels voor het financieringsgedrag van de decentrale overheden, met name gaat het om regels voor het beheersen van financiële risico's, zowel op aangetrokken als op uitgezet geld en voor het beheer van de treasury. In het Financieringsstatuut is de beleidsmatige kant van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstelling, richtlijnen en limieten.

In december 2023 is het Financieringsstatuut van de gemeente Echt-Susteren herzien en vastgesteld door het college.

Kredietrisico op verstrekte leningen

Tot 1994 werden leningen voor sociale woningbouw door de gemeente aangetrokken en verstrekt aan de woningcorporaties. Het saldo van de leningen aan de woningcorporaties bedraagt € 1.224.000 per 1 januari 2026. Al deze leningen zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Vanaf 1994 trekken woningcorporaties zelf geldleningen aan die eveneens worden ondergebracht bij het WSW.

Samenstelling leningenportefeuille en spreiding renterisico

De restant-schuld van de vaste leningen, behorende bij de begroting 2025 bedraagt, inclusief de leningen voor woningbouw, per 1 januari 2026 € 46.379.000.

De lasten van rente voor 2026 worden begroot op € 476.000. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt daarom 1,03%.

Het effectief percentage bedraagt 0,93%. Dit is het percentage exclusief de leningen ter financiering van de woningbouw. De hieruit voortvloeiende lasten worden van de betreffende corporaties terugontvangen. Wanneer de markt daartoe aanleiding geeft en de bepalingen in de betreffende contracten de mogelijkheid bieden, converteren wij waardoor ruimte ontstaat voor door de raad te formuleren nieuw beleid zonder extra belasting voor de inwoners.

Uitzetten overtollige middelen

Een gemeente mag geen middelen aantrekken en vervolgens uitzetten om inkomsten te genereren. De gemeente is verplicht om de overtollige liquide middelen te parkeren bij de schakist. Hierop is één uitzondering. Een gemeente mag de overtollige liquide middelen wel uitlenen aan ander decentrale overheden. Sinds de rente in het 2e halfjaar 2022 aan het stijgen is, is de vraag van collega gemeente groot om overtollige liquide middelen van een collega gemeente te kunnen lenen. Het mes snijdt dan aan twee kanten: De uitlenende gemeente ontvangt een hogere rente dan bij de schatkist, de lenende gemeente betaalt een lager rente dan bij de bank. Per medio 2025 worden nog maar beperkt middelen uitgeleend aan collega gemeenten. De beschikbare middelen zijn in 2025 zelf grotendeels nodig. Of er in 2026 nog middelen worden uitgeleend wordt per maand bekeken. Het saldo bij de schatkist was eind mei 2025 € 10.250.000 groot. Bij het vorige onderwerp is aangegeven dat de vaste schuld € 46.379.000 bedraagt. De netto schuld bedraagt echter, rekening houdende met het saldo bij de schatkist en de uitgeleende gelden, € 36.129.000.

Financieringen en beleggingen en af te sluiten transacties

Binnen de marges van het contract van de integrale dienstverlening van onze rekening-courant met de BNG (kredietmaximum € 2.000.000) en de bepalingen van de wet FIDO, waarbij een kasgeldlimiet van 8,5% wordt gehanteerd van de uitgaven op de exploitatie van het betreffende begrotingsjaar € 115.145.000), wordt geprobeerd de bedrijfsvoering voor het jaar 2026 vorm te geven.

Meerjarige liquiditeitenplanning

Voor de normale exploitatielasten wordt uitgegaan van het principe dat jaarlijkse uitgaven worden voldaan uit de jaarlijkse inkomsten. Voor een goede liquiditeitenplanning zijn twee zaken van belang, namelijk de verwachte investeringen en de renteontwikkeling op korte en op lange termijn.

Voor de investeringen wordt uitgegaan van het meerjareninvesteringsplan. De renteontwikkeling wordt dagelijks bijgehouden en drie-maandelijks met de portefeuillehouder financiën besproken. Als de renteontwikkeling daarvoor aanleiding geeft wordt in direct overleg met de portefeuillehouder gehandeld, om mogelijke renterisico's te beperken. Naast de investeringen worden in de liquiditeitsplanning ook de eventuele verkoopopbrengsten uit het grondbedrijf meegenomen. Door deze aspecten regelmatig te monitoren wordt optimaal gebruik gemaakt van de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt.

Schatkistbankieren

Het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Het wetsvoorstel verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten op grond van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan.

Voor Echt-Susteren heeft het schatkistbankieren relatief weinig gevolgen. Doordat er fors geïnvesteerd wordt, moeten financiële middelen aangetrokken worden. De middelen die niet direct nodig zijn, worden tegen 0% "geparkeerd" bij de schatkist.

In 2019 is besloten tot het aantrekken van financieringsmiddelen voor een totaalbedrag ad € 40 miljoen tegen verschillende looptijden. Voorwaarde was en is dat de rente negatief moet zijn. Ná de onzekere periode in november 2019 is de rente weer stilaan gestegen, totdat eind januari 2020 de rente voor lang geld weer begon te dalen. Op 9 maart 2020 werd de rente voor het eerst negatief en zijn toen twee lineaire geldleningen van € 10 miljoen elk aangetrokken. Een geldlening met een looptijd van 15 jaar en een rente van -/- 0,11%. De tweede geldlening met een looptijd van 20 jaar en een rente van -/- 0,02%. Per 15 oktober 2020 is de rente weer gedaald en is nog een geldlening afgesloten van € 10 miljoen met een looptijd van 20 jaar tegen een rente van -/- 0,035%. Met de aangetrokken € 30 miljoen kunnen investeringswerken en aflossingen van langlopende schuld gefinancierd worden. De middelen die niet direct nodig zijn worden tegen 0% "geparkeerd" bij de schatkist. Sinds het 2^e halfjaar 2022 is de rente aan het stijgen. En vanaf eind 2024 weer lichtjes aan het dalen. Dit betekent dat gemeenten nog steeds voor de geparkeerde middelen bij de schatkist een rentevergoeding ontvangen.

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) en Wet tot aanpassing van het sanctiemechanisme voor decentrale overheden van de Wet houdbare overheidsfinanciën

De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) bevat het benodigde wettelijke instrumentarium voor het bereiken en in stand houden van houdbare overheidsfinanciën. De kern van de wet is verankering van de Europese begrotingsafspraken en de bepaling dat het Rijk en de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren om aan deze afspraken te voldoen. De meest in het oog springende daarvan is het bereiken van begrotingsevenwicht op middellange termijn. Met deze afspraak wordt uitdrukking gegeven aan de noodzaak van een houdbare EMU-schuld. De beheersing van het EMU-saldo is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Rijk en de decentrale overheden. De eindverantwoordelijkheid voor de overheidsfinanciën als geheel ligt bij het Rijk. Om deze verantwoordelijkheid in te kunnen vullen, heeft het Rijk, in het bijzonder de Minister van Financiën, de instrumenten daarvoor nodig. De inkomsten en uitgaven van de decentrale overheden staan niet onder de directe invloed van het Rijk. Het huidige artikel 6 van de Wet Hof biedt de Minister van Financiën de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen via een sanctiemechanisme. Met deze wetswijziging wordt het sanctiemechanisme vervangen door een correctiemechanisme. Met het correctiemechanisme bestaat de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen bij een dreigende, meerjarige, overschrijding van de vastgestelde norm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden. Het correctiemechanisme treedt alleen in werking als de macronorm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden structureel wordt overschreden. Het opleggen van sancties aan de decentrale overheden op grond van het correctiemechanisme is pas mogelijk als op realisatiebasis sprake is van de overschrijding van de tekortnorm.

N.B. De sanctie bestaat uit een korting op het gemeentefonds als op macroniveau de gemeenten een overschrijding van dit EMU-saldo veroorzaken. De individuele gemeente heeft daarop geen invloed.

Meerjarige ontwikkeling financiering

Om een beeld te vormen van onze gemeentelijke schuldpositie kan men werken met diverse ratio's. Vaak komen hier echter cijfers uit die van toepassing zijn voor het bedrijfsleven, maar in mindere mate geschikt zijn voor de lagere overheid. Daarom wordt gekozen voor een andere insteek om toch een oordeel te kunnen vormen over onze gemeentelijke schuldenpositie. Men kan zich de vraag stellen: wanneer is de schuld te hoog? In zijn algemeenheid kan men zeggen dat de schuld te hoog is als deze meer bedraagt dan 150% van de exploitatie-uitgaven. Voorzichtigheid is geboden als de schuld tussen de 100% en 150% van de exploitatie-uitgaven bedraagt.

Schulden nemen door de rentelasten meerjarig begrotingsruimte in. Als de rentelasten te hoog oplopen, wordt te zeer beslag gelegd op de begrotingsruimte, waardoor geen ruimte meer overblijft voor reguliere activiteiten.

In onderstaande tabel zijn opgenomen de saldi van de geldleningen per 31 december van het dienstjaar evenals de betaalde rente behorende bij deze geldleningen en de exploitatietotalen per 31 december van het dienstjaar.

In de laatste kolom wordt de verhouding weergegeven tussen de schuld en het exploitatietotaal. Geconcludeerd mag worden dat onze gemeente met een percentage schuld van 36,63% in relatie tot het exploitatietotaal voor 2026 zich in de veilige zone bevindt.

Saldo per	Saldo vaste geldleningen	Betaalde rente	Exploitatie-totaal begroot	Schuld exploitatie-totaal in procenten
31-12-2021	€ 69.387.000	€ 888.000	€ 77.073.000	90,03%
31-12-2022	€ 63.780.000	€ 796.000	€ 85.797.000	74,34%
31-12-2023	€ 58.170.000	€ 711.000	€ 88.901.000	65,43%
31-12-2024	€ 52.576.000	€ 625.000	€ 103.767.000	50,67%
31-12-2025	€ 46.379.000	€ 542.000	€ 113.928.000	40,71%
31-12-2026	€ 42.179.000	€ 476.000	€ 115.145.000	36,63%
31-12-2027	€ 37.976.000	€ 405.000	€ 110.168.000	34,47%
31-12-2028	€ 33.243.000	€ 340.000	€ 109.287.000	30,42%
31-12-2029	€ 29.786.000	€ 300.000	€ 109.145.000	27,29%

Renterisiconorm

Voor de leningen is van belang de wettelijke renterisico norm. Door deze normstelling, zijnde 20% van het begrotingstotaal aan het begin van het dienstjaar, wordt een kader gesteld om openbare lichamen tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te laten komen, dat het renterisico

op grond van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden, wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over de jaren. Een verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten en baten in enig jaar. Voor de berekening van het renterisico moet modelstaat B opgesteld worden.

Modelstaat B

- Renterisico vaste schuld over de jaren 2026-2029
- Gemeente Echt-Susteren
- Provincie Limburg

Toelichting: renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm

Modelstaat B wordt eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder gezonden. Op deze staat wordt het renterisico van de komende vier jaren gerapporteerd. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico heeft betrekking op het gehele openbare lichaam, zoals ook op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komend jaar. Het komend jaar is 2026.

Stap	Variabelen	2026	2027	2028	2029
	Renterisiconorm				
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	4.200.000	4.203.000	4.733.000	3.457.000
3	Renterisico 1 + 2	4.200.000	4.203.000	4.733.000	3.457.000
4	Renterisiconorm	23.029.000	23.029.000	23.029.000	23.029.000
5a = 4 > 3	Ruimte onder Renterisiconorm	18.829.000	18.826.000	18.296.000	19.572.000
5b = 3 > 4	Overschrijding Renterisiconorm				
Berekening renterisiconorm		2026			
4a	Begrotingstotaal	115.145.000			
4b	Percentage regeling	20%			
4 = (4a x 4b /100)	Renterisiconorm	23.029.000			

Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage.

Begrotingstotaal 2026	€ 115.145.000
Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet: € 115.145.000 x 8,5% =	€ .9.787.000

Toelichting kasgeldlimiet

Rapportage van over- en overschrijding van de kasgeldlimiet vindt plaats via de financieringsparagraaf bij de Jaarrekening en bij de Begroting. In de begroting worden opgenomen de kwartaalstaten van het 3^e en 4^e kwartaal 2024 en 1^e en 2^e kwartaal 2025. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichthouder daarvan op de hoogte gesteld, zo enigszins mogelijk ruim voorafgaand aan de derde overschrijding. In een plan van aanpak moet aangegeven worden hoe opnieuw aan de kasgeldlimiet te voldoen. Dit plan moet door Gedeputeerde Staten goedgekeurd worden.

Zoals uit bijgevoegde kwartaalstaten blijkt, was er in het 3^e en 4^e kwartaal 2024 en in het 1^e en 2^e kwartaal 2025 geen overschrijding van de kasgeldlimiet.

Berekening EMU-saldo

Beheersing van het EMU-saldo begint met een goede informatievoorziening, ook over het begrote EMU-saldo van de lokale overheid. Het EMU-saldo moet over alle jaren van de meerjarenbegroting gepresenteerd worden, daarom voor de jaren 2026 tot en met 2029. De berekening is als bijlage opgenomen in deel II van deze begroting.

Renteschema

In artikel 13 van het besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten is opgenomen in de financieringsparagraaf inzicht moet worden gegeven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand renteschema staan de gevraagde gegevens vermeld.

Renteschema						
De externe rentelasten over de korte en lange financiering						510.651
De externe rentebaten (idem)					-/-	225.668
Saldo rentelasten en baten						284.983
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend			+/+	0		
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend			+/+	-25.178		
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend			+/+	0		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente						-25.178
Rente over eigen vermogen					+/+	0
Rente over voorzieningen					+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente						259.805
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)					-/-	259.805
Renteresultaat op het taakveld Treasury					-/-	0

Modelstaat A

Liquiditeitspositie over het 3^e en 4^e kwartaal 2024 en het 1^e en 2^e kwartaal 2025

Provincie Limburg

Berekening liquiditeitspositie

Op deze staat moet eenmaal per kwartaal de gemiddelde liquiditeitspositie over het voorgaande kwartaal worden ingevuld. Het gaat hierbij om de gemiddelde liquiditeitspositie van het gehele openbare lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Schuldverhoudingen tussen de algemene dienst en bedrijven of andere takken van dienst moeten niet worden opgenomen. De staten moeten op kwartaalbasis worden verstuurd naar de toezichthouder. De staten over de kwartalen van het afgelopen jaar worden ook als onderdeel van de financieringsparagraaf in het jaarverslag over het voorgaande jaar naar de toezichthouder gezonden.

Bij het bepalen of een lening tot een korte schuld gerekend kan worden, moet rekening worden gehouden met de gehanteerde derivaten. Uitgangspunt hierbij is dat het resultaat van de onderliggende lening en het derivaat telt. Een lange vastrentende lening waarop een derivaat wordt afgesloten, met als gevolg een variabele (bv. 3-maands) rente, heeft een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en moet tot de korte schuld worden gerekend.

Bedragen x € 1.000

	maand	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal
(1) Vlottende (korte) schuld	1	3.000	1.800	1.600	1.600
	2	1.800	1.600	1.600	1.638
	3	2.551	1.948	2.200	1.647
(2) Vlottende middelen	1	29.601	24.022	12.954	9.541
	2	25.107	20.410	11.303	11.919
	3	24.549	22.169	11.485	19.379
(3) Netto vlottende schuld (+) overschot (-)	1	-26.601	-22.222	-11.354	-7.941
	2	-23.307	-18.810	-9.703	-10.281
	3	-21.998	-20.221	-9.285	-17.732
(4) Gemiddelde netto vlottende schuld (+) Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)		-23.969	-20.418	- 10.114	-11.985
(5) Kasgeldlimiet		8.820	8.820	9.684	9.684
(6a) Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		32.789	29.238	19.798	21.669
(6b) Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)					
Berekening kasgeldlimiet					
De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage (post 8).					
(7) Begrotingstotaal		103.767	103.767	113.928	113.928
(8) Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage		8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(9) Kasgeldlimiet: $7 \times 8 : 100$		8.820	8.820	9.684	9.684

Toelichting

Post 1: het gezamenlijk bedrag van

1. De opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan één jaar
2. De schuld in rekening-courant
3. De voor een termijn van korter dan één jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden
4. Overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld

Post 2: het gezamenlijk bedrag van

5. De contante gelden in kas
6. De tegoeden in rekening-courant
7. De overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

Post 7: stand van de begroting per 1 januari van het betreffende jaar.

3.5 Paragraaf bedrijfsvoering

Organisatie-ontwikkeling

Een wendbare organisatie die toekomstbestendige dienstverlening realiseert. Dat is wat wij met investeren in de ontwikkeling van onze organisatie en haar medewerkers willen realiseren. Na de afronding van het ontwikkelprogramma GROEI25, wordt dit de komende vijf jaren voortgezet onder de naam GROEI30.

Hierbij onderkennen wij vier ontwikkelsporen:

1. Dienstverlening
Vanuit het programma dienstverlening werken wij aan continu verbeteren van de dienstverlening. We meten de klanttevredenheid, verbeteren de processen, investeren in nieuwe technieken en mogelijkheden en bevorderen de juiste klanthouding van onze medewerkers.
2. Procesmanagement
Op planmatige wijze worden al onze processen in beeld gebracht, vastgelegd en beheerd waarbij continu verbeteren (LEAN) als uitgangspunt wordt gehanteerd.
3. Professionalisering
Voor een professionele organisatie moet de bedrijfsvoering op orde zijn. Daarom wordt geïnvesteerd in onze huisvesting, materieel en ICT-voorzieningen. En ook in goed werkgeverschap door eigentijds beleid en goede voorzieningen voor onze medewerkers.
4. Persoonlijke ontwikkeling
Voor de continuïteit van de organisatie en het behouden en aantrekken van medewerkers is ruimte voor ontwikkeling cruciaal. Onze medewerkers zijn specialist in hun vakgebied en hebben daarnaast dan ook ruimte om te werken aan persoonlijke en organisatieontwikkeling. Leidinggevenden coachen, stimuleren en geven vertrouwen.

Jaarlijks worden prioriteiten vastgesteld voor de concrete activiteiten in het kader van de organisatieontwikkeling. In 2026 zal de tijdelijke huisvesting van de organisatie in verband met de verbouwing van het gemeentehuis worden gerealiseerd. Andere prioriteiten moeten nog worden bepaald.

Human Resource Management (HRM)

Cao-gemeenten

In het LOGA-overleg (Landelijk Overleg Gemeentelijke Arbeidsvoorwaarden) is een akkoord bereikt voor de cao-gemeenten 2025 - 2027. In dit akkoord is een structurele salarisverhoging afgesproken van 2% met ingang van 1 april 2025 en 1,85% per 1 oktober 2025. Per 1 januari 2026 worden de salarisschalen verhoogd met € 35 nominaal, per 1 juli 2026 met 1,25% en per 1 januari 2027 met 1,7%.

De structurele salarisverhogingen worden tot het pensioengevend inkomen gerekend en dit betekent dat de pensioenpremie voor de werkgever hoger is geworden

De looptijd van deze Cao is 24 maanden (1 april 2025 t/m 31 maart 2027).

Toekomstgericht Werkgeverschap (TGW)

Er is voor de vier MER-organisaties gekozen voor een samenhangende aanpak onder de vlag van 'Toekomstgericht Werkgeverschap' (TGW). Hierbij worden verschillende ontwikkellijnen, te weten:

0. "Een leven lang leren": met behulp van een interne MER-academie bouwen we aan "een lerende omgeving" waarin ook de ontwikkeling van de digitale vaardigheden van onze medewerkers een belangrijke plek krijgt. De verwachting is dat de MER-academie in het najaar van 2025 'live' gaat.
1. Een werkgeversmerk voor de MER-organisaties: we bouwen aan een krachtige, aantrekkelijke positionering van de MER-organisaties op de krappe arbeidsmarkt. De kracht van de MER-samenwerking wordt daarbij strategisch gepositioneerd.

2. We versterken onze wervingskracht door professionalisering van onze arbeidsmarktanalyse, onze arbeidsmarketing en de inzet van data gedreven recruitment. In het laatste kwartaal wordt de keuze gemaakt voor een systeem dat ons hierbij gaat ondersteunen.
3. We vergroten ons vermogen om te anticiperen op toekomstige personeelsbehoeften zodat we meer mogelijkheden creëren om in die personeelsbehoefte te voorzien.
4. We versterken de mogelijkheden tot instroom van nieuwe en doorstroom van huidige medewerkers. Zodoende kunnen we een bredere doelgroep benaderen op de arbeidsmarkt en kunnen we medewerkers langer behouden door het bieden van ontwikkel- en loopbaanmogelijkheden.
5. We verminderen de kwetsbaarheid door het versterken van de mogelijkheden om medewerkers breder in te kunnen zetten in de MER-samenwerking.
6. We versterken de vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. Dat werkt direct door in de arbeidstevredenheid waardoor de kans op behoud van medewerkers wordt vergroot
7. We verbeteren de kwaliteit van de instroom van nieuwe medewerkers door onboardingprogramma's.

Personeelsplanning

Strategische personeelsplanning blijft een belangrijk instrument waarmee het management inzicht verkrijgt in welke HR-interventies nodig zijn om de personele inzet optimaal af te stemmen op de (bestuurlijke) opgaven. De samenhang tussen personeelsplanning, organisatieontwikkeling, opleiden en goede gesprekken versterken elkaar in het realiseren van een toekomstbestendige organisatie. Vanaf 2026 wordt dit proces verder geoptimaliseerd.

HRM-kengetallen

Peildatum 30 juni 2025

Leeftijdsopbouw per 30 juni 2025							
	Totaal	< 25	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55-59	> 60
Totaal aantal medewerkers	185	2	29	44	56	25	29
Mannen	100		13	24	32	12	19
Vrouwen	85	2	16	20	24	10	10

Deeltijdfactor per 30 juni 2025		Aantal		Percentage	
	TOTAAL	Fulltime	Parttime	Fulltime	Parttime
Totaal aantal medewerkers	185	119	66	65%	35%
Mannen	100	88	12	48%	6%
Vrouwen	85	31	54	17%	29%

Ontwikkeling gemiddeld ziekteverzuimpercentage	
2019	4,22%
2020	6,41%
2021	7,27%
2022	7,24%
2023	5,71%
2024	4,04%
2025	6,46%

Schaalbezetting per 30 juni 2025		
Schaal	Aantal medewerkers	%
A	2	1%
0 t/m 3	0	0%
4 t/m 6	33	18%
7 t/m 9	67	36%
10 t/m 12	77	42%
13 en hoger	6	3%
Totaal	185	100,0%

Ontwikkeling personeelsbestand	
2020	126,85 fte
2021	129,47 fte
2022	132,47 fte
2023	133,36 fte
2024	150,42 fte
2025	169,79 fte
Indicatoren/kengetallen	
Wettelijk voorgeschreven	
Formatie fte per 1.000 inwoners	5,23 fte
Bezetting fte per 1.000 inwoners	5,20 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 454
Kosten externe inhuur als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	3,80%
Overhead in % van totale lasten	7,52%

Financiën

Beleids- en budgetcyclus

In 2026 worden de volgende producten uit de beleids- en budgetcyclus (BBC) aan de raad aangeboden:

Raad	Product
Juni/juli	jaarrekening 2025
Juni/juli	1 ^e bestuursrapportage 2026
Juni/juli	kadernota 2027
November	begroting 2027
December	2 ^e bestuursrapportage 2026

In november 2027 wordt de nieuwe nota reserves en voorzieningen 2027 aan de raad voorgelegd. In 2026 vindt enkel een bijstelling van de reserves en voorzieningen plaats.

Tax Control Framework (TCF)

De Belastingdienst dringt er bij gemeenten steeds meer op aan om een TCF op te stellen. In 2024 is gestart met een nulmeting hiervoor. Aangezien een deel van de fiscale processen van de gemeente door Servicecentrum MER wordt uitgevoerd, wordt er een TCF voor alle vier de MER-organisaties uitgewerkt. Een solide TCF bestaat uit beheersmaatregelen die gezamenlijk zorgen voor een borging van de fiscaliteit binnen de gemeente en Servicecentrum MER. De beheersmaatregelen passen bij voorkeur binnen de lopende processen van de gemeente en Servicecentrum MER, waar de fiscaliteit integraal onderdeel van uitmaakt. Een TCF is geen op zichzelf staand product, maar een samenstelling van gedetailleerde acties die zoveel mogelijk opgaan in de reguliere werkafspraken en procedures. In 2025 is gestart met de uitwerking van het TCF en hebben tussentijdse overleggen ter afstemming met de Belastingdienst plaatsgevonden. Afronding van het TCF-traject is voorzien in 2026.

Kostentoerekening

Omdat medewerkers van de gemeente ook werken aan investeringen en grondexploitaties, worden de gewerkte uren hiervan toegerekend aan de betreffende investeringen en exploitaties. Dit is gerechtvaardigd vanuit het oogpunt van kosten toerekenen waar ze thuishoren en is ook bedrijfseconomisch gebruikelijk.

Relatie met programma's

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke organisatie maar ook de 'bestuurlijke' organisatie. De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Het slagen van de programma's is voor een belangrijk deel afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Er is een samenhang tussen het programma Bevolking en Bestuur en de paragraaf Bedrijfsvoering. De paragraaf richt zich op de reguliere operationele kaders terwijl het programma zich meer richt op de relatie tussen de inwoners en de gemeente.

Informatisering

De komende jaren staat de verdere digitalisering centraal in de doorontwikkeling van de informatievoorziening binnen de vier MER-organisaties. Team Informatisering speelt een cruciale rol in het vormgeven van deze doorontwikkeling. Net zoals in 2025 zijn alle nieuwe ontwikkelingen opgehangen aan de zes thema's die er binnen team Informatisering zijn gedefinieerd om een herkenbare verbinding te leggen tussen het projectenportfolio en het informatiseringsbeleid.

1. Het *thema Digitale dienstverlening*, waarin de focus ligt op het faciliteren van diensten en ondersteuning aan inwoners door de vier MER-organisaties;
2. Het *thema Digitaal samenwerken*, waarin het samenwerken centraal staat, zowel met directe collega's als met partners in het netwerk;
3. Het *thema Smart technologie & innovatie*, waarin de focus ligt op het onderzoeken en inzetten van nieuwe ideeën en technologieën, zolang ze veilig zijn, om de dienstverlening van de gemeenten te verbeteren, kosten te verlagen en het leven van de inwoners beter te maken;
4. Het *thema Data & informatiehuishouding*, waarin de manier waarop de vier MER-organisaties gegevens en informatie verzamelen, opslaan, organiseren, beheren en gebruiken centraal staat;
5. Het *thema Cybersecurity & gegevensveiligheid*, dat zich richt op de bescherming van informatie en waarborgen van de privacy;
6. Het *thema Techniek en ICT*, dat zorg draagt voor een stevige en betrouwbare ICT-infrastructuur als basis voor de informatievoorziening van de vier MER-organisaties.

Uiteindelijk dragen de activiteiten in de verschillende thema's allen bij aan het realiseren van het gestelde doel om de deelnemende klantorganisaties te ontzorgen door moderne informatiseringsfaciliteiten en diensten op een veilige manier beschikbaar te stellen tegen een marktconforme prijs.

Doelstellingen in 2026

De vier MER-organisaties willen vanuit de gezamenlijk visie op dienstverlening de bedrijfsvoering uniform vormgeven. Team Informatisering neemt de i-component hierin voor haar rekening. Daarnaast krijgt de verdere digitalisering van de MER-informatiehuishouding de komende jaren de nodige aandacht evenals het terugdringen van de fysieke informatiedragers. Het uiteindelijke doel is om te voldoen aan de strengere eisen voor het bewaren, toegankelijk maken en vernietigen van overheidsdocumenten.

Een andere doelstelling is het toekomstbestendiger en efficiënter in richten van de werkplek van de MER-medewerkers, met de 'werkplek van de toekomst'. De nieuwe werkplek gaat de digitale samenwerking tussen de medewerkers van de vier organisaties nog beter faciliteren. De grote verandering daarin vindt plaats in 2025 met de overstap naar het Microsoft 365-platform. Vervolgens, in het verlengde hiervan, verbetert Team Informatisering de werkwijze rond de bewaring en deling van bestanden.

In 2026 krijgt het data gedreven werken zijn daadwerkelijk beslag met de inzet van het MER-datawarehouse. Een betere regievoering op het de inrichting van het MER-applicatielandschap en de vele gegevensuitwisselingen gaat zorgdragen voor meer grip en een betere beheersbaarheid.

De verkenning van nieuwe digitale technologieën op basis van AI leiden mogelijk tot een verbetering van de dienstverlening van Informatisering. Verder is als doel gesteld om het MER-applicatielandschap te blijven moderniseren en daarin de overstap naar de Cloud verder uit te breiden.

Nieuwe verplichtingen, voortkomend uit Europese verordeningen rond Cybersecurity & gegevensveiligheid vertaald Team Informatisering samen met de teams van de vier organisaties naar bestaande werkprocessen, werkwijzen en in gebruik zijnde informatiesystemen.

Activiteiten in 2026

Het gezamenlijke Programma Dienstverlening is gericht op het verder vorm geven van de gezamenlijk visie op dienstverlening. In het programma zijn diverse projecten opgenomen met een i-component, gericht op het bieden van de digitale oplossingen t.b.v. de dienstverlening. Voorbeelden van opgenomen projecten met een i-component zijn o.a. de mogelijke vervanging van de burgerzakenapplicatie, verbetering van de informatievoorziening rond MOR-meldingen en het kunnen voldoen aan de gestelde informatie-eisen vanuit wet- en regelgeving zoals de Wet open overheid (Woo), de Wet digitale overheid (Wdo) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv).

De verdere digitalisering van de MER-informatiehuishouding krijgt vorm door een verdere duurzame digitale archivering en de uitvoering van het informatiebeheerplan en het substitutiebeleid. De nieuwe archiefwet vereist een zorgvuldige voorbereiding om te voldoen aan de strengere eisen voor het bewaren, toegankelijk maken en vernietigen van overheidsdocumenten. De komende jaren staan ook in het teken van het treffen van voorbereidingen voor aansluiting op het e-depot.

De realisatie van de werkplek van de toekomst gaat de MER-medewerkers nog beter faciliteren. De nieuwe werkplek is volledig gebaseerd op het gebruik van laptops, en gebruikmaking van het Microsoft 365-gebruikersportaal. In dit portaal zijn alle applicaties te vinden die iemand nodig heeft voor het uitvoeren van zijn of haar werk. Hierbij hoort ook de ingebruikname van de OneDrive-functionaliteit die Microsoft 365 biedt.

Het data gedreven werken krijgt concreet vorm met de terbeschikkingstelling van integrale rapportages en dashboards uit het MER-datawarehouse, waarin data uit verschillende bronsystemen zijn geïntegreerd, die diepgaandere informatieanalyses mogelijk maken. Om de regie op de inrichting van het applicatielandschap en vele interne & externe gegevensuitwisselingen verder te verbeteren, krijgt het documenteren van de inrichting van het MER-applicatielandschap een efficiëntere opzet. Een betere regie draagt zorg voor een efficiënter verloop van de modernisering van het MER-applicatielandschap. Vernieuwing van applicaties vindt steeds meer plaats door middel van een verplaatsing van applicaties naar de Cloud. Daarvoor is er voldoende aandacht voor goed contractbeheer en leveranciersmanagement nodig om de afhankelijkheid van leveranciers het hoofd te bieden.

In 2025 is er reeds een pilot gestart, gericht op de inzet van een virtuele AI servicedesk-assistent om de dienstverlening van Informatisering nog meer af te stemmen op de MER-medewerkers. Indien de resultaten van de pilot voldoende succesvol zijn, behoort een continuering van de pilot in 2026 tot de mogelijkheden.

Uit Europese verordeningen volgt nieuwe wet- en regelgeving die zich met name toespitst op privacy, cybersecurity, datadeling en de veilige toepassing van nieuwe technologieën o.a. NIS2, AVG, AI-act. Ook de Wet open overheid (Woo) en de Wet politiegegevens (Wpg) zullen veel aandacht blijven vragen. Met de nieuwe nationale Cyberbeveiligingswet, die voortkomt uit de NIS2-verordening, zal de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) worden verankerd in de wet en komt er een landelijke toezichthouder op de naleving van de BIO. Voor de MER-samenwerking betekent dit de komende jaren een strengere toepassing van de BIO, toezicht op het aantoonbaar

voldoen aan de BIO en nieuwe aandachtsgebieden waar de MER-organisaties nog grote stappen moeten zetten om de interne beheersing op orde te krijgen.

Gegevensveiligheid (informatiebeveiliging en privacy)

Digitale informatie staat steeds meer centraal in de dienstverlening en ondersteunende processen van de gemeente. Dit gaat gepaard met risico's op het gebied van informatieveiligheid en privacy, zoals datalekken, (onbedoeld) onrechtmatig handelen, het uitvallen van informatiesystemen en toenemende cybercriminaliteit. Inwoners, ondernemers en ketenpartners moeten er op kunnen vertrouwen dat hun gegevens in goede handen zijn bij de gemeente Echt-Susteren. Bovendien is de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening afhankelijk van de beschikbaarheid, kwaliteit en betrouwbaarheid van die informatie.

Door maatregelen op het gebied van gegevensveiligheid op een voldoende hoog niveau te brengen, de basis op orde te krijgen en aantoonbaar te voldoen aan hiervoor opgestelde normenkaders, kunnen we de gegevensveiligheid waarborgen. Gegevensveiligheid staat niet op zichzelf, maar is een kwaliteitsaspect van alle gemeentelijke processen waarbij informatie wordt verwerkt. Op basis van risicoanalyses en richtlijnen worden de maatregelen bepaald. Gegevensveiligheid is geen eenmalige actie, maar een continu proces om informatiebeveiligingsrisico's en privacyrisico's te beheersen.

Servicecentrum MER heeft de regie op het gebied van gegevensveiligheid voor de gemeente Echt-Susteren. Adviesrollen voor informatiebeveiliging en privacy zijn in een kernteam belegd in het servicecentrum. SC MER voorziet de gemeente Echt-Susteren van instrumenten en ondersteuning waarmee de basis op orde kan worden gebracht en de gegevensveiligheid kan worden gewaarborgd. We zetten hierbij vol in op het harmoniseren van deze instrumenten en processen tussen de MER-organisaties. In 2025 hebben we uitgebreide metingen en analyses uitgevoerd, zodat we in 2026 gerichtere verbetermaatregelen kunnen treffen.

De implementatie van de Cyberbeveiligingswet (Cbw) is door de Rijksoverheid uitgesteld naar 2026. De Cbw (implementatie van de Europese richtlijn NIS2) verankert de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO 2.0) in de wet, voorziet in toezicht en handhaving door de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur en brengt belangrijke accentverschillen ten opzichte van de huidige BIO. De nadruk komt nog meer op een risico gestuurde aanpak van informatiebeveiliging. Daarnaast komt er meer aandacht voor bedrijfscontinuïteitsmanagement en veilige samenwerking in de keten. Bovendien mikt de organisatie op een hoger gegevens-veiligheid volwassenheidsniveau. In 2025 is het vernieuwde uitvoeringsplan voor gegevensveiligheid van start gegaan. De uitvoering hiervan loopt in 2026 door. We doen dat uniform voor de vier MER-organisaties en nemen hierin de verhoogde ambities mee, de Cbw, en de toename van taken voor het kernteam gegevensveiligheid in SC MER.

In de jaarlijks verplichte evaluatie over gegevensveiligheid (ENSIA) moet het college verantwoordelijkheid kunnen nemen door een 'in control' verklaring af te geven over informatiebeveiligings- en privacy maatregelen. SC MER coördineert en professionaliseert dit proces voor de gemeente Echt-Susteren. Hierbij hebben we te maken met het groeipad van het landelijke normenkader. De organisatie zal meer inzet moeten plegen op het aantoonbaar voldoen van processen aan geldende normenkaders. Om de toegenomen werklast van de ENSIA-verantwoording beheersbaar te houden wordt de gemeente Echt-Susteren in het ENSIA-proces meer ontzorgd door SC MER.

Juridische zaken

Naast juridische advisering aan bestuur, management en aan de gehele ambtelijke organisatie is er doorlopend aandacht voor juridische kwaliteitszorg en risicomanagement. Vanuit de gemeentelijke organisatie en het Servicecentrum MER wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de juridische vraagbaak- en controlfunctie. Hierdoor kunnen juridische risico's al in de voorfase worden afgewend en schades voorkomen. De verwachting is dat de juridische vraagbaak- en

controloffunctie in 2026 zich doorzet en dat er meer juridisch advies wordt ingewonnen op verschillende beleidsterreinen. Bij nieuwe wetgeving wordt het mandaatregister op het terrein van de uitvoeringstaken van de MER-partners aangepast en geharmoniseerd.

Bezwarenproces

Gelet op de ervaren inefficiënties in het bezwarenproces tussen de MER-gemeenten en het Servicecentrum MER wordt een harmonisatie en uniformering van de administratieve afhandeling van het bezwaarproces nagestreefd. In 2026 zal het ingezette harmonisatieproces worden geëvalueerd. In het bezwarenproces zal verder ingezet blijven worden op pre-mediation wat in voorkomende gevallen tot een minnelijke oplossing dan wel het intrekken van het bezwaarschrift heeft geleid.

Klachtafhandeling

Bij de afhandeling van klachten over gedragingen van het bestuursorgaan en/of medewerkers onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan wordt zoveel mogelijk de minnelijke procedure toegepast omdat dit in veel gevallen tot een voor alle betrokkenen positief resultaat leidt. Voor de afhandeling van klachten over het Servicecentrum MER geldt dat de ontvangst en registratie van die klachten en ook de bewaking van de procedure in 2026 bij het Servicecentrum MER komt te liggen. De klachtenregeling van het Servicecentrum is daarop aangepast. Periodiek zal er door het Servicecentrum MER een terugkoppeling worden gegeven aan de moedergemeente waarmee er zicht blijft op de aard en omvang van het aantal klachten. Daarnaast kan een klacht, respectievelijk de afwikkeling ervan, bijdragen aan verbetering van de dienstverlening.

Wet open overheid (Woo)

De Woo geeft regels over het actief openbaar en toegankelijk maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De wet verplicht overheidsorganisaties documenten in elf categorieën (wet- en regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, bestuurstaken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen en klachten) actief openbaar te maken, welke taak mogelijk extra informatie meebrengt. Een projectgroep in MER-verband is bezig met de gefaseerde implementatie van het wettelijk traject van de actieve openbaarmaking van categorieën van besluiten. De verwachting is verder dat ook in 2026 veelvuldig een beroep wordt gedaan op de Woo voor het toezenden van informatie inzake bestuurlijke aangelegenheden (passieve openbaarmaking). Voor de beleidsvoornemens in het kader van de Woo wordt verwezen naar de Openbaarheidsparagraaf.

Facilitaire Zaken

Ontwikkelingen binnen het cluster Interne Diensten

Binnen het cluster Interne Diensten zijn we volop in ontwikkeling. We werken aan het verbeteren van onze manier van werken en aan verdere professionalisering. Daarom zijn facilitaire zaken, gebouwenbeheer en de teamsecretariaten samengevoegd tot één team. Zo kunnen we de interne dienstverlening beter organiseren en samenwerken. We besteden ook aandacht aan de ontwikkeling van onze medewerkers en het verbeteren van onze processen en systemen.

Voortgang aanpassingen gemeentehuis

Bij de vaststelling van de eerste bestuursrapportage 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met de benodigde investering voor de voorgenomen aanpassingen aan het gemeentehuis. Aansluitend is gestart met de nadere uitwerking en voorbereiding van het project. In deze fase worden onder andere een programma van eisen opgesteld, diverse (milieu)technische onderzoeken uitgevoerd,

een bestek voorbereid, en de aanbestedingsprocedure opgestart ten behoeve van de uiteindelijke gunning van de werkzaamheden.

In verband met de toegekende DUMAVA-subsidie geldt als randvoorwaarde dat de verduurzamingsmaatregelen in het oudbouwdeel van het gemeentehuis uiterlijk op 9 december 2026 afgerond moeten zijn. De planning is dat begin 2026 een start wordt gemaakt met de verbouwingswerkzaamheden aan het gemeentehuis.

Contracten

Met het oog op de komende verbouwing worden de huidige facilitaire contracten zo optimaal mogelijk verlengd. Hierbij wordt gelet op de kwaliteit van de dienstverlening en dat de kosten binnen het beschikbare budget blijven.

Bij het verlengen van de contracten worden de richtlijnen van de organisatie gevolgd. Dit betekent dat, waar nodig, college- of raadsvoorstellen worden opgesteld en ingediend.

Daarnaast worden de aanbestedingen voor de verlengde contracten tijdens of na de verbouwing uitgevoerd volgens de inkooprichtlijnen. Zo sluiten de nieuwe contracten aan op de wensen en eisen die voortkomen uit de verbouwing

Evenementen

In 2026 zal de gebruikelijke facilitaire ondersteuning geleverd worden bij in- en externe evenementen.

3.6 Paragraaf verbonden partijen

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vastgelegd dat de paragraaf verbonden partijen wordt opgesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen;
2. Stichtingen/verenigingen;
3. Coöperaties/vennootschappen.
4. Overige verbonden partijen.

De betekenis van deze paragraaf is afhankelijk van de vraag of er een Nota Verbonden Partijen aanwezig is, waarin een kader stellend overzicht is opgenomen. De paragraaf verbonden partijen kan zich dan beperken tot het geven van een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en de financiële aspecten er van.

Inleiding

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de zogenaamde 'verbonden partijen'. Dit zijn rechtspersonen waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. De gemeente heeft een bestuurlijk belang, als ze een zetel heeft in het bestuur, of als ze stemrecht heeft. De gemeente heeft een financieel belang, als zij geld ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement, of als financiële problemen bij de betreffende rechtspersoon verhaald kunnen worden op de gemeente.

Een partij die jaarlijks een subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij.

Visie en beleid over verbonden partijen

De gemeente Echt-Susteren streeft ernaar om een bestuurlijk en financieel belang te houden in die organisaties die een bijdrage leveren aan het openbaar belang en waarvan de activiteiten aansluiten bij het beleid zoals dat door de gemeente Echt-Susteren wordt gevoerd.

De Nota verbonden partijen 2022 is vastgesteld in de raadsvergadering van 14 december 2022. In deze nota is het beleid over verbonden partijen geformuleerd en is meegenomen de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen die in 2022 is vastgesteld door de Eerste Kamer.

Algemeen

Bij het aangaan en continueren van samenwerking met - of deelnemingen in - verbonden partijen, is het van belang om af te wegen:

- Wat is de meest doelmatige manier om de betreffende taak uit te voeren?
- In hoeverre is gegarandeerd, dat de verbonden partij bij de taakuitvoering de resultaten realiseert die de gemeente voor ogen staan?
- Heeft de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in de taakuitvoering?

De gemeente Echt-Susteren heeft bestuurlijke en financiële belangen in diverse verbonden partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente Echt-Susteren beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden over deze partijen. Een volledig overzicht van de partijen waarin de gemeente bestuurlijk en/of financieel per 31 augustus 2025 participeert, treft u in deze paragraaf aan.

Samenwerking is noodzakelijk. Alle taken die de gemeente samen met anderen beter, efficiënter en effectiever kan doen dan alleen, komen daarvoor in principe in aanmerking. Alleen, hierbij moet iedere keer opnieuw de schaal in aanmerking genomen worden. Een grotere schaal biedt vaak een groter draagvlak (economisch, kennis, distributie). Daarnaast kan uiteraard in bepaalde gevallen ook nog worden gekozen voor uitbesteden.

Het niveau van samenwerking kan uiteraard ook verschillen. Samenwerking is mogelijk op gebied van gezamenlijke beleidsontwikkeling, als overlegplatform of voor uitvoerende taken. Voor de uitvoerende taken kan men ook kiezen voor andere uitvoeringsorganisaties. Verder kan samenwerking nog worden gesplitst in verplichte en vrijwillige samenwerking. Verplichte samenwerking kent de gemeente bijvoorbeeld op het gebied 'rood-wit-blauw': brandweer, rampenbestrijding en politie.

Overzicht verbonden partijen per 31 augustus 2025

Nr.	Naam
A. Gemeenschappelijke regelingen	
1.	Veiligheidsregio Limburg-Noord
2.	Westrom
3.	Omnibuzz
4.	Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)
5.	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
6.	Reinigingsdienst Maasland
7.	Openbaar lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette
8.	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)
9.	Euregio Rijn-Maas-Noord
10.	Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)
11.	Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)
B Stichtingen / verenigingen	
1.	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing
2.	Visit Zuid-Limburg
3.	Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)
4.	Stichting Natuur- en landschapsontwikkeling Echt-Susteren
C Coöperaties / vennootschappen	
1.	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.
2.	C.V. Inkoopcentrum Zuid
3.	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
4.	N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)
5.	Herontwikkeling Bocage
6.	Deelneming Enexis Holding N.V.
7.	Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
8.	Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek
D Overige verbonden partijen	
1.	Euromosa
2.	Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)
3.	Samenwerking Midden-Limburg
4.	Regionale Energie Strategie Noord- en Midden-Limburg (Centrumregeling RES NML)

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord	
Doel	De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan intergemeentelijke samenwerking op de schaal van Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel: De behartiging van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen voor: a) De brandweerzorg; b) De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; c) De rampenbestrijding en crisisbeheersing; d) Het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; e) Het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio; f) De publieke gezondheidzorg als bedoeld in de Wet publieke gezondheid.
Nut	De gemeente heeft de regie op het lokale integrale veiligheidsbeleid. Sommige veiligheidsonderwerpen zijn echter regionaal belegd omdat dit qua schaalgrootte en efficiëntie voordelen biedt. Zo zijn de Veiligheidsregio's in het leven geroepen om de crisisbeheersing en rampenbestrijding in Nederland goed te beleggen.
Noodzaak	Artikel 9 Wet veiligheidsregio's (Wvr). De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 (Veiligheidsregio Limburg-Noord), treffen een gemeenschappelijke regeling, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: veiligheidsregio.
Effecten	De effecten van de GR (zo mogelijk objectief meetbaar): • Inventarisatie van risico's van branden, rampen en crises; • Adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of op grond van de wet aangewezen gevallen en in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; • Adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid; (het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al wat daarmee verband houdt en het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand); • Voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; • Instellen en in stand houden van een brandweer; • Instellen en in stand houden van een Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen; • Voorzien in de meldkamerfunctie; • Aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; • Inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de Veiligheidsregio.

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord	
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Vestigingsplaats	Venlo
Deelnemers	Limburgse gemeenten vanaf Echt-Susteren en noordelijker.
Bestuursstructuur	Het aantal deelnemers aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord bestaat per 31 augustus 2025 uit 15 gemeenten. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling bestaat een bestuurscommissie GGD en een bestuurscommissie Veiligheid. De bestuurscommissies zijn adviserend aan het AB.
Financiën	De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2025 € 3.990.000 2026 € 4.290.000 2027 € 4.363.000 2028 € 4.363.000 2029 € 4.363.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 8.014.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 11.268.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 47.551.000

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord	
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 40.725.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 5.271.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	€ 5.316.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	€ 42.912.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	€ 48.749.000
Solvabiliteit (EV / VV)	21,70%
Resultaat 2024	€ 3.716.000
Risico	De deelnemende gemeenten kunnen bij niet nakomen van financiële verplichting, door aangetrokken geldleningen of verstrekte garanties, hoofdelijk worden aangesproken (art 32). Bij uittreding uit de gemeenschappelijke regeling regelt het algemene bestuur de gevolgen hiervan. Bij opheffing wordt een liquidatieplan opgesteld met daarin de gevolgen van de deelnemende gemeenten.

2. Westrom	
Doel	Westrom heeft tot doel om mensen die door lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap niet onder normale omstandigheden kunnen werken met de juiste aanpassingen en begeleiding kunnen werken.
Nut	De GR Westrom is in stand gebleven om als formeel werkgever te dienen voor de Wsw-medewerkers. Doon Roermond B.V. voert in opdracht van de Westrom de Wsw uit voor de inwoners van de gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.

2. Westrom	
Noodzaak	De Wet sociale werkvoorziening (WSW) is bedoeld voor mensen die door een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap niet onder normale omstandigheden kunnen werken. Sinds 1 januari 2015 kunnen er geen nieuwe mensen meer instromen in de WSW. Alleen mensen die voor die datum al een WSW-indicatie hadden én in WSW-verband aan de slag waren, komen in aanmerking voor verlenging van die indicatie. Gemeenten begeleiden mensen met een arbeidsbeperking na 1 januari 2015 op grond van de Participatiewet zoveel mogelijk naar regulier werk. Daarmee vervult Westrom als sociaal ontwikkelbedrijf een belangrijke rol bij het aan het werk helpen van mensen met een WSW-indicatie.
Effecten	Het aantal WSW-medewerkers per ultimo 2025 bij of via Westrom bedraagt 484 fte tegen 529,18 fte per ultimo 2024. Daarmee vervult Westrom een belangrijke maatschappelijke functie en is Westrom één van de grotere werkgevers in de regio.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Westrom is een bedrijfsvoeringsorganisatie van 5 Midden-Limburgse gemeenten. Het betreft een collegeregeling in de zin van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Aan het hoofd van deze bedrijfsvoeringsorganisatie staat een bestuur. Het betreft een ongeleed bestuur (één bestuursorgaan). Het bestuur bestaat uit één lid van het college van burgemeester en wethouders van elke deelnemende gemeente. Het college kan het eigen lid van het bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid van het bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het bestuur moet voor 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerpbegroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Westrom krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad binnen acht weken na ontvangst van de stukken aan het bestuur van Westrom zijn zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Het algemeen bestuur beoordeelt en bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden worden opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting. Het algemeen bestuur van Westrom stelt de stukken voor 1 juli vast. Naast deze verantwoordingsplicht van het lid van het bestuur aan college en raad heeft de gemeenteraad altijd nog de mogelijkheid om op grond van de Gemeentewet het vertrouwen in de wethouder of het lid van het bestuur op te zeggen. Dit is het meest vergaande middel dat de gemeenteraad kan inzetten.
Vestigingsplaats	Roermond

2. Westrom	
Deelnemers	Per 31 augustus 2025 waren er de volgende deelnemers: gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond
Bestuursstructuur	Er is een bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.669.026
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 7.176,410
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.429.542
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 2.180.750
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 4.110.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	€ 4.640.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Resultaat 2024	€ 2.507.385

2. Westrom

Financiën	De verdeling van de gemeentelijke bijdrage vindt zijn basis in de afspraken voor de GR (de regeling baten en lasten Westrom). Vanaf de begroting 2019 worden voor de te betalen gemeentelijke bijdrage(n) aangepaste (kosten-) verdeelsleutels gehanteerd. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeentelijke bijdrage(n) aan de Westrom in het negatief subsidieresultaat verrekend worden naar rato van de loonsom Sw'ers per deelnemende gemeente van het voorbije jaar. De gemeentelijke bijdrage ter bekostiging van een deel van de infrastructuur kent een andere verdeelsleutel namelijk op basis van inwoneraantal per (vaste) peildatum 31 december 2016 voor de restant huurperiode van het bedrijfspand De Hanze. De gemeentelijke bijdrage aan de Westrom bedraagt in: 2025 € 232.892 2026 € 144.418 2027 € 125.490 2028 € 35.275 2029 € 0 De bijdrage van het ministerie die volledig wordt doorbetaald is op basis van de algemene uitkering: 2025 € 3.241.000 2026 € 3.060.000 2027 € 2.910.000 2028 € 2.651.000 2029 € 2.442.000
Risico	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort binnen de Westrom.
Toekomst	Vanaf 2025 zal de GR Westrom GR enkel nog fungeren als formeel werkgever voor de Wsw-medewerkers. De verdere uitvoering van de Wsw is per 1 januari 2025 opgedragen aan Doon Roermond B.V.

3. Omnibuzz

Doel	Omnibuzz is de organisatie die voor haar klanten (reizigers en gemeenten) het vervoer met de regiotaxi regelt. Inwoners die een beperking ondervinden m.b.t. het vervoer en het zich lokaal verplaatsen kunnen bij de gemeente een aanvraag doen voor de regiotaxi.
-------------	---

3. Omnibuzz

	Omnibuzz verstrekt de vervoerspassen en verzorgt de administratieve afhandeling van het reizen. Sinds augustus 2024 en augustus 2025 voert Omnibuzz respectievelijk ook het leerlingenvervoer en het jeugdwetvervoer uit voor de gemeente. Het leerlingenvervoer heeft als doel leerlingen die afhankelijk zijn van een verder weg gelegen school toegang tot onderwijs te bieden. Het jeugdwetvervoer is er op gericht jeugdigen te vervoeren die GGZ-behandelingen nodig hebben. Taken: administratie en beheer van het klantenbestand, planning van de ritten, pasverstrekking, klachtenafhandeling, advisering aan pashouders over het op maat maken van de vervoerswensen, adviseren aan gemeenten over beleidsontwikkeling, communicatie via (nieuws)brieven aan reizigers, persberichten, veel gestelde vragen, informatiefolders, planning en control, het voeren van een financiële administratie (automatische incasso reizigers, betaling vervoerders), het opstellen van de begroting en jaarrekening, tussentijdse financiële rapportages, het doen van calculaties en controle van ritgegevens, waarborgen van kwaliteit door een bonus/malus systematiek en controle op tijdigheid van uitgevoerde ritten, het doen van klanttevredenheidsonderzoeken.
Nut	Wmo vervoer Door de samenwerking met de deelnemende gemeenten is Omnibuzz in de loop van de jaren uitgegroeid tot een organisatie die rekening houdt met de belangen van gemeenten en hun inwoners. Omdat er wordt samengewerkt met 32 gemeenten vindt er afstemming plaats over beleid en uitvoering rondom de regiotaxi. Dat biedt uniformiteit en schaalvoordelen.
Noodzaak	Wmo vervoer • Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten. • Omnibuzz heeft een groot bereik in de provincie. • Omnibuzz verzekert de klanten van een juiste uitvoering door de ervaring en deskundigheid op gebied van collectief vraagafhankelijk vervoer. • Omnibuzz neemt administratie uit handen. Zij zorgt voor controle op de ritgegevens en geeft inzicht in het gebruik en de kosten. • Omnibuzz evalueert de dienstverlening en handelt klachten af. • Omnibuzz verzorgt de coördinatie tussen de reiziger en deelnemende gemeenten.
Effecten	Wmo vervoer De GR Omnibuzz zorgt dat klanten (ook diegenen die daarbij ondersteuning nodig hebben) optimaal vervoerd worden en daardoor deel kunnen blijven nemen aan maatschappelijke activiteiten. De GR Omnibuzz werkt in overleg met de gemeenten en klanten continu aan kwaliteitsverbeteringen en beheersbaarheid van vervoersvormen. Het efficiënter organiseren van vervoer levert resultaten op duurzaamheid (minder voertuigen nodig) en zorgt dat vervoer binnen de gemeentelijke begrotingen mogelijk blijft. Dit sluit aan bij de (al ingezette) kanteling in het sociaal domein, het bevorderen van

3. Omnibuzz	
	zelfredzaamheid en het zo veel als mogelijk gebruik maken van algemeen (voor iedere inwoner) toegankelijke voorzieningen (bijvoorbeeld het openbaar vervoer). Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Wmo vervoer GR Omnibuzz is een collegeregeling in de vorm van een openbaar lichaam. Een collegeregeling wil zeggen dat de colleges van de deelnemende gemeenten de regeling hebben getroffen. Dit houdt ook in dat er geen raadsleden in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling plaats kunnen nemen. De gemeenteraad kan het eigen lid van het algemeen bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid van het algemeen bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het dagelijks bestuur moet voor 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. De algemene financiële en beleidsmatige kaders geven een aanwijzing over de hoogte van de eigen bijdrage, de beleidsvoornemens en de prijscompensatie. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerpbegroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Omnibuzz krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz hun zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Niet het dagelijks bestuur maar het algemeen bestuur, waarin alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd, bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden worden opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting.
Deelnemers	Wmo vervoer Alle Limburgse gemeenten, met uitzondering van Mook en Middelaar. Leerlingenvervoer Alle Midden-Limburgse gemeenten, met uitzondering van Leudal. Jeugdwetvervoer Echt-Susteren, Maasgouw, Weert en Nederweert.

3. Omnibuzz	
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke Regeling. Er is een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door 30 wethouders van de deelnemende gemeenten (van elke afzonderlijke gemeente is de portefeuillehouder Wmo lid van het AB). Het Dagelijks Bestuur van Omnibuzz wordt gevormd door zeven portefeuillehouders van deelnemende gemeenten (drie portefeuillehouders uit Noord-Limburg en vier uit Zuid-Limburg). De bestuurlijke commissie voor het leerlingen- en jeugdwetvervoer brengt advies uit, daar waar het voor dit vervoer relevante ontwerpen betreft. Deze commissie bestaat uit de betrokken portefeuillehouders.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 3.005.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.423.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.490.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 7.608.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 785.515
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	€ 779.391
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	€ 6.722.320
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	€ 7.254.133
Resultaat 2024	€ 631.000
Financiën	Wmo vervoer Iedere gemeente betaalt het werkelijke aantal zones die de geïndiceerde inwoners met Omnibuzz reizen. De beheerskosten worden voor 50% afgerekend op basis van het aantal pashouders en voor 50% op basis van het aantal inwoners. Leerlingen- en jeugdwetvervoer Voor het leerlingen- en jeugdwetvervoer wordt afgerekend op basis van daadwerkelijk gereden vervoer. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in:

3. Omnibuzz	
	2025 € 767.065 2026 € 894.835 2027 € 921.653 2028 € 947.289 2029 € 976.618

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
Vestigingsplaats	Statutair: Echt Locaties: Maasbracht (afdeling Omgevingsdienst), Echt (afdeling Sociaal Domein en concernstaf), St. Odiliënberg (afdeling Bedrijfsvoering)
Doel	Het algemene doel van de Gemeenschappelijke Regeling MER (werknaam: Servicecentrum MER) is een adequate uitvoering van diverse taken op het gebied van het omgevingsrecht, sociaal domein en bedrijfsvoering voor de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Nut	Binnen het Servicecentrum MER bundelen de drie gemeenten hun afzonderlijke kwantitatieve en kwalitatieve uitvoeringscapaciteit, wat hen in staat stelt de kwaliteit en klantgerichtheid van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en continuïteit te borgen en kosten te reduceren, zonder daarbij te zeer in te boeten op sturingsmogelijkheden en 'bestuurlijke nabijheid'.
Noodzaak	<i>Omgevingsdienst</i> Onderzoeken naar verschillende landelijke (milieu)incidenten en naar de kwaliteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht (met name milieuhandhaving) hebben geleid tot de introductie van landelijke kwaliteitscriteria, die zijn verankerd in de Wet Vergunning Toezicht Handhaving. Deze kwaliteitscriteria zijn gericht op zowel de kwalitatieve als kwantitatieve capaciteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht. Aangezien de MER-gemeenten individueel niet konden voldoen aan deze kwaliteitscriteria is ervoor gekozen om in de vorm van een gemeenschappelijke regeling een uitvoeringsorganisatie op te richten die dat wel kan. <i>Sociaal Domein</i> Inspelend op de complexiteit van de drie decentralisaties binnen het Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugdwet en Wmo) is ervoor gekozen om de uitvoeringstaken op het gebied van zorg, ondersteuning en participatie te bundelen en onder te brengen binnen het Servicecentrum MER. Dit om daarmee voor cliënten ook integraler,

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)

	efficiënter en effectiever te kunnen opereren binnen het sociaal domein. <i>Bedrijfsvoering</i> Uitgangspunt is om waar mogelijk via de samenwerking op de bedrijfsvoeringstaken financiën, human resource management (HRM), informatie & automatisering (I&A) en digitale informatievoorziening (DIV) voordelen te realiseren op het terrein van kostenbeheersing, kwaliteitsverbetering, klantgerichtheid en kwetsbaarheid/continuïteit. Dit door standaardisatie/uniformering, optimalisatie en synchronisatie van processen en systemen.
Effecten	<i>Algemeen</i> In het Uitvoeringsprogramma worden concrete resultaatafspraken vastgelegd. Over de voortgang van de resultaatafspraken wordt door het Servicecentrum MER gerapporteerd aan de opdrachtgevende gemeente. De raad wordt via het jaarverslag hierover geïnformeerd. <i>Omgevingsdienst</i> Naast het feit dat het Servicecentrum op (nagenoeg) alle punten voldoet aan de landelijke kwaliteitscriteria blijkt uit deze rapportages ook een hoge klanttevredenheid, en een jaarlijkse besparing op de uitvoeringskosten <i>Sociaal Domein</i> De afdeling Sociaal Domein heeft de transitietaken en de dienstverlening aan cliënten geborgd. Vanuit deze basis worden de uitvoeringstaken verder doorontwikkeld om de komende jaren de beoogde transformatie te realiseren. <i>Bedrijfsvoering</i> De uitvoering van de basale dagelijkse bedrijfsvoeringstaken in de vorm van advisering, service en beheer over Financiën, HRM, I&A en DIV is binnen deze afdeling geborgd voor zowel de drie deelnemende gemeenten als het Servicecentrum MER zelf. Ook deze afdeling moet zich nog doorontwikkelen om een transformatie van taakgericht werken naar integrale dienstverlening te realiseren.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en begrotingswijzigingen naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting of begrotingswijziging, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van het Servicecentrum MER geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
	inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Deelnemers	De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Bestuursstructuur	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de drie colleges van burgemeester en wethouders. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden, d.w.z. één collegelid per deelnemende gemeenten, waaronder de voorzitter.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 131.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 131.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.163.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 4.030.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 131.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	€ 131.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	€ 5.585.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	€ 5.585.000
Resultaat 2024	€ 0
Financiën	Door overheveling van budgetten uit de begrotingen van de deelnemende gemeenten, beschikt de MER over een eigen begroting. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2025 € 14.549.000 2026 € 14.437.000 2027 € 14.367.000

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
	2028 € 14.367.000 2029 € 14.367.000

5. Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling is getroffen in het belang van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van enige wettelijke bepaling of beleidsregel over de heffing en invordering van: a. Gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten binnen de Wet waardering onroerende zaken, zoals dit door de deelnemende gemeenten na bereikte overeenstemming daarover met het algemeen bestuur expliciet is bepaald. b. Waterschapsbelastingen en – als hiervan afgeleid belang – de werkzaamheden van de administratie van gegevens voor bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers. De BsGW optimaliseert het maatschappelijk rendement door de volgende doelstellingen: 1. Minimaliseren van de uitvoeringskosten; 2. Optimaliseren van de belastingopbrengsten; 3. Beperken en spreiden van de risico's in de bedrijfsvoering en 4. Optimaliseren van de kwaliteit van haar dienstverlening aan de inwoner en haar deelnemers. BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor de heffing en inning van gemeentelijke en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. Deze samenwerking betekent dat de uitvoeringstaken van de waterschapbelastingen, de gemeentelijke belastingtaken en de administratieve taken van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), worden verzorgd door BsGW.
Nut	De verzelfstandiging heeft als doelstelling een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en - inning.
Noodzaak	Wettelijk of op een andere manier was er geen noodzaak om toe te treden tot BsGW. Ook zelfstandig konden de taken uitgevoerd worden.
Effecten	Het onderbrengen van genoemde werkzaamheden bij BsGW heeft geleid tot aanzienlijke structurele financiële voordelen. Zie hiervoor het raadsvoorstel met de zienswijze over de jaarlijkse begroting van BsGW.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad mag jaarlijks zijn zienswijze uitspreken over de conceptbegroting van BsGW. Daarnaast formuleert de raad zelf zijn beleid over de heffingen door deze jaarlijks vast te stellen. BsGW voert dit beleid dan uit.
Vestigingsplaats	Roermond

5. Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Deelnemers	BsGW is als zelfstandige belastingssamenwerking opgericht per 1 april 2011. Per 1 januari 2025 zijn het Waterschap Limburg en de gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel & Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert deelnemers in BsGW.
Bestuursstructuur	Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling (opgericht per 1 april 2011). Het bestuur van de regeling bestaat uit: a. Het algemeen bestuur; b. Het dagelijks bestuur; c. De voorzitter. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen en het dagelijks bestuur. In 2024 is wethouder Frische als voorzitter benoemd.
Financiën	De netto exploitatiekosten worden gedragen door de deelnemers. Om deze kosten over de deelnemers te verdelen, maakt BsGW gebruik van een methodiek waarbij de kosten worden toegerekend aan producten van dienstverlening. De verdeelsleutels voor de kosten zijn gebaseerd op de productieomvang van de deelnemers.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 2.835.000 negatief Het negatieve eigen vermogen per 31 december 2023 is ontstaan doordat de nieuwe accountant van BsGW (RSM) een andere visie heeft op de verwerkingswijze van het Ondernemings en ontwikkelplan (project OOP).
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.224.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 11.816.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 11.561.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 2.802.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	€ 2.802.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	€ 6.103.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	€ 5.815.000
Resultaat 2024	€ 3.723.000

5. Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Risico	De bedrijfsvoeringsrisico's van de Gemeenschappelijke Regeling komen voor rekening van BsGW. Daarnaast zijn er risico's die voor rekening komen van de deelnemers, onder meer risico's over de eigen belastingopbrengsten. BsGW heeft een risicoanalyse uitgevoerd op haar bedrijfsvoeringsrisico's. Voor elk van de risico's is de kans dat het zich voordoet realistisch ingeschat en de gevolgen benoemd met daarbij de omvang van de financiële impact.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2026 € 623.365 2027 € 642.675 2028 € 670.100 2029 € 701.267 2030 € 733.833

6. Reinigingsdienst Maasland

Statutaire naam	Reinigingsdienst Maasland (RD Maasland)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	RD Maasland verzorgt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval in de gemeenten Maasgouw, Roerdalen, Leudal, Horst aan de Maas en Beesel. De gemeente Echt-Susteren participeert in de GR voor het onderdeel milieuparken.
Vestigingsplaats	Haelen (gemeente Leudal)
Doel	RD Maasland is een regionaal afval inzamelbedrijf dat op 14 januari 1963 is opgericht door de voormalige gemeenten Heel, Horn en Beegden. Vervolgens is, na diverse herindelingen en uitbreiding van de samenwerkingsregeling het huidige werkgebied ontstaan. De deelnemende gemeenten zijn naast eigenaar ook de belangrijkste opdrachtgevers van RD Maasland. Echt-Susteren is per 1 januari 2014 toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling voor het onderdeel milieupark. Daarnaast voert RD Maasland diensten uit in opdracht van particulieren en bedrijven. RD Maasland wil zich met haar activiteiten onderscheiden van andere op de markt opererende afvalinzamelingbedrijven door: • op maatschappelijk verantwoorde (MVO) en doelmatige wijze zorg te dragen voor een duurzame verwijdering en nuttige toepassing van huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen; • een verbreding van het takenpakket op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte; • actief en soepel in te spelen op nieuwe vragen vanuit de lokale overheid op het gebied van arbeidsparticipatie; • de uitvoering van de taken te realiseren tegen de laagst mogelijke kosten; • bij te dragen aan educatie en voorlichting op scholen;

6. Reinigingsdienst Maasland	
	- samen te werken met aan gemeenten verbonden partijen, waaronder SW-bedrijven; - voor de inwoners van haar verzorgingsgebied herkenbaar te zijn als een bedrijf dat zich inzet voor een schone leefomgeving en een hoge klanttevredenheid.
Nut	Uitvoering van artikel 10.22 van de Wet milieubeheer. Echt-Susteren neemt alléén deel aan de milieuparken voor de inzameling van het grof huishoudelijk afval. De inwoners kunnen het grof huishoudelijk afval aanleveren bij de milieuparken in Maasbracht, Montfort en Roggel. Echt-Susteren hoeft daardoor geen eigen milieupark te exploiteren en maakt op deze wijze gebruik van op korte afstand gelegen bestaande voorzieningen. Als lid van de GR kan Echt-Susteren indien gewenst ook gebruik maken van andere diensten van RD Maasland.
Noodzaak	Door gebruik te maken van de bestaande milieuparken van RD Maasland is de noodzaak verbonden om deel te nemen aan de bestaande entiteit; de GR RD Maasland.
Effecten	De bijdrage Echt-Susteren bedraagt in 2025 € 393.385 en de kosten per aansluiting bedragen € 47,11. Er worden 8.350 aansluitingen toegerekend aan RD Maasland. De uiteindelijke kosten worden bepaald door de vaste en variabele kosten. De variabele kosten zijn afhankelijk van de hoeveelheid en soort grof afval dat jaarlijks wordt aangeleverd en van de poorttarieven.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	In de Gemeenschappelijke Regeling zijn op basis van artikel 4, lid 5, de bijzondere afspraken met Echt-Susteren couleur locale, in een aanhangsel opgenomen. - Het bestuur van de GR krijgt voor de uitvoering van haar taken de bevoegdheden van (beleids)uitvoerende aard. - De raad kan uit hun midden of uit het college van burgemeester en wethouders één lid aanwijzen als vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. - De externe inlichtingen – en verantwoordingsverplichtingen van het algemeen bestuur zijn in artikel 15 van de GR opgenomen. - De raad kan een zienswijze op de begroting van de GR uitbrengen en het algemeen bestuur van de GR moet hier bij de vaststelling rekening mee houden. - De raden van de deelnemende gemeenten gaan over toetreding, uittreding, wijziging en opheffing van de GR.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling RD Maasland wordt gevormd door de vertegenwoordigers uit de colleges van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door drie wethouders uit de deelnemende gemeenten. Wethouder Meuwissen is lid van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 1.168.000

6. Reinigingsdienst Maasland	
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.798.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.178.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.455.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 1.653.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	€ 1.653.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	€ 7.671.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	€ 6.926.000
Resultaat 2024	€ 56.591 negatief
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2025 € 406.000 2026 € 420.000 2027 € 436.000 2028 € 454.000 2029 € 472.000

7. Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel, Nut en Noodzaak	Het openbaar lichaam is in 2002 opgericht om de grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark tussen de Nederlandse en Duitse partners te bevorderen. De doelstelling is voornamelijk gericht op de ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting in het grensgebied. Het doel is te komen tot een Grenspark met een eigen identiteit die gebaseerd is op de verscheidenheid van natuur en landschap en het karakter van de mensen die hier wonen en werken en voor de bezoekers van buiten de regio een belangrijke attractie vormt. Het openbaar lichaam heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. Het openbaar lichaam voert binnen deze taak projecten uit. Zij vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese en nationale. Het grenspark werkt daarbij nauw samen met de deelnemers

7. Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette	
	en overige partners. Het grenspark levert een grensoverschrijdende bijdrage aan de regionale ontwikkelingen en de bekendheid van de grensregio vanuit toeristisch-recreatief oogpunt.
Effecten	In de periode 2023-2026 worden de actuele INTERREG projecten verder uitgevoerd en zal acquisitie gepleegd worden voor verdere grensoverschrijdende samenwerking en projecten conform de programmadoelen. Gepland is in de periode 2023-2026 zo mogelijke een nieuw project per jaar te starten. Naast de verdere uitvoering van de lopende projecten zullen de volgende reeds ontwikkelde communicatie en marketinginstrumenten in 2023-2026 worden voortgezet: programma van evenementen zoals de fiets- en wandelexcursies, websites, social media, natuurwerkdag en netwerk bijeenkomsten van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 30 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	Tot het Grenspark behoren het Duitse Naturpark Schwalm-Nette en de Nederlandse gemeenten Beesel, Leudal, Echt-Susteren, Roerdalen, Roermond en Venlo.
Bestuursstructuur	Het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht als Openbaar Lichaam naar Nederlands recht (gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) met standplaats Roermond.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 36.802 negatief
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 40.187 negatief
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 138.402
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 187.219
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend

7. Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette	
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Resultaat 2024	€ 3.384 negatief
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedroeg in 2025 € 5.998, bestaande uit de standaard bijdrage van € 4.090 en een extra bijdrage en inflatiecorrectie van € 1.908. Grenspark MSN wordt financieel gesteund door de provincie Limburg, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de aan het Grenspark MSN deelnemende overheden. Dit vormt sinds 2002 de financiële basis voor de acquisitie en coördinatie van grensoverschrijdende projecten.

8. Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel, nut, noodzaak	De gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord is per 1 januari 2018 van kracht. Het doel van deze regeling was en is om samen met de deelnemers: 1. de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners, bedrijven en belanghebbenden te verbeteren bij de uitvoering van VTH-taken en 2. de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren.
Ontwikkelingen vanaf 2026	Alle omgevingsdiensten moeten per 1 april 2026 voldoen aan landelijke robuustheid criteria. Het Algemeen Bestuur (AB) van de RUD Limburg-Noord heeft op 26 juni 2025 ingestemd met het bedrijfsplan en het bestuurlijk in routing brengen van het wijzigingsbesluit GR RUD LN. <i>Gevolgen voor de begroting 2026.</i> Per 1 april 2026 zal de netwerk-GR RUD Limburg-Noord overgaan in de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML). Deze transformatie naar een reguliere (fysieke) omgevingsdienst betekent ook een complete herziening van de begroting. Er vinden verschuivingen plaats van mensen en middelen van de deelnemers naar de omgevingsdienst. Per saldo zullen de kosten echter toenemen. De structurele gevolgen worden in het spoor financiën uitgewerkt en aan de betreffende gremia ter besluitvorming voorgelegd, in de vorm van een wijziging op de (meerjaren)begroting.

	Daarom is de begroting 2026 van de RUD als (nagenoeg) beleidsarme begroting opgezet. Indexering dus en aanpassingen van verschillende posten waarover wel al meer bekend is, zoals bijvoorbeeld contributies. Ontwikkelingen vanuit het going concern spoor zijn hier wel in meegenomen.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 30 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	De gemeenten Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Horst aan de Maas, Venray, Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, Leudal, Weert, Nederweert, Roermond, Beesel, Peel en Maas, Venlo en de provincie Limburg.
Bestuursstructuur	Het bestuur van de RUD Limburg-Noord bestaat uit een algemeen en een dagelijks Bestuur. <i>Algemeen Bestuur</i> Het Algemeen Bestuur bestaat uit 16 leden, waaronder de voorzitter. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten en Gedeputeerde Staten van de provincie hebben uit hun midden elk één lid en één plaatsvervangend lid aangewezen. <i>Dagelijks Bestuur</i> Het Dagelijks Bestuur is door en uit het Algemeen Bestuur gekozen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden en één plaatsvervangend lid. <i>De voorzitter</i> De voorzitter van de RUD Limburg-Noord is de heer Vlecken, burgemeester van de gemeente Weert.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 721.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.038.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 1.673.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 2.075.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 716.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	€ 716.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	€ 2.089.000

Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	€ 2.104.000
Resultaat 2024	€ 322.000
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2025 € 89.709 2026 € 124.194 2027 € 117.138 2028 € 116.865 2029 € 116.579

9. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Vestigingsplaats	Konrad-Zuse-Ring 6, D-41179 Mönchengladbach
Doel	De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich sinds 1978 in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de ca. 2 miljoen inwoners in dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Noordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit streven door verschillende subsidieregelingen.
Deelnemers	Van de Euregio Rijn-Maas-Noord maken tegenwoordig 29 leden deel uit. In het Nederlandse deel van de Euregio zijn dat de gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Peel en Maas, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en de Kamer van Koophandel. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Staelen,, Geldern, Nettetal, Wassenberg en Wegberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg. Met ingang van komend jaar treedt de gemeente Selfkant mogelijk toe.
Bestuursstructuur	Publiekrechtelijk openbaar lichaam naar Duits recht. De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Met ingang van 2015 is burgemeester Hessels toegetreten tot het dagelijks Bestuur (als vertegenwoordiger van de regio Midden-Limburg).
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.

9. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Resultaat 2024	n.v.t.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage is afgerond € 9.000 per jaar.

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Vestigingsplaats	Venray
Doel, nut, noodzaak	De 14 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg hebben de samenwerking binnen het sociaal domein geformaliseerd in een Gemeenschappelijke Regeling voor het sociaal domein. Binnen de MGR wordt samengewerkt in twee modules: • Module 1: Inkoop, contractering, contractbeheer, contractmanagement en datamanagement ten aanzien van Jeugdhulp, Wmo en Participatie. • Module 2: regionale samenwerking beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie (BW MO B&P) door naast de taken uit module 1 tevens beleidscoördinatie, toegangskoördinatie en het financieel beheer van de regionale begroting BWMO B&P uit te voeren. Naast de uitvoeringskosten voor deze module heeft de MGR ook de regionale begroting BW MO B&P in haar begroting opgenomen. De MGR voert de kassiersfunctie uit voor onder anderen Jeugdhulp Opnamevervangende behandeling en Behandeling met Verblijf, Integrale Crisishulp Jeugd en voor een aantal andere regionale taken.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Financiële jaarstukken (inclusief meerjarenbegrotingen en tussentijdse bijstellingen) en het meerjarenuitvoeringsplan worden jaarlijks voor zienswijzen aan de gemeenteraad voorgelegd.

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Deelnemers	Het betreft een samenwerkingsverband waar de gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert aan deelnemen. Op dit moment kennen gemeenten in Midden-Limburg nog een Dienstverleningsovereenkomst met de MGR voor de taken in module 1. Voor module 2 zijn Midden-Limburgse gemeenten al aangesloten bij de MGR. Het voornemen is om in 2026 ook voor module 1 toe te treden.
Bestuursstructuur	Het samenwerkingsverband kent een algemeen bestuur, dagelijks bestuur en een directeur. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 275.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 270.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 14.296.272
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 10.695.663
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 0
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	€ 0
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	€ 3.574.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	€ 3.403.000
Resultaat 2024	€ 354.877

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Financiën	Voor beide modules zijn afspraken gemaakt over een te hanteren verdeelsleutel bij het verdelen van de gemeentelijke uitvoeringslasten en de verdeling van het regionale begrotingssaldo BW, MO en B&P. Deze verdeelsleutels zijn grotendeels gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. De gemeentelijke bijdrage voor de uitvoeringskosten van beide modules bedraagt in: 2025 € 39.774 2026 € 334.471 2027 € 334.471 2028 € 334.471 2029 € 334.471 Voor 2026 neemt de totale gemeentelijke bijdragen toe met € 1.883.000 tot in totaal € 4.873.000 als gevolg van de voorgenomen wijziging van de gemeenschappelijke regeling van de MGR in 2026.

11. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)	
Vestigingsplaats	Maastricht
Doel	ADV Limburg is een onafhankelijke stichting die voor 27 Limburgse gemeenten de Wet op de antidiscriminatievoorzieningen uitvoert. In deze wet is geregeld dat elke gemeente een onafhankelijk meldpunt moet hebben waar burgers discriminatie kunnen melden. Het doel van deze regeling is het oprichten en het in stand houden van een Anti Discriminatie Voorziening Limburg met de volgende taken: • klachtmelding en klachtbehandeling; • registratie, monitoring en (beleids)advisering • voorlichting en preventie
Nut	Mensen die discriminatie ervaren of waarnemen, kunnen hiervan melding maken of een klacht indienen bij een antidiscriminatievoorziening (ADV). In 2009 met de introductie van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) dient elke gemeente zijn bewoners toegang te bieden tot een meldpunt. Over de ontvangen meldingen dienen gemeentes jaarlijks te rapporteren aan het Rijk. Dit doet het ADV-Limburg voor ons.
Noodzaak	Artikel 1 van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen: Het college van burgemeester en wethouders biedt de ingezetenen toegang tot een antidiscriminatievoorziening.
Effecten	ADV Limburg neemt alle discriminatieregistraties en meldingen in behandeling. De klachtbehandeling houdt in dat op basis van een melding een vervolgtraject ter afhandeling wordt ingezet met als doel: • ondersteuning van slachtoffers van discriminatie;

11. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)	
	• bevorderen van zelfredzaamheid van slachtoffers van discriminatie; • signaleren van structurele patronen van discriminatie; • gedrags- en/of beleidsbeïnvloeding van personen of organisaties die zich, bedoeld of onbedoeld, schuldig hebben gemaakt aan discriminatie, gericht op voorkomen van herhaling; • toetsen van wetgeving; • ontwikkeling van jurisprudentie. Eénmaal per jaar ontvangen de aangesloten Limburgse gemeenten een geanonimiseerde rapportage van meldingen van discriminatie. Daarnaast worden de (geanonimiseerde) meldingen uit Limburg, verwerkt in een landelijke rapportage.
Deelnemers	27 gemeenten van de provincie Limburg zijn aangesloten bij de ADV.
Bestuursstructuur	De ADV heeft een Directeur-bestuurder en een Raad van Toezicht.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Resultaat 2024	n.v.t.
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeenten op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,56.

Stichtingen/verenigingen

1. Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing	
Doel	De statutaire taak is het behartigen van de belangen van de Limburgse gemeenten ¹⁾ bij het verwerken van het huishoudelijk afval en gft. Tot de taken behoort ook advisering aan de gemeenten en het deelnemen aan netwerken. Adres: de Giesel 17, 6081 PG Haelen ¹⁾ behalve Mook-Middelbaar dat is aangesloten bij Afvalverwerking Regio Nijmegen
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten m.u.v. Mook-Middelbaar
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks en een zeven leden tellend algemeen bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Dit apparaat werkt samen met een netwerk van deskundige ambtenaren uit diverse regio's in de provincie.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 235.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 215.000 (prognose)
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 249.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 160.000 (prognose)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Resultaat 2024	€ 45.000 negatief (prognose)
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks € 0,30 contributie per inwoner. De gemeentelijke bijdrage bedraagt € 9.611

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)	
Doel	Visit Zuid-Limburg is een zogenaamde <i>'intermediaire'</i> organisatie die als ondernemingsmissie heeft: <i>'Het bevorderen van het toerisme en recreatie in en náár Zuid-Limburg'</i>. Visit Zuid-Limburg is lid van de landelijke koepel VVV Nederland en uitdien hoofde ook verplicht om aan alle kwaliteitseisen die aan VVV's worden gesteld te voldoen. Visit Zuid-Limburg realiseert haar ondernemingsmissie door actief te zijn op de volgende taakvelden: • Adviseren en meedenken in het opstellen van de strategie • Marketing en public affairs • Partnerships & samenwerking • Destinatie merk • Kennis & inzichten verzamelen en ontsluiten • Duurzaam ondernemen bevorderen • Podium voor bezoekers bieden • Toegankelijk en inclusief stimuleren • Gastvrijheid ontwikkelen • Samenwerking landelijk en internationaal onderhouden
Rechtsvorm	Visit Zuid-Limburg is een stichting zónder winstoogmerk.
Deelnemers	Visit Zuid-Limburg heeft drie belangrijke doelgroepen waarvoor wij diensten verlenen en die Visit Zuid-Limburg mede financieren. • 16 Zuid-Limburgse gemeenten, de Midden-Limburgse gemeente Echt-Susteren en de Duitse gemeente Selfkant • Ruim 800 aangesloten partners • Inwoners & gasten
Bestuursstructuur	De gemeenten en ondernemers zijn representatief vertegenwoordigd binnen het bestuur van Visit Zuid-Limburg en in die zin dus ook continu vinger aan de pols houden over de ontwikkeling en de activiteiten van de organisatie. Het Visit bestuur bestaat uit 13 leden, waarvan zes afgevaardigden via de gemeenten/regio's, een neutrale voorzitter, een neutrale financiële inhoudsdeskundige en vijf afgevaardigden vanuit ondernemers (groepering). Burgemeester Hessels is adviseur van het bestuur. Hij vertegenwoordigt de regio Midden-Limburg (waarvan alleen de gemeente Echt-Susteren aangesloten is bij de Visit Zuid-Limburg).
Eigen vermogen 31 maart 2024	€ 865.629 Visit Zuid-Limburg werkt met een gebroken boekjaar. De cijfers worden bepaald per 31 maart van het dienstjaar. De jaarrekening april 2023 tot en met maart 2024 is in november 2024 vastgesteld.
Eigen vermogen 31 maart 2025	Nog niet bekend
Vreemd vermogen 31 maart 2024	€ 1.885.737
Vreemd vermogen	Nog niet bekend

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)	
31 maart 2025	
Eigen vermogen 31 maart 2026	Nog niet bekend
Eigen vermogen 31 maart 2027	Nog niet bekend
Vreemd vermogen 31 maart 2026	Nog niet bekend
Vreemd vermogen 31 maart 2027	Nog niet bekend
Resultaat 2024	€ 36.927 negatief
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2025 € 81.393

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten die voortvloeien uit het aandeelhouderschap in Enexis Holding N.V. en de uit Essent voortkomende vennootschappen. De VEGAL heeft een faciliterende en verbindende rol bij de informatieverstrekking van en naar Enexis Holding N.V. Postadres: postbus 500, 5800 AM Venray
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten
Rechtsvorm	De Vegal is een vereniging.
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Voorzitter van de Vegal is burgemeester Uitdehaag van de gemeente Venray.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 13.298
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 13.102
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	N.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 13.000

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	€ 13.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	N.v.t.
Resultaat 2024	€ 196 negatief
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen vanaf 2024 jaarlijks € 400 contributie.

4. Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren	
Doel	De doelstelling van Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt - Susteren wordt in artikel van de statuten als volgt omschreven: • bijdragen aan uitvoering van beleid en het realiseren van projecten voor de gemeente Echt-Susteren; • in de regio Echt-Susteren (grensoverschrijdende) verbindingen te creëren tussen publieke- en private partijen, om natuur - en cultuurhistorische kansen te verzilveren en de leefbaarheid en recreatie te bevorderen; • het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren
Rechtsvorm	Stichting
Bestuursstructuur	De stichting heeft een vierhoofdig bestuur. Namens de gemeente zijn de wethouders Meuwissen en Pustjens afgevaardigd in het bestuur. Voorzitter is de heer Van Prooijen.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 0
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 116.759
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 0

4. Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren	
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 35.897
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Resultaat 2024	€ 13.821
Financiën	De exploitatiekosten en de budgetten voor de projecten worden gebaseerd op de uitvoeringsprogramma's. De kosten worden ten laste gebracht van de betreffende projecten.

Coöperaties/vennootschappen

1. Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.	
Doel	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg heeft als statutaire doelstelling: • De exploitatie, verkoop, beheer en onderhoud van werklocaties; • Het ondernemen van activiteiten voor het stimuleren van economische ontwikkelingen en het bevorderen van de werkgelegenheid; • Het opzetten en onderhouden van een intermediaire dienst ter ondersteuning van voornoemde doelen; • Het verkrijgen, exploiteren en vervreemden van registergoederen; • Het deelnemen in, het (doen) financieren van, het samenwerken met, het voeren van directie over en het verlenen van adviezen en andere diensten aan rechtspersonen en andere ondernemingen; Het verstrekken van garanties en het geven van zekerheden conform het door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgestelde vigerende ondernemingsplan.
Kerntaken	Met als uitgangspunt dat OML (meer)waarde creëert voor de regio en de aandeelhouders heeft zij de volgende kerntaken: • Locatie- en gebiedsontwikkeling waaronder herstructureringsprojecten en strategische verwervingen; • Ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen; • Acquisitie en sales; • Advisering bij ruimtelijk-economische vraagstukken OML heeft de laatste jaren meer nadruk gelegd op duurzaamheid, circulariteit, flexibiliteit, verbinding en regionaal denken, zoals vastgelegd in het ondernemingsplan 2022–2026.
Deelnemers	Aandeelhoudende gemeenten: 5 Aantal aandelen: 3.700 Echt-Susteren (725 aandelen), Leudal (799), Maasgouw (533 aandelen), Roerdalen (463 aandelen), Roermond (1.080 aandelen).
Bestuursstructuur	OML BV is een onafhankelijke overheidsorganisatie met een eigen directie. De raad van commissarissen vormt het toezichthoudend orgaan op de OML BV. Het is de bedoeling dat de raad van commissarissen toezicht houdt op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de vennootschap. De Raad van Commissarissen moet ten allen tijde in het belang van het bedrijf handelen. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (de deelnemende gemeenten) vormt het hoogste orgaan van de vennootschap.
Financiën	Echt-Susteren bezit 725 aandelen van € 3.722 = € 2.697.348
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 26.196.996
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 27.499.381 (onder voorbehoud goedkeuring accountant)

1. Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.	
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.301.303
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.185.143 (onder voorbehoud goedkeuring accountant)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Resultaat 2024	€ 1.302.385 (onder voorbehoud goedkeuring accountant)
Risico	De deelnemende gemeenten staan samen garant voor de lening verstrekt door de Rabobank (borgstelling naar rato van aandelenbezit).

2. C.V. Inkoopcentrum Zuid	
Doel	Het Inkoopcentrum Zuid is een Coöperatieve Vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid. Het doel van het Inkoopcentrum Zuid bestaat uit twee pijlers. De eerste pijler is de basisdienstverlening die bestaat uit diensten die direct voor alle deelnemers beschikbaar is i.c. de aanbieder van raamcontracten, de netwerkfunctie en de digitale helpdesk. De tweede pijler betreft het in opdracht van de deelnemers verrichten van aanbestedingen, contractmanagement, advisering, het maken van een digitale inkooptoolkit op maat en het invullen van (tijdelijke) inkoopfuncties.
Deelnemers	Alle 15 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten, WML, ICT-NML, SC MER en VRLN.
Bestuursstructuur	De coöperatieve vennootschap Inkoopcentrum Zuid kent een Algemene Ledenvergadering die bestaat uit door de deelnemers aan te wijzen leden (één per deelnemer) en een uit en door de leden van Algemene Ledenvergadering gekozen Bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 570.595

2. C.V. Inkoopcentrum Zuid	
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 639.704
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 71.125
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 240.330
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Resultaat 2024	€ 69.109
Financiën	De lidmaatschapsbijdrage bedraagt € 7.500 per jaar, exclusief vergoedingen bij afname van diensten door de raamcontracten en kosten van rechtstreekse opdrachten. Al naar gelang de prestaties van deze C.V. ontvangt de gemeente ook geld.
Bijdrage 2024 Echt-Susteren	€ 7.531,50 (€ 7.500 bijdrage, plus 2/21 ^e deel niet compensabele BTW)

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Deelnemers	Zie onder doel.
Bestuursstructuur	Naamloze Vennootschap De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).
Vestigingsplaats	Den Haag
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.721 miljoen
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 4.777 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 110.819 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 123.614 miljoen
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Achtergestelde schulden begin dienstjaar 2024	€ 18 miljoen
Achtergestelde schulden einde dienstjaar 2024	€ 19 miljoen
Resultaat 2024	Over 2024 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 294 miljoen (2023: € 254 miljoen).
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 21.411 aandelen met een balanswaarde van € 48.579, wat neerkomt op een zeer beperkt belang. Ieder jaar wordt door de bank dividend uitgekeerd.

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

	In overeenstemming met het beleid keert de bank dividend uit als percentage van de nettowinst, beschikbaar voor aandeelhouders, waarbij zij streeft naar een zo stabiel mogelijk uitkeringspercentage. Een dividenduitkering moet in lijn zijn met de kapitaaldoelstellingen van de bank, nu en naar verwachting in de toekomst. De voor te stellen dividenduitkering wordt jaarlijks bepaald als onderdeel van het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP). Bij de jaarlijkse bepaling worden met name de (balans)ontwikkeling van BNG Bank en (verwachte) ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving in overweging genomen. De huidige kapitalisatie van de bank, zoals gereflecteerd door de leverage ratio en de solvency ratio, ligt substantieel boven de interne en externe vereisten. BNG realiseerde in 2024 een nettowinst van € 294 miljoen, een stijging van € 40 miljoen ten opzichte van het jaar ervoor. Het renteresultaat steeg tot € 536 miljoen, terwijl het resultaat financiële transacties uitkwam op € 15 miljoen negatief, wat een verbetering is ten opzichte van 2023. De stijging van het renteresultaat wordt verklaard door de groei van de leningenportefeuille en door hogere liquiditeitsopslagen in de markt voor overheden en organisaties in de publieke sector. BNG heeft een bedrag van € 18,6 miljard aan funding aangetrokken met een gemiddelde looptijd van 5,7 jaar. Dit is ongeveer € 3 miljard meer dan in 2023. Een belangrijk deel van de financiering werd aangetrokken door middel van ESG-obligaties. In totaal werd er € 7,5 miljard aan ESG-obligaties uitgegeven, hiermee is 40% van de totale obligatie-uitgifte in ESG-formaat.
Risico	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2024 kan de bank daarom niet maken.

4. N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)

Doel	1. De vennootschap heeft ten doel te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten. 2. De vennootschap probeert het doel te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, en het verrichten van diensten op genoemde terreinen.
Deelnemers	De provincie Limburg en de Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Aandeelhouders zijn de provincie Limburg en in Limburg gelegen gemeenten. De gemeente Echt-Susteren is niet vertegenwoordigd in de raad van commissarissen, die 5 leden telt.
Vestigingsplaats	Maastricht

4. N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 206.106.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 217.814.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 393.751.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 403.411.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Resultaat 2024	€ 11.539.000 Het positief resultaat wordt jaarlijks toegevoegd aan het eigen vermogen.
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 12 aandelen van € 4.538 nominaal per stuk met een balanswaarde van € 54.454, wat neerkomt op een zeer beperkt belang.
Risico	Het risico is nihil. Er is sprake van een robuust eigen vermogen. De solvabiliteit (EV/TV) van WML is 35,1% per ultimo 2024. Er is geen jaarlijkse dividendinkomst geraamd. Verder is er geen financieel risico behalve de balanswaarde van de aandelen (€ 54.454) als WML liquideert.

5. Herontwikkeling Bocage	
Doel	In het plangebied Bocage is een oude printplatenfabriek gesaneerd en een nieuw woningbouwgebied ontwikkeld voor ca. 215 -230 woningen. Het plan moet zich onderscheiden van andere plannen om de concurrentie met andere plannen in de regio te kunnen doorstaan. Daarom wordt ingezet op een plan met kwalitatief hoogwaardige woningbouw. De ontwikkeling van dit plan gebeurt in samenwerking met Hurks Groep.

5. Herontwikkeling Bocage	
	De concrete afspraken over deze samenwerking zijn uitgewerkt in de op 29 maart 2012 gesloten "Samenwerkingsovereenkomst Bocage in Echt". Het project wordt voor wat betreft de grondexploitatie door partijen uitgevoerd voor gezamenlijke rekening en risico in de vorm van een CV/BV structuur.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren en Hurks B.V.
Bestuursstructuur	Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een BV (CV/BV-constructie)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.454.304
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.454.304
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.500.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.600.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Resultaat 2024	€ 0
Financiën	Beide participanten hebben ieder € 2.727.151,50 kapitaal gestort. Dat is ruim voldoende om het project te realiseren. Dit werkkapitaal vormt (als risicodragend vermogen) de basis voor de verkrijging van het voor de planuitvoering noodzakelijke vreemd vermogen door de CV (Gemeente Echt-Susteren, Hurks B.V. en GEM Bocage Beheer BV). De daarvoor noodzakelijke beheershandelingen worden uiteraard uitsluitend verricht door de beherend vennoot "GEM Bocage Beheer BV" waarin zowel de gemeente als Hurks B.V. als aandeelhouder participeren.

5. Herontwikkeling Bocage

Risico	Het voeren van de grondexploitatie is niet zonder risico. De economische ontwikkelingen, gevolgen energietransitie en beschikbaarheid op het elektriciteitsnet, de situatie op de woningmarkt en de woningbehoefte, strenge eisen van de hypotheekverstrekkers en de hypotheekrente kunnen van invloed zijn op de afzet van bouwgrond en het woningbouwprogramma, planning en looptijd van de Gebiedsontwikkeling. De bij dit project behorende financiële risico's zijn door het risicomanagement verdisconteerd in het weerstandsvermogen van de gemeente Echt-Susteren.
---------------	--

6. Deelneming Enexis N.V.

Statutaire naam	Enexis N.V.
Rechtsvorm	N.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door geavanceerde dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie probeert met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Enexis. In de AVA vindt besluitvorming plaats over onder meer het jaarverslag, het dechargeren van de RvB en de RvC, het vaststellen van de jaarrekening en het bepalen van de winstbestemming. Ook keurt de AVA de strategie van de vennootschap goed en benoemt

6. Deelneming Enexis N.V.	
	zij de leden van de RvC. Bepaalde bevoegdheden van de AVA zijn toegekend aan de Aandeelhouderscommissie (AHC). Deze commissie telt zeven leden en heeft als doel de slagvaardigheid en effectiviteit van de besluitvorming binnen de AVA te bevorderen. De leden van de AHC ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied van Enexis Netbeheer B.V. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37% (na splitsing)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.320 miljoen
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.538 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.140 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 6.309 miljoen
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Resultaat 2024	€ 254 miljoen winst
Financiën	Enexis is financieel gezond, maar is door de groeiende investeringsopgave structureel kastroom negatief. Afgelopen jaar gaf Enexis circa € 1,5 miljoen per dag meer uit aan de energietransitie dan dat via de tarieven ontvangen werd. Net als in de afgelopen jaren en naar verwachting ook de komende jaren. Hierdoor verslechtert de financiële positie. Om te kunnen blijven investeren, werd afgelopen jaar succesvol de vierde groene obligatie uitgegeven. Hiermee hebben ze opnieuw een brede groep van duurzame investeerders kunnen vasthouden. De financiële stabiliteit en kredietwaardigheid wordt zo goed mogelijk bewaakt.
Dividend over 2023	In 2024 realiseerde Enexis een nettowinst van € 254 miljoen. Vergeleken met 2023 betekent dit een winstijging van € 182 miljoen. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van gestegen omzet door tariefstijgingen. In 2024 zijn de tarieven die Enexis bij haar klanten in rekening mag brengen beter in balans met de kosten dan in 2023.
Risico's	Het tijdig kunnen voldoen aan de levering van energie is afhankelijk van de uitbreiding van het energienetwerk.

7. Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	
Vestigingsplaats	Europalaan 24 te Maastricht
Doel, nut, noodzaak	De vennootschap heeft ten doel: Het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie en ook het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen. Bij het realiseren van het doel van de vennootschap kan onderscheid worden gemaakt tussen: - het aanbrengen van de voorzieningen, - het beheer van de aangebrachte voorzieningen, - het treffen van maatregelen om geconstateerde gebreken weg te nemen en het beheer van een nazorgfonds. De vennootschap heeft binnen het hiervoor aangegeven kader voorts ten doel het deelnemen in, het voeren van het beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen met een soortgelijk of aanverwant doel en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 6.380.593
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 9.400.000 (prognose)
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 32.568.370
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 33.100.000 (prognose)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend

7. Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Resultaat 2024	Niet bekend
Financiën	Het kapitaal is verdeeld in 27.640 aandelen van nominaal vijfenveertig eurocent (€ 0,45) elk. De gemeente Echt-Susteren heeft 780 aandelen. Alle aandelen luiden op naam. Aandeelbewijzen worden niet uitgegeven.

8. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen Adres: Millenerweg 6, 6136 KW Sittard
Doel, nut, noodzaak	Inzameling, verwerking, transporteren en vermarkten van afvalstoffen, en ook aanverwante taken op het gebied van straatreiniging en de gladheidbestrijding en in het algemeen, het verrichten van diensten op het gebied van beheer van openbare ruimten voor elke als aandeelhouder aangesloten gemeente. Daarnaast is in de statuten ook als doel geformuleerd “het initiëren, creëren, organiseren en uitvoeren van werk en het bevorderen van de arbeidsmarkt voor met name diegenen, die in de toetreding tot de arbeidsmarkt worden belemmerd, dan wel een achterstand tot de arbeidsmarkt hebben. “Wat betreft de functie van sociale werkgever, zoekt RWM de samenwerking met de sociale werkvoorziening. Bepaald is ook dat de vennootschap de genoemde activiteiten ook voor derden mag verrichten, mits in omvang van ondergeschikt belang in overeenstemming met de daarvoor geldende Europese richtlijnen van nu of in de toekomst.
Deelnemers	De gemeenten Beek, Sittard-Geleen, Stein en Echt-Susteren. Per 1 januari 2025 is de gemeente Beekdaelen uitgetreden.
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders RWM N.V Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.632.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.435.000

8. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 7.579.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 6.393.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	€ 5.835.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Onbekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	€ 6.231.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Onbekend
Resultaat 2023	€ 253.000
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 80 gewone aandelen van in totaal 968 gewone aandelen en 1 prioriteitsaandeel van in totaal 8 prioriteitsaandelen. Het totale belang bedraagt 8,3% en is daarmee beperkt.

Overige verbonden partijen

1. Euromosa	
Doel	De gemeente zet zich actief in t.a.v. het (verder) versterken van de banden met onze buurgemeenten en met name de euregionale contacten met de partners in Euromosa (Maaseik, Selfkant, Gangelt en Waldfeucht). Door onze nadrukkelijke rol in de regio als "Euregionale Verbinder" (schakel tussen de verschillende regio's en euregio's), willen we de mogelijkheden inzake euregionale samenwerking op het gebied van o.a. toerisme, sociale ontwikkeling en cultuur voor de regio en voor de gemeente stevig benutten en de gemeente hierdoor positioneren als (recreatief-toeristische) uitvalsbasis in de euregio. Dit heeft onder meer geleid tot het toetreden van Maaseik tot Cittaslow. Ook de Duitse gemeenten werken aan toetreding tot het Cittaslow-netwerk. Postadres: Postbus 450, 6100 AL Echt
Deelnemers	Echt-Susteren (NL), Maaseik (B), Waldfeucht, Selfkant en Gangelt (D)
Bestuursstructuur	Stuurgroep
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Resultaat 2024	n.v.t.
Financiën	n.v.t.

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
Doel	De Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL) is opgericht d.d. 28 november 1994. Het werkgebied van de Stichting Ons WCL bestaat uit 5 gemeenten. Door Ons WCL worden projecten gefinancierd en uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de vergroting van de kwaliteit van de Midden-Limburgse natuur. De Stichting Ons WCL (Ons Waardevol Cultuur Landschap Midden-Limburg) heeft als doel: • het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten over inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten; • het zelfstandig uitvoeren van projecten in dat kader; • het in stand houden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn in of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. Ons WCL continueert haar werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten. Tevens fungeert Ons WCL als subsidieaanvrager voor het Nationaal Pak De Meinweg nieuwe Stijl.
Deelnemers	Deelnemende gemeenten: Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Bestuursstructuur	Stichting
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 271.405
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 32.225
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	Niet bekend

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
Resultaat 2024	Niet bekend
Financiën	De gemeente betaalde in 2024 een bijdrage van € 39.500.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel	Het versterken van het voortreffelijk en afwisselend vestigings- en woonklimaat in de regio Midden-Limburg waarvoor een doelgerichte samenwerking tussen de zeven gemeente nodig is.
Nut	De Samenwerking Midden-Limburg is een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op het terrein van ruimte, wonen en economie. Deelnemende gemeenten stemmen hun beleid af en treden gezamenlijk op met het regionaal belang voor ogen. Problemen worden gezamenlijk opgelost en gemeenten informeren elkaar over te nemen initiatieven en ontwikkelingen die het regionaal belang of het belang van een van de andere partijen raken. Afzonderlijk en gezamenlijk wordt zorggedragen voor een goede communicatie met burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven.
Noodzaak	In Midden-Limburg is er sprake van een dynamische aandacht voor de regio en het behartigen van het regiobelang. Dit vereist een goede afstemming op visie, strategie en taken en verantwoordelijkheden. Het gezamenlijk doel van samenwerkingen als SML, Keyport 2020 en de Ontwikkelingsmaatschappij Limburg (OML) bestaat uit het versterken van het vestigingsklimaat in Midden-Limburg door samenwerking op basis van respect voor elkaars belang, waarbij SML faciliteert en krachten bundelt, Keyport 2020 zich richt op innovatieve projecten in triple helix verband en OML een uitvoeringsorganisatie over bedrijfslocaties is met een lokale functie voor ondernemers.
Effecten	In de periode 2019/2020 is de samenwerking in het kader van de Samenwerking Midden-Limburg geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties is een koersdocument opgesteld en is een doorstart gemaakt. Hierbij is de wens uitgesproken een Investeringsagenda Midden-Limburg op te stellen langs de lijnen van de regionale visie "Het verbindend hart van Limburg". Dit houdt in werken aan een duurzaam en klimaatbestendig Midden-Limburg, een toekomstbestendige economie en een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving. In de Investeringsagenda zijn projecten gebundeld, waarvan er al een gedeelte in uitvoering zijn. Thema's zijn wonen, economie, recreatie en toerisme, energie, landschap, mobiliteit en landbouw. Doel van deze agenda is het bundelen van de kracht van de regio en daarmee externe middelen binnen kunnen halen.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak aangezien besluitvorming over nieuwe financiële middelen (de gemeentelijke bijdrage) aan SML via de raad loopt.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Deelnemers	De zeven Midden-Limburgse gemeenten: Weert, Nederweert, Leudal, Roermond, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren.
Bestuursstructuur	Het Netwerkberaad is een bestuurlijk gezelschap dat is samengesteld vanuit de colleges van burgemeester en wethouders van elke gemeente. Het Netwerkberaad stuurt niet inhoudelijk, is wel agenderend, coördinerend, aanjagend en verbindend. De onderliggende werkvelden zijn economie, wonen, recreatie en toerisme, ruimte en regionale mobiliteit. De gemeente Echt-Susteren wordt vertegenwoordigd door wethouder Frische.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	SML beschikt niet over eigen- of vreemd vermogen. De jaarlijkse kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van inwoners.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	N.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	N.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	N.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	N.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	N.v.t.
Resultaat 2024	€ 298 negatief
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeente (Roermond) op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,89 afgerond € 28.000 per jaar.

4. Regionale Energie Strategie Noord- en Midden-Limburg (Centrumregeling RES NML)	
Vestigingsplaats	Venlo

4. Regionale Energie Strategie Noord- en Midden-Limburg (Centrumregeling RES NML)

Doel	Het faciliteren van de participanten in de uitvoering van het Klimaatakkoord. De centrumgemeente voert de volgende basistaken uit voor alle deelnemers: • voorbereiden van de besluitvorming van de deelnemers over het vaststellen en herijken van de gezamenlijke strategische koers en ambities van de centrumregeling; • voorbereiden van de besluitvorming van de deelnemers over het vaststellen van regionaal energiebeleid; • monitoren van de voortgang van de gestelde doelen, welke door de deelnemers zijn vastgelegd in de onder de eerste twee bullits bedoelde beleidsdocumenten; • opbouwen, bundelen en delen van kennis; • voeren van bovenlokaal accountmanagement met strategische samenwerkingspartners; • voeren van de financiële administratie en verantwoording, waaronder het beheer van de algemene reserve; • opstellen van het werkprogramma voor de centrumregeling.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak aangezien besluitvorming over nieuwe financiële middelen (de gemeentelijke bijdrage) via de raad loopt.
Deelnemers	Provincie Limburg, Waterschap Limburg, gemeente Venlo (centrumgemeente), colleges van B&W van de gemeenten Mook en Middelaar, Bergen, Gennep, Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Beesel, Roermond, Weert, Nederweert, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Leudal.
Bestuursstructuur	Tot deze centrumregeling is besloten in de raadsvergadering van 28 mei 2024, ingaande vanaf 1 januari 2024. Ter uitvoering van de opgenomen basistaken (zie openbaar belang) verleent iedere deelnemer mandaat aan het college van de centrumgemeente Venlo. De deelnemende bestuursorganen behouden hun eigen bevoegdheden om het (energie)beleid vast te stellen en om besluiten te nemen.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.

4. Regionale Energie Strategie Noord- en Midden-Limburg (Centrumregeling RES NML)	
Eigen vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2026	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2026	n.v.t.
Resultaat 2024	n.v.t.
Financiën	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 2,60 afgerond € 83.000 per jaar.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Visie gemeentelijk grondbeleid (algemeen, prioritering, uitvoering Grondbeleid, bovengemeentelijke doelstellingen, overkoepelend gemeentelijk beleid,)
- Samenwerkingsmaatschappijen (Bocage, Businesspark Midden-Limburg)
- Grondexploitaties (algemeen)
- Stand van zaken en prognoses grondexploitaties (vennootschapsbelasting, prognoses grondexploitaties, toelichting complexen in exploitatie, overzicht meerjarenraming baten en lasten per complex, risicobeheersing)
- Winst- en verliesnemingen, voorziening en reserves grondexploitaties, meerjarig verloop Algemene reserve Grondbedrijf en voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Visie gemeentelijk grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid levert een bijdrage aan zowel (integrale) ruimtelijke plannen als specifieke beleidsvelden die voor de gemeente Echt-Susteren van belang zijn, zoals leefbaarheid, wonen, werken, groen en verkeer. De beoogde doelstellingen van de ruimtelijke plannen en specifieke beleidsvelden zijn verwoord in de verschillende programma's uit de begroting.

Het betreft met name de thema's binnen de programma's Economische zaken en grondexploitaties (werkgelegenheid, economie, plattelandsvernieuwing en recreatie & toerisme), Sociaal domein, cultuur en sport (maatschappelijke voorzieningen, sportstimulering en ondersteuning, zwembad, sporthallen en overige binnen- en buitensportaccommodaties) en Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting (leefbaarheid kernen, bedrijvigheid en woningbouw). De doelstellingen die centraal staan binnen deze thema's worden deels verwezenlijkt door realisatie van de (grondexploitatie)projecten.

Prioritering

Via een gebiedsgerichte aanpak wenst de gemeente te komen tot een afgewogen integraal samenhangend ruimtelijk beleid.

Projecten voor de collegeperiode 2022-2026 zijn:

- Realisatie van 125 nieuwe woningen per jaar (nieuwbouw en transformatie)
 - Woningbouw realiseren of voorbereiden in iedere kern;
- Bedrijventerreinen
 - Uitbreiding bedrijventerrein de Berk;
 - Realisatie bedrijventerrein 't Vonderen;
 - Uitbreiding bedrijventerrein de Loop-West;
 - Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul;
- Programma centrum Echt (herontwikkeling de Valk, Plats, compacter centrum, infrastructuur en participatie ondernemers);
- Inpassing en compensatie gebiedsontwikkelingen VDL Nedcar;
- Leisurepark In de Bandert;
- Gebiedsgerichte aanpak Susteren (inclusief centrumplan Susteren);
- Project Roosteren;
- Project Nieuwstadt;
- Project Pey;
- Project Dieteren.

Naast deze gemeentelijke projecten zijn we betrokken bij majeure ruimtelijke projecten van derden, zoals verbreding A2 Vonderen-Kerensheide en gebiedsontwikkeling VDL. Ook hierbij wordt gekozen voor een integraal samenhangende aanpak.

Uitvoering Grondbeleid

De gemeenteraad heeft het beleidskader voor het (te voeren) grondbeleid vastgelegd in de 'nota Grondbeleid' vastgesteld in de raad van 14 december 2022 en de nota Kostenverhaal Omgevingswet (september 2025). De missie van gemeentelijk grondbeleid is: indirect en direct met financiële en juridische instrumenten bijdragen aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de gemeente. De duurzame ontwikkeling is zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin. Het grondbeleid staat ten dienste aan de verwezenlijking van deze ruimtelijke doelstellingen dan wel eerder vernoemde specifieke beleidsvelden.

Als algemeen uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid geldt dat de gemeente de regie wil voeren over (de kwaliteit van) de ruimtelijke ontwikkelingen, van eigen maar ook particuliere locaties. Afhankelijk van omstandigheden, grondposities en de door de gemeente te realiseren doelen van het gemeentelijk beleid wordt per ontwikkeling bepaald voor welke vorm van grondbeleid gekozen wordt. Vormen van grondbeleid zijn: actief grondbeleid, passief (faciliterend) grondbeleid en mengvormen tussen actief en passief grondbeleid (publiek private samenwerking (PPS)).

De gemeente Echt-Susteren kan dus, binnen aanvaardbare risicoprofielen, ervoor kiezen om winstgevende ontwikkelingen zelf ter hand te nemen (actief grondbeleid) of de ontwikkeling door een ontwikkelaar te faciliteren (facilitair grondbeleid). De gemeenteraad heeft vanaf 2022 kredieten beschikbaar gesteld voor gelegenheidsaankopen (actief grondbeleid). Uitgangspunt is een situatie waarbij de exploitatie over het te voeren grondbeleid voor de gemeente tenminste kostendekkend is. Dat wil zeggen dat over een periode van enkele jaren de te maken kosten in balans zijn met de opbrengsten of dat andere doelen van de gemeente, zoals een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit of een groene inrichting of waterberging, gerealiseerd kunnen worden.

Om de gemeenteraad meer inzicht en een totaalbeeld te bieden in de grondexploitaties wordt jaarlijks een meerjarig perspectief grondexploitaties en ontwikkellocaties (MPGO) opgesteld. Via het MPGO kan de gemeenteraad meer verdiepende informatie over de grondexploitaties terugvinden. In het MPGO wordt gelijktijdig met de slotbegrotingswijziging grondexploitaties, de actualisaties van de grondexploitaties en de grondprijsbrief opgenomen.

Bovengemeentelijke doelstellingen

Ter realisatie van bovengemeentelijke doelstellingen werkt de gemeente samen met de Midden-Limburgse gemeenten. Dit samenwerkingsverband 'Samenwerking Midden-Limburg' (SML) heeft als doel om namens de deelnemende gemeenten te komen tot onderlinge afstemming, stimulering en uitvoering van ruimtelijk-economische (grote) projecten met een bovengemeentelijk karakter. Dit ter versterking van de regionale economie inclusief de werkgelegenheid.

Daarnaast is vanuit deze samenwerking in 2024 een regio deal binnengehaald. De Regio deal Midden-Limburg richt zich op drie belangrijke speerpunten:

- **Leefbaarheid:** Het verbeteren van de leefomstandigheden in zowel stedelijke als landelijke gebieden. Dit omvat het aanpakken van uitdagingen zoals afnemende voorzieningen in kleine dorpen en de sociale samenhang in buurten.
- **Klimaat & Landschap:** Dit speerpunt is gericht op het aanpakken van klimaat gerelateerde problemen, zoals toenemende droogte en wateroverlast. Er wordt geïnvesteerd in duurzame oplossingen en het behoud van het landschap.
- **Economie, Onderwijs & Arbeidsmarkt:** Dit omvat het versterken van de regionale economie door investeringen in onderwijs en het verbeteren van de arbeidsmarkt. Het doel is om de regio aantrekkelijk te maken voor bedrijven en werknemers, en tegelijkertijd de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken.

Deze speerpunten zijn onderdeel van een bredere strategie om de welvaart en het welzijn in Midden-Limburg te bevorderen.

In het kader van de Samenwerking Midden-Limburg en de Regiodeal wordt in meerdere werkgroepen ambtelijk en bestuurlijk aan bovenstaande doelstellingen samengewerkt.

Daarnaast neemt de gemeente Echt-Susteren deel aan (is aandeelhouder van) Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML BV). Projecten van OML BV in onze gemeente zijn realisatie Business Park Midden-Limburg (BPML) en bedrijventerrein 't Vonderen.

Overkoepelend gemeentelijk beleid

Omgevingsvisie

In de raadsvergadering van 25 september 2025 is de omgevingsvisie gemeente Echt-Susteren 2040 behandeld. De omgevingsvisie vervangt de Structuurvisie. De omgevingsvisie beschrijft hoe we in de gemeente Echt-Susteren willen wonen, werken en recreëren en hoe we omgaan met de fysieke leefomgeving gezien de maatschappelijke opgaven op het gebied van gezondheid, woningbouw, de energietransitie, het klimaat en het vestigen van bedrijven. Net zoals bij de totstandkoming van de Structuurvisie, is veel aandacht besteed aan participatie bij de totstandkoming van de visie. De omgevingsvisie is (intern) bindend voor de gemeente en wordt gebruikt als leidraad bij toekomstige beslissingen.

Volkshuisvesting

Het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid is gebaseerd op de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025, die op termijn zal worden vervangen door het volkshuisvestingsprogramma, in lijn met de aankomende Wet versterking regie volkshuisvesting. Deze wet verplicht gemeenten tot het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma waarin concrete beleidsmaatregelen en doelstellingen voor de woningmarkt worden vastgelegd. Hiermee versterken we de regie op de lokale woningbouwopgave en zorgen we voor een afgestemde woonontwikkeling. Binnen het op te stellen Volkshuisvestingsprogramma worden naast voor wie, waar en hoeveel woningen we bouwen ook wonen en zorg, duurzaamheid en leefbaarheid als essentiële bouwstenen opgenomen. Er wordt aandacht besteed aan de zorg- en ondersteuningsbehoefte in relatie tot wonen, maar ook aan de verduurzaming van de woningvoorraad en het creëren van een gezonde en inclusieve leefomgeving. Dit betekent investeren in energiezuinige en toekomstbestendige woningen, het bevorderen van sociale cohesie en het versterken van de leefbaarheid in wijken en buurten.

Uit onderzoek blijkt dat de groep senioren in onze gemeente sterk blijft groeien. Daarom leggen we de nadruk op grondgebonden seniorenwoningen, appartementen met lift en kleine, flexibele wooneenheden, bij voorkeur gelegen nabij de juiste voorzieningen. Daarnaast blijft de vraag naar betaalbare huur- en koopwoningen voor starters en jongeren toenemen. Om deze ambities waar te maken, werken we nauw samen met woningcorporaties en andere betrokken partijen.

Binnen de gemeente Echt-Susteren zetten we in op de transformatie van bestaande detailhandel en ander vastgoed naar woonruimte. Dit draagt bij aan een aantrekkelijke en leefbare omgeving en speelt in op de vraag naar geschikte woningen. Duurzaamheid en levensloopbestendigheid blijven hierbij belangrijke randvoorwaarden.

Volgens het coalitieakkoord streeft de gemeente Echt-Susteren ernaar om in de periode 2022-2026 ten minste 500 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad of in aanbouw te hebben. De nadruk ligt primair op de grotere kernen Susteren en Echt, met secundaire aandacht voor de overige dorpskernen. Hoewel veel initiatieven door externe partijen worden ingebracht, nemen wij zelf ook actief het voortouw in nieuwe woningbouwprojecten. De gemeente zet in op de lokale woonbehoeften, waarbij het sturen op de specifieke vraag van onze inwoners prioriteit heeft. Tegelijkertijd is er binnen de ambitie ruimte voor andere initiatieven die kunnen bijdragen aan een breder woningaanbod. Dit betekent dat we openstaan voor vernieuwende ideeën en projecten, zolang deze de vraag op de woningmarkt ondersteunen en bijdragen aan een diverse woningvoorraad voor verschillende doelgroepen. Deze benadering stelt ons in staat om effectief in te spelen op de belangrijkste behoeften, terwijl we tegelijkertijd flexibiliteit behouden voor aanvullende initiatieven die de woonkwaliteit in onze gemeente versterken.

Op dit moment ligt de gemeente qua realisaties van woningbouw op schema. We blijven de voortgang nauwlettend monitoren en spelen waar nodig in op veranderende woonbehoeften en marktontwikkelingen. Zo blijven we werken aan het woongenot voor onze inwoners.

Samenwerkingsmaatschappijen

Bocage

In 2012 hebben Hurks vastgoedontwikkeling BV en de gemeente Echt-Susteren de 'Samenwerkingsovereenkomst "Bocage" in Echt' getekend en is in september 2012 de 'Grondexploitatie­maatschappij Bocage CV' (GEM Bocage) opgericht.

In het plangebied wordt een hoogwaardig woningbouwplan ontwikkeld met grondgebonden woningen in een groen en dorps woonmilieu. De openbare ruimte wordt met kwalitatief duurzame materialen ingericht. De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in het 'Stedenbouwkundig- en beeldkwaliteit plan Bocage' van 3 juli 2017.

Ondanks de hogere hypotheekrente en bouwkosten is er nog voldoende interesse in vrije bouwkavels. Van de in totaal 215 bouwkavels en projectmatige/levensloopbestendige woningen zijn er inmiddels 158 verkocht. Alle in verkoop zijnde bouwkavels zijn in optie. De laatste fase van projectmatige/levensloopbestendige woningen (ca. 18 stuks) is in voorbereiding. De verkoop hiervan start begin 2026. Ook is de volgende fase van bouwkavels in voorbereiding. De verkoop hiervan start eind 2025. Het bouw- en woonrijp maken van de wegen voor de in verkoop of aanbouw zijnde woningen wordt gefaseerd uitgevoerd.

Businesspark Midden-Limburg (BPML)

Op 13 januari 2012 is de 'Realiseringsovereenkomst bedrijventerrein St. Joost (de Berk II) Echt', genaamd Businesspark Midden-Limburg, met Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML) getekend en zijn de gronden, gelegen binnen het exploitatiegebied, geleverd aan OML.

Voor de laatste bedrijfskavel, de zuidelijke kopkavel, op Businesspark ML is een koopovereenkomst gesloten. Voor het te realiseren bouwplan is inmiddels een aanvraag omgevingsvergunning ingediend. Met de verkoop van deze kavel zijn alle bedrijfskavels op Businesspark ML verkocht.

Op de noordelijke bedrijfskavel is een kwalitatief hoogwaardig, kleinschalig distributiecentrum voorzien waarvoor al een omgevingsvergunning is verleend. Gezien de gewijzigde marktvraag is dit bouwplan aangepast waarvoor een wijzigingsvergunning is aangevraagd. Naar verwachting wordt begin 2026 gestart met de bouw hiervan.

Grondexploitaties

Algemeen

De druk op de woningmarkt blijft onverminderd hoog. Het toevoegen van kwalitatief passende woningen dient te zorgen voor doorstroming binnen de verschillende segmenten. In de gemeente Echt-Susteren wordt daarom actief ingezet op de realisatie van nieuwe woningbouwlocaties en de herontwikkeling van bestaande gebieden. Lopende projecten zoals Bocage en Apollo in Echt, Louerveld en Willibrordusplein in Susteren en Egmondhof in Koningsbosch bevinden zich in verschillende stadia van ontwikkeling. Daarnaast zijn op diverse locaties in kleinere kernen, waaronder St. Joost (Weijenpasweg), Maria Hoop (Vlaskuilseweg), Pey (Chatelainplein), Roosteren (De Tramhalte) en Nieuwstadt (woon-zorgcomplex Susterderweg) woningbouwinitiatieven gestart of in voorbereiding.

De gemeentelijke woningbouwstrategie richt zich in de eerste plaats op inbreiding, herstructurering en transformatie van bestaande locaties. Deze benadering sluit aan bij de landelijke doelstelling om zorgvuldig met de ruimte om te gaan. Toch wordt er ruimte gehouden voor beperkte uitbreiding aan de randen van kernen, mits dit inpasbaar is binnen het landschap en aansluit bij de lokale behoefte. In dit kader kan het principe van 'het straatje erbij' een passende oplossing bieden, vooral in dorpen waar weinig ontwikkelruimte beschikbaar is binnen de bestaande contouren.

Om adequaat in te spelen op de veranderende woningvraag, blijft de gemeente investeren in het actualiseren van de woningbehoefte-inzichten, het actief betrekken van marktpartijen en het benutten van bestaande vastgoedpotentie. Zo wordt niet alleen bijgedragen aan de kwantitatieve woningopgave, maar ook aan de kwaliteit, diversiteit en toekomstbestendigheid van het woningaanbod in Echt-Susteren.

Naast het inspelen op de actuele woningvraag, kijken we nadrukkelijk vooruit. We brengen toekomstige potentiële woningbouwlocaties in beeld, zodat tijdig kan worden geanticipeerd op trends in bevolkingsgroei, vergrijzing, arbeidsmigratie en veranderende woonwensen. Door planvorming en ruimtelijke reserveringen op elkaar af te stemmen, waarborgt de gemeente flexibiliteit in de woningbouwprogrammering en draagt zij bij aan een evenwichtige, toekomstbestendige ontwikkeling van de woonomgeving in Echt-Susteren.

Stand van zaken en prognoses grondexploitaties

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting (Vpb) ingevoerd. Met ingang van 2016 worden de fiscale winsten belast met Vpb. In 2026 wordt onder begeleiding van een fiscaal adviesbureau een (voorlopige) aangifte over de winst van het boekjaar 2025 ingediend.

Overeenkomstig het bepaalde in de nota reserves en voorzieningen wordt de over het grondbedrijf te betalen Vpb betaald uit de algemene reserve grondbedrijf.

Prognoses grondexploitaties

In onderstaande tabel worden de in exploitatie zijnde projecten weergegeven.

Opgenomen hierin zijn de boekwaarden per 21-7-2025 en de verwachte eindresultaten op eindwaarde. De verwachte (eind)resultaten vloeien voort uit de laatst vastgestelde herzieningen en herberekeningen van de betreffende grondexploitaties.

Let wel dat uit de afdrachten van de positieve resultaten aan de Algemene Reserve Grondbedrijf ook weer Vpb moet worden afgedragen. De in de reserve te storten resultaten zijn daarom niet geheel inzetbaar voor de overige reserveringsdoelen.

Nr.	Complexen in exploitatie	Boekwaarde 21-7-2025 (in €)	Geraamd resultaat op eindwaarde (in €)	Geraamd resultaat minus reeds genomen winstnemingen tm 2024 (in €)
B05	Herstructurering de Loop	616.095	-14.380	-8.570
B27	Businesspark Midden-Limburg (BPML)	67.652	-1.904.506	-4.081
B46	Bocage	-27.624	-426.625	-207.649
B47	Livar Experience Centre	82.232	-183.704	-183.704
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	3.305.702	-2.068.247	-2.068.207
B51	Ruimte voor ruimte Weijenpasweg St. Joost	55.446	-86.216	-86.216
B52	Bedrijvenpark de Loop Echt	-812.212	-686.623	-489.356
B53	Louerveld Susteren	460.426	-1.713.879	-1.713.879
	Totaal	3.747.717	-7.084.180	-4.761.662

-/- Betekent een positief resultaat (opbrengsten hoger dan kosten)

De gepresenteerde verwachte eindresultaten, zijn de resultatenrekening houdend met subsidies.

Toelichting complexen in exploitatie

B05 Herstructurering bedrijventerrein 'de Loop'

In 2024 zijn de infrastructurele werkzaamheden afgerond. Op dit bedrijventerrein is nog één gemeentelijke kavel te koop (gelegen naast de Gamma) waarvoor momenteel vergaande onderhandelingen lopen tot verkoop.

B27 Businesspark Midden-Limburg (BPML)

De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie een vergoeding bovenwijkse voorzieningen.

B46 Bocage

De grondexploitatie zelf vindt plaats via de eerder beschreven PPS-constructie.

De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie van de samenwerkingsmaatschappij Bocage per m² verkochte bouwgrond een vergoeding bovenwijkse voorzieningen, die wordt toegevoegd aan de Algemene reserve grondbedrijf. De inkomsten volgen de planning en gronduitgifte van de grondexploitatie.

B47 Livar Experience Centre

De gemeente is een verkoopovereenkomst aangegaan met de Holding Sus-Scrofa voor de verkoop van 41.680 m² landbouwgrond aan de Zandweg in Maria Hoop om ter plaatse een Livar Experience Centre te kunnen realiseren. Voor de realisatie van dit project is op 30 mei 2024 een nieuw bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan is beroep aangetekend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit beroep moet nog behandeld worden. Voor het vaststellen van het bestemmingsplan is ook de overeenkomst geactualiseerd. De eigendomsoverdracht van de gronden vindt uiterlijk 12 maanden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan plaats.

B50 Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III

De bestemming voor dit bedrijventerrein is onherroepelijk. Voor de laatste grondverwervingen is de gemeente nog in gesprek met de eigenaren. Hierbij wordt ook de onteigeningsprocedure ingezet. Voor de aanleg van de openbare ruimte wordt eind 2025 het plan besteksgereed gemaakt en aanbesteed. Het bedrijventerrein wordt duurzaam ingericht en BREEAM gecertificeerd. Het gebied is qua ontplofbare oorlogsresten voor het grootste deel vrijgeven, het resterend deel wordt tijdens de uitvoering (onder begeleiding) meegenomen. Na afronding van de uitvoering van de archeologische proefsleuven start het bouwrijp maken. Dit zal naar verwachting begin 2026 zijn. Het bedrijventerrein wordt duurzaam ingericht en BREEAM gecertificeerd.

B51 Ruimte voor ruimte (RvR) Weijenasweg St. Joost

De gemeente heeft een anterieure exploitatieovereenkomst met RvR Limburg CV gesloten voor de uitgifte van 6 Ruimte voor ruimte bouwkvavels nabij de Weijenasweg. De locatie is gelegen in het open gebied tussen de kern St. Joost en Hingen en grenst aan de bestaande bebouwing van St. Joost.

RvR Limburg CV is verantwoordelijk voor de uitgifte van 5 kvavels (RvR tweede tranche). Binnen het exploitatiegebied zal één kavel (RvR eerste tranche) door de gemeente uitgegeven worden. RvR Limburg CV is verantwoordelijk voor de aanleg van de boven- en ondergrondse infrastructuur (inclusief benodigde nutsvoorzieningen). Na aanleg van de infrastructuur wordt deze aan de gemeente in eigendom overgedragen. De bestemming woningbouw is voor deze locatie onherroepelijk.

B52 Bedrijvenpark de Loop Echt

De gemeente is een anterieure exploitatie- en verkoopovereenkomst aangegaan met Intospace voor de realisatie van een bedrijvenpark ten noorden van het bestaande terrein De Loop-west. Het bestemmingsplan is in december 2022 door de gemeenteraad vastgesteld en ook is de omgevingsvergunning voor het bouwen verleend. Beide zijn inmiddels onherroepelijk. In de raadsvergadering van juli 2023 is het grondexploitatiecomplex geopend. Begin 2024 is gestart met de realisatie van de infrastructuur, de diverse gebouwen zijn/worden gefaseerd opgeleverd in 2025 en 2026. Intospace heeft inmiddels een overeenkomst met het logistiek bedrijf Arvato over de overname van deze ontwikkeling.

B53 Woningbouwontwikkeling Louerveld

Tijdens de raadsvergadering van 5 juni 2025 heeft de raad het omgevingsplan en de gemeentelijke grondexploitatie woningbouwontwikkeling Louerveld Susteren vastgesteld. In de daaropvolgende periode is geen beroep ingesteld tegen het plan, waardoor dit onherroepelijk is. Het plan omvat de bouw van 167 grondgebonden woningen voor verschillende doelgroepen in diverse prijssegmenten. Er wordt een mix aan woningtypen gebouwd, zowel rijwoningen, twee-onder-een-kapwoningen, patio-woningen, vrijstaande woningen als ook een aantal vrije bouw kavels. Met de ontwikkeling van deze woningen in Susteren wordt een bijdrage geleverd aan de invulling van de actuele en urgente woningbehoefte én aan de afspraken vanuit de Woondeal Limburg, die in maart 2023 is ondertekend door onder meer de Limburgse gemeenten en de provincie Limburg. Van deze 167 woningen wordt tweederde deel in het betaalbare segment gerealiseerd, conform afspraken in de Woondeal. 30 woningen van de 167 woningen worden in eigen regie door de gemeente ontwikkeld. Met Mulleners Vastgoed bv, onder de project-bv Louersveld bv, is een anterieure overeenkomst voor de ontwikkeling van deze locatie ondertekend. Volgens planning zouden eind 2025 de eerste woningen van Mulleners in de verkoop kunnen gaan. Enexis heeft gepland om april 2026 te starten met de aanleg van de nutsvoorzieningen.

Overzicht meerjarenraming baten en lasten per complex

In onderstaande tabel worden over de jaren 2026 tot en met 2029 de baten en lasten per complex weergegeven, zoals verwerkt in deze begroting.

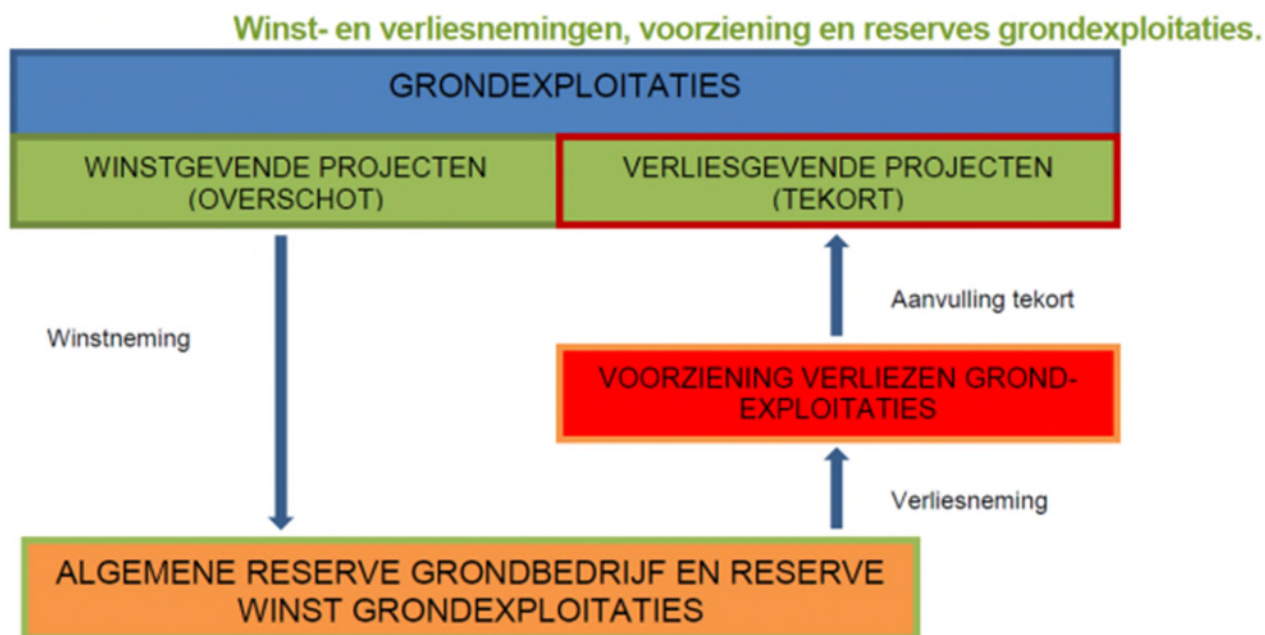
Nr.	Complexen in exploitatie		2026	2026	2027	2029
B05	Herstructurering de Loop	Baten	-650.000			
		Lasten	6.800			
		Restresultaat	8.570			
		Afname boekwaarde	634.630			
		Boekwaarde per 31-12	0			
B46	Bocage	Baten	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
		Winstneming	45.000	45.000	45.000	45.000
		Boekwaarde per 31-12	-17.108	-17.108	-17.108	-17.108

Nr.	Complexen in exploitatie		2026	2026	2027	2029
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	Baten	-4.142.194	-2.840.625	-2.551.649	-2.132.399
		Lasten	4.527.790	2.319.500	1.571.450	876.700
		Winstneming	545.800	439.000	409.500	292.347
		Toename boekwaarde	-931.396	82.125	570.699	963.352
		Boekwaarde per 31-12	1.616.176	1.534.051	963.352	0
B51	Ruimte voor ruimte Weijenpasweg St. Joost	Baten	0			
		Lasten	31.270			
		Toename boekwaarde	-117.486			
		Resultaat	86.216			
		Boekwaarde per 31-12	0			
B52	Louerveld Susteren	Baten	0	-1.074.338	-1.091.214	-1.117.742
		Lasten	41.927	1.181.781	152.851	845.391
		Toename boekwaarde	-41.927	-107.443	938.363	272.351
		Boekwaarde per 31-12	471.551	578.994	-359.369	-631.720
	Totale boekwaarde per 31-12		2.070.619	2.095.937	586.875	-648.828

Risicobeheersing

Volgens de nota Risicomanagement worden van de grondexploitaties periodiek (o.a. bij de jaarrekening en begroting) op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Deze restrisico's vormen de grondslag en worden meegenomen

bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit resp. het weerstandvermogen. Verder wordt verwezen naar de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.

Winstnemingen

Winstneming bij grondexploitaties gebeurt volgens de 'Percentage of completion – methode' (Poc-methode) zoals voorgeschreven door de Commissie BBV. De gemeente is zelf voorstander van een voorzichtiger beleid. De Poc-methode houdt in dat er ook daadwerkelijk sprake moet zijn van gerealiseerde winsten (rekening houdende met de nog te realiseren kosten). Het verschil tussen de verplichte winstneming volgens de Poc-methode en de door de gemeente gehanteerde winstneming wordt toegevoegd aan een aparte reserve 'Winst Grondexploitaties' (RWG). Zodra winsten ook volgens gemeentelijk beleid als gerealiseerd gelden, worden deze bij de afsluiting van het boekjaar vanuit de RWG overgeboekt naar de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). Op de RWG ligt telkenmale een claim voor het nog aan de ARG over te boeken bedrag. Overboekingen vanuit de RWG kunnen dus enkel naar de ARG plaatsvinden.

Verliesnemingen

Als tekorten worden geconstateerd of worden voorzien, wordt op basis van het voorzichtigheidsprincipe de Voorziening verliezen grondexploitaties (aan)gevuld ter hoogte van het (te verwachten) verlies. Als de verliezen daadwerkelijk worden gerealiseerd, vindt verliesneming plaats via die gevormde voorziening.

Voorziening verliezen grondexploitaties

De Voorziening verliezen grondexploitaties moet voldoende groot zijn om in de exploitatietekorten te voorzien. Voeding gebeurt vanuit de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG), maar kan ook vanuit andere reserves en/of middelen plaatsvinden. De gemeente Echt-Susteren bepaalt (voorzichtigheidshalve) de hoogte van deze verliesvoorziening op eindwaarde (inclusief rente op einde looptijd).

Reserves grondexploitaties

De grondexploitatie gerelateerde reserves zijn de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) en de daarmee verbonden Reserve Winst Grondexploitaties (RWG). De ARG dient als buffer voor de grondexploitaties. Winstnemingen, al dan niet tussentijds, worden (wanneer nodig via de Reserve Winst Grondexploitaties) toegevoegd aan de ARG. Daar tegenover staat dat de Voorziening verliezen grondexploitaties ten laste van de ARG wordt gevoed.

Meerjarig verloop ARG

De prognose van de ARG voor de jaren 2025 tot en met 2029 is op de laatste pagina van deze paragraaf weergegeven. De toevoegingen, onttrekkingen en claims zijn gebaseerd op de bestuurlijke besluitvorming tot en met juli 2025.

Alleen de middelen die daadwerkelijk in de ARG zijn opgenomen, zijn, rekening houdend met de al opgenomen claims en onttrekkingen, beschikbaar.

Vorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Wanneer de gemeente overweegt om zelf of in samenwerking met een projectontwikkelaar, een (uitleg)gebied te (laten)ontwikkelen, moeten hiervoor, met name in de initiatief- en voorbereidingsfase, kosten worden gemaakt. Vervolgens kan definitief worden besloten om de gronden al dan niet in exploitatie te nemen of de exploitatie daarvan te faciliteren. Bij een actieve grondexploitatie ontwikkelt de gemeente de gronden zelf en bij een faciliterende grondexploitatie faciliteert de gemeente de randvoorwaarden voor een gewenste ontwikkeling van gronden door een derde partij.

Het algemeen budgetrecht is een raadsbevoegdheid. Normaliter mag het college geen kosten voor grondexploitaties maken, voordat de raad hiervoor middelen ter beschikking heeft gesteld. De raad kan het college echter de ruimte bieden om binnen kaders zelfstandig financiële besluiten hierover te nemen. Gezien de doorlooptijden van raadsvoorstellen is het ondoenlijk om met name bij het veelvoud aan kleinere projecten, per project een voorbereidingskrediet door de raad te laten vaststellen voordat voorbereidende kosten kunnen worden gemaakt. Om toch in de voorbereidingsfase al kosten te kunnen maken, deze op juiste wijze te registreren en dekking daarvoor te regelen, is door de raad het volgende vastgesteld:

Limiet

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad tot een totaalbedrag van maximaal € 100.000 bestedingen te doen voor de voorbereiding van actieve- en faciliterende grondexploitaties, dit met inachtneming van de volgende voorwaarden die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) over voorbereidingskosten dwingend voorschrijft:

- De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening/bijlage IV bij het Omgevingsbesluit; en
- De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve of faciliterende grondexploitatie dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Of er moet een voorziening worden getroffen.

De in de beginfasen te maken voorbereidingskosten zijn meestal planontwikkelingskosten, maar kunnen ook bestaan uit o.a. beheerskosten, sloopkosten. Afhankelijk van de indeling in een actieve- dan wel faciliterende grondexploitatie, worden kosten die al worden gemaakt voordat het grondexploitatiecomplex mag worden geopend, volgens het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verantwoord onder 'Immateriële Vaste Activa (IVA)' dan wel 'Overlopende activa'.

Overgang naar exploitatie dan wel afboeking

Worden deze plannen daadwerkelijk in ontwikkeling genomen, dan worden de onder IVA geactiveerde voorbereidingskosten dan wel overlopende activa overgeheveld naar het actieve of faciliterende grondexploitatiecomplex. De op IVA dan wel overlopende activa verantwoorde kosten waarvan de 5 jaars-termijn in het actuele boekjaar verstrijkt, worden in dat actuele boekjaar afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Als dekking wordt hiervoor de Algemene reserve grondbedrijf gebruikt. Indien er een voorziening is gevormd, hoeven deze kosten niet te worden afgeboekt, maar kunnen later alsnog worden ingebracht in de grondexploitatie als de raad daartoe heeft besloten.

Risicobeheersing

Om te voorkomen dat op enig moment meer voorbereidingskosten worden gemaakt dan de Algemene reserve grondbedrijf kan afdekken, wordt met de verantwoording van kosten op het voorbereidingskrediet telkenmale ook een claim opgenomen op de Algemene reserve grondbedrijf.

MEERJARENRAMING ALGEMENE RESERVE GRONDBEDRIJF (ARG)							
Bedragen in €		2025		2026	2027	2028	2029
Stand Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)	(1)	7.546.353 a)		8.900.283	9.435.869	9.864.869	10.314.369
STORTINGEN INZAKE PROJECTEN		2025		2026	2027	2028	2029
		VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG		VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG
Herstructurering BT de Loop				8.570			
Bocage		45.000		45.000	45.000	45.000	45.000
BPML / BT St. Joost		4.081					
Livar Experience Centre		183.704					
Uitbreiding de Berk III		381.560		545.800	439.000	409.500	292.347
RvR Weijenpasweg				86.216			
Bedrijvenpark de Loop Echt		801.437					
Louerveld Susteren ^{b)}		245.072					
Mutatie ARG n.a.v. resultaten (afgeronde) projecten in betreffend jaar	(2)	1.660.854		685.586	484.000	454.500	337.347
ONTREKKINGEN		2025		2026	2027	2028	2029
Div. kosten (bijv. prijzenboek)		5.000		5.000	5.000	5.000	5.000
VPB last Grondbedrijf		PM		PM	PM	PM	PM
Klooster Koningsbosch (cf 1e berap 2022 en 1e berap 2023)		25.000					
Versterking economische structuur		102.005		45.000			
Activiteiten winkelhart programma centrum Echt		100.000		100.000	50.000		
Ontwikkeling hoek Marktstraat-Willibrordusplein Susteren cf 1e berap 2022, 2e berap 2023, 1e en 2e berap 2024, 1e berap 2025		74.919					
TOTAAL ONTREKKINGEN	(3)	306.924		150.000	55.000	5.000	5.000
PROGNOSE ARG excl. niet in de begroting opgenomen claims (= 1 plus 2 minus 3)	(4)	8.900.283		9.435.869	9.864.869	10.314.369	10.646.716
Niet in de begroting opgenomen claims		2025		2026	2027	2028	2029
Echt-Zuidoost: reserve kapitaalstorting en aanw. finan. kapitaalstorting, conform rbsl. dec. 2011		72.849					
Voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties ^{c)}		200.972		100.000	100.000	100.000	100.000
Poort van Echt cf raadsbesluit juni 2021		727.000					
Totaal niet uit de begroting blijkende claims	(5)	1.000.821		100.000	100.000	100.000	100.000
PROGNOSE ARG incl. niet in de begroting opgenomen claims (= 4 minus 5)		7.899.462		9.335.869	9.764.869	10.214.369	10.546.716
per 31-12		2025		2026	2027	2028	2029
a) Betreft de ARG per 31 december 2024 conform de jaarrekening 2024							
b) Een (positief) resultaat/afdracht naar de ARG wordt (tevens) pas na 2029 verwacht							
c) In de bovenstaande meerjarenraming is jaarlijks een claim van € 100.000 opgenomen t.b.v. het voorbereidingskrediet facilitaire en actieve grondexploitaties.							

3.8 Openbaarheidsparagraaf

Een bestuursorgaan moet jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering van de Woo in relatie tot beleidsvoornemens. Deze bepaling is bedoeld om de naleving van de Woo, waaronder de bepalingen over de actieve openbaarmaking, te stimuleren. Een MER-brede projectgroep is vanuit verschillende disciplines - juridische zaken; informatisering; communicatie; dienstverlening - aan de slag met de implementatie van de Woo.

Transparante en open overheid

Gemeente Echt-Susteren wil een transparante en open overheid zijn. Gestreefd wordt naar een zo open mogelijke samenleving. Informatie speelt hierbij een cruciale rol. Deze moet vindbaar, inzichtelijk en herbruikbaar zijn.

Actieve openbaarmaking

Voor het vertrouwen van de burgers en bedrijven is het belangrijk om als overheid betrouwbaar en transparant te zijn over besluitvorming, en dat de onderliggende afwegingen voor iedereen inzichtelijk en begrijpelijk zijn. Openheid over besluitvorming en het beschikbaar stellen van data maakt het voor de inwoners van de gemeente mogelijk om mee te doen, mee te beslissen en mee te praten en daarmee het draagvlak in de samenleving te vergroten. De Woo is per 1 mei 2022 in werking getreden. De eerste fasering voor de actieve openbaarmaking staat gepland op 1 november 2024.

Passieve openbaarmaking

Naast actieve openbaarmaking bestaat ook de mogelijkheid een Woo-verzoek in te dienen en het bestuursorgaan te verzoeken om documenten openbaar te maken, ook wel passieve openbaarmaking genoemd. Een Woo-verzoek gaat over publieke informatie die door de gemeente is opgesteld of door de gemeente is ontvangen. Iedereen kan, zonder een belang te hoeven stellen, vragen om documenten over een onderwerp openbaar te maken. Op dit moment wordt gewerkt aan de implementatie van anonimiseringssoftware. Intelligente software kan onder andere persoonsgegevens automatisch selecteren en weglakken. Dit helpt medewerkers om sneller en efficiënter de gevraagde informatie te beoordelen en waar nodig te lakken.

Informatiehuishouding op orde

De komende jaren moet de gemeente aan de slag met het verbeteren van de informatiehuishouding om te kunnen voldoen aan de eisen van de Woo. Daardoor kan beter worden voldaan aan de wettelijke termijnen die de Woo bij de afhandeling van verzoeken en kunnen medewerkers sneller en efficiënter werken. Hiermee staat de gemeente aan het begin van een groot veranderproces. Om de informatiehuishouding op orde te krijgen, is het noodzakelijk om te investeren in de bewustwording van de medewerkers. Ook zullen werkprocessen beter en slimmer ingericht moeten worden. Van belang is om te zorgen dat informatie op een vaste plek wordt bewaard en dat iedereen zich ervan bewust is wat handelen vanuit openbaarheid en transparantie met zich meebrengt bij het omgaan met informatie. Er zal worden gezorgd voor bewustwording binnen de organisatie over wat openbaar en transparant handelen betekent.

Financiële middelen

Het kabinet heeft financiële middelen, voor de periode 2022 tot en met 2026, vrijgemaakt om gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo te ondersteunen. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen zijn bedoeld voor actieve openbaarmaking van de documenten zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

3.9 Paragraaf rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording

Het wetsvoorstel over invoering van de rechtmatigheidsverantwoording (RMV) vanaf 2023, is per 27 september 2022 in werking getreden. Dit betekent dat het college ook over verantwoordingsjaar 2026, in 2027 de rechtmatigheidsverantwoording gaat afgeven bij de jaarstukken. In de jaarrekening van 2023 is voor de eerste keer de RMV opgenomen.

Hierin rapporteert het college aan de gemeenteraad over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties.

De rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit 3 aspecten, nl:

1. Het voorwaarden criterium: of alle financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met (externe en interne) wet- en regelgeving.
2. Het begrotingscriterium: of alle lasten in het begrotingsjaar vallen binnen de geautoriseerde begroting (incl. wijzigingen)
3. Het misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) criterium: of het college voldoende waarborgen heeft genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen is verleend of een te laag dan wel geen bedrag aan heffingen aan de gemeente is betaald.

De extern accountant controleert vervolgens of de RMV van het college een getrouw beeld geeft.

De RMV is bedoeld om de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad te versterken en het onderlinge gesprek met het college over de rechtmatigheid te bevorderen. Daarnaast is er de verwachting dat er interne kwaliteitsimpuls plaatsvindt voor interne processen en beheersing en dat er meer vooruitgekeken wordt door het formuleren van beheersmaatregelen (om daarmee 'fouten in de toekomst te voorkomen').